

T.C.
BATMAN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

8 NUMARALI ADANA ŞER'İYYE SİCİLİ
(H.1245-1249 / M.1830-1834-s.1-50)

YÜKSEKLİSANS TEZİ

Tarih Anabilim Dalı

Hazırlayan
Muhteber OKAY

Danışman

Doç.Dr. Osman KARLANGIÇ

Kasım- 2023
BATMAN
Her Hakkı Saklıdır

T.C.
BATMAN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI

8 NUMARALI ADANA ŞER'İYYE SİCİLİ
(H.1245-1249 / M.1830-1834-s.1-50)

YÜKSEKLİSANS TEZİ

Hazırlayan
Muhteber OKAY

Danışman
Doç. Dr. Osman KARLANGIÇ

Kasım- 2023

BATMAN
Her Hakkı Saklıdır

TEZ KABUL VE ONAYI

Muhteber OKAY tarafından hazırlanan “8 NUMARALI ADANA ŞER’İYYE SİCİLİ (H.1245-1249 / M.1830-1834-s.1-50)” adlı tez çalışması 24/11/2023 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile Batman Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı’nda YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri

İmza

Başkan

Doç. Dr. Osman KARLANGIÇ

.....

Danışman

Doç. Dr. Osman KARLANGIÇ

.....

Üye

Doç. Dr. Orhan TURAN

.....

Üye

Dr. Öğr. Üyesi Türker UYGUR

.....

Yukarıdaki sonucu onaylarım.

Dr.Öğr.Üyesi Ömer Murat ÖTER
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürü V.

TEZ BİLDİRİMİ

Bu tezdeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edildiğini ve tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada bana ait olmayan her türlü ifade ve bilginin kaynağına eksiksiz atıf yapıldığını bildiririm.

DECLARATION PAGE

I hereby declare that all information in this document has been obtained and presented in accordance with academic rules and ethical conduct. I also declare that, as required by these rules and conduct, I have fully cited and referenced all material and results that are not original to this work.

Muhteber OKAY

Tarih:24/11/2023

ÖZET**YÜKSEK LİSANS****8 NUMARALI ADANA ŞER'İYYE SİCİLİ
(H.1245-1249 / M.1830-1834-s.1-50)****Muhteber OKAY****BATMAN ÜNİVERSİTESİ LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI****Danışman: Doç. Dr. Osman KARLANGIÇ****2023, 1-50 Sayfa****Jüri****Doç. Dr. Osman KARLANGIÇ
Doç. Dr. Orhan TURAN
Dr. Öğr. Üyesi Türker UYGUR**

Şer'iyye sicilleri tarihimize ışık tutması açısından önemli kaynaklardan biridir. Sicillerdeki belgeler, Osmanlı Devleti'nin idari, sosyal, iktisadi hayatına dair önemli bilgiler içermektedir. Kayıtlar, mahkeme görevlileri tarafından tutulduğundan birinci elden kaynak olarak önem arz etmektedir.

"8 Numaralı Adana Şer'iyye Sicili" içerik yönünden zengin bilgilere sahiptir. Adana'nın idari, sosyal, etnik, dini ve ekonomik yapısı hakkında önemli verilere ulaşılmasını sağlamıştır. Adana Eyaletinin ilgili dönemlerinde; tereke kayıtlarına dayalı veraset davaları, alacak-verecek konuları, darp ve gasp olayları, şark ve Kıbrıs Adasına asker gönderme ile ilgili konular yer almaktadır. Ayrıca vergilerden, ihraç edilen mallardan ve görevini yerine getirmeyen naib/vali gibi görevlilerin başka yerlere sürgünlerinden de bahsedilmektedir. 8 Numaralı Adana Şer'iyye Sicili'nin çevirisi yapılan kısmında 52 mahalle, 5 sancak, 5 kaza, 5 köy-mezra, 1 kasaba, 1 nahiye ismi tespit edilmiştir. Ayrıca 4 aşiret ve 5 cema'at ismi de sicilde geçmektedir. Adana'ya çevre illerden gelip yerleşenlerin olduğu, şehrin çeşitli eyalet ve sancaklardan göç aldığı belgelere yansımıştır. Farklı etnik ve din topluluklardan oluşan mahallelerin olduğu görülmektedir. Ayrıca sicilde din değiştirme olaylarına da rastlanılmıştır. Adana halkının çoğunluğu Türkmenlerden oluşmaktadır. Bunların dışında Arap, Kürt ve Ermeni gibi topluluklar da yaşamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Adana, Kadı, Mahalle, Şer'iyye Sicili,

ABSTRACT**MASTER THESIS****THE ADANA COURT REGISTRY NUMBER 8
(H.1245-1249 / M.1830-1834-s.1-50)****Muhteber OKAY****THE GRADUATE SCHOOL OF HISTORY SCIENCE OF BATMAN
UNIVERSITY****Advisor Assoc. Prof. Dr. Osman KARLANGIÇ****2023, 1-50 Pages****Jury****Assoc. Prof. Dr. Osman KARLANGIÇ****Assoc. Prof. Dr. Orhan TURAN****Assis. Prof.Dr. Türker UYGUR**

The religious court record is an important source in terms of paving the way for our history. The documents contain important information about the administrative, social and economic aspects of the Ottoman Empire. Since records are kept by court officials, they are important as a primary source.

"The Adana Religious Court Record Number 8" has rich information in terms of content. In this record, information is given about the administrative, social, ethnic, religious and economic structure of Adana. In the relevant periods of Adana Province; Inheritance lawsuits based on estate cases, assets and liabilities issues, assault and extortion events, and issues related to sending soldiers to the east and Cyprus Island are included. It is also mentioned that taxes, exported goods and the exile of officials such as the regentship/governor who do not fulfill their duties are exiled to other places.

In the translated part of The Adana Religious Court Record Number 8, the names of 52 settlement, 5 sanjaks, 5 districts, 5 villages-wicks, 1 town, 1 township were identified. In addition, the names of 4 tribes and 5 jamaats appear in the record.

It is reflected in the documents that there are people who came and settled in Adana from the surrounding provinces and that the city received immigration from various states and sanjaks. It is seen that there are settlements consisting of different ethnic and religious communities. In addition, religious conversion incidents were also found in record. The majority of Adana's people are Turkmen. Apart from these, communities such as Arabs, Kurds and Armenians also lived.

Keywords: Adana, Qadi, Settlement , Religious Court Record,

ÖNSÖZ

Bir millet eğer ilerlemek istiyorsa, ilerlerken tökezlemek istemiyorsa mutlaka tarihini araştırmalı ve tarihinden ders almalıdır. Tarihimizi öğrenmenin yollarından biri de şer'iyye sicillerini incelemektir. Çünkü Osmanlı tarihinin idari, iktisadi, sosyal ve dini yapılarının birinci elden kaynaklardan öğrenilmesi oldukça önemlidir. Şehir tarihinin ortaya konulmasında dikkat edilmesi gereken kaynaklardan biri de şer'iyye sicilleridir diyebiliriz. 8 Numaralı Adana Şer'iyye Sicili'ndeki belgeleri çevirirken çok dikkatli olmaya özen gösterilmiştir. Belgelerin transkripsiyonu sırasında hem bazı kısımların silik olması hem de belgeyi yazan kâtibin el yazısından kaynaklı zorluklar yaşansa da belge çeşitliliği ve zenginliği dolayısıyla Osmanlı şehir tarihi çalışmalarına bir nebze katkı sunması ümidiyle bu çalışma yapılmıştır.

Eser giriş ve üç bölümden oluşmaktadır. Giriş kısmında şer'iyye sicilleri ve mahkemedeki görevliler hakkında genel bir değerlendirme yapılmıştır. Birinci bölümde şer'iyye mahkemeleri ve çalışanlarına değinilmiştir. İkinci bölümde 8 Numaralı Adana Şer'iyye Sicili'ne göre Adana'nın idari, sosyal ve ekonomik tarihi tahlil edilmeye çalışılmıştır. Bu bölümde Adana'nın sancak, kaza, köy, mezraları; mahallelleri, aşiretleri ve camaatları üzerinde durulmuştur. Ayrıca ölen kişilerden kalan mallar hakkında da bilgilendirme yapılmıştır. Üçüncü bölümde sicilin transkripsiyonu verilmiştir.

Sicilin sayfaları oldukça yoğun yazıldığından 1-50. sayfaların transkripsiyonu yapılmıştır. Belgeler genellikle okunaklıdır. Defterde okunamayan kısımlar (...) üç nokta ile okunuşunda kesinlik olmayanlar (?) ile gösterilmiştir. Metindeki uzatma işaretleri (^) ile hemzeye göstermek için (‘) ve ayn harfini göstermek için de (ˆ) ile gösterilmiştir.

Çalışma esnasında benden yardımını esirgemeyen ve başarabileceğime inanan kıymetli hocam **Doç. Dr. Osman KARLANGIÇ** 'a teşekkürü bir borç bilirim.

Muhteber OKAY
Batman-2023

İÇİNDEKİLER

.....	i
.....	ii
ÖZET.....	i
ABSTRACT.....	ii
ÖNSÖZ.....	iii
İÇİNDEKİLER.....	iv
KISALTMALAR.....	vi
1.GİRİŞ.....	1
1.1.Şer'iyye Sicilleri ve Şer'iyye Mahkemeleri.....	1
1.1.1. Şer'iyye Sicilleri ve Önemi.....	1
1.1.2. Şer'iyye Sicil Defterleri.....	2
1.1.3. Adana Şer'iyye Sicilleri.....	2
1.2. Şer'iyye Mahkemeleri ve Görevliler.....	4
2. 8 NUMARALI ADANA ŞER'İYYE SİCİLİNDE YER ALAN BELGELERİN GENEL DEĞERLENDİRİLMESİ.....	5
2.1. Adana' nın İdari Yapısı.....	5
2.2.Adana' nın Fiziki Durumu.....	8
2.3. Adana'da Sosyal ve Demografik Yapı.....	9
2.3.1. Adana'da Vakıflar.....	12
2.3.2. Adana'da Asayiş Problemleri.....	13
2.4.Adana'nın İktisadi Durumu.....	13
2.4.1.Ticaret.....	13
2.4.2. Esnaf Teşkilatı.....	14
2.4.3. Tarım ve Hayvancılık.....	15
2.4.4. Fiyatlar.....	16
2.4.5. Muka'atlar.....	18
2.4.6.Vergiler.....	18
2.5.Ordu Teşkilatı.....	19
2.6. Haberleşme.....	20

2.7. Adana’da Dini Hayat.....	21
2.8. Tereklerden Kalan Mallar	21
2.9.Alacak ve Verecek İlişkileri	23
3. BELGE ÖZETLERİ	24
4. METNİN TRANSKRİPSİYONU	45
SONUÇ	206
KAYNAKÇA	208
ÖZGEÇMİŞ	211

KISALTMALAR

AŞS : Adana Şer'iyye Sicili

yy. : Yüzyıl

B : Belge no

S : Sayı

s. : Sayfa

M. : Miladi

H. : Hicri

t.y : Tarih yok

1.GİRİŞ

1.1.Şer'iyye Sicilleri ve Şer'iyye Mahkemeleri

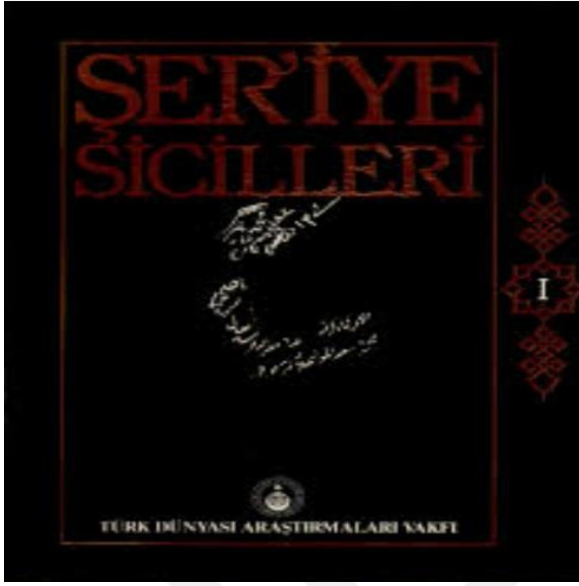
1.1.1. Şer'iyye Sicilleri ve Önemi

Şer'iyye sicilleri, kadıların mahkemede verdikleri hükümleri ve merkezlerden gelen ferman, berat gibi belgeleri kaydettikleri defterlerdir. Bu defterler Osmanlı Devleti'nin sadece hukuki işleyişini değil; ekonomik, sosyal, ticarî, ziraî, askerî, siyasî yönlerinin de ortaya konulması açısından önemlidir. Bahsi geçen siciller Osmanlı hukukunun kaynağının İslam olduğunu ve şer'i hukuk ile birlikte örf-i hukukunda kullanıldığını göstermektedir. Mahkemelerde kadı veya naibi tarafından tutulan kayıtlara şer'iyye sicilleri denilmektedir. Bu defterler “*şer'iyye mahkeme defteri*” ya da “*şer'iyye sicili*”dir. Şer'iyye sicil defterlerin tarihi XV. yüzyılın ikinci yarısından başlayıp XX. yüzyılın ikinci çeyreğine kadar gitmektedir. Osmanlı İmparatorluğunun idari, iktisadi, askeri ve sosyal durumu hakkında bilgi almak açısından bahsi geçen sicilleri birinci elden kaynak olarak değerlendirebiliriz. Bu kayıtlarda; ölüm, miras, vakıf, asker sayısı, nüfus kayıtları, vergi toplama, berat, atama, tayin, mahalle adları, isimler gibi bilgiler yer almaktadır (İslam, 2008, s.136).

Şer'iyye sicillerin önemi şu şekilde izah edilebilir:

- *Sicillerde geçen ferman, berat ve mektuplardan o döneme ait bürokratik işleyiş hakkında bilgiler elde edilmektedir.
- *Şehirlerin, kazaların, nahiyelerin mimari tarihi hakkında bilgilere ulaşılabilir.
- *Belgelerde semt, kasaba, karye, mahalle, aşiret ve cemaat adları geçtiğinden iskân tarihi açısından önemli bilgiler içermektedir.
- *Sicillerde idari teşkilatın ehl-i örf ve ehl-i şer yöneticileri hakkında bilgilere ulaşılabilir.
- *Tımar ve vakıf kayıtlarından devletin işleyişi hakkında bilgiler öğrenmek mümkündür.
- *Belgelerde iktisadi açıdan; şehirlerdeki esnaf teşkilatı, ticaret, vergi, para arzı gibi satışların kaydından önemli bilgiler elde edilmektedir.
- *Davalar, İslam hukuku, kanunnamelerin uygulanışı ve mahkemelerin işleyişi hakkındaki bilgiler hukuk tarihi açısından önem taşımaktadır.
- *Siciller, bölgede yaşayan halkın günlük yaşamlarını, giyecek, yiyecek, örf ve adetleri, folklor tarihi açısından kaynak teşkil etmektedir (Koçak, 2012, s.174-175).

1.1.2. Şer'iyye Sicil Defterleri

Şer'iyye sicil defterleri dar ve uzundur, Örneğin; 15x45 cm gibi. Sayfa sayıları 10-20'den 200-300'e kadar çıkabilmektedir. Defterler ortalama olarak 100 sayfa kadardır. Önceleri Arapça sonradan Osmanlı Türkçesi ile yazılmıştır. XV. ve XVI. yüzyılda Arapça olarak yazılmıştır. Arap coğrafyası dışındaki defterler XVI. yüzyıldan sonra Osmanlı Türkçesi ile yazılmıştır (Uğur, 2010, s. 39).

Fotoğraf 1: Şer'iyye Sicil Defteri

1.1.3. Adana Şer'iyye Sicilleri

Adana şer'iyye sicilleri ile ilgili pek çok tez çalışması yapılmış; Sicilden bazıları sadece transkripsiyondan ibaret olduğu gibi bazıları hem transkripsiyon hem de değerlendirmeyi içermektedir. Çeşitli üniversitelerde çalışılmış olan Adana şer'iyye sicillerinden bazıları şunlardır: Mehmet Ali Ekinci tarafından Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde 2020 yılında yapılmış olan "5 Numaralı Adana Şer'iyye Sicilinin Transkripsiyonu ve Değerlendirmesi (1770-1771)" adlı yüksek lisans çalışmasıdır. Yüksek lisans tezlerinde İnönü Üniversitesi Adana şer'iyye sicilleri ile ilgili çalışmalarda büyük bir önem arz etmektedir. Bilhassa 1996'yılında bir yoğunluk söz konusudur. "6 Numaralı Adana Şer'iye Sicili (H. 1203/M.1788-H.1204/M.1789)" Feyzi Kaplan tarafından 1996'da Prof. Dr. Zahit Aksu danışmanlığında çalışılmıştır. Aynı sicil, 1996 yılında Elazığ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde yüksek lisans tezi olarak Zülfiye Kılıç tarafından Doç. Dr. Rıfat Özdemir danışmanlığında yapılmıştır. "10 Numaralı Adana Şer'iye Sicil Defteri 1241/1825- 1260/1844" 1996'da Ahmet Küçük tarafından, "17 No'lu (H.1156-1157 M. 1743-1744) Adana Şer'iye Sicili Transkripsiyonu ve Kataloğu" Metin Ceylan tarafından 1996 yılında; "30 Numaralı Adana Şer'iye Sicil Defteri 1115/1703-1171/1757" Mehmet Zahit Yıldırım tarafından, "129 Nolu (H. 1143-1145 M. 1730-1732) Adana Şer'iye Sicili"

Talip Atmaca tarafından, H. 1167-1169 (M.1753-1755) Tarihli Adana Şer'iyye Sicili, Murat Fidan tarafından Prof. Dr. Zahit Aksu danışmanlığında çalışılmıştır. "135 Nolu Adana Şer'iyye Sicili Defteri Transkripsiyonu ve Kataloğu" Mahmut Karatepe tarafından Yrd. Doç Dr. Nasi Aslan danışmanlığında gerçekleştirilmiştir. Adana şer'iyye sicilleri konusunda yüksek lisans çalışması yapılan başka bir üniversite Fırat Üniversitesi'dir: "6 Numaralı Adana Şer'iyye Sicili H. 1203-1204, (M. 1788-1789)" 1996'da Zülfiye Kılıç tarafından Doç. Dr. Rıfat Özdemir danışmanlığında; "65 Numaralı Adana Şer'iyye Sicili (H.1202-1203/ M. 1786-1789)" Sevim Erdem tarafından 2004 yılında Prof. Dr. İbrahim Yılmazçelik danışmanlığında; "27 Numaralı 233 Yunus Uğur, "Şer'iyye Sicilleri", s.10-11. Adana'da Sosyal ve Ekonomik Hayat (70 Numaralı Adana Şer'iyye Sicili'ne Göre) | 35 Adana Şer'iyye Sicili H.1160/ M. 1747" 2004'te Sevim yaşa tarafından Prof. Dr. Mustafa Öztürk danışmanlığında; "53 Numaralı Adana Şer'iyye Sicili 1808-1821 (H. 1223-1237)", 2011 yılında Ela Özkan tarafından Prof. Dr. Ahmet Aksın danışmanlığında çalışılmıştır. Aynı sicil Hatice Ergül tarafından Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde "53 No'lu Şer'iyye Siciline Göre Adana'nın Sosyo-Ekonomik Tarihi" adıyla 2006'da kabul edilmiştir. "72 Numaralı Adana Şer'iyye Sicili (H.1243-1244/M. 1828-1829-S.80-145)" 2019 yılında Ümran Fındık tarafından, "71 Numaralı M. (1821/1822-1823/1824) H. (1237-1239) Tarihli Adana Şer'iyye Sicili" 2020 yılında Özgül Bay tarafından Prof. Dr. İbrahim Yılmazçelik danışmanlığında yapılmıştır (Karlangıç, 2022, s. 34-35).

Fırat Üniversitesi'nden sonra iki yüksek lisans çalışmasıyla Harran Üniversitesi öne çıkmaktadır. "138 Numaralı Adana Şer'iyye Sicili (H.1323-1326/M. 1905-1908) Transkripsiyon ve Değerlendirme" adlı çalışma Osman Özkan tarafından 2004'te; "73 Numaralı Adana Şer'iyye Sicili (H.1263-1264/M.1847-1848) Transkripsiyon ve Değerlendirme" adlı çalışma ise Osman Karlangıç tarafından 2007 yılında Yrd. Doç. Dr. İbrahim İslam danışmanlığında gerçekleştirilmiştir. Adana şer'iyye sicilleri ile ilgili tespit edilen diğer yüksek lisans tezleri ise şunlardır: "53 No'lu Şer'iyye Siciline Göre Adana'nın Sosyo-Ekonomik Tarihi" Hatice Ergül tarafından Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde 2006 yılında Yrd. Doç. Dr. Eftal Şükrü Batmaz danışmanlığında; "62 Nolu Adana Şer'iye Sicili (H.1208-1209) Transkripsiyon ve Değerlendirme" adlı çalışma Ahmet Cevizci tarafından 2007'de Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde Prof. Dr. Sebahaddin Samur danışmanlığında; "Adana ve Çankırı Şer'iyye Sicillerinin Karşılaştırılmalı İncelenmesi (1215-1293/1800-1876)" adlı çalışma Mevlüt Dede tarafından 2008'de Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde Prof. Dr. Saim Savaş danışmanlığında; "66 Numaralı Adana Kadı Sicili'nin Transkripsiyonu ve Değerlendirmesi

(H.1209–1210 / M.1794–1795)” Sezer Ağca tarafından 2012’de Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü’nde Doç. Dr. Zeynel Özlü danışmanlığında, 88 Numaralı Adana Şer’iyye Sicili (H.1286-1287/M.1869-1861) Transkripsiyon ve Değerlendirme adlı çalışma Ahmet Oçak tarafından 2022’de Batman Üniversitesi Lisanüstü Eğitim Enstitüsü’nde Dr. Öğr. Üyesi Osman Karlangıç danışmanlığında yapılmıştır. Yine 2023 yılında Batman Üniversitesi Lisanüstü Eğitim Enstitüsü’nde İdris Sabaz tarafından 91 Numaralı Adana Şer’iyye Sicili (H. 1286-1289/M. 1869-1873) adlı çalışma Doç. Dr. Osman Karlangıç danışmanlığında yapılmıştır.

Yüksek lisans tezleri dışında tespit edebildiğimiz iki farklı çalışma daha vardır. Bu çalışmalardan biri Ömer Korkmaz tarafından “Adana Kadı Sicilleri 49 Numaralı Adana Şer’iyye Sicili” adıyla kitap olarak 2021’de; diğeri Osman Karlangıç’ın yaptığı “Adana’ da Sosyal ve Ekonomik Hayat (70 Numaralı Adana Şer’iyye Sicili’ ne Göre)” adlı çalışma olup 2022 tarihinde yayınlanmıştır.

1.2. Şer’iyye Mahkemeleri ve Görevliler

Osmanlı’da kadı mahkemesi de denilen mahkemelerde yargılama yapılmaktaydı. Kadı; mahkemede tek yetkili, karar verici kişiydi. Kadıların kaldıkları konaklar hem ev hem de mahkeme binası olarak kullanılmaktaydı. Taraflar her türlü anlaşmazlıkların çözümü için mahkemeye müracaat etme hakkına sahiptiler (Saydam, 2014, s. 307).

Kadılar görevlerini yaparken ona yardımcı olan görevliler vardı. Bunlar naibler, kassamlar, şuhüdül-hal ve kâtiplerdir. Kısaca;

*Kâtipler; kadının vermiş olduğu kararları usulüne uygun kayda geçirirdi.

*Naib; mahkemenin yetki alanına giren görevleri yapardı.

*Şuhüdül-hal; bölgenin ileri gelenlerden seçilen ve yargılamaya şahit sıfatıyla katılanlardır. Kadıların adil karar vermesinde etkiliydiler. Mahkemelerde karar verme yetkileri yoktur.

*Kassam; ölen kişilerin mallarını, İslam hukukuna göre kadı adına mirasçılara paylaştıran kişiydi (Şahin, 2016, s.377-378).

2. 8 NUMARALI ADANA ŞER'İYYE SİCİLİNDE YER ALAN BELGELERİN GENEL DEĞERLENDİRİLMESİ

2.1. Adana' nın İdari Yapısı

Osmanlı Devleti, Yakınçağ başlarında yönetim bakımından merkezileştirme çabaları içerisine girmişti. Söz konusu yapıda özel idareye bağlı eyaletler, sancaklar, muhtar ve bağlı beylikler mevcuttu (Uçarol, 2019, s.47). Beylerbeyi, eyaletlerde sultanın temsilcisi görevinde bulunduğu eyaletin askeri ve idari işlerinden sorumluydu. Padişahın emirlerini yerine getirmek, güvenliği sağlamak, savaş zamanında orduya katılmak ve sipahilerin terfi ve tayin işlerini yürütmek gibi görevleri bulunmaktadır (Şahin, t.y. ,s.349). “Beylerbeylik” ya da “eyalet” birkaç sancağın birleşmesinden oluşmaktadır. Osmalı teşkilatında en büyük idari yapı eyaletlerdi. Eyaletlerin yönetimi beylerbeyi adı verilen yüksek rütbeli memurlar tarafından yürütülürdü. Beylerbeyine “mir-i miran” adı da verilmekteydi. Sancakların yönetiminde sancak beyleri sorumluydu (Bülbül, 2000, s.125). Sancakbeylerinin, yönetiminde bulundukları bölgenin asayiş ve güvenliğini sağlamak, halkın huzurlu ve rahat bir şekilde yaşamasını temin etmek, tımarlı sipahileri denetlemek ve savaş zamanında padişahın gönderdiği fermana göre askerlerinin ihtiyaçlarını temin edip belirlenen zamanda kuvvetleri ile birlikte hazır olmak gibi görevleri vardır. Sancakbeyi seferde iken ya da başka bir görevle görevlendirildiğinde yerine, yani sancağa, mütesellim denilen vekili bakmaktaydı (Saydam, 2015, s.130-131). Belgelerde Adana’da da mütesellimin görev yaptığı belgelere yansımıştır. Adana mütesellimi Kapıcıbaşı İsmail Ağa’ya Adana mahkemesinin muhızırbaşı için mart ayında üç yüz gurusu verildiği belirtilmektedir (AŞS/15/55). Görevi dışında bir yerde vefat eden bir görevlinin malları korunarak vefat ettiği yerde devlet himayesine alınmaktaydı. Şam valisi Salih Paşa, Adana’ya geldiğinde vefat etmesi üzerine gerek kendisinin gerek oğlunun her nesi var ise zayi ve telef olmaması için Bab-ı Hümayun’a teslim edilmek üzere Adana Mütesellimi Silahşörü Hassasından Es-Seyyid İbrahim Ağa damadı Hasan Bey tarafından kayıt altına alınmıştır (AŞS/4/18).

Sancak	Kaza	Kasaba	Nahiye	Köy-Mezra
Azir (Üzeyr)	Çemşin	Sis	Yüreğir	Bulduk (Buldak)
Beylan	Dündarlı			Hatırlı
Payas	Karaisalı			Karaçalılık
Misis	Sarıçam			Karataş
	Yüreğir			Korkmaz
				Kurtkulağı

Tablo 1: 1830-1834 yılında Adana'ya bağlı, sancak, kaza ve nahiyeler

8 Numaralı Şer'iyye Sicili'ne göre Adana'da görev yapan şer'i ve örfi görevliler şöyle tespit edilmiştir.

Tarihi	Görevlinin Adı	Görevi
1834	Kulzade Mustafa Efendi	Katib
1834	Hacı Hüseyin Ağa	Beytü'l-Mal Emni
1834	Mehmed Edub(Edib) Efendi	Katib Mahkeme Şehrizade
1834	Yusuf Efendi	Katib Kethuda
1834	Feyzullah Efendi	Adana Naibi
1834	Hacı Hüseyin Ağa	Beytül mal vekili
1834	Es-Seyyid Mehmet Şerif Efendi	Yüreğir Kadısı

Tablo 2: 1830-1834 yılındaki şer'i görevliler

Tarihi	Görevlinin Adı	Görevi
1834	Es-Seyyid Mehmet Paşa	Adana Valisi
1834	Hasan Paşazade El-Hac Ali Beg	Adana Mütesellimi
1834	Mehmet Ağa	Diz-dar (Kale Muhafızı)
1834	El-Hac Ahmed Kadrizade Mehmet Efendi	Ka'imakam
1834	Ahmed Kadri Efendi	Ka'imakam
1834	Ahmed Hulusi	Ka'imakam
1834	Hüseyin Paşa Damadı Hasan Bey	Silahşöran-ı Hassa
1834	Es-Seyyid İbrahim Ağa	Silahşöran-ı Hassa
1834	Yusuf Ağa	Muhtar
1834	Hacı Arap Süleyman	Muhtar
1834	Mehmed Ağa	Muhtar
1834	Said Ağa	Memur
1834	Hasan Ağa	Bölükbaşı
1834	Halil Ağa	Bölükbaşı
1834	Hacı Mustafa Ağa	Bölükbaşı
1834	Şakir Ağa	Bölükbaşı
1834	Hacı Abdullah Ağa	Bölükbaşı
1834	Kürt Mehmed Ağa	Bölükbaşı
1834	Nasuh Bey	Bölükbaşı

Tablo 3: 1830-1834 Yılındaki Örfi Görevliler

2.2.Adana’ nın Fiziki Durumu

Mahalle terimini ilk olarak Araplar “konaklanan yer” manasında kullanmıştır. Bu tabir Araplardan Türklere teşkilat ve deyim şeklinde geçmiştir. Osmanlı da ise birey için “mahalle”, ailesinden sonra gelen ilk topluluktur. Mahallede yaşayan halk arasında akrabalık decesinde bir dayanışma mevcuttur (Özbilgen, 2004, s. 456).

H.1245-1249 , (M.1830-1834) tarihli Adana Şer’iyye Sicilline göre tespit edilen mahalleler aşağıda çıkarılmıştır.

Ağa Mehmet	Derviş Fakih	Han Kurbu	Mestan-zade	Şehzade
Ali Dede	Emirler	Hoca-i Vezir	Necceran	Şeyh Mustafa
Bâb-ı Tarsus	Eski Çarşı	Hurmalû	Paşa Nebi	Tarsus
Bâytemur	Eski Hamam	Hızır İlyas	Saçlı Hamid	Taşçıkan
Bakırsındı	Harab Bağçe	Kantaran	Sarracan	Tekye Kurbu
Bucak	Hacı Fakih	Kansaf-zade	Sarı Yakup	Yarbaşı
Cami-i Cedid	Hacı Hamid	Karasoku	Sisli	Yortan
Çığan	Halhal	Kassab Bekir	Sucu zade (Savcızade)	Zımmıyan Tekye
Çınarlı	Hamam Kurbu	Kayalıbağ	Sugediği	
Çırak	Hammâliye	Kuru Köprü	Sofu Bağçesi	
Debbeğan	Hânedan	Mermerli	Şa`baniye	

Tablo 4: Adana’daki mahalleler

Adana’daki mahalle adları incelendiğinde bu adların verilmesinde önemli kişilerin adlarının yanı sıra, esnaf teşekkülü, mekânın coğrafi özellikleri, dini mekânın etkisi olduğu görülmektedir.

Mahalleler bazen hatırı sayılır kimse olmalarıyla Şehzade, Şeyh Mustafa, Paşanebi, Hacı Hamid ve Hoca Vezir gibi kişi isimleriyle, bazen de Debbegan, Necceran mahalleleri örneğinde olduğu gibi mahalde bulunan esnaf gruplarının isimleriyle adlandırılmıştır. Cam-i Cedid, Çukur Mescid gibi mescid, camii gibi dini yerlerin adlarıyla zikredilen mahalleler ile Kayalıbağ, Yarbaşı, Harabbağçe gibi coğrafi mekânın özelliklerine göre adlandırılan mahallelerde yer almaktadır.

Belgelerde geçen bazı mahalle isimlerine bakıldığında Osmanlı Devlet'inin heterojen bir yapıya sahip olduğu görülmektedir. Hızır İlyas Mahallesi'nde Ermeniler de yaşamaktaydı. Karasoku ve Baytimur mahallelerinde Müslüman ve gayrimüslimler aynı mahallede oturmaktaydılar. Yani az da olsa Müslüman Türklerle zimmilerin bir arada yaşadıkları söylenebilir. Bu durum Adana'da halk arasında dini hoşgörünün olduğunun göstergesidir.

Osmanlı hanları incelendiğinde yapı olarak değişmemektedir. Hanlar bölgenin önemli şehir yollarının doğal yapısına uygun şekilde inşa edilmiş yapı taşlarıdır. İki ya da üç avlulu şekilde dizayn edilmektedir. Zemin katlar genelde ticaret malların konulduğu ve orada muhazafa edildiği yerdir. Üst katlar ise "ticarethane" olarak kullanılmaktadır. Ticaret mallarının satışa sunulduğu galeri avlu tarafına bakan odaların ön kısmıdır. Hanlar kullanım şekline göre ahırlı ve ahırsız hanlar, ticaret hanları, yolcu hanları ve misafir hanları olarak bölümlendirilebilir (Özbilgen, 2004, s.347). 8 Numaralı Sicilde Bab-1 Tarsus Mahallesi'nde Delihan Hanı, Hüseyin Efendi Hanı, Gülek Boğazı konaklarında Sarı Şeyh Hanı, Beylan Hanı ve Tutlu Han gibi isimler geçmektedir (AŞS/15/52-22/73-31/99-40-125).

Adana'da kahvehanelerin de bulunduğu belgelere yansımıştır. Bir belgede geçen; "aslen Arab taifesi olan Vakfı Saray kurbunda Arapların kahvehanesinde iken vefat eden" ifadesi buradaki kahvehanenin Arap kökenli Osmanlılar tarafından işletildiğini göstermektedir (AŞS/26/84).

2.3. Adana'da Sosyal ve Demografik Yapı

Adana halkının çoğunluğunu Türkmenlerden oluşmaktadır. Bunların dışında Adana'na Arap, Kürt gibi Müslüman topluluklar ve Ermeniler de yaşamaktaydı. Bölgenin yerleşime uygun olması ve aynı zamanda hoşgörü bir ortamın olmasından dolayı Adana dışında göç aldığı tespit edilmektedir. Belgede geçen erkek ve kadın adlarından Adana'nın etnik yapısının çeşitli olduğu görülmektedir. Müslüman isimlere bakıldığında genelde kişi isimleri dini isimler yani peygamber isimleri olduğu görülmektedir. Sicilde tespit edilen erkek ve kadın adları ;

Erkek adları	Kadın adları
Hüseyin, Ahmed, İsmail, Hasan, Abdullah, Ali, Halil, İbrahim, Mehmed, Musa, Cemil, Abdulcelil, Ruhi, Said, Şakir, Mustafa, Nasuh, Osman, Eyyüb, Ömer, Abdulvehhap, Refik, Mahmut, Yahya, Asım, Hulusi, Nurullah, Sıhhı, İshak, Ebubekir, Abdulgani ve Emin	Fatıma, Hayat, Sakine, Emine, Elif, Meryem, Ümmügülsüm ve Hacer

Tablo 5: 8 Numaralı Şer'iyye Sicilinde geçen Müslim adları

Sicilde Müslüman kadın isimleri erkeklere nazaran daha azdır.

Gayrimüslim erkek ve bayan isimleri de din değiştirme olaylarından tespit edilmektedir.

Erkek adları	Kadın adları
Ovidik, Karabet, Abraham, Yoseb, Manukin, Serkis, Yakob, Donabed, Artin, Emiras	Humar ve Ağnir

Tablo 6: 8 Numaralı Şer'iyye Sicilinde geçen gayrimüslim adları

Belgede geçen gayrimüslimlerin İslamiyeti kabul ettikten sonra dinlerini değiştirdiklerinden sonra İslami isimler aldığı değiştirildiği belirtilmektedir. Aslan Vanlı olan Ermeni taifesinden olan Ovidik adlı kişinin İslamiyete girerek Mehmet adını almaktadır (AŞS/3/6). Diyarbakırlı batıl dinde olan Karabet isimli kişinin İslamiyete girdikten sonra İbrahim adını aldığı belgede geçmektedir(AŞS/3/7). Halep' de oturan Yahudili olan Abraham'ın din değiştirerek Ahmed ismini aldığını belirtmektedir (AŞS/3/8) Aslen Palulu olan Ermeni taifesinden Manukin adlı kişinin din değiştirerek İslamı kabul edip İbrahim adını almaktadır (AŞS/3/11).

Belgede isimlerin önünde ve arkasında çeşitli unvan ve lakaplar kullanılmaktaydı. Sicilde geçen unvan ve lakaplar;

Ünvanlar		Lakaplar	
Ağa	Vali	Arapzade	Karaca
Bey	Serdar	Attar	Kayserili
İmam	Silahşör	Berber	Kelkitli
Kadı	Müftüzade	Canbaz	Kürd
Efendi	Seyyid	Cumalı	Köse
Kethüda	Molla	Çulhadar	Maraşlı
Şeyh	Paşa	Hacı	Melemencioğlu
Hacı	Çavuş	Hatun	Sarraf
Hafız		Hayriyezade	Sarı
		Hıdırzade	Rivan
		İmamzade	Tokadi
		Kara	Yemişci
		Karşlı	Yumru

Tablo 7: 8 Numaralı Adana Şer’iye Sicilinde geçen ünvan ve lakaplar

Yine dini terimler olan es-seyyid, el-hac ünvanlarının kullanıldığını görülmektedir. Bu ünvanların yanında belgelerde efendi ünvanına da sıkça rastlanılmaktadır.

Lakaplar bazen berber, attar, çulhadar, debbağ, sarraf vb. yapılan meslekleri çağrıştırırken bazen de “Arapzade” gibi etnik menşeye vurgu yapmaktadır. Bunun yanında şahsın nereli olduğunu belirten lakaplara da rastlanılmaktadır:”Kelkitli, Karşlı, Maraşzade, Kayserili ve Tokadi” gibi.

8 Numaralı Adana Şer'iyeye Sicili'nde Adana'nın demografik yapısına baktığımızda müslim ve zimmi nüfusun birlikte yaşadığı görülmektedir. Adana'da farklı etnik ve dini toplulukların varlığı belgelere yansımıştır. Adana'ya gerek ticaret amaçlı, gerekse farklı bir sebeple farklı yerlerden gelenlerin olduğu belgelerde tespit edilmektedir. Çevre illerden; Erzurum, Kars, Kelkit, Arap şehirlerinden, Kayseri, Maraş, Diyarbakır, Çorum, Palu ve Bolu şehirlerinden gelip Adana'ya yerleşenlere rastlanmaktadır. Bu yerleşmeden Adana'nın göç alan bir bölge olduğu sonucuna varılabilir.

8. Numaralı Sicilde tespit edilen Adana ve çevresindeki aşiret ve cema'atlar;

Aşiretler:

-Kürkçü, Kabasakal, Şam Bayadı, Melemenci (Menemenci) Aşiretleridir. Adana civarında ikamet eden Melemenci Aşiretinin boy beyleri olan Hacı Habib Bey, Hacı Nebi Bey, Ahmed Bey isimlerine rastlanmaktadır (AŞS/22/74-23/75).

Cema'atlar:

Sicilde hem aşiret hem de cema'at ismi olarak geçen aşiret ve cemaatler vardır. Melemenci Cema'atı, Kara Hacılı Cema'atı, Aşağı Dindarlı Cema'atı, Sokulu Cema'atı, Şam Bayadı Cema'atı hem aşiret hem de cemaat olarak ifade edilmektedir.

2.3.1. Adana'da Vakıflar

Vakıf arazilerden biri şahsi mülklerin sahipleri tarafından, arazinin mülkiyet hakkı ve tasarrufu ile birlikte devredilmektedir. Arazi vakıf şartlarına uygun vakıf malı olmaktadır (Bülbül, 2000, s.185). 8 Numaralı Adana Şer'iyeye Sicili'nde Ramazanoğlu Vakfı'ndan bahsedilmektedir. Adana'da Bab-ı Tarsus Mahallesinde oturan hayır sahibi olan Halil bin Muhammed güneyi Delihan Hanı, doğusu arsa halinde, kuzeyi tarik-i has özel kişilerin yararlandığı yol, batısı dükkânla çevrili dükkânı vakf etmiştir (AŞS/6/20). Ramazanoğlu Vakfı'nın sorumlusu Halil Bey'dir (AŞS/28/93). Cami-i Atik Medresesine Es-Seyyid Hüseyin'in vefat etmesinden sonra Es-Seyyid Ahmed atanmıştır (AŞS/28/93).

(...) Vakfının başında olan Hüseyin Halife Velid Kebiri vefat etmiş, bunun üzerine yerine Es-Seyyid Ahmed Halife İbn-i Hüseyin Zeyd'in geçmesi isteği Adana Naibi Müftizade Mevlana Es-Seyyid Ahmed'e arz edilmiştir. İstek olumlu karşılanarak tayin yapılmış, maaşı da yüz nim akçe olarak ifade edilmiştir (AŞS/28/92). Vakıf sahipleri vakfedecekleri mallar için bazı şartlar koymaktadırlar. Hayır sahibi Ahmet Bey malını vakfedeceği zaman bazı şartlar öne sürmüştü. Rabbü'l-Âli vakf-ın sahibi Ahmet Bey, Hasan Paşazade'ye malını vakfettiği zaman kirasının bir

kısmını vakfın ihtiyaçlarına harcamasını diğerk kısmını orda imam olacak kişiye maaş olarak verilmesi ayrıca kendisine hayır dua edilmesi ile ilgili şartlar koymuştur (AşS/27/89).

2.3.2. Adana’da Asayiş Problemleri

Adana’da 1830’larda asayiş problemleri oldukça fazlaydı. Hırsızlık olaylarına da rastlanmaktaydı. Adana Mütessilimi İsmail Ağa, Kürt kabilesi tarafından gasb edilen yük hayvanını geri almak için mahkemeye başvurmuş ve yük hayvanının kendisine ait olduğunu ispatlayarak geri almıştır (AşS/17/62). Yine Baytimur Mahallesi sakinlerinden Hacı Rumi’nin ifadesine göre köy halkından Mustafa’nın siyah eşeği dokuz ay önce alınmış; Hacı Ahmet ve Mehmet şahitliğinde hayvan hırsızdan alınarak geri verilmiştir (AşS/8/33).

Adana Valisi Vezir Yahya Paşa, Adana’ nın şam şerif Caddesi ve bazı mahallerinde eşkiyalık ile ilgili güvenlik sorunları üzerine şark Ordusu görevini icra etmeye gittiğinde yerine İbrahim’i tayin etmiştir (AşS/10/38). Yine başka bir belgede eşkiyaların gizlice zahire aldıklarından bahsedilmektedir (AşS/17/60).

Aslen Kayserili olan serdarın oğlu Hacı Ali Ağa ve refiki Abdullah Ağa ile arkadaşlarının Kayseri’den firar ederek Adana’ya gelmesi üzerine mukataaları ve eşyaları Adana Mütessilimi Ali Bey tarafından Beytü’l-Mala aktarılmıştır (AşS/33/104).

2.4. Adana’nın İktisadi Durumu

2.4.1. Ticaret

şehirde hanların olması Adana’da ticari hayatın canlılığının göstergesidir. Bab-ı Tarsus Mahallesinde Delihan Hanı, Hüseyin Efendi Hanı, Gülek Boğazı konaklarında Sarı şeyh Hanı, Beylan Hanı ve Tutlu Han gibi hanların olduğu tespit edilmektedir.

Adana ve kazalarında pamuk işlenmekte hem kara hem de deniz yoluyla ihraç edilmekteydi. Sicilde Adana ve Tarsus’ta üretilen pamuğın İzmir tüccarları tarafından talep edildiği, bu talep doğrultusunda nakil işleminin gerçekleştirildiği ifade edilmiştir. Ayrıca şam, Erzurum, Kayseri ve Halep taraflarına da pamuk ihracı sözkonusudur (AşS11/40). İhraç edilen penbe (pamuk) fiyatı da belgelere yansımıştır. Adana’da üretilen pamuk dışarıya yedi bin deve yükü ile ihraç olunmaktadır. Daha olgunlaşmamış pamuğın her bir deve yükü yedi yüz guruşa, reşit olan yani olgunlaşan

pamuğun miktarı kırkar guruşa ihraç edilmektedir (AŞS10/37). Deve dışında katırlar nakliye aracı olarak kullanılmaktaydı.

İhraç edilen eşyaların sevki iskeleler aracılığıyla da yapılmaktaydı. Tarsus İskeleyi ve İzmir İskeleri ticaret amaçlı kullanılmaktaydı. Adana' dan Anadolu, Halep ve Şam taraflarına yapılan ticarete de Tarsus İskeleyi eşya nakl işlemlerinde kullanılmaktaydı (AŞS/11/39).

Yine Adana'ya diğery eyaletlerden ürün ihracı sözkonusuydu. İzmir yöresine ait olan kök boya, yapağı, tiftik, şemsi asel (bal), cildi ernep ve Afyon İzmir İskeleyinden Tarsus iskeleyine nakl edilmekteydi (AŞS/11/40). Adana, Tarsus, İstanbul ve Arabistan duhan (tütün) gümrüklerinden bahsedilmektedir. 1828/1829 senesinde mayıs ayında İstanbul ve Arabistan duhan gümrükleri mukataatlarından Tarsus Eyaletinin gümrüklerine tücarların getirdikleri duhanların (tütün) her biri için kıyyesinden kantar ve batman hesabıyla sattıklarına rastlanılmaktadır (AŞS/12/42). Adana ve Tarsus'tan İstanbul'a zahire nakli için Tarsus İskeleyi kullanılmaktaydı. Fiyatı da rayiç bedele göre yapılmaktaydı (AŞS/21/71). Belgelerde ağırlık ölçüsü olarak kantar, batman ve çeki ölçü birimleri kullanıldığı tespit edilmektedir.

Adana'da ticari hayatta anlaşmazlıklara dair belgeler de sicilde yer bulmaktadır. Eski Çarşı Mahallesiinde ikamet eden Kara Halil'in vefat eden eşi ve boşandığı zevcesi Fatma Hatun ile Bab-ı Tarsus Mahalesinde oturan zimmi Bestami arasında bin gurusluk bir alacak verecek davası (AŞS/7/25). Hamam Kurbu Mahallesiinde oturan Canbaz Kürt Seyyid Mehmed ile Neccaran Mahallesiinde ikamet eden Maraşzade Mehmet Efendi arasında alacak-verecek davalarına örnek verilebilir (AŞS/46/147).

2.4.2. Esnaf Teşkilatı

Attar	Basmacıyan
Boyacıyân	Çerçi
Çulçıyan	Çulhadar
Debbağan	Demirci
Hallacân	Gazzâzân
İbrikçiler	Mumcular
Sarraf	Berber

Tablo 8: 8 Numaralı Şer'iyye Siciline göre esnaf teşkilatı

Sicilde bazı meslek gruplarında çalışanların isimlerini tespit etmek de mümkündür. Demirci esnafı Musa Bey bunlardan biridir. Kayseri'ye bağlı Talas'ın köylerinde ikamet eden zimmilerden Bulbekoğlu'nun şab ticaretini katırlarla yaptığı kayıtlara yansımıştır (AŞS/1/1). Adana'nın ekonomik durumunu göstermesi açısından önemli olan Tütün (duhan) gümrüğü ifadesi de belgelerde geçmektedir. Ege Bölgesinde Milas tütünü, Halep ve Şam Bölgesinde "İmadiye" ve "Cebeliye" adlı tütünlerin yetiştirilmekte olduğu belirtilmektedir (AŞS12/42).

8 Numaralı Adana Şer'iyye Sicilinde "Çulcu, çuha, Çuhadar" gibi kelimelerden Adana'da dokumacılık ile uğraşıldığı anlaşılmaktadır. Çulcu oğlu Kadı Veliddin bin Mehmed'in vakfa müteveli olarak tayin olana kadar Adana'nın Sarracan Mahalle sakinlerinden hayır sahibi Karşı Mehmed Ağa'nın vakfın vekaletini aldığına değinilmektedir. (AŞS/27/89).

Adana 'da pamuk tarımının yaygın olduğu bilinmektedir. Sicilde "Basmacıyan ve Hallaç, Boyacıyân Esnafı" adlarının geçmesinden pamuk ile uğraşan zanaatkarların olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca belgede adları geçen esnafların sattıkları şabların fiyatları esnaftan esnafa değiştiği görülmektedir. Şabın fiyatını çerçi esnafı 1052,5 , boyacı esnafı 0180,5 ve basmacı esnafı 0134 guruş olarak belirlemektedir (AŞS/1/1).

2.4.3. Tarım ve Hayvancılık

Adana ve çevresinde tarım üretiminin ve tarıma bağlı ticaretin yapıldığı belgelerde yer bulmaktadır (AŞS/45/144). Bu ürünler pamuk (penbe), arpa (şa'ir), duhan (tütün) ve hinta (buğday) dır. Belgelerden tespit edildiğine göre ticareti en çok yapılan tarım ürünleri pamuk ve tütündür. Tarıma bağlı olarak gerçekleşen üretim fazlası ihraç edilmektedir. Terekelerde isimleri geçen tarım aletleri ve hayvan isimleri: Saban, kazma ve öküzdür. Belgelerden tarımda kullanılan eşya ve hayvanlar tespit edilmektedir. Ayrıca tarım ürünleri develerle taşınmaktaydı (AŞS/10/37).

Adana'da ikamet eden Karabet ve Anok zimmilerden miras kalmış olan yetmiş kovan arının olması arı üretiminin ve arıcılığın olduğunun göstergesidir. Yine bahsi geçen isimlere bakarak Adana Ermenilerinin bal üretiminde aktif oldukları söylenebilir (AŞS/19/66).

Başka bir belgede; "Adana havalisi eskiden beri zahire yatağı olduğu bilinmekte olup, bu senede bereketli olacağı" ifadesi Adana'nın tarım için münbit bir saha olduğunu göstermektedir (AŞS/40/124).

1829/1830 yılı Adana ve Tarsus'ta zahire açısından bereketli bir yıldır. Çevre illerde tarımsal olarak sıkıntı yaşanmaktaydı. Özellikle Rum ve Arabistan'da zahire sıkıntısı hat safhadaydı. Tarsus

Mütesellimi Süleyman tarafından Adana ve Tarsus ‘ta zahire sorunu yaşanmayacak şekilde Rum ve Arabistan’a zahire satılmasına izin verilmişti. Buğday her 1 kile 13 guruştan ve arpa ise 1 kile yedi guruştan satılmaktaydı (AŞS/40/124). Kile hububat ölççeği olarak kullanılmaktaydı. Aynı zamanda “habbe”nin de hububat ölççeği olarak kullanıldığı belgelerde geçmektedir (AŞS21/71-22/72) Adana dışında zahire lazım olduğunda ihtiyaç fazlasının ihtiyaç olan yere gönderildiği belgelerde tespit edilmektedir. Adana dışında zahire lazım olduğunda hem karadan hem de denizden nakl edilmekteydi. Yemlik ve tohumluk zahireler ayarlandığında fazlası ihtiyaç olan çevre illerden İstanbul’a Tarsus İskelesinden gönderilmekteydi (AŞS/21/71).

Belgelerde Karahisar-ı Şarki ve Efrencé şabının satıldığı da kayıtlıdır (AŞS/43/137). Ayrıca Gedüs (?) Şabhanesine de değinilmektedir (AŞS/30/97).

Mukata’aların geçtiği belgelerde tespit edilmektedir. Adana Sancağında mukata’alar belli bir şarta göre iltizama verilmekteydi (AŞS/45/143). 1242 (1826/27) yılında mukata’alar senelik 130 guruşa iltizama kiraya verilmekteydi (AŞS/13/46).

2.4.4. Fiyatlar

8 Numaralı Şer’iyye Sicili’nde bazı malların fiyatlarına dair bilgilere rastlanılmaktadır. Terekelerden alınan bu bilgiler Adana’daki bargir fiyatları hakkında aydınlatıcı bilgiler vermektedir.

Hayvanın Adı	Tane Sayısı	Fiyatı(Kuruş)
Sakat al kısarak re’s	tane 1	191 guruş
Kırmalık re’s	tane 1	101 guruş
Yağız lâğır bagir re’s	tane 1	151 guruş
Küçük doru bargir re’s	tane 1	122 guruş
Seracek doru bargir re’s	tane 1	65 guruş
Lağır kır kısarak re’s	tane 1	200 guruş
Kır bargir re’s	tane 1	100 guruş

Tablo 9: Bargirlerin fiyatları

Terekelerden alınan Adana'daki bazı eşyaların fiyatları hakkında aydınlatıcı bilgiler vermektedir.

Eşyanın Adı	Tane Sayısı	Fiyatı(Kuruş)
Payas Kundaklı Tüfeng	1	130 kuruş
Tulumbaz	1	5,5 kuruş
Doru Tay Raş	1	230 kuruş
Kahve İbriği ve Güğüm ve Kahve Kesesi	1	22 kuruş
Saat	1	196 kuruş
Köhne Çitari Entari	1	15 kuruş
Köhne Don	1	8 kuruş
Köhne Hurç	1	40 kuruş
Köhne Seccade	1	6 kuruş
Köhne Kilim	1	7 kuruş
Köhne Şalvar ve Aba	1	3 kuruş
Köhne Entari ve Yelek	1	1 kuruş
Tespîh	1	1 kuruş
Köhne Sandık	1	2,5 kuruş
Köhne Yorgan ve Yastık	1	15 kuruş
Kazma	1	1 kuruş
Köhne Aba	1	9 kuruş
Köhne Şamdan ve Hurdavat	1	4 kuruş
Köhne Hallaç Takımı ve Köhne Terazî	1	8 kuruş

Tablo 10: Eşya ve malların fiyatları

Vefat eden memurun esnafa borcu olduğunda borcu ödenirken eğer elinde hayvanı varsa çürük olmayandan yani sağlam olanları seçilerek uygun fiyata satılarak borcu ödenirdi. Ya da nakit parası varsa borcu bu nakit para ile ödenmekteydi(AŞS/5/18).

2.4.5. Muka'atalar

Osmanlı Devleti gelir kaynaklarının devamlılığı için çeşitli metodlar geliştirmiştir. Bu metodlardan biri iltizam metodudur. Vergi kaynaklardan sağlanan gelirlerin doğrudan hazîneye toplanmasına iltizam denir. Osmanlı Devleti 17. ve 18. yüzyılda devletin mali bunalımla karşı karşıya kalması üzerine gelirlere el koymak büyük bir kısmını merkezde toplamak ve ek gelir sağlamak zorunda kalacaktır. Devletin gelirleri belirli bir bedel karşılığında ve belirli bir zaman için mültezimler tarafından işletilmekteydi. Gelir kaynaklarına mukataa, bu işi yapan kişilere mültezim denilmekteydi. Gelir kaynakları tahvil denilen üç yıl süreyle açık artırmayla mültezimlere ihale edilmekteydi (Akgündüz, Öztürk,1999, s.486-487).

Adana' da mukata'alar bulunmaktaydı. Adana Sancağında mukata'alar belli bir şarta göre iltizama verilmekteydi (AŞS/45/143). 1242 (1826/27) yılında mukata'alar senelik 130 guruşa iltizama kiraya verilmekteydi (AŞS/13/46). İltizam vergisinin bir şartnameye göre alınmasına yani martın başından şubatın sonuna kadar olan süreçte alındığına değinilmektedir (AŞS/3/9).

2.4.6. Vergiler

Osmanlı Devleti'nde arazi türlerinden biri de haraci arazidir. Haraci arazi, savaş veya barış yoluyla Müslümanlar tarafından fethedilen ve gayri müslim halka verilen arazilere denir. Zimmilerden İslam hâkimiyetini kabul edenlerden haraç vergisi alınmaktaydı. Yine cizye vergisi gayrimüslim kişilerden alınan baş vergisidir. Cizyenin şer'i hükümlerinde Osmanlı'nın kuruluşundan Tazminat Dönemine kadar herhangi bir değişiklik olmamıştır.1690 yılında cizyenin tahsilinde bir reform olmuştur. Cizye veren kesimlerin üç sınıfa ayrılmaktadır. Bunların tahsil işleri cizyedar denilen memurlar tarafından yapılmaktaydı (Akgündüz, Öztürk,1999, s.441).

1829/1830 senesinde Adana'ya gelen yabancı (Acem, Ermeni, Yahudi) halktan cizyedarlar yani vergi memurları vergi almaktaydı. Alınan vergiler en düşükten en yükseğe doğru ednâdan 12, evsatdan 24 âlâdan 48 pare olarak tespit edilmektedir (AŞS/24/78). Ayrıca hile ile ala vergisi

vermemek için evsat ya da edna kağıtların yani sahte belgelerin önüne geçilmek için cizyedarlar tarafından kayıt altına alındığına da değinilmektedir. Rahip, patrik ve keşişlerin tercümanlık belgelerini göstererek vergi vermede muaf tutulduğu belgede tespit edilmektedir (AŞS/24/78). Gümrük, bac ve resmi kaban vergilerinden bahsedilmektedir (30/97).

Karada ve denizde geçişlerde geçiş belgesi, toprak bastı ve bac vergilerinin kimlerden alınacağından ve kimlerden alınamayacağına değinilmektedir (AŞS/9/33). 1829 senesinde Adana Mütesellimi İsmail Ağa tarafından imdad-ı hazeriye vergisi alınmaktadır (AŞS/12/41). Müslüman olan hane ve halktan alınan vergiler ve bu vergiler halkın gelirine göre yüksek, orta ve düşük olarak belirlenmektedir (AŞS/48/149).

2.5.Ordu Teşkilatı

Ordu teşkilatı Osmanlı İmparatorluğun önemli müesseselerindendi. Devletin iç ve dış güvenliğini sağlamakta önem arz ettiğinden ilk yıllardan itibaren ordunun gelişmesine yönelik ve zamanın şartlarına göre ıslahatlar yapılmıştır (Saydam, 2014, s.313). Osmanlı ordusu Klasik Dönemin on altıncı asrın ortalarında tam oluşmuştur. Ordu kara kuvvetleri ve deniz kuvvetleri olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır (Bülbül, 2000, s.136).

1827 yılında Navarin Limanına giren Rusya, İngiltere ve Fransa Osmanlı Donanmasını yaktılar. Navarin Olayı ile Osmanlı donanmasız kalmasından yararlanmak isteyen Rusya, güneye inme politikasını gerçekleştirmek için 1828 yılında Osmanlıya savaş ilan etti. Batıda Varna'ya, doğuda Ahıska'ya kadar gelip Erzurum'u işgal etti (Akgündüz, Öztürk,1999, s.238). Erzurum'un Rus işgali altında olmasından dolayı Adana'dan Erzurum'a Şark Ordusuna Erzurum olayları için tertip edilen askerlere dair belgeler yer almaktadır. Adana Eyaleti'nden tertip edilen askerler için lazım olan masraflar defterde kayıt altına alınmaktadır (AŞS/2/4). Erzurum hadisesi için askerlerin her ihtiyacı gidirilecek şekilde hazır edilmektedir (AŞS/41/129). Erzurum istilasından ve şark ordusu seraskerliğine görevlendirilenlerden bahsedilmektedir (AŞS/34/106). Adana Eyaletinden ve kazalarından şark ordusuna gönderilen askerlere değinilmektedir (AŞS/36/113).

Adana Valisi iken görev icabı Şark Ordusuna görevlendirilenlerin yerine vekâleten bakan memurun o yerin güvenliğini sağlamakla görevlendirildiği görülmektedir. Adana Valisi Yahya Paşa'nın Şark Ordusu'na görevlendirilmesi üzerine İbrahim adlı bir kişi onun yerine mütesellim olarak tayin olunduğu ve görevi müddetince o yerin güvenliğinden sorumlu olduğu belirtilmektedir (AŞS/10/38).

Osmanlı Devleti, Navarin olayından sonra bir yandan Rusya, İngiltere ve Fransa tarafından yakılan donanmasını tekrar kurmaya çalışırken bir yandan da Kıbrıs 'ın stratejik öneme sahip olan adaları korsan saldırılarına karşı korumak için çeşitli tedbirler almaya çalışmaktaydı. Kıbrıs Muhassılı Mehmet Emin'in Kıbrıs savunmasında başarısız olmasından dolayı azledilerek yerine Ali Ruhi Efendi tayin edildi. İstanbul'dan Kıbrıs Muhassılı Ali Ruhi Efendi'den adada incelemelerde bulunulması istendi. Yaptığı incelemelerde adadaki kalelerde kurşun, barut ve bazı silahların tükenmiş olduğu, Mısır askerlerin kaçmak için harekete geçtiği ile ilgili bir rapor hazırlayıp İstanbul Hükümetine gönderdiğini, adada acilen silah ve askere ihtiyaç duyulduğunu bildirdi. Rapor üzerine Adana Vilayetinden Kıbrıs'a muhafaza askerinin gönderilmesine karar verildi. Adana Valisi, askerinin çoğu Erzurum savunmasına gönderildiğinden, yalnız 500 asker ve biraz da mühimmatın Kıbrıs'a gönderebileceğini belirtti. (Çoruh, 2018,s.307-309). Kıbrıs muhafazası için Adana Eyaleti'nden tertip edilen 750 nefer asker adada kaldıkları müddetçe kendilerine elli bin guruş verildiği kayıtlarda geçmektedir (AŞS/42/130). Adana Valisi, Kıbrıs savunmasında 500 asker gönderileceği belirtmiş ise de söylenenden fazla 750 asker gönderildiği sicilde görülmektedir.

Vergi toplama görevini yapan kişiler XVI. yüzyılda muhassıl adını alırken, XVIII. yüzyılda gelir toplama görevinin yanında sancağı yönetme görevleri de bulunmaktadır (Saydam,2015,s.133). Kıbrıs Adası'nın muhafazası için Adana'dan Kıbrıs'a gönderilen askerlere Kıbrıs Muhassılı tarafından ödenmesi gereken iki bin elli guruştur.

2.6. Haberleşme

Devlet işleri ile ilgili haberleşme yollarda kurulmuş menzilhanelerdeki görevliler tarafından sağlanmaktaydı. Haberleri ulaklar aracılığıyla ulaştırılmaktaydı. Menzilhaneler için konaklama merkezleri belirlenmekteydi. Çevre köyler tarafından menzilhanelerin ihtiyaçları giderildiği için vergiden muaftılar. Önceleri menziller haberleşme aracı olarak kullanılmaktaydı zamanla ticari maksadlı ve özel haberleşmede de kullanılmıştır. Bu haberleşmeyi sağlamak için yetecek kadar at görevlendirilmiştir (Halaçoğlu, t.y. , s.28-31). Adana'da kiraya verilen menzil ocaklarının ücretleri görevliler tarafından toplanıp hazîneye koyulmak üzere devleti aliyeye gönderilmiştir. İki taksit şeklinde taksiti evvel ve taksiti sani olarak belirlenmiştir (AŞS/38/116). Payas'ın Kurtkulağı ahalisinden 24.892,5 guruş menzil bedeli alınmıştır (AŞS/39/122). Menzillerde yolsuzluk olayları da vardı. Nurullah Paşa, Adana Sancağında menzil bedelini zimmetine geçirilenlerden bedelleri tahsil edip devlet hazînesine aktarmıştır (AŞS39/123). Menzilhanelerde yolculuklara

dayanıklılığının yitiren atlar satılmaktaydı. Adana’da menzilhane­deki zayıf atlar görevlerini yapamadıkları gerekçesiyle 18 guruştan satılarak elden çıkarılmıştır. Elde 14 tane at kalmıştır (AŞS44/138). Başka bir belgede menzil bedellerinden bahsedilmektedir. Adana Eyaletindeki bazı kazalarda menzil bedeli taksiti evvel ve taksid-i sani olarak iki taksitte tahsil edilmekteydi. Taksid-i sani kasımın başında ödenmekteydi. Ödemenin bir kısmı Nurallah Paşa’ nın zimmetine geçmiştir. Diğer kısmı da hazîneye teslim edilmiştir (AŞS/49/152).

2.7. Adana’da Dini Hayat

Adana’da farklı din ve mezheplere mensup insanların bir arada yaşadığı görülmektedir. Müslüman, Gregoryen, Yahudi inancına sahip olanların varlığı belgelere yansımıştır. Bunlardan bazı din mensuplarının ihtida olaylarını tespit etmek mümkündür. Adana ve çevre illerde yaşayan Ermeni, Yahudi gibi farklı etnik topluluklar ve dinlerde olan kişiler İslam dinini kabul ettikten sonra isimlerini değiştirmişlerdir. Din değiştirenlerin yeni isimleri İslami özelliklere sahiptir. Mustafa, İbrahim, Ahmet, Mehmet, Emine, Ümmügülsüm ve Fatma vb.’dir.

Kasap Ebubekir Mahallesinden olan Humar isimli bir Ermeni’nin İslam’ı kabul ettikten sonra Emine adını aldığı, Vanlı olan bir Ermeni’nin İslam dinine girdikten sonra Ovidik olan ismini Mehmet olarak değiştirdiğini, Diyarbakır’ da yaşayan “batıl” dinde olan Karabet isimli birinin İslamı kabul ettikten sonra İbrahim ismini aldığı, Kerküklü Yahudi olan Yakop’un İslam’a geçmesiyle adını Ahmed Hurşit olarak değiştirdiği belirtilmektedir (AŞS/6/7/14/15).

Adana’da Tekye mahallesinde yaşayan ismi ve memleketi bilinmeyen bir dervişin fakir hayat sürerek vefat etmesi Adana’da dervişlerin “bir lokma bir hırka” anlayışına uygun hareket ettiklerinin göstergesidir (AŞS/7/23).

2.8. Tereklerden Kalan Mallar

“8 Numaralı Adana Şer’iyye Sicili”nde vefat edenelerden kalan mallara rastlanılmaktadır. Adanalı olanlar olduğu gibi Adana’nın çevre illerinden olup Adana’da iken ölen kişilerden kalan mallar mirasçılara bölüştürülmektedir. Kimsesi olmayanların malları satılarak elde edilen paralar devlet hazînesine aktarılmaktadır. Adana’da şahısların kullandığı kıyafetler, özel eşyalar ve evde kullanılan eşyalar olarak gruplandırılmıştır:

Kişisel eşyalar	Giyim	Ev eşyaları	Hayvan ve hayvansal eşyalar	Tarım ve ticarete dair eşyalar	Mutfak eşyaları-yiyecek
kılıç	kuşak	kilim	öküz	kamış	tencere
divit	şal	halı	at	saban	yağlık
berber takımı	gaşiye	keçe	eğer	kazma	kahve takımı
hamam takımı	entari	yorgan	heybe	demir	hurma
dürbün	cübbe	minder	kara kır tay re's	dükkân	fincan
fener	hırka	yastık	kaplan postu	çadır	
tüfenk	kabut	kaplan postu		terazi	
ruhsat	kısa kürk	sandık			
tabanca	fes	yatak			
havlu	gömlek	su tası			
köhne aba	kemer	leğen			
köhne silah	yelek	ibrik			
tüfenk kılıfı	şalvar	seccade			
cedid bez top	yeşil sarık	hasır			
şapka	köhne içlik	şamdan			
tesbih dane	melez iç donu	döşek			
tarak		köhne hurç			

Tablo 11: Vefat edenlerden kalan mallar

2.9.Alacak ve Verecek İlişkileri

Sicil incelediğimizde alacak-verecek davaları da tespit edilmektedir. Eski Çarşı Mahallesiinde ikamet eden Kara Halil'in vefat eden eşi ve boşandığı zevcesi Fatma Hatun ile Bab-1 Tarsus Mahallesiinde oturan zimmi Bestami arasında bin gurusu dava ile ilgili bir alacak davası (AŞS/7/25). Hamam Kurbu Mahallesiinde oturan Canbaz Kürt Seyyid Mehmed ile Neccaran Mahallesiinde ikamet eden Maraşzade Mehmet Efendi arasında alacak-vecerek davası (AŞS/46/147) bunlara örnektir. Sarı Yakup Mahallesi'nde oturan Sakine Hayat'ın oğlunun ve Orta Yaka Mahallesiinden Boyacı Süleyman oğlu İsmail ve Hayat'ın oğlu bin gurusluk başlık adıyla davası olduğu, bu dava sekiz yüz gurusu davaya sabit olmadığından dava fesh olunarak kayıt altına alınmıştır (AŞS/7/26).

3. BELGE ÖZETLERİ

S.1/B.1

Kayseri' nin Talas Köyünden olan Bulbek oğlu zimminin şabın ihraç edildiğinden ve her esnafın satış fiyatları kayıt altına alındığına dair 1 Cemaziye'l-Ahirin 1245 (28 Kasım 1830) tarihli şerh kayıt.

S.1/B.2

Adana, Tarsus, Missis, Payas ve Beylan sehimleri (pay, hisse) verildiğine dair kayıttır.

S.1/B.3

Aslen Tatovalı olup Adana' da iken vefat eden Abdülcélil Ağa isimli kişinin 13 Zilhicce 1245 (5 Haziran 1830) tarihli terekesi.

S.2/B.4

Silahşör Hassa Ağa'nın Adana Eyaleti için görevlendiren askerlerin masraf defteri.

S.2/B.5

Adana hakiminin Der Aliyye'ye memur olarak görevlendirildiği zaman kendisinden kalan. Safer 1245 (Ağustos 1830) eşya defteri.

S.3/B.6

Vanlı Ermeni taifesinden Ovidik isimli kişinin Müslüman olup Mehmet ismi aldığına dair 1 Cemaziye'l-Ahirin 1245(28 Kasım 1830) tarihli hüccet.

S.3/B.7

Diyarbakırlı Karabet isimli kişinin Müslüman olup İbrahim ismi aldığına dair 1 Cemaziye'l-Evvel 1246(18 Ekim 1831) tarihli hüccet.

S.3/B.8

Halebü'ş-şehbalı Yahudi Abraham isimli kişinin Müslüman olup Ahmed ismi aldığına dair 15 Ramazan 1246(27 Şubat 1831) tarihli hüccet.

S.3/B.9

İltizam vergisinin bir şartnameye göre alınmasına yani martın başından şubatın sonuna kadar olan süreçte alındığına dair 29 Şevval 1246 (12 Nisan 1831) tarihli şartname.

S.3/B.10

Arapkirli Ermeni Yosep isimli kişinin Müslüman olup Ahmed ismi aldığına dair 29 Safer 1247 (9 Ağustos 1247) tarihli hüccet.

S.3/B.11

Palulu Ermeni Manukin isimli kişinin Müslüman olup İbrahim ismi aldığına dair 27 Zi'l-Hicce 1247 (28 Mayıs 1832) tarihli hüccet.

S.3/B.12

Tarsuslu Ermeni Serkis isimli kişinin Müslüman olup Mehmet ismi aldığına dair 15 Cemaziye'l-Ahir 1247 (21 Kasım 1831) tarihli hüccet.

S.3/B.13

Hashili Ermeni Humar isimli kişinin Müslüman olup Fatma ismi aldığına dair 25 Muharrem 1247 (6 Temmuz 1831) tarihli hüccet.

S.3/B.14

Adanalı Ermeni Ağnir isimli kişinin Müslüman olup Emine ismi aldığına dair 21 Recep 1247 (26 Aralık 1831) tarihli hüccet.

S.3/B.15

Kerküklü Yahudi Yakop isimli kişinin Müslüman olup Ahmed Hurşidi ismi aldığına dair 15 Zi'l-ka'de 1249 (26 Mart 1834) tarihli hüccet.

S.3/B.16

Adanalı Ermeni Eminas isimli kişinin Müslüman olup Mustafa ismi aldığına dair 27 Ramazan 1249(7 Şubat 1834) tarihli hüccet.

S.4/B.17

Adana' nın Yüreğir Kazasının zaptına dair kayıt.

S.4/B.18*S.5/B.18*S.6/B.18-19

Şam Valisi iken Adana 'ya geldiğinde vefat eden Salih Paşa'nın eşyalarının zayi olmaması için devlet hazînesi aktarıldığından bahsedilmektedir. Eşyalarının hesaplanmasında satılmasında görevli olan görevlinin yol masraflarının da hesaplandığına dair 10 Şaban 1244 (15 Şubat 1829) tarihli hüccet sureti.

S.6/B.20

Tarsus'ta hayır sahibi Mehmet bin Hasan ve Mustafa bin Mahmut vakıf vekili olduğundan ve vefat etmesi üzerine yerine vekaleten Ahmet Efendi bin Mehmed'in tayin olduğundan ve vakfın olduğu cihette dair 15 Safer 1244 (27 Ağustos 1828) tarihli berat sureti.

S.6/B.21

Nurullah Paşa tarafından cizye buyrultusu.

S.7/B.22

Aslen nereli olduğu belli olmayan Molla Mehmed'in Adana Şehzade Mahallesinden vefat ettiği dair 8 Safer 1244 (20 Ağustos 1282) tarihli tereke defteri.

S.7/B.23

Adana iken Tekye' de vefat eden ismi vatani belli olmayan bir fukaranın malları ismi belli olmayan bir fukaranın 16 Safer 1244 (28 Ağustos 1828) tarihli tereke defteri.

S.7/B.24

Vatani belli olmayan Mestan Hahamı civarında vefat eden Merd isimli kişinin 10 Safer 1244 (22 Ağustos 1828) tarihli tereke defteri.

S.7/B.25

Eski Çarşı Mahallesi sakinlerinden Kara Halil'in zevcesi Fatma Hatun' un Bestami zimmiden bin gurusu davası olduğuna dair 26 Safer 1244 (7 Eylül 1828) tarihli alacak davası.

S.7/B.26

Sarı Yakup Mahallesinden Sakine Hayat oğlunun Boyacı Süleyman oğlundan başlık namıyla dava açtığına dair 22 Safer 1244 (3 Eylül 1828) tarihli alacak davası.

S.7/B.27

Musululu olan ve aslen Ermeni olan Han isimli birinin Müslüman olduktan sonra Mehmet adını aldığına dair 19-25 Safer 1244 (31 Ağustos-6 Eylül 1828) tarihli hüccet.

S.8/B.28

Kıbrıs Adasının muhafazası için görevlendirilen görevlilerin ücretlerine dair 9 Safer 1244 (21 Ağustos 1828) tarihli mürasele.

S.8/B.29-30

Kıbrıs Adasının muhafazası için Adana'dan gönderilen askerlerin bedellerine dair 15 Safer 1244 (27 Ağustos 1828) tarihli mürasele.

S.8/B.31

Teba ahalisinden olup Adana Tarsus’da vefat eden Zelil isimli birinin varisi olmadığından ismi kişinin 13 Şaban 1244 (18 Şubat 1829) tarihli tereke defteri.

S.8/B.32

Kıbrıs Adasının muhafazası için Adana’ da tertip edilen askerlerin bedellerine dair 27 Safer 1244 (8 Eylül 1828) tarihli mürasele.

S.8/B.33

Baytimur Mahallesinden Hacı Rumi’nin siyah merkebinin çalındığı ile ilgili dava açtığından, merkebine karşılık penbe talep ettiğini, şahitlerde siyah merkebin ona ait olduğuna şehadet ettiklerini ve bu dava kayıt altına alındığına dair 3 Şevval 1244 (8 Nisan 1829) tarihli şerh kaydı.

S.9/B.33

Karada ve denizde geçişlerde geçiş belgesi, toprak bastı ve bac vergilerinin kimlerden alınacağından ve kimlerden alınamayacağına dair 13 Rabiulevvel 1244 (23 Eylül 1828) tarihli şerh kaydı.

S.9/B.34

Adana’nın Dünderlı Kazası Kaymakamının görevde olduğu müddetçe görevinden bahsedildiğine dair kayıt.

S.9/B.35

Adana Eyaleti’ nin Genel Mütesellimi’ nin Konya’ ya üç gün görevlendirildiğine dair 11 Şevval 1244 (16 Nisan 1829) tarihli kayıt.

S.9/B.36-S.10/B.36

Adana Sancağını içine alan kazaların menzil bedellerinin ne kadar ve ne zaman ödemesi gerektiğine dair 2 Şaban 1244 (7 Şubat 1829) tarihli kayıt.

S.10/B.37

Adana'nın Üzeyr ve Beylan Sancaklarından penbe'nin develerle ile ihraç edildiğine dair 1243 (1828) tarihli kayıt.

S.10/B.38

Adana Valisi şark ordusuna görevlendirilmesi üzerine yerine İbrahim Bey'in tayin olduğu ve görev aldığı Şam Şerif Caddesinde eşkiya saldırılarına karşı bölgenin güvenliğini sağlamasına dair 1 Recep 1244 (7 Ocak 1829) tarihli ferman.

S.11/B.39

Adana Tarsus İskelelerinden Anadolu, Şam ve Halep taraflarına penbe nakli yapıldığına dair kayıt.

S.11/B.40

Penbenin Şam, Halep, Kayseri, Erzurum taraflarına nakli ve satışına dair 30 Ramazan 1244(5 Nisan 1829) tarihli ferman.

S.12/B.41

1829 senesinde Adana Mütesellimi İsmail Ağa tarafından imdad-ı hazeriye vergisi alındığına dair 7 Şevval 1244 (12 Nisan 1829) tarihli salyane defteri.

S.12/B.42

Adana, Tarsus ve İstanbul Duhan (tütün) Gümrüğü'nü ile Ege Bölgesinde Milas, Halep ve Şam Bölgesinde "İmdadiye" ve "Cebeliye" adlı tütün çeşitlerin yetiştigiğine dair 23 Ramazan 1244 (29 Mart 1829) tarihli emir sureti.

S.13/B.43

Tüccaran Mahallesinde iken vefat eden Attar Hacı Mehmed zevcesi Fatma, Bakırsındı Mahallesi sakinlerinden Molla Süleyman kardeşi Molla Ahmed isimli kişinin alacak verecek davasına dair 24 Şevval 1244 (29 Nisan 1829) tarihli hüccet sureti.

S.13/B.44

Trabzon Naibi Kelkitli Yusuf görevini yerine getirmediğinden Adana'ya sürgün edildiğine dair 29 Şaban 1244(6 Mart 1829) tarihli ferman.

S.13/B.45-B.46

1827 yılında Adana Eyaletinde iltizamlara aylık kesilen mukataalara dair 11 Zi'l-Hicce 1244 (14 Haziran 1244) tarihli hüccet.

S.13/B.47

Hatırlı Mezrasında 1300 guruş verildiğine dair mukataa kaydıdır.

S.14/B.48-B.49

Bosna ve Boğdan' da mukataaların belirli bir şartnameye göre verildiğine dair 11 Zi'l-Hicce 1244 (14 Haziran 1244) tarihli hüccet.

S.14/B.50

1827 yılında Adana Eyaletinde iltizama verilen mukataalar mart ayında verildiğine dair ferman.

S.14/B.51

Adana Eyaletinden başka bir yere tertip, tayin edilen askerlerin masrafları deftere kaydedildiği masraf defteri.

S.15/B.52

Adana 'nın Beylan Hanında misafir iken ismi belli olmayan bir fukaranın 26 Ramazan 1244 (1 Nisan 1829) tarihli terekesi.

S.15/B.53

Adana Eyaletinden Şark Ordusuna gönderilen 40 adet arabanın 300 guruştan fiyatı 12 bin guruş ettiğine dair 1 Rebiü'l-Ahir (11 Ekim 1828) emir-i şerif.

S.15/B.54-B.55

Adana 'nın Kale -i Kıbrıs civarında mescid-i şerifte iken ismi belli olmayan bir fukaranın terekesi.

S.16/B.56

Aslen Mısır Kahireli olup Adana'da cami Kebir kurbunda iken ismi belli olmayan bir fukaranın 28 Zi'l-Ka'de 1244 (1 Haziran 1829) tarihli terekesi.

S.16/B.57

Acem Ahalisinden olup, Adana 'nın Kassab Bekir Mahallesinde bulunan Feritzade dükkânın kurbunda iken ismi belli olmayan bir fukaranın 23 Zi'l-Ka'de (27 Mayıs 1829) tarihli terekesi.

S.16/B.58

Adana 'nın Dünderlı Kazasının Kaymakamı Ahmed Kadri Efendi' nin dönemine dair kayıt.

S.16/B.59

Amasya ahalilerinden olup Adana'nın Tarsus civarında ihtiyar-zade cami şerif kurbunda Hallaç Dükkânı derununda iken vefat eden Hallaç Karabet adlı isimli kişinin 1 Zi'l-Hicce 1244 (4 Haziran 1829) tarihli terekesi.

S.17/B.60

Mahalle sakinlerin ve eşkıyaların teknelerle gizlice zahire kaçırdıklarından, izinsiz zahire satılması ve buna ruhsat verilmesine izin verenlere ceza vereceklerine dair 4 Zi'l-Hicce 1244 (7 Haziran 1829) tarihli mektup.

S.17/B.61

Üzeyr ve Payas Sancakların Adana Eyaletine ilhakına yani bağlanmasına dair 28 Zi'l-Hicce 1244 (1 Temmuz 1829) tarihli kayıt.

S.17/B.62

Karaca Ovalı Hüseyin Ağa 'nın huzuru şer'e mahkemeye gelip Kürt taifesinin kır bar-giri gasp eylediğine dair 7 Zi'l-Hicce 1244 (10 Haziran 1829) tarihli kayıt.

S.18/B.63

Mısır darphanesinde altın şebiği ve kem ayar altının neşri yaymasına başlamasına dair 23 Zi'l-Ka'de 1244 (27 Mayıs 1829) tarihli kayıt.

S.18/B.64

Aslen Sivaslı olan Hasan Ağa'nın Adana' da iken vefat eden kişinin 9 Zi'l-Hicce 1244 (12 Haziran 1829) tarihli tereke.

S.18/B.65

1829 yılında Adana' da Ramazan oğlu vakfından Gönhanı Dükkânı o dönemin Adana Valisi Nurullah Paşa tarafından mahsup edildiği kaç guruşa kiraya verildiğine dair 13 Zi'l-Hicce 1244 (16 Haziran 1829) tarihli kayıt.

S.18/B.66

Varisi oldukları eşyaların kendilerine verilmesine dair 14 Zi'l-Hicce 1244(17 Haziran 1829) tarihli dava.

S.19/B.67

Nurullah Paşa döneminde verilen mukataaların bedellerine dair 17 Safer 1244 (29 Ağustos 1828) tarihli temessük.

S.19/B.68

1828 yılında Adana Valisi Nurullah Paşa döneminde Kapu Kethudası E'sat Bey tarafından verilen mukataaların bedellerine dair tahvil.

S.20/B.69-70*S.21/B.70-71

Adana ve Tarsus bölgesi zahire yatağı olduğu, Adana 1829 yılında zahire olarak bereketli bir yıl olduğundan Adana dışında zahire olarak ihtiyaç duyulan sancaklara Tarsus İskelelerinden gemilerle gönderildiğine ve satışı da belirli izinler dâhilinde yapıldığına dair (1-15 Zi'l-Kade 1244) (5-19 Mayıs 1829) -(15 Ramazan 1244) (21 Mart 1829) tarihi emr-i şerif.

S.22/B.72

Kilis Kazası Naibi Mehmet Bey görevinin dışında başka işlerle meşgul olmasından dolayı Adana'ya sürgün edildiğine dair 1 Zi'l-ka'de 1244 (5 Mayıs 1829) emr-i şerif.

S.22/B.73

Adana 'da Tarsus 'un Delihanı önünde vefat eden ismi belli olmayan bir fukaranın 6 Zi'l-hicce 1244 (9 Haziran 1829) tarihli terekesi.

S.22/B.74-S.23/B.75

Melemenci Aşiretlerinden Boy Beyi El-Hac Habib, Hacı Nebi Bey ve Ahmed Bey, muharebe ve kavga sonucu zayı olan koyun, keçi hayvanları ve eşyaların diyetleri hesaplayıp karşı tarafa ödendiğine dair 13 Zi'l-hicce 1244 (16 Haziran 1829) tarihli hüccet.

S.23/B.76-77

Aslen Çorumlu olan ismi belli olmayan bir fukara ve Rumili olan Adana 'da iken vefat eden Veli Hasan isimli kişinin 23-24 Zi'l-hicce 1244 (26-27 Haziran 1829) tarihli terekesi.

S.24/B.78-79

Cizre Beratı Suretidir. Cizyenin kimlerden ne kadar alınacağından ve kimden alınmayacağına dair 14 Zi'l-Hicce 1244- 1 Muharrem 1245 (17 Haziran 1829) (3 Temmuz 1829) tarihli cizye beratı.

S.25/B.80

Adana Eyaletinde mütesellimin ne kadar alacağı defterde kayıt altına alındığına dair 8 Muharrem 1245 (10 Temmuz 1829) tarihli hüccet.

S.25/B.81

Hakim Vekili Ahmed Efendi 'nin kaza ile vefat etmesi üzerine terekesi yerine vekil olarak geçene verildiğine dair 1 Muharrem 1245 (3 Temmuz 1829) tarihli atama defteri.

S.25/B.82

Kuru Köprü Mahallesi sakinlerinden Deli Mahmud'un oğlu Acem oğlu İbrahim' e dava açması üzerine bir kuş ve entari verilmesi ile aralarında barış yapıldığına dair 18 Safer 1245 (19 Ağustos 1829) tarihli dava.

S.26/B.83-84

Yüreğir Nahiyyelerinden Arab Karyesinde iken vefat eden Ömer isimli biri ve Arap taifesinden olup Adana 'da iken vefat eden ismi belli olmayan bir fukaranın 1-6 Muharrem 1245 (3-8 Temmuz 1829) tarihli terekesi.

S.26/B.85

Maraş Ahalisinden olup İslam dinini kabul etmesiyle Artın olan ismini Abdullah ismi aldığına dair 3 Muharrem 1245 (5 Temmuz 1829) tarihli hüccet.

S.26/B.87

Sarı Yakup Mahallesi kenarlarında yirmi bin guruşun bulunması ve bu parayı mahkemeye getirildiğine dair 15 Muharrem 1245(17 Temmuz 1829) tarihli hüccet.

S.27/B.88

Bosna Kadısı iken ferman ile Adana 'ya sürüldüğüne dair Zi'l-hicce 1244 (Haziran 1829) tarihli buyruldu.

S.27/B.89

Mallarını vakfa adayan birinin mescidi şerifte imam olanın gelen kiranın mescit için harcanması ve kendisine dua edilmesi şartı konulduğuna dair 20 Muharrem 1245 (22 Temmuz 1829) tarihli şartname.

S.28/B.90

Adana Eyaletinden şark ordusuna gönderilen kırk adet arabanın yüz akçeden on iki bin guruş ettiğine dair 30 Muharrem 1245(1 Ağustos 1829) tarihli buyruldu.

S.28/B.91

Ramazan Vakfından görevliler hakkında bahsedildiğine dair 20 Ramazan 1244 (26 Mart 1829) tarihli berat.

S.28/B.92

Adana Vakıf Mütevellisinin vefat etmesi üzerine Es-Seyyid Ahmed Halife İbni Hüseyin'in İslahiye'ye varıp müteveli görevini aldığını ve yüz nim akçe maaş ödendiğine dair 20 Ramazan 1244 (26 Mart 1829) tarihli ferman.

S.28/B.93

Ramazan Vakfında görevli olanın vefat etmesi ile yerine geçen görevliden bahsedildiğine dair 3 Zi'-ka'de 1244 (7 Mayıs 1289) tarihli kayıt.

S.29/B.94

Mukata'aların Mukata'a Nazırı tarafından idare edildiği, Enfiye(tütün) mukata'ların eldeki ürünün İstanbul Gümrüğüne gönderildiği ve enfiyenin imalı, satışına dair 4 Recep 1244 (10 Ocak 1829) tarihli Hatt-ı Hümâyun.

S.29/B.95

Adana Eyaletinden Şark Ordusuna gönderilen kırk adet arabanın bedeli on iki bin guruştan olduğuna bir kısmı altı bin guruş ettiğine dair tahvil.

S.30/B.96

Trabzon Naibi iken görevine aykırı davranmasından dolayı naibin Adana'ya sürgün edildiğine dair Muharrem 1245(Temmuz 1829) tarihli ferman.

S.30/B.97

Adana ve Tarsus Kazalarında şabın izinsiz satılmamasına dair 3 Zi'l-Hicce 1244 (6 Haziran 1829) tarihli emir sureti.

S.31/B.98

Sarayhan Mahallesinde iken vefat eden kişinin 2 Safer 1245 (3 Ağustos 1829) tarihli terekesi.

S.31/B.99

Bolulu olan Adana 'da iken vefat eden kişinin 25 Muharrem 1245 (27 Temmuz 1829) tarihli terekesi.

S.32/B.100-101

Sarrafi Kayserili bir zimminin firar etmesi ile Adana' da kalan eşyaları satılmak üzere kayıt altına alındığına dair 29 Muharrem 1245 (31 Temmuz 1829) tarihli eşya defteri.

S.32/B.101-102

Dinimize düşman olanların Erzurum'u istila etmesi üzerine Adana Valisi Es'ad Mehmed Paşa'nın şark ordusuna görevlendirildiğine dair 30 Muharrem 1245(1 Ağustos 1829)? tarihli mektup.

S.33/B.103

Erzurum ahalisinden olup Kuru Köprü Mahallesi medrese civarında vefat eden Hasan isimli kişinin 2 Safer 1245 (3 Ağustos 1829) tarihli terekesi.

S.33/B.104

Vefat eden merkumenin varisleri gelene kadar emaneten Hacı Hüseyin Ağa 'nın görevlendirildiği, Kayseri Serdarının oğlu ve arkadaşları Kayseri'den firar edip Adana'ya gelmeleri üzere mukataaları ve eşyaları Beytül-Mala gönderilmek üzere kayıt altına alındığına dair 17 Safer 1245 (18 Ağustos 1829) tarihli eşya defteri.

S.34/B.105

Yüreğir Kazasındaki mukataalardan bahsedildiğine dair 1 Muharrem 1245 (3 Temmuz 1829) tarihli kayıt.

S.34/B.106

Erzurum istilasından ve şark ordusu seraskerliğine görevlendirilenlerden bahsedildiğine dair 30 Muharrem 1245 (1 Ağustos 1829)? tarihli emir sureti.

S.34/B.107

Erzurum'u düşmanlar tarafından istila işgal etmesi üzerine düşmanlara karşı konulduğuna dair 11 Safer 1245 (12 Ağustos 1829) tarihli buyruldu.

S.35/B.108

Enfiye satışına dair 14 Zi'l-ka'de 1244 (18 Mayıs 1829) tarihli emir sureti.

S.35/B.109

Adana Naibi'nin Kıbrıs Adasına gönderildiğine dair 1 Zi'l-hicce 1245(24 Mayıs 1830) tarihli tahvil.

S.35/B.110-S.36/B.111

Vatanı belli olmayan Adana 'da iken vefat eden ismi belli olmayan bir fukaranın 18 Safer 1245 (19 Ağustos 1829) tarihli terekesi.

S.36/B.112

Adana Hakimine ve Mutesellimine hitaben Arab Halik tarafından 250 askerin kendi mülküne girdiğine dair mektup.

S.36/B.113

Adana Eyaletinden ve kazalarından şark ordusuna gönderilen askerlere dair 1 Rebiulahir 1244 (11 Ekim 1828) tarihli ferman.

S.37/B.114

Ocaklık akçesinin lüzumlü olan masraflara tahsil ettiğine dair 14 Muharrem 1245 (16 Temmuz 1829) tarihli Ocaklık Emir Sureti.

S.37/B.115

Mekân, yerlerin bedellerine dair 15 Muharrem 1245 (17 Temmuz 1829) tarihli emir.

S.38/B.116

Adana Valisi Nurullah Paşa ve Adana Valisi Sıhhi Paşa Hazretleri tarafından Adana Menzil Ocakların bedelleri toplanıp hazîne teslim edildiğine dair 1 Rebiul-evvel 1245 (31 Ağustos 1829) tarihli emir.

S.38/B.117

Hacı İshak Efendi'nin merhum Karaca İbrahim Ağa'nın ve varislerinin davasına değinilmiştir. Vefat eden İbrahim Ağa'nın Şam Şerifinden Adana gelirken yanında buğday olduğunun bu buğdayın varislerine verilmesine dair 15 Safer 1245 (16 Ağustos 1829) tarihli emir.

S.38/B.118

Adana Müftüsünün vefat etmesinden sonra yerine gönderilene dair 3 safer 1245 (4 Ağustos 1829) tarihli hüccet.

S.38/B.119

Cihadiye ismiyle sikke bastırıldığından ve bunlar beş guruşluk ve yüz parelik, bir guruşluk ve yirmi parelik olarak tedavül olduğuna dair 3 Rebiü'l-evvel 1245 (2 Eylül 1829) tarihli ferman.

S.39/B.120

Buldak Karyesi sakinlerinden eskimiş borç olduğu bunun terekesini zimmi olan Robanid ve kardeşi Artın' ın eşyaların kendilerinin olduğunu söylediğinden bunun üzerine vasi tayin edildiğine dair 3 Rebiü'l-ahir 1245 (2 Ekim 1829) tarihli arzuhal.

S.39/B.121

Vakfın sorumluluğu alan Hüseyin' in devletin bekası için halka dua etmesine dair 10 Safer 1245 (11 Ağustos 1829) tarihli berat.

S.39/B.122

Adana mukataalarına dair 25 Rebiü'l-evvel 1245 (24 Eylül 1829) tarihli emir.

S.39/B.123

Adana Sancağından münzil bedellinin tahsil ve zimmetinden geçmiş yedlerinden taksit olarak alındığına dair 25 Rebiü'l-evvel 1245 (24 Eylül 1829) tarihli defter sureti.

S.40/B.124

Adana ve Tarsus zahire mahsulü olarak bereketli olduğu, zahireye ihtiyaç duyulduğunda hem kara hem de deniz yoluyla başkente gönderildiğinden, Rum ve Arabistan taraflarında zahireye ihtiyaç duyulduğu buğday satışından ve tohum, yemlik mukataaların fazlası satıldığına dair Safer 1245 (Ağustos 1829) tarihli emir sureti.

S.40/B.125-126

Vefat eden Karaca İbrahim Ağa'nın Mermerli Mahallesindeki dükkânları, malları varislerine validem Fatma Hatun eşi Hayriye zade ile paylaşıldığından, ayrıca 40 hinta(buğday) borcu olduğuna dair 1 Rebiü'l-ahir 1245 (30 Eylül 1829) tarihli hüccet sureti.

S.40/B.127

Kıbrıs Muhaasssılının tahsil edildiğine dair 29 Zi'l-hicce 1244 (2 Temmuz 1829) tarihli emir.

S.41/B.128

Adana Sancağından menzil bedellinin tahsil ve zimmetinden geçmiş yedlerinden taksit olarak alındığına dair 6 Rebiulahir 1245 (5 Ekim 1829) tarihli emir sureti.

S.41/B.129-S.42/B.129

1829 senesinde Adana Sancağından büyük bir ordunun hazırlanması ve askerlere ihtiyaç duyulacak her şeyin hazır edilmesine dair 1 Zi'l-hicce 1245 (24 Mayıs 1830) tarihli buyruldu.

S.42/B.130

Kıbrıs muhafazası için Adana Eyaletinden 750 askerden oluşan bir mürettebin hazırlandığına dair 13 Cemazeyilevvel 1245(10 Kasım 1829) tarihli kayıt.

S.42/B.131

Tatar Ağasına harcırah verildiğine dair evasıt Cemazeyilevvel 1245(Ortası Kasım 1829) tarihli kayıt.

S.42/B.132

Yüreğir Kazasında Mehmet tarafından bir bab çift tamı ve iki dönüm bağın emlağın kendilerin olduğunu düşünüp zapt edildiğinden bahsedilmektedir. Şerife Hatun 16 yıldır kendi tasarruflarında olduğu ile ilgili dava açıldığına dair 2 Cemazeyilevvel 1245(30 Ekim 1829 tarihli kayıt.

S.42/B.133

1830 senesi Ramazan Ayının 27. Gününde vefat eden merhum Bedri' nin malları ve devesinden bahsedildiğine dair hüccet sureti.

S.43/B.134

İslam ehli olanların ticaretlerinden Arap ve Acem tüccarların ticaret mallarının bedellerine dair ortası Sefer 1245 (Ağustosun ortası 1829) tarihli ferman.

S.43/B.135-136

İslam ehli olan ülkelerle ticaret yapıldığından, adı geçen tüccarın bu defa Halep' de resmi gümrüğü ile başkente çağrıldığı, sonra Adana Gümrüğü tarafından bin yetmiş dört gurus verildiğine dair 1 Cemazeyilevvel 1245(29 Ekim 1829) tarihli mektup.

S.43/B.137-S.44/B.137

Gedüs Sancağındaki mukataalarda şabın imal edildiğinden Adana ve Tarsus taraflarına satışı on beş kıyyeden yapıldığından, şab işçileri ve develerle şabın sevk edildiğinden, gümrük vergilerinin alındığından, Karahisar şabı ve Efrençi Şabı satılamayacağına dair 2 Cemazeyilevvel 1245(30 Ekim 1829 tarihli emir sureti.

S.44/B.138

Adana Menzil-hanedeki cılız, zayıf bargirlerden bahsedildiğine dair 7 Cemazeyil-ahir 1245(4 Aralık 1829) tarihli kayıt.

S.44/B.139-140

Kıbrıs Adasının muhafazası için Adana Eyaletinden gönderilen 750 askerden ve bedellerine dair Cemazeyilahirin ahiri 1245 (Aralık ayının sonu 1829) tarihli kayıt.

S.44/B.141

Adana Müteselliminin ibka (tapu)sına dair 22 Cemazeyilahir 1245 (19 Aralık 1829) tarihli mektub sureti.

S.45/B.142

Adana Eyaleti'nde Adana ve Saim kazalarında tertip edilen 80 nefer askerin bedellerine dair Cemazeyilevvelin ortası 1245 (Kasım ayının ortası 1829) tarihli emir sureti.

S.45/B.143

Adana Sancağındaki Miri Mukataaların bir şartnameye göre iltizama verildiğinden ve mültezimlerin bedellerine dair 10 Cemazeyilahir 1245 (7 Aralık 1829) tarihli kayıt.

S.45/B.144

Adana 'nın Karaçalılık Mezrası' ndaki arazilerin tarlaya açıldığı ve ziraatçıların çiftlerinin olduğundan ve bir kısmının bahçe olarak kullanıldığına dair 3 Cemazeyilahir 1245 (30 Kasım 1829) tarihli hüccet sureti.

S.45/B.145- S.46/B.145

Anadolu'nun Orta Kolu Yemen Diyarının Rus askerlerinin işgali altında olduğu tahliye kararın çıkmasına kadar orda kalacaklarına dair tarihli Rebiulahirin ortası 1245 (Eylül/Ekim ayının ortası 1829) tarihli emir sureti.

S.46/B.146

Aslen İranlı olan Acemli birini vefatı sonrası terekesi için Kaymakam Ahmed Hulusi Hazretlerine yazılmış mektubun kayıdır. Vefat edenin varisi olmadığından malları Beytül-Mal 'a gönderildiğine dair Rebiulahirin ortası 1245 (Eylül/Ekim ayının ortası 1829) tarihli mektup sureti.

S.46/B.147

Adana' nın Hamam Kurbu Mahallesi sakinlerinden Canbaz Kürt Seyyid Mehmed isimli birinin Neccaran Mahallesi sakinlerinden Maraşzade Mehmet Efendi'nin bar-gir ile ilgili borcunu vermediği ile ilgili dava açtığına dair 24 Cemazeyilevvel 1245(21 Kasım 1829) tarihli mutasassruf belde defteri.

S.46/B.148

Çemşin Kazasından olup Adana' da iken vefat eden kişinin 15 Muharrem 1246 (6 Temmuz 1830) tarihli tereke defteri.

S.47/B.149

Mutasarrıf belde defteridir.

S.48/B.149

Müslüman olan hane ve halktan alınan vergiler ve bu vergiler halkın gelirine göre yüksek, orta ve düşük olarak belirlendiğine dair hüccet sureti.

S.48/B.150

Aslen Diyarbakırlı olan Adana' nın Hacı kurbunda iken vefat eden Hasan isimli birinin 15 Zi'l-ka'de 1245 (8 Mayıs 1830) tarihli tereke defteri.

S.49/B.151

Karalar Mahallesi civarında Hacı dükkânında iken vefat eden ismi belli olmayan birinin 15 Zi'l-ka'de 1245 (8 Mayıs 1830) tarihli tereke defteri.

S.49/B.152

Yol emridir. Yol(menzil) bedeline dair 12 Cemaziyel-evvel 1245 (9 Kasım 1829) tarihli emir sureti.

S.49/B.153-S.50/B.153

Adana Eyaletindeki mukataalara dair 5 Cemaziyel-evvel 1245(2 Kasım 1829) tarihli kayıt.

S.50/B.154-155

Bar-gir ücretlerine, bu ücretlerin kasımda ve hazıranda olmak üzere iki taksit şeklinde ödendiğine dair 15 Cemaziyel-ahir 1245 (12 Aralık 1829) tarihli kayıt.

S.50/B.156

Mukataalara dair 10 Cemaziyel-ahir 1245 (7 Aralık 1829) tarihli emir sureti.

4. METNİN TRANSKRİPSİYONU

S.1/B.1

Kayseriye kuralarından Talas nam karyeleri mütemekkinlerinden Bulbekoğlu nam zımmînin ma`rifet-i şer`i ile yedine zabtolunan şabın (şap) parça katır dengi ve kıyyeleri beyan olunup işbu mahalle kayd ve şerh verilmiştir. Fi gurre 5 Cemaziye'l-ahir [1]245

Katır Dengi

guruş

68

Şap

(Kıyye)

4459 Cem'an yekûn dört bin dört yüz elli dokuz kıyye şaptır.

136 Katır denginin bir denginin darası ikişer kıyye olup ihraç olunup

4323 Sahhü'l Baki

4323 kıyyeye baliğ olunduğu işbu mahalle kayd ve şerh verilmiştir.

Çerçi esnafı ve boyacı esnafı ve basmacıyan esnaflarının şap miriyesine zapt olunan

şapları

Guruş

1052,5 Esnaf-ı çerçıyan

0 180,5 Esnaf-ı boyacıyân

0 134 Esnaf-ı basmacıyan

1367 yekun bin üç yüz altmış yedi kıyye şaptır.

S.1/B.2

Tenzil ile verilecek taksit-i sani kırk iki senesine mahsûben

GURUŞ

777 Derûn-ı Adana sehimî

3750 Payas Üzeyr sehimî

4750 Beylan sehimî

1000 Misis sehim

6250 Tarsus Sehimî

23500

B.1/S.3

An-asl Tataova ahalisinden olub hala Adana Mütesellimi Hasan Paşazade El-Hac Ali Beg Efendi Hazretlerinin hayta başılık nahidesinde müstahdem iken bundan akdem bi emri'llahi Teâlâ ecel-i mev'uduyla fevt olan Abdulcelil Ağa nam müteveffânın zahirde varis-i marufesi olmadığından terekesi canib-i Beytü'l-Mala `aid ve raci` olmağla emini muma ileyh tarafından Beytü'l-Mal vekili Hacı Hüseyin Ağa ma`rifeti ve ma`rifet-i şer`le müteveffâ-yı merkûmun bil cümle terekesi sûk-ı sultanide bey'ı men yezid olan muhallefâtı defteridir ki ber vech-i âti ale'l-esami zikrolunur. Fi 12 Zilhicce [1]245 sene

Doru tay re's tane 1 guruş 230	Kır tay re's tane 1 guruş 220	Doğlu tüfengi tane 1 guruş 235	Payas kundaklı tüfeng tane 1 guruş 103
Şam doru pala tane 1 guruş 311	Kara Takım Piştov çift 1 guruş 175	Zarf tane 1	ma'a Sahan tane 6
Tepsi tane 1 guruş 120	Sim rüşme tane 1 guruş 121	Saat tane 1 guruş 196	Köhne tahir imame tane 1 guruş 50
Tulumbaz tane 2 guruş 11	Kahve ibriği ve Güğüm ve kahve kesesi tane guruş 22	Kahve katı ve yağdanlık tane guruş 17	İbrik ve leğen guruş 15
Katı Balta guruş 5	Köhne esb minderi guruş 7	Köhne Küçük körük tane 1 guruş 88	Defa esb minderi tane 1 guruş 21

Köhne hıtası	Yorgan	Köhne Fes	Köhne don ve gömlek
tane 1	tane 1	tane 1	
guruş 40	guruş 27	guruş 18	guruş 3,5
Köhne Heybe	Köhne Trablus kuşağı	Bohça ve kemer	Köhne (silik) Şalı tuzluk ve hurda
tane 1	tane 1		
guruş 7	guruş 22	guruş 16	guruş 20
Köhne çuval	Köhne eğer	El-cezari	Köhne çizme
	tane 1	tane 2	
guruş 17	guruş 28	guruş 6	guruş 5
Nühas Kandil	Defa' lağır esb re's	Nakdi Mevcudu	Ba temessük alacağı
tane 1			
guruş 45	guruş 40	guruş 1682,5	guruş 6000
Havran Takımı	Cübbe	Ahmediye	Def'a bagir re's
-	tane1		tane 1
guruş 200	guruş 62	guruş 55	guruş 250
Doru bargir	Askerde ba defter		
re's	alacağı		
tane 1			
guruş 150	guruş 1830		
Cem`ân Yekûn			

guruş

14663

Minhel-İhracat

Techiz tekvin	Dellaliye	Resm-i Muhakeme	Resm-i Beytû'l-Mal
guruş 159	guruş 81,5	guruş 733	guruş 733

Hizmet-i	Kâtibiye	İhzariye	Hüddamiye
Beytû'l- Mal			
guruş 50	guruş 25	guruş 25	guruş 25

Sahhü'l Baki

guruş

11 132 on bir bin yüz otuz iki
guruştur.

Hasan Ağa'nın 20 96
teslim eylediği

S.2/B.4

Asker sürücüsü silahşorân-ı hassadan ağanın mübaşiretiyle Adana Eyaletinde müretteb askeri için lâzım gelen mesarif defteridir. Fi/16 Rebiü'l-evvel

Guruş

120000 240 guruş fi/500

010000 hadimeyi mübaşiriye

007500 başbuğ dede ağaya

002500 asker-i mezkûreye nafaka ve mesarif saire ve Alemdar Ağaya

140000

008750 tahsiliye

003750 kalemiye

152500

asker taksimi defteridir. Fi 16 N [1] 244 sene

10 Kaza i Karakışla
 10 Sarıçam
 08 Karahaculu
 10 Karaisalu
 08 Aşağı Dünderlu
 08 Yukarı Dünderlu
 02 Şambayadı
 02 Kürkçü
 6 Misis
 15 Üzeyr
15 Beylan
 94

60 Livay-ı Tarsus
90 nefis-i Adana / 244

S.2/B.5

Ben Adana hakimi selefimiz Şerif Efendi'nin Der-i Aliye' ye me'muren azimet eylediği esnada birağub getirdiği eşyalarını teleften vikaye olunarak muma ileyhin i'tiraf edub deftere kayd edildiği esnafdan olan daileri ma'rifetiyle eşyayı mezbûr mecmu' nasb olan sûk-ı sultanide bey'ı men yezide arz ve furuht olan eşyalarının defteridir ki ber vech-i âti ale'l esâmi zikr olunur harir. Fi 19 Safer [1] 245

guruş

111 tûfeng tane 1

057 mesirkari sarıklu tütün çabağı Efendi muma ileyhin ba defter mu'arizat düyun defteridir.

	Süleyman	Asl Deynu
	Guruş	Guruş
110 Kiraz çubuğu takımı tane 4	190 Kasaba	190
095 Dörder kürk tane 1	134 Seyyid kundura	250
<u>070 kaküm</u> kürk tane 1	032,5 Mumcu zimmîye	062,5
443	<u>028</u> Şerlik baha	<u>52,5</u>

011 Tonbak çift tane 1	285,5	555
020 Edirne kari çekmece divit	074 Bakkal İsmail'e	039
015 <u>Kavuk ve semil destar</u>	015,5 Mayiye	029
<u>011 Cedid Defteri 2</u>	040 İslamboli	085
500		
007 Buçuk tablası	048,5 Çerçilere	090
003 Kırmızı çokadan buçuk kılıfı	<u>015 Şarabdar zemile</u>	<u>045</u>
003 Müsta'mel sarı çizme	078,5	933
<u>020 Şehare tane 1</u>	002,5 Hafız	005
<u>533</u>		006
002 Hurdavat	003	020
001,5 Nühas bakır bal	020 hazîneye	135
005 Kırmızı çubuk bal mumu	051 İşçiye	<u>205</u>
<u>1200 Katr</u>	<u>108 Enfiyeciye</u>	1304
1741,5	763	0200
0160 Battal kağıd 15	107,5 Hacı Ömer Ağaya	0033
<u>0445 Esb raş tane 2</u>	014 Çizmeciye	0245
<u>2346 ,5 Nühas gurus 30</u>	112 Hacı Mehmed Efendiye	<u>0325</u>
İki bin üç yüz kırk altı buçuk	<u>246 Habazane</u>	2117
guruştur		
	<u>1262,5</u>	0210
	0095,5 Bakkal Hacı İsmail'e	0370
	0316,5 Beyazid'in Oğluna	<u>053,5</u>
	<u>0053,5</u> Resm-i Seridane Havale	2846
	1840	0347
	0186,5 Vezir-i Paşaya	0038
	0038 Hacı Ömer Efendiye	<u>0035</u>
	<u>0018</u> Def`a habazana	3266
	2582,5	0014
	0014 Dellaliye	0025

0025 Muhzırbaşı ve Hacı	<u>0013</u>
Hüseyin mesarifi	
<u>0000</u> İbrikçiler Şeyhi	3318
2121 ,5	
0004 Muhzırlara	0004
<u>0401</u> Asker paresinden aldığı	<u>0401</u>
2526,5	<u>2526,5</u>
	3723
	<u>2527,5</u>
	1196

Baki kalan yüz bin yüz doksan altı buçuk guruşdur. Maliyeden olan

S.3/B.6

An-asl Van ahalisinden olup Ermeniyan taifesinden Ovidik nam zimmî 1245 senesi huzur-ı şer`de hak dini kabul eden ve ismi dahi Mehmet olduğu bu mahalle kayddır. Fi gurre Cemaziye'l-ahir [1]245

S.3/B.7

An-asl Diyarbekir ahalisinden olup batıl dinden rücu` ve hak dini kabul ve kelime-i şهادeti lisaniyle takrir ve eski ismi Karabet iken İbrahim tesmiye olunduğu işbu kayd ve şerh verildi. Fi gurre Cemazie'l-evvel [1]246

S.3/B.8

An-asl Halebü`ş-şehba mütemekkinlerinden Yahudi taifesinden Abraham batıl dininden rücu` ve hak dini kabul ve kelime-i şهادeti lisaniyle takrir ve ismi dahi Ahmed tesmiyye olunduğu işbu mahalle kayd ve şerh verildi. Fi 15 Ramazan [1]246

S.3/B.9

Guruş

500

Bais-i şartname oldur ki;

İşbu 1246 senesine mahsûben ba zabtname uhde-i halisanemize ve tevfiz buyurulan iltizâmâtta emanetten Adana muhızır başlığının iltizamına talip ve ragib olan Hüseyin Ağa'ya muhızır başlığı mezbûr sene-i merkûma mahsûben yalnız 500 gurus bedeliye deruhte ve iltizam olunup ağayı merkûm dahi ol veçhile kabul etmekte gerektir ki merkûm Hüseyin Ağa muhızır başlığa aid olan adet ve resmini sene-i merkûmeye mart ibtidasından şubat gayetine değin bir sene-i kâmile ahz u kabz eylemesi için işbu şartname tahrir ve yed-i muma-ileyhe ita olundu. Bi emrillahi teala gerektir ki tarafımızdan ve taraf-ı ahirden dahil ve ta'riz olunmadı vesselam. Fi 29 L [1]246 Mir-i El Hacı Müslim Ali Eyaleti Adana

S.3/B.10

An-asl Arapkir memleketinden Ermeni milletinden olup batıl dininden rücu` ve hak dini kabul ve kelime-i şehadeti lisaniyla takrir ve eski ismi Yoseb iken Ahmed tesmiye olunduğu işbu mahalle kayd ve şerh verildi. Fi 29 Safer [1]247

S.3/B.11

An-asl Palu mütemekkinlerinden olup Ermeni taifesinden Manukin Zımmî batıl dininden rücu` ve hak dini kabul ve kelime-i şehadeti lisaniyle takrir idip ve ismi dahi İbrahim tesmiye edildiği işbu mahalle kayd ve şerh verilmiştir. Fi 27 Zilhicce [1]247

S.3/B.12

An-asl Tarsus mütemekkinlerinden Haçinlü Taifesinden Ermeni dahi olup Serkis zimmî batıl dininden rücu` ve hak dini kabul ve kelime-i şehadet-i lisaniyla takrir edip ve ismi dahi Mehmet tesmiye olunduğu işbu mahalle kayd ve şerh verilmiştir. Fi 15 Cemaziye'l-ahir [1]247

S.3/B.13

An-asl Hashi? Karyesi mütemekkinlerinden Ermeni olup Humar ismi batıl dinden rücu` ve hak dini kabul ve kelime-i şehadeti lisaniyla takrir edip ve ismi dahi Fatıma tesmiye olunduğu işbu mahalle kayd ve şerh verilmiştir. Fi 25 Muharrem [1]247

S.3/B.14

An-asl Medine-i Adana'da Kasap Ebubekir Mahallesi mütemekkinlerinden Ermeni taifesinden Ağnir nam nasraniye batıl dininden rücu` ve hak dini kabul ve kelime-i şehadeti lisaniyla

takrir edip ve ismi dahi Emine tesmiye olunduğu işbu mahalle kayd ve şerh verilmiştir. Fi 21 Recep [1]247

S.3/B.15

An-asl Kerkük ahalisi mütemekkinlerinden Yahudi taifesinden Yakob zimmî batıl dininden rücu` ve hak dini kabul ve kelime-i şهادeti lisanıyla takrir edip ve ismi dahi Ahmed Hurşid olduğu işbu mahalle kayd ve şerh verilmiştir. Fi 15 Zilkade [1]247

S.3/B.16

An-asl Adana ahalileri mütemekkinlerinden Ermeni milletinden Emiras zımmî batıl dininden rücu` ve hak dini kabul ve kelime-i şهادeti lisanıyla takrir edip ve ismi dahi Mustafa tesmiye olduğu işbu mahalle kayd ve şerh verilmiştir. Fi 27 Ramazan [1]249

S.4/B.17

Ya Allah Ya Fettah Ya Rezzak

İzzet meab şeriat nisap kudat-ı kiramdam Müftizade Es-Seyyid Mehmet Şerif Efendi kâmyab ba`de tehiyyatü'l-vefiyye inha olunur ki ber vech-i mansıb mutasarrıf olduğum Adana ma` Yüreğir Kazasının umur-ı şeriyesi işbu 1247 senesi recebü'l-ferdi gumesinden zabtetmek üzere tarafımızdan cenabınıza inabe ve tevfiz olunmuştur. Gerektir ki kaza-i mezbûru gurre-i şehir-i mezkûrdan bi'n-niyabe zabt u beyne'l-ahali icra-yı ahkam-ı şer'i âliye dikkat ve vakıa olan muhallefât mevtayı askeriye ve belediyenin dahi mûcib-i tahrir olanlarına her nehc-i şeri tahrir ve terkim ve beyne'l-verese bi'l-farizati'ş-şer'iye tevzi ve taksim idüp cadde-i mûtakime-i şeriat-ı Nebeviyeden ser-i mu udul ve inhirafa ruhsat ve cevaz göstermeyerek herhalde rıza cüy-ı Cenâb-ı Kibriya olası El-fakir Hüsni el-kadî bi kaza-i mezbûr

S.4/B.18

Badi-i lâiha oldur ki Şam-ı Şerif Valisi sabık Devletlü Salih Paşa Adana'ya vusûlünde na mizaç olup bunan olanların bi emrillahi teala vefat etmekle muhallefât-ı sebt-i defter ettirilüb gerek kendisinin ve gerek oğlunun her nesi var ise hali zayi ve telef olmaksızın cümlesi takımıyla hayvanata tahmil olunarak Der-i Aliyeye varub Bâb-ı Hûmayün teslim edilmek babından bu abd-i dâilerin ve Adana Mütesellimi Silahşör-i Hassasından Es-Seyyid İbrahim Ağa kullarına ve muhalefat-ı mezkûru celp ve celbine mahsus mübaşir tayin buyurulan Silahşörân-ı Hassadan

Hüseyin Paşa damadı Hasan Beg kullarına ve saire hitaben bu Hatt-ı Hümâyün şevket makrun-ı şâhâne şeref sudur buyrulan Ferman-ı Ali mücibince mütesellim-i mumaileyh kulları marifeti ve marifet-i şer ve mübaşiri ve cümle vücut-i ahali marifetiyle tahrir ve mahall-i memuresine götürülmek üzere mübaşir-i muma-ileyh kullarına teslim olan muhallefâtın defteridir ki ber vech-i âti alal esâmî zikr olunur. Fi'l-yevmi'l-hadi işrin şehir-i Şabani'l-muazza sene erbaa ve erba'in ve mieteyn ve elf.

Çifte şamdan	Kadife üzerine sim sarfeli	Sim kareli siyah gaşiye
	gaşiye	
	tane 1	tane 1
Kenarı Sırmalı sim gaşiye	Gümüş kareli askari raht	Yıldızlı sim raht
tane 1	tane 1	guruş 6,5
Çavuş kuşağı	Kulpdanlı Selanik kari seccade	Cema kârı kuşak
tane 4	tane 4	guruş 27
Bağdat Beyaz Şal	(...)	
tane 2	çift 7,5	
cedid gördüs seccade	Nizam-ı asker-i esvab-ı astâr	(...) piştov
	parça	
tane	tane 27	çift 6
Fransız kârı piştov	Rumeli kârı piştov	Karahisarkârı piştov
çift 1	çift 1	çift 1
Biraz hurda	Esb	
bez	tane 1 başlık 1	
İngiliz kârı şal	Üsküp sofras vesair takımı	Kıbriskârı sofras takımı
tane 12	tane 2	tane 1

Tosya kârı kubbe kuşak tane 3	Bağdad kürk işlemeli boy şal tane 2	Göz üzerine (...)Kârı gaşiye tane 1
Sim sırma kebir raht tane 1	Al çuha üzerine sim sırmalı kesme gaşiye tane 1	Som sırmalı dîvanî kesme 1
İşleme ala havlu tane 5	Don 2	Gömlük tane 2
Uçkur tane 2	Kılıç tane 9	Makara tane 2
Hind kârı (...) top 1	Hind kârı (...) top 1	Şah çiçekli top 3
Saç tarisi tane 7	Dülbent destar tane 3	Çitari top tane 1
Altı parmak çitari top tane 1,5	Ruskârı (...)çitari tane 6	Hindî kârı çikari top 3
Şâm kârı (...) top 3	Hind kârı çitari top tane11	Kağıd derununda şiraze parça tane 5
İslambol harcı Şirazeli entari tane 1	Sim (...) (...) tane 1	Kahverengi çuka (zira') tane 4
Bohça derununda tesbih ve ud ağacı	Müsta`mel omuz makremesi tane 11	Bohça derununda tutkal tane 1

Torba derununda pul	Sim lebib (...) tane 1	Tuğ ve Sancak takımı
Edirne kârı divit 1	Bolu berber takımı	Tepebaşı parça tane 1
Samur parçası sarı (...) kabluk kürk tane 1	Al şal kaplı samur kürk tane 1	Şam çitarisi top tane 4,5
Hind kârı çitar top 3	Acem kârı yüzleri yeşil har beyaz top tane 2	Hil`atluk tepebaşı tane 25
Sarı tane 9	Tosya Kuşağı tane 1	Kısa entari tane 3
Salta hırka tane 1	Mısirkari cübbe tane 2	Nizam Şalvarı tane 3
Nizamı `askeri esvab bohça tane 3	İhramü'l (...) tane 1	Kıbrıs kârı beyaz hırka tane 1
Yeşil çuka biniş tane 1	Köhne destar tane 2	Müsta`mel çitari ve entari tane 2
Yelek 1	Fes 1	İğneli köhne ibrişim 1
Müsta`mel kaput tane 1	Müsta`mel biniş tane 1	Sarma kârı gaşiye tane 1
Gaşiye cübbe	Sim (...)gaşiye	Muhafaza derûnunde elmas taş Hind kase

tane 2	tane 1	tane 2
Derder ağızlı piştov çift tane 1	Yedi ağızlı piştov tane 1	Sırmalı (...) tane 1
Basma muk`ad tane 1	Anakara kârı suf sob tane 5	Şamkârı şitari top tane 14
Sim sofra tepsi tane 1	Sim kahve tepsisi tane 1	Sim buhurdan tane 1
Arabistan kârı hil`atlık habbe çuka ferace tane 11	Hil`atlık kürk yastık tane 9	Fes çakışır tane 1
(...)Kaplı hil`atlık kürk tane 1	Seccade tane 1	âl ihram tane 1
Seccade tane 1	Ayetli bayrak tane 1	Hil`atlık cübbe tane 2
Hare altun piştov tane 1	Altın kablı seyf tane 1	Hare tonbak piştov çift tane 1
Sim kebir tepebaşlık raht tane 1	Sim kubbeli (...) tane 1	Göz üzerine (...) tane 1
Turuncu şal üzerine müsta`mel entari tane 1	Samur nîm kürk tane 1	(...)Kürk tane 1
Nîm vaşak kürk	Al üzerine (...) kavuk (...)	

tane 1	tane 1	
Müsta`mel havlu	Abanî	Bağdat kârı şallar
tane 9	tane 4	tane 4
Sim kahve ve ibriği	Sağır sim tepsi	Lahori beyaz ala mesh
tane 1	tane 3	tane 1
Bağçu derununda hamam	Nizam Fes	Def`a fes
takımı		
tane 1	deste tane 6	tane 6
Sağır keleptan	Tonbak tatlı takımı	Tonbak kebir fener
tane 1	tane 1	tane 1
Müsta`mel biniş	Nîm entari	Hil`atlık kaput
tane 1	tane 1	tane 14
Âl ihram	Hama kari kuşak	Ceviz nargile?
tane 1	tane 7	tane 1
Yağlık	Şerbet şekeri	Kavuk örtüsü
tane 7	tane 4	tane 1
Sim kebir raht	Def`a sim raht	Sim gaddare
tane 1	tane 1	tane 1
Kesme gaşiye	Bağdat kârı seccade	Şam kârı seccade
tane 2	tane 1	tane 1
Siyah maşlah	Çuka üzerinde hilatlık kürk	Sim çavuş gömlek
tane 5	tane 4	tane 4

Sim asa tane 1	Sim çavuş kuşağı Çift 3	Nîm çuka Kıt'a
İngiliz kârı şal tane 6	Nizam-ı askerî esvabı mintan tane 4	Cedit sim ruhsat tane 1
Yaldızlı sim kemer (...) tane 1	Resm tane 1	Sim kebir divanî ruhsat tane 1
Sırmalı kesme üzerine gaşiye tane 1	Göz üzerine sim (...) kesme gaşiye tane 1	Suf seccade tane 1
Kebir Fener Tane 2	Sim gavvas asası tane 1	Köhne dal sarı şal tane 1
Köhne başları iri dal şal tane 1	İri katlı turuncu şal tane 1	Başları (...) Şal tane 1
Penbe köhne sarı şal tane 1	Beyaz ufak dallı köhne sarı şal tane 1	Göz ketfi köhne şal tane 1
Büyük dallı köhne beyaz çar şal tane 1	Ketifdar köhne beyaz şal tane 1	Köhne kenarı iri katlı şal tane 1
Köhne sarı şal tane 1	Büyük katlı beyaz şal tane 1	Ketifdar a`la beyaz tane 1
Köhne iri katlı turuncu şal tane 1	Büyük katlı tane 1	Al çar şal tane 1

Beyaz çar şal tane 1	Sarı (...) (...) şal tane 1	Sarı (...)Müsta`mel şal tane 1
Maili iri katlı şal tane 1 (...) şal tane 1	-(...) (...) (...) kırma yeşil şal tane 1 Beyaz çar şal tane 1	Turuncu müsta`mel çar şal tane 1 Al çar şal tane 1
Beyaz (...) (...) şal tane 1	Donluk altı parmak şal tane 1	Köhne ketfi şal tane 1
Beyaz ketfi şal tane 1	Def`a beyaz ketfi şal tane 1	Lahori büyük katlı şal tane 1
Def`a laciverdi büyük katlı şal tane 1	(okunmuyor yırtık) şal tane 1	(...) İri (...) şal tane 1
Donluk çitari çubuklu şal tane 1	Laciverdi büyük katlı mintan tane 1	Siyah çar şal tane 1
Tonbak ibrik tane 1	Tonbak kebir şamdan çift 1	Mine kârı şikest çubuk takımı çift tane 1
(...) üzerine (...) tane 1	Kemer eğer tane 2	Sûf boy gecelik ferace tane 12
Seraser kürk kaplı tane 1	Halepkari (...) top tane 10	Def`a Halepkari şitevi top tane 14,5
Bindallı (...) kaput tane 1	Sadece kaput tane 1	Şallı biniş tane 1

Şallı cübbe tane 3	Yazlık beyaz entari tane 2	(...) İşleme kuşak tane 2
Berber takımı tane 1	Mine kârı şimşili kaput tane 2	Şal entari tane 1
Yelek tane 1	Potur şalvar tane 1	Çuka entari ve yelek tane 1
Mintan tane 1	Müsta`mel beyaz hokka tane 1	Canfesli çuka biniş tane 1
Sim divit tane 1	Şam kârı nim hırka tane 1	
S.5/B.18		
Müsta`mel entari tane 4	Müsta`mel Ahmediye tane 3	Sim kebir raht tane 1
Karyeli yaldızlı kesme gaşiye tane 1	Karyeli yaldızlı kesme gaşiye tane 1	Karanba tüfenk tane 1
Mehterhane Takımı tane 1	Boğça derûnunda hurda basma	
Cübbelik şal tane 1	Humus kârı abdest cübbesi tane 10	Beyaz maşlah tane 1
Humus kârı tane 1	Çerbek gaşiye tane 1	Telli yastık tane 1

Suf cübbe 1	Elma kürk 1	Nim samur cübbe kürk tane 1
Samur biniş kürk 1	Marifetnâme Cild 1	Tevarih cild 1
Vakıf mushafı şerif cild 1	Tevarih-i zimme cild 1	Mecmua'l letaif 1
Fıstıkça şalla kaplı samur kürk 1	Sefa kaplı kakum kürk 1	Boğça derûnunda samur parçaları
(...) kaplı samur niş kürk 1	(...) Kablı baş niş kürk tane 1	(...) Kablı def'a ve başak kürk tane 1
Nefehat cild 1	Tefsir-i tabiyin cild 1	Farisi cild 1
Müsta`mel sincab kürk 1	Kısa Kakum köhne kürk tane 1	Mısır cübbesi tane 1
Kısa kakum kürk tane 1	Defa kakum kürk tane 1	Göz çuka hasıla? tane 1
Kedisi sim kürk tane 1	Kutu derûnunda çay takımı tane 1	Çuka kaplı elma dernağı niş kürk tane 1
Elma (...) kaplı kısa nâfe kürk tane 1	Çuka kablu (...)daşı kürk tane 1	İncilu şamdan çift tane 4
Kısa samur kürk	Sim savt (...)	Sim çavuş cevkanı

tane 1	tane 1	tane 1
Kaval dürbün tane 1	Sim çay ibriği tane 1	Altun mineli şikest basma saat 10
Kağıt cüzleri tane 1	Hilatlık kubbe çuka fasla tane 1	Yarım kundaklı sandık derûnunda filinta tüfenk tane 1
Üç şişli sim heşt tane 1		
Gamze (...) kebir bıçak tane 1	Sim donanması pala tane 1	Gaddare kılıç 1
Sim donanmalı kılıç 1	Sim donanmalı kılıç 1	Sim donanmalı kılıç 1
Sim donanmalı kılıç 1	Sim donanmalı kılıç 1	Filinta kundaklı köhne tüfenk 1
Simli donanmalı Arnavut tüfenk 1	Altun kundaklı Fars Filinta tüfenk 1	Tokmak tüfenk 1
Bütün mercanlı Cezayir kârı tüfenk 1	Köhne dağlı Tüfenk 1	Tokmak tüfenk Köhne dağlı tüfenk 1
Def'a simli dağlı tüfenk 1	Simli Arnavud Tüfenk 1	Zerînşalı(?) Tüfenk 1

Simli dağlı tüfenk	Sim Arnavud Tüfenk	Sim Arnavud donanımlı tüfenk
1	1	1
Tonbak takımlı filinta tüfenk	Sim donanımlı tüfenk	Sim kârı Arnavud üfenk
1	1	1
Çifte demirli farisi tüfenk	Dağlı tüfenk	Sim donanımlı tüfenk
1	1	1
Filinta tüfenk	Zernişalı ? Arnavud tüfenk	Dağlı tüfenk
1	1	1
Tepesi mücevherli minekârı hancer	Muhafaza derûnundan mühürlü saat ma'a köstek	Muhafaza derûnundan mücevherli kapak çubuk takımı
1	tane 1	tane 1
Def'a mücevherli çubuk takımı	Def'a mücevherli çubuk takımı	Minekâri kapak çubuk takımı
tane 1	tane 1	tane 1
Minekâri kapak çubuk takımı	Def'a minekâri kapak çubuk takımı	Minekâri kürekçe? takımı
tane 1	tane 1	tane 1
Def'a minekâri köhne çubuk takımı	Minekari şikest çubuk takımı	Bakır mineli çubuk takımı
tane 1	tane 1	tane 1
Minekari Ahmediye çubuk takımı	Şikest olmuş çubuk takımı	Minekari kapak çubuk takımı

tane 1	tane 1	tane 1
Mercanlı kapak çubuk takımı	Minekari Ahmediye çubuk takımı	Bakır mineli kapak çubuk takımı
tane 1	tane 1	tane 1
Yeşil mineli Ahmediye çubuk takımı	Minekari Ahmediye çubuk takımı	Ahmediye çubuk takımı
tane 1	tane 1	tane 1
Misafir için aşağı boy şikest olmuş çubuk takımı	Minekâri muhafaza derûnunda mücevherli enfiye kutusu	Def'a muhafaza derûnunda mücevherli enfiye kutusu
tane 1	tane 1	tane 1
Minekâri muhafaza derûnunda mücevherli zarf	Def'a minekâri mücevherli zarf	Minekâri def'a mücevherli zarf
tane 1	tane 1	tane 1
Muhafaza derûnunda mücevherli sagir bıçak	Mine üzerine mücevherli kebir hançer	Muhafaza derûnunda minekâri mücevher bıçak
tane 1	tane 1	tane 1
Tepesi elmaslı muhafaza derûnunda minekâri yatağan bıçağı	Minekâri Kutusu	Kebir zerd yüzük
tane 1	tane 1	tane 1
Minekâri altun tuğralı mücevher enfiye kutusu	Edirnekâri kebir sandık divit	Mücevherli minekâri enfiye kutusu
tane 1	tane 1	tane 1

Sade minekâri enfiye kutusu	Minekâri altun sagir saat ka kuşağı	Sade altun enfiye kutusu
tane 1	tane 1	tane 1
La'li elmaslı altun enfiye kutusu	Şam çitarisi	Kısa şal entari
tane 1	tane 2	tane 1
Tosyakârı kuşak	Çukya kaplı kısa nâfe kürk	Altun çelenk
tane 2	tane 1	tane 1
Pirinç yemek tepsisi sagir ve kebir	Pirinç mangal	Gümüş burun kır esb re's
tane 2	tane 1	tane 1 ihtiyar
Kır eşheb esb re's	İ'raç Mısri esb re's	Yağız Arap esb re's
tane 1 tevil	tane 1 ihtiyar ve tevil	tane 1 tevil
Kızıl kır tay esb re's	Kır tay re's	Veli necdi seyli re's
tane 1 üç yaşında	1 üç yaşında	tane 1...
Gümüş burun doru tay	Esteran	Bargir re's
tane 1- 5 yaşında	tane 60	tane 8
Lağır Arap tay re's		
tane 1		
hazînesinden çıkan nukud		
guruş		

GURUŞ

55152

Adliye 4596

00810

Mahmudiye nisfesi 45

00030 Macar Altunu 1
 00003 Rubiye 1
 00345 Ufak para
 56340
07711
 48629

Müteveffâ-yı müşârün- ileyhin esnafa olan düyununa furuht olan çürük hayvanat ve fûruht ve bahası satılmayıp nakit guruşden minha olunup cümle ma`rifeti ve ma`rifet-i şer`le esnafa verilmiştir.

Müteveffâ-yı müşârün-ileyh Salih Paşa'nın oğlu Feyzullah Begin kendi esvabı olarak müşârün-ileyhin eşya-i mevcudesi derûnunda çıkan esvapları ma`rifet-i şer`le ve mübaşir ve mütesellim ve cümle vucûh belde efendiler ma`rifetiyle verilen eşyası kuyud altına alındı.

Şehzâde	civan	baht	Altın tepeli Fars piştov	Mısır takımı	kallavi	deste
efendimizin	mir-i muma	ileyhe		sagir		
ihsan	buyurmuş	oldukları				
gaşiye						
tane 1			çift 1			1

Mir-i muma	ileyhe	verilen	Haremleri kadınlara verilen şal	Mir-i muma	ileyhin eşyaları
lahuri şal				tahmil için verilen	katır
tane 3			tane 2	tane 3	

Gümüş üzengi çift		Haremleri mahfesi için verilen	Kendi esbleri olmak üzere
		katır	verilen esb
1		tane 2	tane 2

Haremleri esvaplarını tahmil
 için verilen bargir re's
 tane 3

Sabık Şam Valisi müteveffâ Salih Paşa hazretlerinin Adana'ya duhulünden vefatına kadar on iki günlük esnafına olan mesarîf ve müşârün-ileyhin vefatından sonra Der-i Aliyyeden mübaşiri Hasan Beg vüruduna kadar kırk beş günlük mesarîfatı mübaşiri muma ileyhin Adana'ya vürudundan ihracı gününe kadar on altı günlük mesarîfî tediye olunmak için müşârün-ileyhin günlük mesarîfî tediye olunmak için müşârün-ileyhin eşya biraz hayvanatı ve biraz hurdavatı cümle ma`rifeti ve ma`rifet-i şer`le bey`-i men yezide arz ve firar daresi üzre furüht olunup esnafanın verdikleri me`kulat mesarîfî zahirindelerin ve serbanların mahiyeleri verilmekle furüht olunan eşya ve te`diyesi lâzım gelenlerin defteridir ki bir vech-e ati zıkr olunur.

Kır kısarak re's	Kır tavil esb re's	Bargir re's
1 (tahvil)	tane 1	tane 1
144 guruş	99 guruş	113 guruş
Sakat al kısarak re's	Kırmalık re's	Tavil kır bargir re's
tane 1	tane 1	tane 1
191 guruş	101 guruş	145 guruş
Yağız lâğır bagir re's	Def'a yağız lâğır bargir re's	Küçük doru bargir re's
tane 1	tane 1	tane 1
151 guruş	105 guruş	122 guruş
Seracek doru bargir re's	Lağır kır kısarak re's	Hararetli bargir re's
tane 1	tane 1	tane 1
65 guruş	200 guruş	126 guruş
Kır bargir re's	Tavil kısarak re's	On iki adet katır esb tay ile ve kör olarak
tane 1	tane 1	
guruş 100	guruş 162	guruş 1800
Def'a on iki adet katır bu dahi	Def'a hararetli ve tavil katır re's	Taht-ı revan şikest eğerli mahalleri
guruş 1155	tane 2	guruş 600

guruş 1450

Def'a lağır ve aksak katır re's tane 10 guruş 2140	Uyuz ve tavil deve tane 5 guruş 600	Defa uyuz ve koca deve tane 6 guruş 1200
Def'a uyuz ve koca deve tane 6 guruş 1200	Def'a uyuz koca deve tane 5 guruş 550	Def'a uyuz koca deve tane 6 guruş 1150
Nuhas atik tane 1612 guruş 727	Köhne şemsiye çadır Tane 1 guruş 300	Kahve kıyye 1800 guruş 14400
Beher kıyyesi guruş 8 Yekûn= 33632	Biraz hurda vesair çanak bahaları ve (...) takımları 3456 guruş	Defa ihtiyar çürük deve tane 3 guruş 445
Guruş 033632	Otuz üç bin altı yüz otuz iki guruşdur.	

S.6/B.18

- Guruş Müteveffa-i müşârün-ileyhin hayvanatlarının yem ve saman ve ful ve mesarif-i sâiresi ve ruesâ-i esnafânın matlûbatları defteridir.
- 14037 Müşârün ileyhin Adana'ya derûnunda vefatı on iki günde rûzminyum.1169 sene/12
- 2299 Müteveffa-yı müşârün-ileyhin muhalasatına min şer'i Hasan Beg Adana'ya derûnuna kadar kırk beş günde olan. Fi 511 sene M 45
- 03244 Mübaşir-i muma ileyh Hasan Beg Adana'ya gelub muhalasat-ı mezkûr ile Adana'dan ihracına kadar on üç günde olan mesarifum.Fi 249,5 sene 13
- 40279
- 04584 İki aylık hazînede ve Sarıban ve sayire (...) ve işçiyan taife işlenmiş ilikdir.

- 01680 Adana'dan Der' Aliyeye varıncaya kadar hazîne (silik) verilen harcırah mesarifleri.
00500 Mir-i ahur ve hazîne başlıya verilen harcırah.
 47043
 01200 Adana'dan mübaşir muma ileyh çıkub esna-i rahde üç konak köz oluk ve sarı Şeyh Hanı Gülek Boğazı konaklarına menkulat ve hayvanat vesa'ir mesarif.
 00500 Müşârün ileyhın muhadimi haremlerine Şam Şerifi varıncaya kadar cümle ma`rifetiyle verilen harçlık.
00600 Katırlara nakl ve semer takmaları kolan ve palden baha mesarifleri.
 49343

S.6/B.19

Guruş

7711 Yalnız yedi bin yedi yüz on bir guruşdur.

Ba'isü'l-mürasele Şam vilayeti sabık merhum El-Hac Salih Paşa' nın muhalifetinin zabt u celibine ba emri a`yan me'mur buyrulan Sa'adettü Hasan Beg müşârün-ileyhim emri alınur ki müteveffayı müşârün-ileyhin Adana dahilünden cenabınızın Der-ı Aliyeye ihracınız gününe kadar müşârün ileyhın kaffe-i mesarifatının can yakan hesab ken beni cümle ma`rifeti ve ma`rifet-i şer' ile rüviyet olundukda evası lâzım gelen mesarif civan esnafına verilen guruş müşârün-ileyhin furühut olmuş olan işbu bir emri civarun hayvanat ve hurdavat bahasından te'diye olundukda mesarife vefa itmeyub bâlâda maturidi yedi bin yedi yüz on bir guruş müşârün-ileyhin nuküd akçesinden ihraç ve esnafın ve mesarif-i sa'ireye eda ve teslim eylemek için cümle ma`rifet ve ma`rifet-i şer' ile işbu. Mirasla şer' iyle tahririn yedine i'ta olundu gerekdir ki ber mücib mirasla `amel olasız ves-selam. Fi 15 Safer [1]244 sene

S.6/B.20

Haresehu ed dehru li vakti's-şer ve'l-me'mûr ve'l-vali Müftizade Es-Seyyid Muhammed Şerif ğufıra lehuma el-muvelli hilafete li Medineti Adana(...)

Elhamdu lillahi rabbi'l-alemin ve's-selatu vesselamu `ala resulina Muhammedin ve `ala âlihi ve sahbihi ecmain. Emmâ ba'd iş bu sıhhat nisabın tahrir ve tastîrine bâ'is ve mübâdi oldur ki Medine-i Adana'da Bâb-ı Tarsus Mahallesi sükkânından sahibü'l-hayr Halil bin Muhammed nam kimesne tarafından vakfu'l-kati ez zükûr ikrara vekil olub vekaleti Mehmed bin Hasan ve Mustafa bin Mahmud nam kimesnelerin şehadetleriyle sabit ve sübût ve vekâletlerine hükm-i şer'î lâhik olan

Ahmed Efendi bin Mehmed nam kimesne meclis-i şer'-i şerif-i Ahmedî ve mahfel-i din-i münif-i Muhammedîde li ecli't-tescil mütevellî eylediği Mustafa Efendi Mahzarında bil-vekale nasb ve ta'yin eylediği Mustafa Efendi mahzarında bil-vekale ikrar-ı sahih-i mer'î idub vakf-ı âti's-suduruna değin müvekkilim mezbûre Halilin silk-i mülk-i sahihasında münselik olub mahalle-i mezbûrede vakî kibleten Delilân Hânı şarkan arsa-i hâliye şimalen tarik-i has garben dükkânlar ile mahdud iki bab tahtanî beyt ve kenif ve bir mikdar havli müştemil menziline hasbeten lillah-i teâla ve taleben li mardatihi mülkünden ihraç ve vakf-ı müebbed ve habs-ı muhalled ile vakf idub şöyle şart eyledi ki ma dame kendi hayatda oldukça kendi sakın ve mutasarrıf ola ba'de vefatihi mahalle-i mezbûrede vaki Sallabaş Oğlu bina eylediği medresede her kim müderris olur ise mütevellî olub ta'mir termiminden fazla gallesinden senede on gurus fukuraya it'am-ı ta'am itdürüb baki kalan galle-i medrese-i mezkûrun müderrisi mutasarrıf ola deyup bil-vekale menzil-i mahdud-ı mezbûri mütevellî-i mezbûre teslim olduğu kayd ve tesellüm etdikten sonra vekil-i merkûm i'ade-i kelam idub vakf-ı Akar Hazret-i İmam-ı Azam katında sahih lakin gayr-ı lâzım olmağla 'adem-i sıhhatına binaen menzil-i mezbûrun bil-vekale vakfiyetinden rücu' idub kema kane müvekkilemin mülküne idhali muradımdır dedik de mütevellî-i merkûm dahi cevabında vakf-ı 'akar gerçi imam-ı müşârün-ileyh hazretleri katında gayr-ı lâzımdır. Lakin imameyn-i hüameyn hazretleri katında sıhhat-ı lüzümü sahih olmağla anların kavli-i şerifleri üzre sıhhat ve lüzumuna hüküm taleb ederim deyu müterâfân olduklarında hakim-i muvakkı'-ı sadr-ı kitabî -tuba lehu ve hüsn-i meâb- efendi hazretleri dahi canib-i vakfı evlâ görüb menzil-i mezkûrun sıhhat-ı lüzûmuna hüküm etmeğın min ba'd nakz-i nakize mecal ve mahal oldu. Hurrira fil-yevm el- hamis ve'l-`aşer min şehr-i Şa'banü'l-mu`azzam sene erba` ve erba`in ve mi'eteyn ve elf.

S.6/B.21

Cizye buyrulduzu Nurullah Paşa tarafından

Serbevvabin Adana Naibi Feyzullah Efendi zide fazlu-kıdvetü'l -emâsili ve'l-akrân `ayan İzzetlü Mehmed Emin zide kıdvetü'l-vücut sai're-i cümle-zide mekadiruhum inha olunur ki ba Hatt-ı Hümayun şevket-makrûn-şahane Adana Eyaletine işbu kırk dört senesi Muharremine mahsûben cizye cibayeti 'uhde-i halisanemize ihale vel-ikdam buyrulmuş ve ol vechle cizye evrakı bohçası tarafımıza vürud itmiş olmağla işbu cizye evrakını olanlara verilmesini vakt-i zamanı dühul idub rü'yet ve cibayeti tarafımızdan birinin nasb ve ta'yin kılınması lâzım gelmiş olmağla husus-ı mezkûrun sene-i merkûme mahsûben rü'yet ve cibayeti dairemiz ketebelerinden kıdvetü'l-emâsili ve'l- akrân Mehmed Efendi'ye ber vech-i emanet ihale ve sipariş kılındığı imdi muhatabûn-ı muma

ileyhim siz keyfiyet malumunuz olduk da husus-ı mezkûra dair taraflarınızdan lâzım gelen mu‘avenet ve müzaheti diriğ itmeyub her halde görüp ve gözetmeğe mübaderet eyleyesiz ve sen ki cizyedârımız muma-ileyh Efendisin sen dahi mecbur ve meftur olduğun sarf ve istikamet muktezası üzerine edası lâzım gelen ehl-i zimmet makulelerine cizye evrakı i‘ta ederek lâzım gelen akçesini tamamen ve kamilen ahz u kabz idub bir paresinin izaa ve telefinden mübaadet eylemek babında me‘muriyetini havi olan Adana’dan ve Üzeyr ve (...) Tarsus Sancaklarından iş bu buyruldu isdar ve bir yedine i‘ta olunmuşdur. Bi mennihi teâla gerekdir ki ber mücib-i buyruldu `amel ve hareket ve hilafından tehaşi ve mücanebet eyleyesiz.

S.7/B.22

Vatan-ı asliyesi na ma‘lûm Medine-i Adana cevami’inden Şehzade Mahallesi kurbünde bi emrillahu Ta‘ala vefat iden Molla Mehmed nam müteveffanın zahirde varis ma`rifet ve ma`rifet olmayub terekesi Beytü'l-Mala `aid ve raci` olmağla hala Beytü'l-Mal Amme Emini Adana Mütesellimi Silahşör Hassadan Es-Seyyid İbrahim Ağa tarafından vekil-i nasb ve ta`yin buyrulan Beytü'l-Mal Hacı Hüseyin Ağa ma`rifet ve ma`rifet -i şer` ile müteveffâyı merkûmun bil-cümle terekesi tahrir ve fûruht olunan eşya defteridir ki ber vech-i âti mezkûr olunur. Fi 8 Safer [1]244 sene

Nakdi mevcudi	Köhne minder	Köhne yasdık	Köhne yorgan
guruş 80	adet 1 guruş 8	adet 1 guruş 2	adet 1 guruş 10
Köhne entari	Köhne düzin	Köhne entari	Hurdavat
adet 1 guruş 8	adet 1 guruş 2	adet 1 guruş 5	guruş 5

Yekün

Guruş 120

Mihnel-İhracat

Techiz tekfin	Resm-i Beytü'l-Mal	Resm-i Mahkeme
guruş 20	guruş 12	guruş 12
Beytü'l-Mal	Katibiye ve hüddamiye kaydiyye	Ve telaliye ve hammaliye
guruş 2	guruş 2	guruş 3

Sahhü'l Baki

Guruş

61 İşbu altmış bir guruş müteveffâyı merkûmun varış zuhuruna kadar müşârün-ileyh hazretleri hazînesine vaz` olunmuşdur.

S.7/B.23

Medine-i Adana'da vakî` varayı haber korununda Katran Baz oğlu (...) eylediği tekve derûnunda sakın iken bu yüzden bi'l-Emrulahu Ta'ala vefat iden vatani ve ismi na ma'lûm fukara dervîşin zahirde varış ma`ruf ve ma`rufesi olmayub terekesi Beytü'l-Mala `aid ve raci` olmağla hala Beytü'l-Mal Amme Emini Adana Mütesellimi Silahşöran-ı Hassadan kimesne İbrahim Ağa tarafından vekil-i nasb ve ta`yin buyurulan Beytü'l-Mal harcırahı Hüseyin Ağa ma`rifet-i şer` ile müteveffâyı merkûmun bil-cümle terekesi tahrir olunur. Ve fûruht olunan eşya defteridir ki ber vech-i âti zikr olunur. Fi 16 Safer [1]244 sene

Mushaf-ı şerif	Misk Kedisi kuyruğu	Nühas top	Lagir himardas
hediyesi			
adet 1 guruş 65	guruş 12,5	adet 1 guruş 5	adet 1 guruş 20

Yekûn

Guruş 102,5 pare

Mihne'l- İhracat

Techizat tekfin mesarif	Resm-i Beytü'l-Mal	Resmi Muhakeme
pare 8 guruş 8	pare 8 guruş 8	pare 8 guruş 8
Hizmet-i Beytü'l-Mal	Katibiye hüdamiye ve Kaydiyye	hemaliye
guruş 4	guruş 4	guruş 1

Sahhü'l Baki

pare 4 guruş 57

İşbu elli yedi guruş her rütbede merkûmun varış zuhuruna kadar müşârün-ileyh hazretlerinden hazînesine teslim olunmuşdur.

S.7/B.24

Vatan-ı asliyesi na ma`lûm olub Mestan Hamamı kurbunda Merd olan ismi na ma`lûm merd-i halikin zahirde Beytü'l-Mala `aid ve raci` olmağla hala Beytü'l-Mal Amme Eminî Adana Mütesellimi Silahşöran-ı Hassadan imdi İbrahim Ağa ma`rifet ve ma`rifet-i şer` ile merd-i halikin terekesinin ber vech-i zıkr olunur.[1] 244 sene Safer fi 10

Nakdi

guruş 26,5

Köhne yorgan

adet 1 guruş 8

Yekün

guruş 34,5

Mihnel-İhracat

Merd-i halikin zir-i hâke

ilkasına verilen

guruş 15

Resm-i Beytü'l-Mal

pare 32 guruş 3

Resm-i Mahkeme

pare 32 guruş 3

Hizmeti Beytü'l -Mal

pare 75

Katibiye ve kaydiyye

pare 75

Sahhü'l Baki

pare 6 guruş 7 İşbu sekiz guruş altı pare merd-i halikin variyeti zuhuruna kadar müşârün-ileyh hazretlerinin hazînesine vaz` olunmuşdur.

S.7/B.25

Eski Çarşı Mahallesi sakinlerinden Kara Halil nam müteveffâ-ı zevce-i menkûha-i metrûkesi Fatıma Hatun meclis-i şer`i şerif enverde takrir-i kelam iderse bab-ı Tarsus Mahallesinde sukutuna bundan akdem-i mürûr olan Bestami zimmînin avretinden bin guruş da`vası olub huzur-u şer`iyle ba`degel hisab iki yüz guruş Salih ve meblağ-i mezbûru ahz u mu`arızdan men` olduğu işbu mahalle kaydolundu. Fi 26 Safer [1]244 sene

S.7/B.26

Sarı Yakub Mahallesi'nden Sakine Hayat oğlunun 'orta yakasından mahallesinde sakin Boyacı Süleyman oğlu İsmail zevcesi Hayat oğlu bin guruşun başlık namıyla da'vası sekiz yüz guruş da'va idub huzur-u şer'iyile sabit olunmadığına binaen da'vaları fesh olunduğu işbu mahalle kaydolundu. Fi 22 Safer [1]244 sene

S.7/B.27

An-asl Musul Ahalinden Ermeniyyu'l- asl hal küfrüne ismi Han nam kimesne batıl dininden rücu` ve hak dini ve diliyle kelime-i şهادeti telkin ve ismi Mehmed hidayet tesmiye olunduğu kaydı şer. Fi 19-25 Safer [1]244 sene

S.8/B.28

Cezire-i Kıbrıs muhafazasında me'mur iken Baş Ali Boz Ağanın mu'yide bulunan Bölükbaşı Ağalarının kesesine mahiyelerine mahsûb olmak üzere binbaşı merkûmun yediyle Bölükbaşı muma-ileyhimun hissesine teslimatları gelen bakan hesab olunarak asgari teslimat baki matlûbatları ber vech-i âti zikru beyan olunub

GURUŞ

18779 Bölükbaşı Halil Ağanın matlûben

0773 Bölükbaşı Hacı Mustafa Ağanın matlûben

14108 Bölükbaşı Şakir Ağanın matlûben

01554 Bölükbaşı Hacı Abdullah Ağanın matlûben

03986 Bölükbaşı Kürt Abdullah Ağanın matlûben

46164

02115 Bölükbaşı Kürt Hüseyin Ağanın matlûben

036689 Bölükbaşı Kürt Mehmet Ağanın matlûben

01606 Alemdar Ağanın matlûben

0736 Bölükbaşı Nasuh Beg matlûben

54310

02050 Kıbrıs Ceriresi Muhasılı Ağanın ba defter-i müfredat alacağı furuhta

52260 yalnız elli iki bin iki yüz altmış guruşdur.

Baisü'l-mürasele bâlâda mestur Bölükbaşı ağalar malbudu selam inha olunur ki Kıbrıs Ceziresinde sizlerin mu'ayenizde neferlerin islamın ulufelerinizin hesab kitab lâzım ru'viyet olundukda Adana kazalarından matlûbunuz olan bâlâda beyan ve `ayan ve tasrih olunduğu veche üzre elli iki bin iki yüz altmış guruş ber mucib mürasele ahz u alacağınıza göre bininde taksim ber mucib mürasele `amel olasız vesselam. Fi Harir 9 Safer [1]244 sene

S.8/B.29

Adana Kıbrıs Ceriresine irsal olunan askere Kıbrıs Muhassılı İnayetlu Ali Ruhi Efendi tarafından asker buraya varılmış olup asker-i mezkûrenin bölükbaşı ağalarıyla muhassıl muma-ileyhin adamı kabzına memur ile ba'del muhasele asker-i mezbûrun taraf velayetden matlûbatlarından ivaz olunub mahsul-i muma-ileyhin adamına taraf velayetinden verilecek iki bin elli guruşdur. Baisü'l mürasele hala Kıbrıs Muhassılı Sa`adetli Ali Rumi Efendi tarafından virud iden Said Ağa ba'des-selam ati olunur ki:

Bâlâda meşruh olduğu vechile iki bin elli guruş Adana kazasında Kıbrıs 'askerinin alacağından aşağı varulub size verilen üzre kabil-i şer`iden yediği mirastan şer`iye verildi gerekdir ki ber mucib mirasla `amel olunuz ves-selam.

S.8/B.30

Yalnız doksan bin beş yüz guruşdur.

Ba'isül-mürasele Bölükbaşı Hasan Ağa ba'de selam inha olunur ki,

Kıbrıs Ceriresinden sizlerin mu'ayenizde neferi işlenmiş ulufeleriyle ki hesab bakan bakan rüş olundukta Adana kazasından matlûbunuz olan bâlâda beyan `ayan ve tasrih olunduğu vech üzre dokuz bin beş yüz guruş ber mucib mürasele ahzını alacağınıza göre bin kerede taksim ber mucib mürasele `amel olan ves-selam. Fi 15 Safer [1] 244

S.8/B.31

An-asl min teba ahalisinden olup bundan akdem Adana'da bab-ı Tarsus'da vefat iden Zelil nam kimesnenin zahirde varis ma`aruf ve ma`arufesi olmayub kafa-i terekesi Beytü'l-Mala `aid ve raci olmağla hal Beytü'l-Mal Amme Emiri Adana Mütesellimi Silahşöran Hassadan Es-Seyyid İbrahim Ağa Hazretleri tarafından vekil-i nasb ve ta`yin olunan Beytül-Mala Hacı Hüseyin Ağa ma`rifeti ve ma`rifet-i şer`ile müteveffânın kafi terekesi sukû sultanide bey`-ı men berid olan

muhalafatı defteridir ki ber vechi ati zikru beyan olunur. Harir fil-yevm'ül salis `aşer min şehir Şa'ban el-mu`azam sene erba` ve erbaa'in ve mi'etein ve elf.

Tüfeng	Köhne entari	Nühas	`aba	Ferman	Piştov yekün
tane 1	tane 1	çift 3,5	tane 1	tane 1	tane 1
guruş 35	guruş 123	guruş 14	pare 26 guruş 2	guruş 2	guruş 14

Yorgan	Yastuk	Ma'a döşek	Döşek	Köhne Şalvar	Köhne çabut
tane 1	tane 1	tane 1	tane 1	tane 1	guruş 2,5
pare 30 guruş 14	pare 7	guruş 6	pare 7 guruş 2	guruş 7	

Def'a köhne cabut	Def'a nühas	Levha	Def'a nühas	Müste'mel sandık	Çuka tezgahı
guruş 5	çift 7 guruş 25	tane 1 guruş 6	çift 1,5 guruş 7,5	tane 1 guruş 5	guruş 5

Def'a nühas	Sagir Sandık	Nühas hanı	Köhne yüzü	Sanduk müsta'mel seccade	Hurdavat
çift 4	Tane 1	çift 2	tane 2	tane 1	
guruş 20	guruş 2	guruş 20	guruş 5	guruş 4	

Nakdi	Cem yeküni	
guruş 15	guruş 71,5	pare 33
Mihnel-İhracat		guruş 301

Bera-yı vasiyet	Resm-i muhakeme	Resm-i Beytü'l-Mal	Hizmeti hademiye ve Katibiye
-----------------	-----------------	--------------------	------------------------------

guruş
77,5

guruş 30

guruş 30

guruş 15

Hizmeti Beytü'l- Dellaliye deşiciye?

Mal

guruş 15

guruş 5,5

Sahhü'l Baki

pare	guruş
33	128

Sahhu'l-baki meblağın Beytül-Mal Vekili Hacı Hüseyin Ağa ma`rifetiyle Bey'tül-Mal Mütesellim İbrahim Ağa'nın hazînesine teslim olduğu kayd şer.

S.8/B.32

Baisü'l-mürasele Kıbrıs Ceriresi muhafaza için Adana'dan ba irade-i şahane bütün akdem-ı irsal olunan askerden Ma'raşlı Silahşör Hassadan El-Hac Mehmed Ağanın esfasıyla? İrsal olunan iki yüz elli nefer asker Adana'ya varub mu`teber neferatları huzur-ı şer`-i şerifde Osman ba'de hesab (...) cümle mu'aceresinde ruvviyet olunub asker-i mezkûr rüz Kıbrıs Muhassılında istihzane eyledikleri on üç bin guruş asker-i mezkûrun Adana'da olan ulufelerinden Ali El-Hac kabzına me'mur Said Ağaya hazır olduğu halde havale-i mezkûru kabul ve bi mennihi Ta`ala meblağ-i mezbûr ve kalbe taraf velayetinden olmak üzre vakıf hacetinde hususu mezkûrenin itmek için cümle ma`rifet ma`rifeti şer`iyle muma-ileyh yedine işbu mürasele-i şer`iyle verilmiştir. Fi 27 Safer [1]244

S.8/B.33

Baytimur Mahallesi mütemekkinlerinden Hacı Rumi takriri kelim ider ki Sarı Hacı (silik) Den kazasından koca nam karye ahalilerinden nam Mustafa nam merkûmun yedinde ki olan siyah merkebi bundan dokuz mah mukaddem sirkat olan himariye (...) merkûm Mustafa zımmî-i mezkûru ve kable mukabele idecek penbe taleb olundukda rical müselleminde penbe hacı oğlu Hacı Ahmed ve Mehmed nam şehadet iderler ki siyah merkeb mezkûrun kendi mülki olduğunu bizler bilürüz ve şehadet ideriz ki eda-yı şehadetleri makbule olub merkûm Mustafa'nın keza yedine tabine şer`i olduğunu işbu mahalle kayıd ve şerh verilmiştir. Fi 3 Şevval [1]244

S.9/B.33

Akza kuzatü'l müslimin evlâ veledetü'l-muvahhidin ma'denu'l-fezaili ve'l-yakin rafiü a'lamil enbiya ver mürselin bezidi inayetü'l-melikü'l-mübin Ma'raş ve Halep ve Şam kadıları zidet fezailuhum ve mefahiru'l-kuzat ve'l-keîâm ve Urfa ve Kayseriye ve Adana ve kuzatlarının kadıları ve naibleri zide fazluhum tevki` refi` temeyun vasl ve ancak mekan öyleki İstanbul ve tevabık Ermeniyan patriki Karabet nam rahibin takdim eyledi ki mühür arzuhal mefhumunda zabt u tasriflerinden olan ziyedegah ve manastırların ayin-i kadim'i kadimleri üzre berren ve bahran mürur ve ubur eden ermeni taifesi ve patrik-i mersum tarafından tasdik cemi'yetine ta'yin olunan ruhbanlara isnaen rahde emin arifi zabitan ve gümrük eminleri iskele nazırları ve tarafı ahirde toprak bastı ve bac ve hediye namı ve nam-ı ahir ile nesne mutalebe olunmak icab itmez iken hilaf-ı şer'i şerif bir müddetten beri ve ruhban ve züvvarın uğradıkları mahallerde zabitan ve Bacciler Taifesi züvvar ve ruhbanları enva-ı tazyik birle habs u meks ve gûna gûn ihafe virerek şetm ve cebren ve kahren hazar ve bac ve bahşış ve hediye mutalebe ve ahızıyla tazyik ve ta'addiyatlarına bir vechle mütehammil olamadıklarından bu husus züvvâr-ı sairenin vürud iktizasına ba'is ve badi ve ruhbanların dahi düyun-ı kesireye düşar ve perişanlarını mücib olacağı zahir olduğu bildurub o makule hilaf-ı şer'i şerifi ve mugayir rıza-yı `alışanım tasaduk cem'ine ta'yin olunan ruhban ve vürud iden züvvarın murur ve ubur eyledikleri mahallede ehl-i ırz ve sair zabitan ve gümrük eminleri ve iskele nazırları taraflarından ve taraf-ı aherden toprak bastı ve bac hazar hediye namı ve nam-ı aher ile akçe mütalebesiyle tazyik olunmak ve yanlarında gümrüğe müte'allik emtia ve eşyaları yükünü gümrük `aidat namıyla rencide ta'addi ider lemamek üzre emr-i şerifim sudurunu istida-yı inayet eylediği iclasını Hazîne-i Âmirem'de mahfuz piskopos mukata`ası defterlerine nazar olundukda bu makule Rum ile ve Anadolu caniblerinden mihrisine mu`akkası kadim üzre berren ve bahren Kudus-i şerife giden ruhban ve ziyaretçilerin esna-yı rahda kendülerinden bac ve yedlerinde gümrüğe müte'allik ve eşyaları yükünü gümrük ve bila ferman geçit hazar akçesi mütalebesiyle ta'addi ve rencide olunmaya deyü Kudus-i şerif ve tevabi-i Ermeniyan patriğinin yedine verilen Berat-ı Alişan şurutunda musarrah olub ber mucib-i şurut bin iki yüz otuz üç senesi Muharreminin yirmi yedinci günü tarihinde Emr-i Alişan verildiği derkenar olunmağla imdi şurutuma mücibince `amel olunmak babında Ferman-ı Alişanım sadır olmuştur.

Buyurdum ki:

Hükmü şerifim varid olduk da bu babda sadır olunan emrim üzre `amel idub dahi bi tarik mersumun beratı şurutu vech-i meşruh üzre olduğu Hazîne-i Âmirem defterlerinde mukayid

olmağla sen ki mevali-i efham ve kuzat ve nüvvab muma ileyhimsiz şurut-ı muharrere-i mezkûre mücibince batrik-i mersüm tarafından o makule tasadduk cemine me'mur ruhban ve âyin-i kadim-i kadimleri üzre manastır ve ziyaretgahlarına giden züvvarın yedlerinde gümrüğe müte'allik emti'a ve eşyaları yükünü gümrük ve bac hazar akçesi ve hediye ve `aid mütalebesi ve bahane-i saire ile gümrük eminleri ve zabıtan-ı saire taraflarından hilaf-ı şer'i şerif ve mugayir-i Emr-i Şerifim bir dürlü rencide ve ta'addî itdurmeyesiz.

Şöyle bilesiz:

Alamet-i şerifime i'timad kılasız.

Tahriran fil yevmi's-salis `aşer şehri Rebiül-evvel sene erba'a ve erba'in ve mieteyn ve elf.
Konstantiniyye

S.9/B. 34

Kıdvetü's-sa`adâti'l-kiram Adana Dünderlı Kazalarında Kaymakamımız El-Hac Ahmed Kadri Efendizade Mehmet Efendi ve ümmet-i şeref siyadete ba'de't-tehiyyâtü'l-vefiyye inha olunur ki kazaha-i merkûme Kaimakam nekabet-i eşraf hizmet-i şerifesi işbu bin iki yüz kırk dört senesi Recebü'l ferdi guresinden Kemakân cenabınıza ihale ve tevfiz olunmuşdur gerekdir ki sa`adât-ı kirama tevkir ve ihtiram edub kuzat ve kaymakam senedleriyle teseyyüd ve izhar-ı `alamet-i hadra idenleri men ve def'a cenaplarından kimesneye alamet-i hadra vaz'ından haşyet ve iddiay-ı neseb-i siyâdet idenleri tarafımıza havaleye mübaderet ile emanet-i kübrâda iffet ve istikamet eyleyub saadât-ı kiramdan tevcihet ve arusiyye ve muhdesat-ı saire namıyla bir akçelerin almayub ve aldurmayub (okunmuyor) ırz ve mallarında sa'y-ı mevfur ve zımnında şevketlu mehabetlu kudretlu kerametlu padişah-ı `alem penâh efendimiz hazretlerine isticlab-ı da'avat-ı hayriyyeye ihtimam ve her bir emirde şer'-i şerife imtisal-i tam eyleyerek mazhar-ı şefa'at-i hazret-i seyyidi'l-enâm `aleyhi ve `ala alihi efdalü't-tehiyye ve's-selam olasız.

El-Muhlis Ahmed Seyyid Yahya

En-Nakib Ale'l-Eşrâf

S.9/B.35

Şeriat şiar Adana Naibi Faziletlü Efendi zide fazluhu ve kıdvetü'l-ulemai'l-müttakin me'zunu'l-ifta fekahetlü efendi zide takvahu ve kıdvetü's-sa`adati'l- kiram Kaimmakam-ı nakib-i şerif siyadetlü efendi-zide şeref ve kıdvetü'l-emasil ve'l-akran `ayan-ı vücûh-i memleket ve bil umum iş erleri zide mekadiruhum inha olunur ki bu def'a ba Hatt-ı Hümayun mehabet makrun-ı

şahane Adana eyaletinin umur-ı mütesellimliği `uhde-i `acizaneme ihale ve tevfiz buyrulmuş olmakdan naşı Der-i Aliyeden hareket ve müstainen billlahi teala işbu Ramazan-ı mağfîret şanınin yedinci perşembe günü Medine-i Konya'ya vüsul birle iki üç gün ikamet olunmuş ise de mah-ı mezbûrun onuncu Pazar günü Medine-i mezbûrden `azimet olunarak ferdası Pazar ve Pazarertesi eyalet-i merkumeye vüsul ve luhukumuz (...) halisanemiz olmağla imdi sen ki muhatabun-ı muma ileyhimsiz eyalet-i merkûmeye vüsulumüze kadar öteden beru ka'ide-i memleket üzre mütesellim ağalara mahsus olan konağının mefruşata ve sair iktiza iden levazımatının tesviye ve (...) himmet ve herhalde merasim-i dîlnüvazi ve raiyyetin ikmal ve temin-i sarf-ı nakdine hamiyet eylemeniz babında ifade ve ihtarı havi Medine-i Konyadan işbu buyruldu ısdar ve Tatar Ağamız Eyyüb Ağa ile tesyar olunmuşdur. Bi mennihi teala vüsulunda gerekdir ki ber mücib-i buyruldu `amel ve hareket eyleyesiz. Fi 11 Şevval [1]244

İsmail

Der-i Ali Mütesellim Adana

S.9/B.36

Mefahirü'l-kuzat ve'l-hükkâm maadinü'l fezail vel-kelam Adana Sancağında vakı' kazalarının kadıları ve naibleri zide fezailuhum ve kıdvetü'l-emacid ve'l-`ayan Adana Mütesellimi zide mecduhu ve mefahiru'l-emâsil ve'l-akran ayan ve zabitan (...) zide kadruhum tevki-i refi`-i hümayun vasıl olacak ma'lûm ola ki iki yüz kırk üç senesine mahsus Adana Sancağının havi olduğu kazalardan müretteb ve matlub olan sene-yi kırk yedi bin guruş ref`i-i menzil bedelinin iki taksit ile rüz-ı hazır ve rüz-ı kasım duhullerinde tamamen teslim-i Hazîne-i Âmirem olunmuş nizam-ı müstahseneden idüğü meblağ-i mezbûrden fakat on sekiz bin iki yüz elli guruş bu def'a ber vech-i (...) vürud olunmuş ve on üç bin beş yüz guruşu sabıkan Adana Valisi düstur-ı mükerrem müşîr-i müfahham nizamü'l-alem Vezirim Nurullah Paşa edamallahu iclalehu tarafından tahsil ile hizmetine geçmiş olup gayrı ez vürud tahsil kusur on beş bin elli guruş Ali halihi baka kalmış idiği kuyudtan (...) olub ancak (...) (...) mezkûre yine vakit taksitleri hulul ve gûzar ideli hayli müddet olub bu ana kadar te'diye ve teslim olunmamayarak giriftar-ı te'hîr olunması rızayı şahanemin hilafı ve nizam-ı mezkûrun muğayiri olduğu zahir ve ayan olduğuna ve müşârün-ileyhe zimmetine geçen meblağ-i mezbûr on beş bin iki yüz elli guruşun ba'de ez in ve bir an te'hîri tecviz olunmayarak ve bir akçesi geru kalmayarak ma`rifet-i şer'i ve cümle-i ittîfak ma`ariyetiyle ber vech-e tekml serian ve `acilen lâzım gelenlerden tahsil ve dersi`adetime irsal ve tavassul ve Hazîne-i Âmirem'e teslimi hususuna müsarat olmak fermanım olmağın te'kid ve isti`cali havi işbu Emri Alişan ısdar ve irsal

olunmuştur. İmdi vüsulünde siz ki mütesellim ve kuzat ve nüvvab ve 'ayan ve zabıtan-ı muma ileyhim ve iş erlerisiz ferman oldu.

S.10/B.36

ve balada tafsil ve beyan kılındığı vechiyle keyfiyet mantuk emr-i şerifimden ma'lûmunuz oldukda sabık emri şerifim ve fermude-i seniyyem üzre bedel-i mezkûreden gayrı ez virud ve tahsil-i kusûr kalan salifü'z-zikr elindeki on beş bin iki yüz elli guruşun bundan böyle bir an sahiresi te'hiri tecviz olunarak bir akçesi geru kalmayarak tamamen ve seri'an lâzım gelenlerden ma'rifeti şer'i ve cümle ma'rifet ve ittifakiyle tahsil ve dersa'adetime irsal ve Hazîne-i Âmirem'e teslimen riayet ve bundan böyle te'hir ve tevkif-i tecviz olunur ise metar mu'ahezede ve 'inayet olmakdan inayetü'l gaye tevki ve müba'adet eylemeniz babında Ferman-ı Alişanım sadır olmuştur.

Buyurdum ki;

Hükmü şerifimle varid-i kuvve bu babda vech-i meşruh üzre şeref-yafta-i sudur olan işbu emr-i şerifim alişanım mazmun-ı menbağı üzre 'âmel olasız.

Şöyle bilesiz:

Tahriren el-yevmü'l sani min şehri Şa'ban sene erba'a ve erba'in ve mi'etin ve elf. Şerifime i'timad kılasız. Konstantiniyye el-Mahrûse

S.10/B.37

Düstûr-ı mükerrerem müşir-i mûfahham nizâmi'l-âlem müdebbir-i umûri'l- cumhûr bi'l-fikri's-sâkib mütemmim-i mehâmmil-enâm bi'rre'yi's-sâib mümeahhid-bünyânî'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkân'üs-sa'ade ve'l-iclâlü'l-mahfûf bi sünûf-ı 'avatıfu'l-mülkü'l-âlâ Adana valisi ve'l-hak ve Üzeyr ve Beylan Sancakları Mutasarrıflarından Vezirim Nurullah Adem'üllahu Teala iclale tevkî'-i refi'-i hümayun vasıl olunacak ma'lûm ola ki nefsi Adana ve kurası hüvel-hamd menba' feyz ve bereket olarak mahall-i mezkûrde (...) penbe husula gelub bahasına dışarı ya vafir deve yükü penbe ihraç olunmağa olunduğundan beher yük kaç ve kile olduğu ve sermayesi dahi ne idüğü erbab-ı ve vukûfdan ledü'l-tahkik marû'z-zikr nefsi Adana ve kurasından husule gelen penbe (...) beher yükü iki yüz elli beş kileden 'ibaret olarak ta'ife-i tüccarın dışarıya ihraç eyledikleri penbenin mikdarı yedi bin deve yüküne balığ beher yükünün sermayesi dahi yedi yüz guruşa reşide olarak işbu dışarıya ihraç olunan penbenin beher deve yükünden kırkar guruş resmi ihtisab-ı bir tahsisine mütehamil olduğu ve resm-i mezkûreden bir senede beşyüz altmış kıyye akçe hasıl olacağı

beyanıyla hamule-i mezkûreden ol vechle resmi ihtisab ahz ve tahsil kılınması hususuna sen ki veziri mişarü'l-ileysiz bu def'a tarafınızdan dersi' adetime tahrir ve inha olunmakdan naşı kuyud-ı ledü'l-müraca'a ihtisab-ı Adana ve tevabi' mukata'ası beher sene on altı bin sekiz yüz elli yedi guruş bedel-i iltizam iken Adana Valisi bulunanlara der`uhde olmakda olduğu mestur ve mukayyid olub mahall-i sairede tanzim kılınan ihtisabları misalü nefsi-i Adanada ihtisab-ı tanzim kılındığına dair bir güne kayıd bulunmamağla sabık inha ve iş'arın o vechle nefsi-i Adana (...) ve fukarasında hasıl olub ta'ife-i tüccarın olub dışarıya götürdükleri penbenin beher deve yükünden kırk guruş resmi ihtisab alınmak üzere (...) husus Mukata'at Nazırı tarafından bi tahrir-i ifade olunmağla vech-i meşruh üzere `amel ve hareket olunmak fermanım olunmağın mahsusen işbu emr-i celil el-kadrim ısdar ve ile tesyar olunmuştur. İmdi ber minval-i muharrer nefsi-i Adana ve kurasında hasıl olub taife-i tüccardan alıb dışarıya götürdükleri penbenin beher deve yükünden kırk guruş resmi ihtisab ahz u tahsil ve asakiri mensure masrafine tahsilen mukata'at hazînesine irsal tevsiyle ihtimam ve dikkat eylemek irade-i âliyem mukata'asından idüğü ma'lûmun oldukda ber minval-i muharrer `amel ve hareket ve infaz emr u idare-i şahanem ile ifa-yı mükteza-yı mühim şınası ve rüviyet-i (...) sa'y ve gayret eylemek babında Ferman-ı Alişanım sadır olmuştur.

Buyurdum ki;

Vusûl buldukda bu babda vech-i meşruh üzere şerif-yafta-i sudur olan ferman ve icbal-i ittiba' ve lâzım imtisalimin mazmun-ı i'taat makruniyle `amel ve hareket hilafından hazr u mücanebet eyleyesiz.

Şöyle bilesiz;

Alamet-i şerifime i'timad kılasız.

Tahriren evâsıt-ı şehir-i ruvan hüccet-i şerife sene salisin ve erba'in ve mi'etein ve elf. Konstantiniyye el-mahrusa

S.10/B.38

Müteselimi fermân suretidir

İftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'u'l-mehâmid ve'l-mekârim el-muhtasûb-i mezîd-i inâyeti'l- mülkü'l dâim mu'allam Kapucubâşılarından Adana Eyaleti Mütesellimi kenduye evlâ kılınan ve Drama Nazırı esbak İsmâ'il dâme mecduhu ve mefâhiru'l-kuzâtı ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâil ve'l-keîlâm Adana Eyaletinden vâki' kazaların kuzât ve nüvvâb-ı zîde-fazluhum ve tevkî'-i refi'-i hümâyunum vâsıl olacak ma'lûm ola ki.

Hâlâ Adana Valisi düstûr-ı mükerrerem müşîr-i azam nefhamu azam müfahham nizâmî'l-`âlem Vezîrim Yahya Paşa edâmellâhu Ta'ala iclâlehü şark ordusuna me'muriyeti cihetiyle tarafından İbrahim nam kimesne-i bundan akdem eyaleti mezkûreye mütesellim nasb olunmuş ise de eyaleti merkûme vesî'ül-enha ve cevlehangah-ı aşâirin eşkıya olduğundan gayri Şam Şerif Caddesi ve hüccâc müteselliminin murûrgah-ı olup bu mâhire ise böyle mahalle mütesellimlik hizmetinin layıkıyla uhdesinden gelebiliyor kabilinden olmadığından binâen azliyle muktedir (...) zabt u rabt memleket ve enha himayet ve siyânet-i ahali ve fukarâ emri ehemmine liyakatı bedidar birinin eyaleti merkûmeye mütesellim nasbı lâzım gelub sen ki bu mahiresin senin evtafi mezkûre ile ihtisabın ma'lûm olduğuna binâen eyaleti mezkûreye mütesellim nasb ve ta'yîn kılınmak hususuna irade-i seniye-i mülûkânem ta'lluk edib ol bâbda Hatt-ı Hümayun şevket-i makrûn-u şahânem sahife beray-ı sudur olmakla mükteza-yı me'muriyetin üzre serian bu taraftan hareket ve eyaleti mezbûreye varıb zabt u rabt-ı memleket ve enhâ vâkî` ve refî`-i surûr-u ifsada ve eşkıya ile himâyet ve siyânet-i fukarâ ve zu'âfâ emri ehemmine ihtimam ve dikkat ve be't- taksis hüccâcî zebîl ihtiyacın bi'l-emr ve selâme ayab ve zihâbları vesa'ir mevâdd-ı mühimme-i Devlet-i Aliyemin ber vefk-ı matlub ru'yet tesviye maddesine sarf-ı büzgü ve makberet ve herhalde şer'iat-ı mutahhara-i Hazreti Peygamberiye temessük ve tevessül ile diai Cenabı Rabbi İzzet olan sükkân-ı memleket ve fukarâ-ı atabe-i her güne zülmü te'âdi ve vuku'a gelmemesi esbâbını istihsâl ederek taraf-ı şeref-i pâdişâhânem için cümlede isticlâb-ı da da'vat-ı hayriyeye bezll-i cüll mahasıl müşârun-ileyh tarafına râci` olan âidât ve tayyaratı ola geldüğü vechle ahz u kabz birle defteriyle mahalline te'diye ve teslime mübâderet eylemek fermânım olmağın memuriyetinin hâvî rikâb-ı müstetabından iş bu emr-i celîlü'l kadrîm ısdâr ve yedine i'tâ olunmuşdur. İmdi keyfiyeti memuriyetin ma'lûmum oldukda ber-minvâl-ı muharrer amel-u hareketle ifâ-yı muktezâyı kâr-güzârı ve sadakate mezîd-i ve sa'y ve gayret ve hilâfın tevakkî ve mübâ'adet eyleyesin. Ve siz ki kuzât ve nüvvâb-ı mûmâ-ileyhimsiz kabucubâşı mûmâ-ileyh eyaleti mezbûreye mütesellim nasb-ı ta'yîn kılındığı ma'lûmunuz oldukda mütesellimin mezkûri mûmâ-ileyhle zabt u rabt-u mevalî müşârun-ileyh tarafına râci` `aidât ve tayyaratı ola geldiği üzre ahz u kabz ittirub mütesellimliği memurine cânib-i âherden dahli ta'arruz vuku'a gelmemesi hususuna ihtimam ve dikkat eylemeniz bâbında Fermân-ı Alişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki vusul buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yafat-i sudur edilen fermân-ı vâcibu'l-ittibâ' ve lâzimu'l-imtisâlimin mazmun-ı itâ'at-makrûnuyla `amel ve hareket eyleyesiz.

Şöyle bilesiz.

Alâmet-i şerîfe itimad kılasız.

Tahrîren fî evahir sene-i Recebü'l müreceb sene-i erba'in ve erba'ine ve mieteyin ve elf.
Konstantiniyye -mahrûse.

S.11/B.39

Adana Tarsus İskelelerine müste'men ta'ifesine furuhtuna ruhsat-ı seniye verilen ve Anadolu ve Halep ve Şam taraflarına nakl olunacak penbe mahsulinden İzmir usulu üzre tahsili icab iden rüsûmât-ı cihadiye ve zikr olunan iskelelerden furuhtu memnu` olan diğeri ati eşyadan nakl ederek olur ise tahsili karar-gir olan rüsûmât ve kılınmayan mu'tadenin ta`ruzasıdır.

Penbe-i ham	Evan külçe nühas	Köhne nühas
Kantar	Çift 1	Tane 1
Tane 1	Tane 1 miri	Pare
Guruş	<u>0,5</u> reftiyesi	20 miri
5 miri	<u>103</u> kalemiyesi	<u>10</u> reftiyesi
0	123	30
<u>0</u> <u>10</u> kalemiyesi		02 kalemiyesi
5 10		32

Alaca	(...)	Tüfeng
Çift 1	Çift 1	Çakma 1
Pare	Pare	Çift 1
20 miri	20 miri	01 miri
<u>10</u> reftinesi	<u>10</u> reftiyesi	<u>0,5</u> reftiyesi
30	30	1,5
<u>02</u> kalemiyesi	<u>02</u> kalemiyesi	<u>0,3</u> kalemiyesi
32	32	123

(...)	Halı keçe	Ecnas seccade ve kilim
Tane 1	Çift 1	kıymetlerinden yüzde dört
Pare	Pare	mirisi ve yüzde iki reftiyesi
2 miri	11 miri	Tane 6
<u>1</u> reftiyesi	<u>06</u> kalemiyesi	0 kalemiye
3 guruş başına ikişer parden	17	Guruş 12
kalemiyesi tahsil	<u>01</u> kalemiyesi	
	18	

Kök boya	Civit mazi	Beyaz mazi
Kantar 1	Kantar 1	Kantar 1
Guruş	Guruş	Guruş
5 miri	5 miri	5 miri
6 kantariyesi	<u>7,5</u> kantar	<u>5</u> kantar
11	12,5	15
<u>05</u> reftiyesi	<u>06</u>	<u>10</u> reftiyesi 05 reftiyesi
16	18	30
<u>01</u> kalemiyesi 33	<u>00</u> kalemiyesi <u>38</u>	<u>00</u> kalemiyesi <u>30</u>
17	19	28
		15 30

Yapağı	(...)	Ecnas tahta vesair
Kantar 1	Guruş 1	kıymetlerinden (...)
Guruş	2 miri	Guruş

3 miri	<u>1</u> reftiyesi	Pare
<u>3</u> kantariyesi	3	2 miri
6	<u>0</u> kalemiyesi	<u>06</u>
3 reftiyesi	3	6
9		3
<u>0</u> kalemiyesi	<u>18</u>	Guruş başına ikişer pareden
9	18	resmi kalemiyesi tahsil

Emti`a-i (...) kıymetlerinden yüz	(...)(...)(...)	Sehmi `asel
Guruş	Çift 1	Kantar
Guruş	Pare	Tane 1
7 miri	15 miri	Guruş
<u>3</u> reftiyesi	<u>20</u>	<u>05</u> reftiyesi
10	10	12 miri
<u>00</u> kalemiyesi	<u>30</u>	<u>08</u> kantariyesi
11	22	20
	12	<u>10</u> reftiyesi
		30
		<u>01</u> kalemiyesi
		<u>20</u>
		31
		20

İnce sükter?	Kaba sükter?
Miri 1	Çift 1
Guruş	Pare
1 miri	30 miri

<u>0</u> reftiyesi	<u>30</u>	15 reftiyesi
1	50	<u>02</u> kalemiyesi
<u>0</u> kalemiyesi	<u>05</u>	47
1	55	
2		

Fi 23 Şevval [1]244

S.11/B.40

Mefahiru'l-kuzâtî ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâil ve'l kelâmi Adana ve Tarsus Sancaklarında vâki'kuzât-nüvvâb zîde ve fazluhum ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-`ayan Adana ve Tarsus Mütesselimleri zîde mecduhu ve mefaharu'l-emâsili ve'l-akran vesâir zâbitân zîde kadruhum tevkî'-i refi`-i hümâyun vasıl olacak ma'lûm ola ki Adana ve Tarsus havalilerinde husule gelen penbe mahsuli ötedenberü İzmir'e vürud ile müste'men tüccardan taleb ve müşterilerine oradan furûht olunagelmış iken bu sene-i mübareke de muhtekir taifesinin zıkr olunan penbenden resm-i kadiminden başka olarak Asker-i Mansure-i Muhammediyeye mesarifine tahsil müretteb olan russüm-u kadiminden başka Der-ı Aliyesiyle tüccar Efrenciye ile uydurub Tarsus iskelesine simsarları havali merkûme penbe mahsulünün ekseriyeti mahallinden mübâ'aya ve iskele-i mezkûreye tenzil ile sefâyine tahmilde memleketlerine ve mahalli sâireye nakl ile gelenlerden ve kusuru dahi kezalik muhtekirleriyle yediyle Şam ve Haleb ve Kayseriye ve Erzurum taraflarına nakl ve fûruht olduğundan havâli-i mezkûrde Medîne-i İzmir'e penbenden vurudu mümtenî' olmuş ve ma'den hümâyunundan Tokad kal-hanesine nakl ile kal ve nısfıye olduğundan külçe nuhasın dersa`adetim tertiyesinde fazlası memalik mahrusemde satmayarak tüccarı Efrenciye'ye furûht-u ötedenberü memnu' ise de bundan akdem Asakir-i Mansure-i Muhammediye mesarifine tahsisen külçe nuhasının beher kıyyesinden birer guriş ve köhne nuhasın beher kıyyesinden yirmi beşer pare resm-i mîrî tertibin ancak İzmir İskelesi'ne münhasır olarak dersa`adetim tertibi ve memalik-i mahrusemde lüzumundan fazla nuhasın Medîne-i İzmir'e nakl ve fûruhtuna ruhsat iradesine mebni iken muhtekir taifesi iş bu nuhas maddesini dahi tüccarın Efrenciye ile uydurarak Haleb'de olan şeriklerine tahrîr ve Tokad'a simsarlar tesiyeriyle İzmir'e gelecek nuhasın Kayseri'ye ve Niğde üzerinden Tarsus İskelesine tenzil ve sefaine tahmilden Frengistan'a tesbil eyledikleri ihbar olunmuş olup bu keyfiyet zıkr olunan Tarsus İskelesi gümrüğü hali ve ıssız (...) mahalde bulunmasından neş'et ederek refte taife-i mezkûre mahallerin Anadolu'nun sâir eşya ve emtiasını

dahi iskele-i mezkûre nakl ile diyarlarına götürecekleri emr-i zahir ve bu suret ise İzmir Gümrüklerine ve rusûmat-ı mîrîyeye kesru noksan tertibini mücib olacağı bedihi ve bahir olduğuna binaen iş bu penbe ve külçe nuhas maddeleri dahi İzmir ihtisabına nakl ve rabt ile Adana ve Tarsus taraflarına baş muhasebe gayesiyle İzmir ihtisab Nazırı iftîhârü'l-emâcid ve'l-ekârim Ömer Lütîfî damemecduhu tarafından mahsusu me'murlar ta'yîni (...) olunarak havale-i mezkûreden hasıl olub berren ve bahren diyarı ahire furûht olunan penbe Tire İzmir usûlü üzre ve iktizâ' beher kantarından beşer gurus resmi mîrîsinin mahalinde tahsili ve İzmir İskelesine mahsus olan külçe cedid ve köhne nuhas ve ol vecihte ve mahzur ve Palamut ve kök boyası ve yapağı ve tiftik ve şemsi asel ve cildi ernep cülüdü sâire ve Afyon misüllü eşyayı hilâf-ı nizâm Tarsus İskelesine nakl iden olur ise o misüllü makulenin eşya rusûmatı müretebesini zecren lehu(silik) alınarak erbab-ı ihtikarın kuşadına mütecasir oldukları tarik fesatları nestudunun mürivetleri? set ve bendi ta'yin olunacak me'murlara iktizâsı vechle mu'âvenet olunarak rusûmat-ı mezkûrenin itlafdan vikayesiyle irade-i seniyyemin ihrasına dikkat ve i'tina olunması hususuna karar verilemiyerek ol babda Hatt-ı Hümayunu şevket- makrûnu şâhânem şeref başı sahife-i sudur olmağın mantuk-u münifi üzre `amel ve hareket olunmak fermânın olmağın rikabı müstetabında hümayunumdan iş bu Emr-i Celilü Şanım ısdâr ile (...) olunmuştur imdi ba'desin minvâl-i muharrer üzre Adana ve Tarsus taraflarında hususa kalub havale'i merkûmeden berren ve bahren diyar-ı ahire furûhut olunan penbenin İzmir usûlü üzre beher kantarından tanzim kırk beş gurus resm-i mîrîyesinin İhtisab Nazırı mûma-ileyh tarafından ta'yin olunan me'murlar cânibinden ahz u kabz ve tahsil kılınması ve vech-i meşrûh üzre İzmir İskelesine mahsus olan Külçe ve cedid ve köhne nuhas ve o vecihte ve mazı ve palamut ve kök boya ve yapağı ve tiftik ve şemsi asel ve cildi ernep ve cülüdü sâire ve Afyon usüllü eşya hilâf-ı nizâm-ı Tarsus İskelesine nakl olunur ise eşya-i merkûmenin rusûmatı müretebenin zecren lehu bir buçuk katı aks bulunarak rusûmatı mîrîyenin itilafından vikayesi ve memuru merkûmlara hazbel iktizâ icab eden muavenet ve müzaheretin (silik)irade-i seniyyemin icrası esbâbının istihsaline bil-ittifak ihtimâm ve dikkat olunmak matlubu kati şâhânem idüğü ve bu babda hilâf-ı vasb? ve hareket hukukuna bir vechle rıza-ı padişâhânem olmadığı ve mukata'atı hazînesine ilm-ü haberleri verildiği siz ki kuzât ve nüvvâb ve sâir ve mûmâ-ileyhimsiz ma'lumunuz oldukda ber vech-i meşrûh `amel ve hareketle infazı emr u iradesine mülûkânem ikdam ve mübaderet ve hilâfindan tevâki` ve mübadeat etmeniz bâbında Fermân-ı Alişânım sâdır olmuştur.

Buyurdum ki;

Vusul buldukda bu babda vech-i meşrûh üzre şeref yafta-i suduru fermân ve vâcibu'l-ittibâ' ve lâzimu'l-imtisâlimin mazmun-ı itâ'at-makrûnuyla amil olasız.

Şöyle bilesiz;

Alâmet-i şerîfeme itimad kılasız.

Tahrîren fî evahiri Ramazan mübarek seneti erba'in ve erba'ine ve mieteyin ve elf.
Konstantiniyye

S.12/B.41

İş bu bin iki yüz kırk dört senesine mahsuben hala Adana Mütesellimin ser-bevabin Dergâh-ı Ali İnâyetlû İsmâ'il Ağa Hazretleri ma'rifet-i şer'i ve cümle vücuh-u belde ma'rifetiyle mart tevzi'nin taksit sani imdâd-ı hazeriye ve sâir tevzi` iktizâ iden salyane defteridir. Zikiratı tahrîr ve beyan olunur. Fi 7 Şevval [1]244

Guruş

03375	İmdad-ı hazeriye'nin taksid-i sanisi
00500	Hizmet-i mübâşiriyesi
07750	Kırk dört senesinin taksit-i evvel-i refi`-i menzil bedeli
10000	Adana menziline sekiz mahda iktizâ iden mesarifi
<u>61583</u>	Kıbrıs Muhassılı tarafında verilecek askerin mahiyeleri
83208	
01250	Muhassıl Ağa tarafından gelen ağaya hizmet
003000	Devletlü Veliün-ni'am efendimiz tarafından gelen Tatar Ağasına 1500 guruş. Diğer Tatarlara 1500 guruş
04500	El-Hac Ali Beg? beyin matlubu
02000	Mahallat ve kurallar bahçeler tahrîr için me'mur ağaya hizmet
00500	Salyane için buyruldu getiren mübâşir ağaya
<u>16750</u>	Altıyüz yetmiş beş kile şair beher kilesi yirmi beşer guruştan bahası. Cem'an
111208	
041135	İzafatın şevval-ı şerif hurreline kadar matlubatı ba defteri müfredat
021347	Bezidik oğlunun ba defteri müfredat matlubatı
006000	Devletlü Ka'imakam Efendimizin selam ağası ağaya hizmet mübâşiriyesi
001500	Kapuya kürk `avâ'id-i
075000	Bir mu`ad-ı kadîm Devletlü Veliün-Ni'am Efendimize
<u>007500</u>	Kethudâ Ağaya
263690	

- 001500 Divan Katibi Efendiye
007500 İnâyetlû Mütessellim Ağa Hazretlerine
002500 Kethudâsı Ağaya
002500 Mütessellim Ağanın Divan Efendisine
277691
000550 Şehr hacısına 200 guruş. Subaşı 200 guruş. Yelekli çavuşlara 150 guruş. Cem'an
003250 Tarsus Mütessellimi Ağaya verilen esb ve tüfenk ve bohça baha.
003250 Cânib-i memleket için alınan cebehane
000142 Gazazan esnafının saçak bahası
284882
0026600 Şehr hacı ağasının ba defter-i müfredat
001500 Katibiye ve sarrafiye
001000 Tahsiliye
016000 Kusurat-ı asker-i için
306042
007775 Hakim Efendiye ve mu`ad ve kalemiye
002145 Naziriye 500 guruş. Katibiye 825 guruş. İhzariye 150 guruş. Hüddamiye 150 guruş.
Hürrehir cânib-i şehr mahiyeleri 420 guruş. Cem'an.
006000 Ba defteri müfredat Bezdik oğlu mesarifi
002729 Ba`zı mustafî olan konakların kiralari
000580 Davud Beg oğlundan vilayet için alınan kireç bahası
003500 Be(ü)zdik oğlunun diğer mesarifi
328771
121508 Kazalara hamse i'tibariyle furû-nihade
197263
007500 Melemenci `aşiretinin sehmi furû-nihade
189763
005000 Kara Kayalu `aşiretinin sehmi furû-nihade
184763
002000 Şam Peyadi `aşiretinin sehmi furû-nihade
182763
003000 Karataş furû-nihade

179763

003000 Kürkçü `aşiretinin sehmi

176763

000300 Kabasakal `aşireti sehmi

176463

016000 Kıbrıs askeri `ulufelerinden teraküm iden `ulufeler cem`an dört yük guruştan sehimine isabet iden furû-nihade

160463 Cezire Kıbrıs askeri `ulufelerinden teraküm iden dört yük guruştan sehimleri furû-nihade olundu? `ulufeleri

011000

149460 Sis Kasabasına Kıbrıs askeri `ulufelerinden teraküm iden dört yük guruştan sehimleri furû-nihade.

146460 Yüreğir ve cânib-i şehir sihamları

044340

102120 Muhalat?mahalat sihamleri

093800

00820 Bahçehay -ı sihamları

008320**S.12/B.42**

Duhan gümrüğünün emridir.

Düstûr-u mükerrem müşir-i mûfahham nizâmi'l-`âlem müdebbir-i umûri'l- Cumhûr bi'l-fikri's-sâkib mütemmim-i mehâmmil-enâm bi'rre'yi's-sâib mümeahhid-bünyâni'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkân'üs-sa'ade ve'l-iclâlül-mahfûf bi sünûf-ı 'avatıfu'l-mülkü'l-âlâ Adana Valisi Vezir Paşa Edâmallâhu Teala ve iclâl ve mefâharatü'l kuzât-ı ve'l-hükkâm meadinü'l-fezâil vel-kelem Adana ve Tarsus duhan gümrüğü hâvî olduğı mahallerin kazaları ve naiyelesi zîde fazlehu tevki`-i refi`i hümayun vâsıl olacak ma'lûm ola ki Hâcegân-ı Divân-ı Hümayunun hala İstanbul duhan gümrük emini kıdvetü'l-emâcidi ve'l-`ayan Mahmud zîde mecidenin takdim eyler ki memhür-ü takrir-i mefhumunda bâ Hatt-ı Hümayun-ı şevket-makrûn-ı şâhânem mukâta`at hazînesi tarafından nezaret ile emr-u idaresi ber vech-i emanet uhdesine ihale ve tevfiz olunan İstanbul ve

tevâbi'i duhan gümrük mukâta'asının mülhakatından Arabistan duhan gümrükleri mukâta'atından Adana ve Tarsus duhan gümrüklerinin resm-i dönüm ve gümrüğü duhan mukâta'ası iş bu bin iki yüz kırk dört senesi haziranı ibtidasından mayısı gayetine gelince bir sene-i kamile ber vech-i emanet zabt u idare ve ma'ahu zammı misil vâki' olan rüsûmâtını ber mucib-i şurût tahsil verir İstanbul duhan gümrük sandukasına irsâl ve teslim ve hitâm senesinde sahih ve salim defteriyle hasılat ve mesarifâtının muhasebesini vermek üzere(silik) zîde kadruhu 'uhdesine ihale tevfiz olunmuş olmağın mûma-ileyhin zabt u rabtını hâvî' şurûtu mücibince emr-i şerifim i'tasını tahrîr ve inha eylediği ecilden Hazîne-i Âmirem'de mahfuz ma'den mukâta'ası defterlerine nazar oldukça İstanbul ve Arabistan ve tevâbi' duhan gümrükleri mukâta'asının mülhakatından Arabistan duhan gümrükleri mukâta'atından Adana ve Tarsus Eyaletinin gümrüklerine tüccar ta'ifesinin fûruht için getirdikleri celbiye ve imadiye ve milas ta bir olunur duhanları beher kıyyesinden kadimun kantar ve bâtman hesabıyla vere geldikleri sekizer parenin üzerine dahi bir misli zam ile me'ahu zam on altışar pare resmi gümrükleri tamamen ve kâmilan cem' ve tahsil itduruyule ve bu duhan gümrükleri hadis olub bir yere hasıl kayıd olunmuş eyleyub mu'af ve gayri mu'af dahil olmak müktezi olmağın min külli vücuh serbestiyet üzere zabt u rabt itdurulub havas-ı Hümâyunum voyvodoları ve Kara zabitleri ve kürk gerek Selatini izam ve vüzera-yı kiram vesâir evkaf mütevellileri ve zeamet ve tımar sahipleri ve müteferika ve çavuş ve topçu ve mehteran-ı haime? Ve askeri vesâir askeri ve ehli örf ta'ifesine bir tarik ile kat'an müdahale ve mu'araza ettirilmemesi şurûtundan idüğü mukayyed olub ber mucib-i şurût iki yüz kırk dört senesi evaili Rebiü'l-ahirinde emr-i şerifim verilmiş olduğu bâ'del ihraç iktizâsı (silik) Devlet-i Aliyemden Mukâta'at Nazırı iftihar'ül ümerai'l ekabir Es-Seyyid Muhammed Es'at dame uluhudan isti'lam olundukda Adana ve Tarsus Sancaklarının (silik) duhan mukâta'asının emaneten iradesinde menâfi'zade hasılat-ı me'mûl olduğuna binaen emin-i mûma-ileyhin takriri mücibince emr ettiğim

S.13/B.42

Iktası menuu emr-i âlişanım idüğünü mumhuren ihlam? İtmekle imdi i'lamı mücibince amel olunmak fermânım olmuştur. Buyurdum ki hükmü şerifim vardıkda bu bâbta sâdır olan emrim üzere amel idub dahi duhan dönümü ve gümrük rüsumu tahsili şurûtu vech-i meşrûh üzere olduğu Hazîne-i Âmirem defterlerinde mukayyed olmağın siz ki veziri müşar ve kuzât ve nüvvâb-ı mûmâ-ileyimsiz şurufu muharere-i mezkure mücibince `amel ve hareket birle mar-u zikr Adana ve Tarsus duhan gümrüklerinin resm-i dönüm ve gümrüğü duhan mukata'asının sene-i merkûme mahsuben merkûm tarafından ber vech-i emanet zabt u rabt ve ma'ahu zammı misil vâki'i olan rüsûmâtı ber mücibi

şurût cem` ve tahsil ve senesini hitamında mümza defteriyle me`an tahsilatını dersi`adetime irsâl ve sanduku mezkûre edâ ve teslim ettirilmesi hususuna bezl-i cüll-i himmet ve mezîd-i i`tina ve dikkat eyleyesiz.

Şöyle bilesiz;

Alâmeti şerîfe it`mâd kılasız.

Tahrîren fi`l yevmi`l- salisin ve`l-işrîn min şehr-i Ramazan-ı şerif sene erbâ`a ve erbâ`ine ve mieteyn ve elf. Konstantiniyye el mahrusa.

S.13/B.43

Tüccaran Mahallesinde sakin iken fevt olan Attar Hacı Mehmed/Muhammedin zevcesi Fatıma Bakırsındı Mahallesi sakinlerinden merhum Molla Süleyman karındaşı Molla Ahmedin Menunu Süleyman deyni olan bâ temessük bin üç yüz elli gurus matlub ve huzur-u şer`ide mutalabe eyledikde mutalebesi olan meblağ-i mezburu minel-kadim-i fevt olan Hacı Mehmed/Muhammed ile ahz u Atarlarına mura`aten yüz altmış gurusâ Trablus-i Hacı Muhammed ve afîfi Muhammedin tevasutu ile sulh olub huzur-u şer`ide merkûmun ehli Fatıma dahi sulh-u kabul ve bundan böyle meblağ-i mezbure dair bir akçe ve bâki dahi temessük zuhur eder ise alacağı kalmadığını takrirleri vech üzre iş bu mahalle kayıd ve tahrîr olundu. Fi 24 Şevval [1]244

S.13/B.44

Düstûr-ı mükerrrem müşir-i müfahham nizâmî`l-`âlem müdebbir-i umûri`l-cumhûr bi`l-fikri`s-sâkib mütemmim-i mehammi`l-enâm bi`rre`yi`s-sâib mümehhid-bünyânî`d-devleti ve`l-ikbâl, müşeyyid-i`l-erkânî`s-sa`âdeti ve`l-iclâli el-mahfûfu bi-sunûfî avâtıfı`l-meliki`l-`alâ hâlen Trabzon Valisi ve`l-ilhâken Göyüne Sancağı Mutasarrıfı ve Canik Muhasılı ve`l bil istikrar ol havali Ser askeri Vezirim Süleyman Paşazade Seyyid Osman Paşa edâmallâhu Teala iclâlehü ve kıdvetü`n-nüvvâbi`l-müşerri`în Adana Nâibi Mevlânâ zîde ilmuhu tevkî`-i refi`-i hümâyun vâsıl olacak ma`lûm ola ki. Trabzon Nâibi sâbık Kelkitli Yusuf kendi umuruna meşgul olmayıp vazifesinden hariç umura müdahale eylediğine mebni bundan akdem nibayetten azl ile hanesinde ikâmet ve hilâf-ı rızâ hareketden mücânebet eylemesi hususu sen ki vezir-i müşârün-ileyhsin tarafından tenbih olunmuş ise de merkûm yine pek durmayub devri evvab ile neşri nifak ederek inhilali şiraze-i nizâm-ı memlekete mucib hareketi nahamvare cürret cesâret etmekde olduğundan bailsle kendiğü te`dip ve emsalini terhip zimmında merkûmun bir mahalle nefy iclası lâzimedden idüğü bu def`a tarafından derbâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme inhâ ve iş`âr olunmuş olmakdan nâşi merkûmun Adana`ya nefy ve iclası bâbında emr-i şerifim sudûrunu bi`l fi`il Şeyhü`l İslam müftiü`l-enâm

Mevlâna olan Yemişçi/Sepetçi zâde Alimü'l ulemai'l mütebahirin ifzalü'l-fezâil müteverrin Mevlâna Es-Seyyid Abdulvahhâb edâmallâhu Taala fazâilehu işaret etmeleriyle mücibince merkûmun li eclil te'cil çavuş mübâşiretiyle Adana'ya nefy ve takzib olunması fermânım olmağın imdi vusul emr-i şerifimde merkûmu mübâşir ta'yîn olunan Divân-ı Hümâyûnüm çavuşlarından kıdvetü'l-emâsili ve'l-akrân Hasan Çavuş zîde kadruhu ya terfiken Adana'ya nefy ve irsâle musara'at eylesin ve sen ki Adana Nâibi mûmîn- ileysin vusulünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet ittirûb bilâ fermân ıtlâkından mücânebet ve hutve-i vâide mahall-ı âhere harekete idare'i/iraet ruhsat olunmak lâzım gelür ise mesul ve mu'âteb olacağını bilub ona göre muhafazası esbabını istihsale tekayyud ve dikkat ve vusulünü mübâşir-i çavuş merkûm ile dersa' adetime tahrîr ve'l-ilama mübâderet eylemeniz bâbında Fermân-ı Alişanım sadır olmuştur.

Buyurdum ki;

Vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfta-i sudur olan fermân-ı vâcibu'l-ittibâ' ve lâzımı'l-ımtisâlimin mazmun-ı itâ'at-ı makrûnuyla `amil olasız.

Şöyle bilesiz;

Alamet-i şerife i'timâd kılasız.

Tahrîren fi evahiri şehri şa'bân el- mu'azzam sene erbâ'a ve erbâ'in ve mie'tein ve elf.

Konstantiniyye

S.13/B.45

Bera-yı mukâta'at sakınun

Bera-yı mukâta'at Mîrî Miran Haleb

Bera-yı mukâta'at Derinkolu

Bera-yı mukâta'at `aşer kovan

Bera-yı mukâta'at kabulü

Bera-yı nısf-ı yesi viran

Bera-yı mukâta'a Kızılca Ali

Bera-yı nısf-ı Mîrî Miran Haleb hazurlu

Bera-yı mukâta'a bostan

Bera-yı merru'a Bogan Halil

Bera-yı hasane-i kurhay

Bera-yı mukâta'at idu ganlu

Bâ'isun (...) hurûf budur ki;

Bâ Hatt-ı Hümâyûn şevket-makrûn-ı şahane `uhdemizde olub Adana Eyaletinde vâki' mukâta'atdan iş bu bin iki yüz kırk iki senesine mahsuben ber vech-i bâla mukâta'a aylıklı kesilen ve Kızılca Ali ve Mirmiran Haleb nısf-ı ve diğer Mirmiran Haleb nısf-ı ve ma'a hazurlu ve derunklu ve bostan ve `aşer kovan mezra'a-i Bogan Halil ve mukâta'a kabulü ve kurha-yı ve nısfıyesi ve beran ve iduğanlu mukâta'atının iltizâma taleb ve rağib olan kudvetü'l-emasil ve'l-akran Hasan

Paşazade El-Hac Ali Es-Seyyid sene-i sabık üzre der-`uhde iltizâm olduğu kabul ve iltizâm idub lâzım gelen bir iltizâm için hazînemize bir kıt`adan tahvil verilmiş olmağla imdi gerekdir ki Mir-i mûma-ileyh mukâta`at-ı mezkûreye sene-i merkûme mart ibtidâsından şubat gayetine değin ve sene-i kamile mutasarrıf olub sene-i sabıkalarda ola geldiği vech üzre `aşeri şer`iye ve rusüm `adiyesini ahz u kabz eylemekde tarafımızdan ve ahirden dahil ve ta`riz olunmamak için iş bu şartname-i tarirden muma- ileyh i`ta olunmuştur. Fi 11 Zilhicce [1]244 sene

(...) Vâkit hacetine ibraz oluna.

(...)

Mehmed

Vali Eyaleti Adana (...)

S.13/B.46

Bâ'is-i (...) huruf budur ki;

Bâ Hatt-ı Hümâyûn muhbet-makrûn-ı şahane iş bu bin iki yüz kırk iki senesine mahsuben der-`uhdemizde olan eyaletinde vâki` mukâta`atların seri hasat-ı hatır buyurdum ki ziyaret mukâta`asının sene-i mezkûre mahsub iltizâmına taleb ve rağib olan kıdvet'ül-emasıl ve'l-akran El Hac İshak Efendi Zade Efendiye rağib ve cihetiyle bin üç yüz guruş bedel ile der-`uhde ve iltizâm olduğu kabul ve iltizâm edüb bedel-i sabıka olan maruz- zikr bin üç yüz guruş tamamen ve kamilen hazînemize tediye ve teslim etmekle imdi gerekdir ki efendi mûmâ-ileysiz hassa-ı mezbureye sene-i merkûme mart ibtidâsından şubât `inayetine değin bir sene-i kale mutasarrıf olub sene-i sabıkalarda ola geldiği vech-i üzre lâzım gelen i`şar-ı şer`ye ve rusûmat `adiyesini ahz u kabz etmekde tarafımızdan ve taraf-ı âherden (...) Bir ferdin dahil ve ta'aruz eylemesi için iş bu şartnamesi tahrîr der-bâr mûma-ileyh i`ta olunmuştur. Vefat hacetde ibraz olunur.

Fi 11 Rabi'u'l-ahir [1]244 sene

(...)

S.13/B.47

Bâlada mezkûr şartnamede Mirmiran Haleb huzurlu mukâta`ası müşârun- ileyh Hacı Ali Beg elzam emini ise de Hacı Ali Beg evvel işaret bâ emri Ali menla tarafına münefa-i ra'i olduktan sonra mirmiran Haleb haletimle tabi olan Hatırlı Mezra`asını mir mûma-ileyh iltizâm eylemedim diyerek ki Hatırlı Mezra`asına Hacı (silik) efendi zadelerden mecid da-i bin üç yüz guruşa virub ahz

eylemiştir ve bu zikr olunan bedel hazırlu(hatırlı) olan mebâliğ mu'azzam müşârun-ileyhe Hacı Ali Begden tamamen olmuş olduğu beyan işler.

S.14/B.48

Bera-yı mukâta`a (...)das 42

Bera-yı mukâta`a Bosna Boğdan das 42 vasi

İşbu mukâta`anın mukaddim şartnamesi verilmiş ise de zâli olduğu hasebiyle zâli`ğinden işbu şartınada i`ta olunmuştur.

Bâis (...) Huruf budur ki;

Bâ Hatt-ı Hümâyün şevket-makrûn-ı şahane `uhdemizde olan mukâta`atdan işbu bin iki yüz kırk iki senesi martına mahsuben ber vech-i bâla Kıbrısca Bosna Boğdan mukâta`alarının sene-i mezkûre mahsuben iltizâmına taleb ve rağib olan kıdvetü'l-emasili ve'l-akran Hasan Paşazade El-Hac Ali Beg zîde kıdvetü's- sene-i mebâliğ olan bedel-i ma`lûme ile der-`uhde ve elzam olduğu kabul ve elzam iyleyub bedel-i ma`lûmesi olan mebâliğ için hazînemize bir kıt'a deyn-i tahvili virmekle imdi gerekdir ki miri mûma-ileyhe mukata`a mezkûrelere sene-i merkûme mart ibtidasından şubât gayetine değin bir sene-i kamil mutasarrıf olub lâzım gelen i`şer`-i şer`iye ve rüsumat-ı `adiyesini sene-i sabikalarda olageldiği vech-i üzre ahz u kabz itmekde (...) tarafımızdan ve ahirden (...) Dahil ve ta`riz vuku'a gelinmek için işbu şartnamesi tahrîr ve yedine i`ta olunmuştur.Bosna Boğdan mukata`asının mukaddim şartnamesi i`ta olunmuş ise de bir takrib zalî` olunmağla zalî`inden (...) şartnamesi i`ta olunmuştur.

(...)/ Mehmed Nurullah/Valisi Eyaleti Adana 1

Fi 11 Zilhicce [1]244 sene

S.14/B.49

Bâlada mezkûr Bosna Boğdan mukâta`ası cem`i Za'man Paşa kalemi olub (...) (...) zikr olan (...) cem`i mukâta`asının merkûm Bosna Boğdan almış ise de Bosna Boğdan mukâta`asını size iltizâm eyleyerek mişar'ün-ileyh hazretleri (...) (...) (...) ber mücib bâla şarttname virub sekiz gurus ahz eyleyub ve tekrar virdiği iş bu bâlada mezkûr şartnamesi üzerinde beherde i`zar ederken akdemce verilen şartname zayi' oldu diyerek mecid (...) (...) bin gurus ahz eylemiştir. Deynim olmayarak zîde mişar'ün-ileyh hazretleri tarafından iltizâm eyledikle mukâta`asının mecmû-bedel iltizâm olan mebâliğ cem'a mu`acehesinde tamamen mişar'ün-ileyh hazretleri ahz eylediği kayıddır.

S.14/B.50

Bera-yı mukâta`a mihmandarlık 0000 sene	Bera-yı mukâta`a (...)	Bera-yı mukâta`a nısfı (...) 0000 sene
---	------------------------	---

Bera-yı nısf-ı İbrahimden (...) Tokmak ve nısf-ı külhen küçük 0000 sene	Bera-yı halet-i diğer karalar Bucağı 0000 sene	Bera-yı ze`amet cem` 0000 sene
--	--	---------------------------------------

Bera-yı ze`amet Mecusi ve iki 0000 sene	Bera-yı Kara İsalu ve alaca atlı 0000 sene	Bera-yı haseki (...) 0000 sene
--	--	---------------------------------------

Bâis (...) huruf budur ki

Bâ Hatt-ı Hümâyun `inayet-makrûnu şahane `uhdemizde olan Adana Eyaletinde vâki` iltizâmatından işbu bin iki yüz kırk iki senesi martına mahsuben bir vech-i bâla mukâta`a mühunadarlık ve mukâta`a çuhadan ve nısf-ı uşaklu ve nısf-ı İbrahim'in ve tevabi' tokmak ve nısf-ı külhen küçük ve haleti nam diğer kara bucağı ve ze`amet cem`i ve tevabi' ve ze`amet mahbus ve iki (...) kara (...) ve alaca atlı ve haseki tımarı nam mukâta`at ve ze`mat ve tımarların iltizâmına taleb rağib olan kıdvetü'l-emasil ve el-akran Hasan Paşazade El-Hac Ali ki sene-i sabık vech-i üzre der`uhde velzam olduğu kabul ve iltizâm idub iktizâ iden bedel iltizâm için hazînemize bir kıt'a din tahvili virmiş olmağla imdi gerekdir ki mir mûma-ileyh mukâta`at-ı mezkûreye sene-i merkûm ma rumi ibtidasından şubâtı gayetine değin bir sene-i kamil mutasarrıf olub lâzım gelen i`şar-ı şer`iye ve rusûmat `adiyesini sene-i sabıklarda olageldiği vech-i üzre ahz u kabz idub inşaallahu-u Teala lâzım gelen bedel iltizâmı olan mebâliği ma`lûmeye mukavelemiz vechle vakt ve zematıyla eda ve teslimi eyledikde tarafımızdan ve ahirden dahil ve ta`riz olmamak için yedine iş bu şartnamesi i`ta olunmuştur vâki`t hacibinde ibraz oluna ve elzam.

(...)

Mehmet (...) 244 sene 11-fi

Ve el-hac (...)

Adana 1

S.14/B.51

Asker (...) Silahşör Hassadan Mustafa Beg Ağa'nın mübâşeritiyle Adana Eyaletinden müretteb `asker için lâzım gelen mesarif defteridir.[1]244/ fi 16

GURUŞ

120000 nefer 240 sene fi 500

010000 hizmeti mübâşeriye

007500 bâşbuğu dede ağaya

008750 hasiliye

003750 kalmaya

152500

Bir yük elli bin iki beş yüz guruşdur.

Askerden kürek takımı defteridir.

GURUŞ

10 Kara Kaşlı (karakayalı)

10 Sarı Çam

08 Kara Hocalı(Hacılı)

10 Karaisalu

08 Aşağı Dindarlu

08 Yukarı Dindarlu

02 Şam Bâyadi

02 Kürkçü

06 Misis

15 Üzeyr Sancağı

79

15 Beylan

60 Liva-i Tarsus

90 nefsi-i Adana

244

Cem`an yekün iki yüz kırk dört neferdir.

S.15/B.52

Medîne-i Adana hanatlarından Çolak oğlu demekle ma`aruf ve Beylan/İlan Han-ı derununda misafireten ikâmet üzre iken bundan akdem vefat iden fukarâ ta'ifesi ismi na ma`lum nam müteveffanın zâhirde vârisi ma`ruf ve ma`rufesi olmayub terekesi Beytü'l-Mâla âid ve râci` olmağla halâ Beytü'l-Mâl Amme Emmini Adana Mütesellimi ser-bevvabini Dergâh-ı Ali Sa`âdetlü İsmail Ağa Hazretleri tarafından vekil nasb ve ta'yîn buyrulan Beytü'l-Mâl Hacı Hüseyin Ağa ma`rufeti ve ma`rufeti şer'le müteveffâ-yı merkûmun bil-cümle terekesi tahrîr ve tevki sûk-ı sultânîyede furuht olunan eşya defteridir ki ber vech-i âti zikr olunur. Fi 26 Ramazan [1]244 sene

Nakd-i mevcudi guruş 25	Köhne tüfenk tane 1 guruş 10	Köhne `abâ tane 1 guruş 3	vesâir hurdevat pare 60
Yekûn guruş 39,5			
Mihne'l-İhracat			
Techiz tekvin mesarifi guruş 15	Resm-i kısmet pare 38 guruş 3	Resm-i Beytü'l-Mâl pare 38 guruş 3	
Hizmet-i Beytü'l-Mâl guruş 2	Katibiye guruş 2	Hizariye tellaliye pare 60	
Sahhü'l Baki pare 36 guruş 9			

İş bu dokuz guruş otuz altı pare muteveffa-yı merkûmun vârisi zuhuruna kadar ağayı mûmâ-ileyhin hazîne defterlerine vaz` olunduğu kayıddır.

S.15/B.53

Şerî'at-şî'âr-ı Adana Nâibi Faziletlü Efendi zîde-fazluhu ve kıdvetü'l-e mâcid ve'l-`ayân mütesellimi sa`âdetlü ağa zîde-mecduhu ve mefharu'l-emâsili ve vucûh-ı ve iş erleri zîde-kadruhum inhâ olunur ki;

Adana Eyaletinden şark ordusuna müretteb yüz mehar şuturanın a`yan/aynen ve kırk adet arabânın üç yüz guruşdan icâb eden on iki bin guruş bedelinin serî`an irsâlina muktezâ-yı irâde-i seniyyeden olarak şimdiye kadar serî`an/surat irsâl te`diyesi lâzımeden iken el-hâletül- hâzihi vürud etmediğinden isti`calı hâvî şeref sudur iden bir kıt`a emr-i `ali `aynen bu def`a tarafınıza irsâl kılınmağla imdi keyfiyet irâde-i seniye/iradesine mufadı münife emr-i âliyeden/aliden dahi ma`lûmunuz oldukda bu husus âher nesneye kıyas itmeyub deynimiz maslahatı olduğunu bilerek vusûl buyruldu siz dahi ber mücib-i irâde-i seniyye zikr olan yüz mehar şuturanı a`yan/aynen ve on iki bin guruş arabâ bedelini dahi serî`an bu tarafa irsâle reft /dikkat ve hilâf-ı olur halatdan mübâ`adet eylemeniz bâbında ber mantuk emr-i `ali dîvân-ı eyaleti Erzurum ve Diyarbekir ve Rakka ve Liva-i Yozgat ve Malatya ve Madeni Hümâyun ve Gümüşhane ve bil istiklali tamme makam-ı ser`askeriden iş bu buyruldu tahrîr ve ısdâr ve Tatarımızdan Mehmed/Muhammed Ağa ile irsâl olunmuşdur. İnşaallahu teala vusulünda gerekdir ki ber mücib emr-i âli ve buyruldu;

Amel ve hareket ve hilâfından hazer ve mücânebet eyleyesiz deyu. Fi ğurre-i Rebi`ül-ahir
[1]244

S.15/B.54

Medîne-i Adana kal'e-i Kıbrıs civarında mescid-i şerif ittisâlinde bundan akdem fukarâ taifesinden ismi na ma`lum vefat iden nam merkûmun terekesi Beytü'l-mâla râci` olmağla hala Beytü'l-Mâl Amme Eminî Adana Mütesellimi ser-bevvabin Dergâh-ı Ali İsmâ`il Ağa tarafından vekil nasb ve ta`yîn buyrulan emin Beytü'l-Mâl El-Hac Hüseyin Ağa ma`rifeti ve ma`rifet-i şer`le müteveffâ-yı merkûmun bil-cümle terekesi tahrîr olunub sûk-ı sultânîyede bey`-ı men yezîd furûht olunan terekesi defteridir zikr ve beyanıdır.

Nakdi mevcudi Köhne abâ Köhne uzun ve kısa `entari Hurdavat

Köhne uzun ve
kısa `entari
Hurdavat

guruş 3

guruş 4

guruş 5

guruş 1

Yekün

guruş 40

Mihne'l-İhracat

Techiz tekfin guruş 15	Resm-i Beytü'l-Mâl guruş 4	Resm-i Mahkeme guruş 4
Hizmet-i Beytü'l-Mâl guruş 2	Katibiyye ve hüdamiyye guruş 2	Nakliye ve tellaliyye guruş 1,5

Sahhü'l Baki

guruş 11,5

İş bu on bir buçuk guruş ağa-yı mûma-ileyhin hazînesine vaz` olunmuştur.

S.15/B.55

Mart tevzî`nden Adana Mütesellimi ser-bevvabin Dergâh-ı Ali İsmâ`il Ağa Hazretlerine Adana Mahkemesinin Muhzırbâşlığı için üç yüz guruş ağayı mûma-ileyh teslim olunduğu işbu mahalle kayıd şer.

S.16/B.56

An-asl Mısırî Kahire cânibinde Said nam mahalle tâbi` cuhne ahalilerinden olub Medîne-i Adana'da cami' kebir kurbunde 'imaret nam mahalde sakin iken bundan akdem vefat iden fukarâ tâ'ifesinden Ali nam müteveffanın zâhirde vâris-i ma`rufe ve ma`rufesi olmayub terekesi Beytü'l-Mâla `aid ve râci` olmağla halen Beytü'l-Mâl Amme Emmini Adana Mütesellimi ser-bevvabini Dergâh-ı Aliden atûfetlu İsmail Ağa Hazretleri tarafından vekil nasb ve ta'yîn buyurulan Hacı Hüseyin Ağa ma`rifeti ve ma`rifeti şer`yle müteveffa-yı merkûmun mevcûd naklinin defteridir ki zikr olunur. Fi 28 Rebiü'l Evvel [1]244

(Silik çıkmış) Nakdi mevcudi/250

Mihnel-İhracat

Techiz tekfin mesarif guruş 60	Resm-i Beytü'l-Mâl 12,5/132	Resm-i muhakeme pare 6	pare 10	Hizmet-i Beytü'l -Mâl guruş 12,5
Katibiye pare 10	Hüddamiye pare 6	Kaydiye guruş 15		Düyûn-ı müteferrikası pare 10
	pare 10			pare 6

Sahhü'l Baki

137,5

Müteveffâ-yı merkûmun karındaşı olduğunu müsbit amizadesi Abdullah nam kimesnenin takribine binâen mebâliğ-i mezbûr yüz otuz yedi buçuk guruşu karındaşı zuhuruna kadar Abdullah'a teslim olduğu kayıd şod.

S.16/B.57

An-asl Acem ahalisinden olub Medîne-i Adana mahalâtından olub Kassab Bekir Mahallesi sakinlerinden Ferit/Karit zade dükkân kurbunda sakin iken bundan akdem vefat iden fukarâ ta'ifesinden Hasan nam müteveffanın zâhirde vâris-i ma`ruf ve ma`rufesi olmayub terekesi Beytü'l-Mâla âid ve râci` olmağla halen Beytü'l-Mâl-ı Amme Emini Dergâh-ı Aliyeden `atûfetlu İsmâ`il Ağa Hazretleri tarafından vekil-i nasb ve ta'yîn buyurulan Beytü'l-Mâlcı Hacı Hüseyin Ağa ma`rifeti ve ma`rifet-i şer`yle müteveffayı merkûmun bil-cümle terekesi furûht olunan muhalefat-ı defteridir ki ber vech-i ati zikr olunur. Fi 23 Rabiul-ahir [1]244

Nakdi mevcûdu	Kısa köhne enta	Hurdevat	Yenice	Karyesinde	sakin
			Bektaşda		
guruş 68	pare 60	pare 40	bâ temessük	guruş 40	

Diğer tirit Mehmed de
bâ temessük
guruş 45

Mihne'l-İhracat

Techiz tekfini	Resm-i Beytü'l-Mâl	Resm-i mahkeme	Ayan Divan-ı
guruş 20	guruş 15	guruş 15	guruş 45

Sahhü'l Baki

guruş 43,5 İş bu mebâliğ-i mezbûr kırk üç buçuk guruş mûma-ileyh Ağa Hazretlerinin hazînesine tamamen vâzi` olunduğu kayd şod.

S.16/B.58

Kıdvetü'n sa'adatü'l- kiram Adana ve Dünderlı Kazalarından Ka'imakam Ahmed Kadri Efendizade El-Hac Mehmed Efendi damehu şeref siyadete ba'de't-tahiyyeti'l-vâfiye inhâ olunur ki;

Kazaha-yı merkûmluğu işbu bin iki yüz kırk dört senesi şevvâli'l mükerrrem guresinde kemakan cenabınıza ihale ve tevfiz olunmuşdur. Gerekdir ki sâ'âdet-i kirama tevkîr ve ihtiram idüb kuzât ve Ka'imakam senedleriyle teseyyüd ve izhar-ı 'alamet-i hadra edenleri men' ve ref' cenabınıza dahi kimesneye alamet-i hadra evdaından haşyet ve idaiyâ mezhebi siyânet edenler tarafımıza havaleye mübâderetle iş bu emaneti kübrada ve istikamet iyleyüb sa'adatü'l-kiramdan tevcihiye ve 'arusiye ve muhtesadı sâire na marziye namıyla bir akçelerin almayub ve aldırmayub ırz ve mallarında sa'yi mezhub ve zımmında şevketlu mehabetlü kudretlü kerametlü padişahı 'alem-penah hazretlerine isticlâb-ı da'vet-i hayriyeye inhimam ve her bir emirle şer'i şerife iktisal nam eyleyerek mazhar-ı şefa'atı hazret seyidul-enâm alihi ve ala alihi ifdal tahiyye vesselam olasız. El- Muhlis Ahmed Reşit El- Haseni El-Nakibü'l-Eşraf.

S.16/B.59

An-asl Amasyalı ahalileri mütemekkinlerinden olup Medîne-i Adana'da bâbı Tarsus civarında İhtiyar-zade Cami'-i Şerifin kurbunda Hallaç Dükkân derununda mütemekkin iken bundan akdem mürd olan hallaç karabet nam mürdün zahirde vâris ma'aruf ve ma'rufesi olmayub terekisi Beytü'l-Mâla aid ve râci' olmağla halen Beytü'l-Mâlî Amme Emini Adana Mütesellimi ser-bevabini Dergâh-ı Aliyeden 'atufetlü İsmâ'il Ağa Hazretleri tarafından vekil nasb ve ta'yîn buyrulan Beytü'l- Mâlcı Hacı Hüseyin Ağa ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le haliki mesfûrun terekisi tahrîr ve sûk-ı sultanide bey' ve furûht olan eşya defterdir ki ber vech-i 'âti zikr olunur. Fi gurretinden Rebiu'l-ahir [1]244

Nuhas(...)

kıyye 3 guruş 13

Tahta ma'a hattab

tane 9 guruş 15

Köhne sandık

tane 1 guruş 2,5

Kazma

tane 1 guruş 1

Köhne yorgan ve yasdık

guruş 15

Köhne hallaç takımı ve köhne terazi

guruş 8

Köhne abâ	Köhne şamdan ve Köhne kısa aba
tane 1 guruş 9	hurdavat guruş 4 tane 1 guruş 3

Cem`an

Yekün

guruş 71,5

Mihne'l-İhracat

Mürdü halikin ziri kaka ilka	Resm-i Beytü'l-Mâl	Resm-i muhakeme
mesarifi		
guruş 25	guruş 3,5	guruş 3,5

Hizmet-i Beytü'l-Mâl
guruş 3,5

Ve katibiye ve nakliye
guruş 3

İhzariye ve teallaliye
guruş 2

Sahhü'l Baki

guruş 33,5

İş bu otuz üç buçuk guruş haliki mesfurun vârisi zuhuruna değin Ağayı mûma-ileyhin hazînesine hıfz için emaneten vaz` olunduğu işbu mahalle kayd şod.

Guruş

35 Dükkân kirası duyunu

25 Enfiyeci re'aya ise zimmiye

55

Bâlada olan meblağ-ı mezburu duyuna yirmi ikişer parden haramen üzre verilmiştir.

S.17/B.60

Sureti mektubu sami emri ali mücibi üzre zehayir mübâyasına dair.

Sa`adetlu ve kerametlu ve mürvedetlu karındaşı ekrem vüzera-yı azâm hazaratının huzuru sa`adet memfurlarına mezidi ağraz ve ikram ile vürüd da`vet-ı safiyatı muhabbet fuzun ve gurer-i teslimatı ve afiyat müddet- numun ithaf ve ihda ve merasimi reişi tab`ı Alileri mer'i ve mü'di kılındığı siyakında zamir meseretlerine(serlerine) minhay-ı mühlisane budur ki;

Benim sa`adetlu ve kerametlu müvedetlu mürüvetlu karındaşlarım hazeratı memaliki mahrusade husule gelen zehairin habbe-i vahdesini müste'men ve berani ta'ifesine ve ada kayıklarına virulmeyub cümlesinin dersa`adete irsâline ihtimam mubâderet olunması hususu mukaddemlerde bâ evâmîr-i şerife cümleye tembih olunmuş ise de bu maddenin beş altı seneden beru ba`zı muvakkî'? (...) boşlandığından ba`zı körfezlerden ve mezanni emrâr-ı zehayir olan mahallerden erbabı hiyel ve mevsudet bu kârı mekruha meyil ve reğabet ile mem'nu olan mahalle ve eşkıya teknelerine hafiyeten zahire kaçtırmaya cesaret itmekde oldukları aşikar vel-haletu hazihi dersa`adetde zahirenin eşeddi lüzumuna mebni bu hususa evvelkiden birkaç kat ziyâde ihtina ve bir kat kılınmak iradei seniyyem muktezasından idüğü zahir ve ne nümûdar olmağla imdi taht-ı hükümetinizde olan o makule körfez ve mezani emrar-ı zehayir olan mahallerin gereği gibi sebd u bendi ile hiç ferdin sırren ve 'alenen ve müste'men ve berrani ta'ifesine ve hilâf-ı fermân ve mügayir nizam-ı memnû olan mahalle zahire fûruhtuna ve ada kayıklarına habbe-i vahide-i zahire fûruhtuna cesaret edememesi esbâbını istihsale ve husule gelen zehayirin cümlesini dersa`adete irsâle dikkat cesaret edenler olur ise ledü'l-tahkik ber mücibi nizam zahireleri yerinde tariki ile cânib-i mirçün ahz olunacağından bâşka cesaret eden ve ruhsat virenlerin dahi haklarından gelineceğini etrafiyla ifade ve tefhim mübâderet eylemek bâbında sadır olan Fermân-ı Alişan mücibince mektub-u muhalasat tahrîr ve Hâcegân Divan-ı Hümâyundan piyade mukabelecisi sabık El-Hac Abdi Efendi mübâşeretiyle irsâl olunmuşdur. İnşaaallahu teala ledü'l-vusûl ber mücibi emr-i ali harekete himmet buyurmaları me'mulu halisanemizdir. Bâki hemş-ı eyamı sa`adetu ve ikbâli kamurani daim yad.

Ka'imakam Ahmed Hulusi El-Muhlis. Fi 4 Zi'l-hicce [1]244

S.17/B.61

İftiharü'l el-macid ve'l-ekarim Dergâh-ı Ali Kapucubâşlarından Adana Mütessellimi Sa`adetlü İsmâ'il Ağa damemecduhu ve şeri`at şiar Adana Kadısı faziletlü efendi zîde fazluhu ve mefahirü'l-emasili ve'l-akran bil-cümle vücûhu memleket ve iş erleri zide mekadiruhum inha olunur ki iş bu mah-ı zil-kade-i şerifenin yirmi üçüncü mübarek erba`a günü avatıfı aliye-i mülûkane ve avatıfı behiye-i hüsnüvaneden ba Hatt-ı Hümâyunu şevket-makrun Üzeyr ve Payas Sancakları ilhaken Adana Eyaleti `uhde-i halisanemize tevcih ve ihsanı hümâyun buyrulmuş olduğundan ve tevcih ve me'muriyetimiz evamîrî şerifesi ziver evza-ı desti ta'zim te'sil(...) fermân-ı şifahı telsin olmuş idüğünden ba irade-i seniyye ikametgahımız olan mahrusa-i Bursa'dan mütevekilen alallah iş bu tarihten beş on gün sonraca hareketle olsun ola teveccüh ve

`azimet-i tasmîn (...) olarak sen ki mütesellim mûma-ileyhsin bi mezidi ol tarafa vurun ve vusulümüze değin tarihi mezburdan i'tibâren mütesellimlik mezbur tarafımızdan `uhde liyakatine ika ve ihale kılınmış olmağın ictirâ-yı kar-gahı ve dirayet ve mükteza-yı meham şınası ve ru`yetin üzre ve mütesellimliği mezkuresi tarihi mezburdan i'tibâren ol tarafa vurdumuza değin zabtlarına cümle vucûh ile bil-italaf ber mükteza-yı şer'i şerif ve ber iktizâ-yı kanun-i metin üzre umur-u memleket ve (...) ve te'mini turuk ve inha ve himaye-i kaffe-i beraya ve re'aya dikkat ve matlubatı ve mühim ve kaffe-i mühimmesinin ber vıfkı İrade-i Ali tanzim ve temşiye ve yaramaz makulelerin güşman? ve te'dibine ve şiraze-i nizam-ı memleketi halelden vikaye ederek herhalde ve her hususda vıfkı rıza-yı ali üzre harekete sarf ba re'i mükaderat? liva-i mezbur seknesinden cânib-i celilü'l-cevanib hazreti padişahla isticlabı hayrı dua-yı mücib olur halat ve sairimiz istihsaline kemaliyle bezli i'tina ve kudret ve hilâfa vâz` ve hareketten mücanebet eylesesin ve siz ki Kadı Efendi ve sa'ir muhatabun mûma-ileyhimsiz Ağayı mûma-ileyh ile merasimi ithal yek ciheti ve levazımı ittifakı (...) icra i'tina ve muğayir-i rıza-yı `ali bir gûne hal ve hareket vukü'undan kemaliyle ictinab ve ittika eylemeniz bâbında divanı Adana mülhakatı Üzeyr ve Payasdan ve (...) üzre olduğum Bursa'dan iş bu buyruldu. Tahrîr ve vusûlunde ile (...) tesyar olunmuşdur inşallahu taala vusûlünde gerektir ki mücib ve müktezası üzre `amel ve hareket ve hilâfından tehaşi mücanebet eylesesiz deyu. Fi 28 Rebiu'l-ahir [1]244

S.17/B.62

Karaca Ovalı Hüseyin Ağa huzuru şer'e gelip Kürt ta'ifesinin aldığı (...) münaza'alarda gasb eyledikleri demirgir kır bar-giri Adana Mütesellimi Ağa Hazretlerinin tarafına taife-i merkûmeden gelmiş olmağla mezbûr Hüseyin Ağa bar-gir-i kendinin olduğunu huzuru şer'ide sabit oldukça Ağa-yı muma ileyh hazretleri merkum Hüseyin/Hazbih Ağaya mal olan bar-giri virdüğü kayd şod. Fi 7 Rebiu'l-ahir [1]244

S.18/B.63

Gayri Memdim Ağa,

Cümleye ma'lum olduğu üzre sikke-i şahane maddesi umuru mülkiyeye dokunur mesalihten olduğundan aleddevam bu hususa dikkat ve ihtimam olunmak lazımden ve bundan akdem Mısır darbhanesinde hayriye ismi sebebiyle mevsûm altun şebiği kem ayar altun kat'a ve neşrine ibtidar olunmuş ise de mugayir-i rıza-yı ali olduğundan iktiza edenlere bil-yakin zikr olunan kem ayar altunun revacı men olunmuş ve hatta dursa'adetde beynen-nas tedavül ve revacı dahi tabi'atıyla

metruk ve mu'attal hükmüne girmiş ise de taşralarda ba'zı mahallerde ahali ve fukara ne olduğunu bilmeyerek alub virmekde oldukları haber alınmış ve halbuki sikke maddesi üssü? esası nizamat-ı mülkiyeden vel haletu hazihi cem' mesalihin idaresi olan darbhane-i amirenin vikaye-i usul ve nizamı feraizi aliyyeden olmak mülabesesi ile hususu mezbûrun cem' memaliki mahrusede adına kestirilmesi lazım gelmiş ve muta'allik olan irade-i mülükane mücibince zikr olunan kem ayar altunun ve iktiza idenlere tenbih olunmuş ve sureti hal mevki ticaret olan Anadolu ve Rum ilinde ka'in mahallerde dahi tarafımızdan mahsus tahrirat irsaliyle te'kid kılınmış olmağla sen dahi bundan böyle salifü'z-zikr hayriye altununa şevi Mısır Darbhanesinde kat' ve neşr olunmuş olan kem ayar altun o taraflarda bey' ve şeraya arz olundukda bilindiği şey değildir. Ve fiyatını dahi bilmeyiz. Ve almayız deyüb tecahülane muamele ibraziyle altını mezkûrun küllüyen revacta sukutunu mücib mesailin istihsal zimmetinde keyfiyetin iktiza idenlere nas? tayiniyle adına kestirilmesi hususuna mezid-i itina ve dikkat ve bu maddeye ale'd-devam tekayyud ve nezaret eylemek için mahsus işbu kaime tahrir ve irsal olunmuştur. İnşaallah-u teala vusulünde ber vech-i muharrer hareketine dikkat eylesiniz.

Fi 23 Rebiu'l-ahir [1]244

S.18/B.64

Medîne-i Adana civarında bundan akdem kazaen fevt olan Enderun ahvatlarından Sivaslı Hasan Ağanın zahirde vârisi ma'aruf ve ma'rufesi olmayub terekesi Beytü'l-Mâla `aid ve raci` olmağla halen Beytü'l-Mâl Amme Emmini Adana Mütesellimi ser-bevabin-i Dergâh-ı Ali İsmail Ağa Hazretleri tarafından vekil-i nasb ve ta'yîn buyrulan Hacı Hüseyin Ağa ma`rifeti ve ma`ariyeti şer'le müteveffayı merkûmun bil-cümle terekesi tahrîr ve sûk-ı sultanide furuhtu bey'i men yezîd olunan terekenin defteri ve zikr `âti `alel infirad ve beyân olunur. Fi 9 Zi'l-Hicce [1]244 sene

Kır bâr-gir re's (...) Takım
tane 1 çift guruş 130

Köhne İngiliz Şalı
tane 1 çift guruş 19

Köhne ma'vi şalvar
tane 1 çift guruş 15

Köhne sagir heybe
tane 1 çift guruş 7

Sim Şam kılınıcı
tane 1 çift guruş 231

Köhne hama kuşağı
tane 1 çift guruş 6

Siyah köhne silah/maşlah
tane 1 çift guruş 15

Simli tabânca
tane 1 çift guruş 111

Ada gömleği köhne
tane 1 guruş 4

Duhan-ı muşambahı köhne
tane 2 guruş 1,5

Köhne gömlek
tane 1 çift guruş 2

Köhne silah
tane 1 çift guruş 3

Yekün

guruş

549,5

Mihne'l-İhracat

Resm-i Beytü'l-Mâl
guruş 27 8

Resm-i muhakeme
guruş 27 8

Hizmet-i Beytü'l-Mâl
guruş 13,5

Katibiye ve naziriye ve Tellaliye ve nakliye
hüdamiye
guruş 13,5

guruş 10

Sahhü'l Baki
guruş

458

İşbu dört yüz elli sekiz guruş mebâlig-i müteveffayı merkumun vârisi zuhuruna kadar ağayı mûma-ileyh hazretlerinin hazînesine teslim şod.

S.18/B.65

Der-devlet mekine `arz-ı da`i kemine budur ki Medîne-i Adanada vâki` Ramazan oğlu evkafından Gönhanı Dükkânı Sabık Adana Valisi Devletlü Nurullah Paşa Hazretlerinin tarafından iki yüz kırk dört senesine mahsuben Muharremü'l-haram guresinden bir sene kamilen zabt itmek üzere dört bin iki yüz guruşa Halil Seyyid Abdulkadir nam kimesneye der-`uhde ve icar olunmuş meblağ-i mezburun kabzına me'mur müşârün-ileyh hazretlerinin Kapı Kethudaları Devletlü Es-Sa'id Beg Efendi Hazretleri tarafından virud iden mu`teber-i itti`barilerinden? Ahmed Ağa kulları müste'cir merkûmdan huzur-u şer`de meblağ-i mezbur-ı taleb eyledikde cevabında meblağ-i mezkûre ile der-`uhde ve isticar eylediği ikrar lakin müşârün-ileyh hazretleri Adanadan inkisar

evanında altı adet dükkân sabık Adana Ayanı Melemencizade Hadice Habib Beği mütevellisi ma`rifetiyle ferağ ve (...) idub dokuz yüz on beş gurus mefruğla ihtiza itmiştir. Ve altmış gurus dahi iki nısf dükkâna mukaddem tarihiyle vakf tarafından temessük ibraz iden Ümmü Gülsüm Hatun ahz ve iki yüz gurus dahi müşârün-ileyh hazretlerinin silahdarı Koca Osman Ağa icareye mahsuben ahz idub sene-i mezkûresinden mütemimde bâki kalan üç bin yirmi beş gurusun şey iş bu Ahmed Ağaya tamamen te'diye ve teslim eyledim dedikde mûma-ileyh Ahmed Ağa kulları dahi makbuzu olan meblağ-ı mezburu ikrar ve i`lan idiyor deyu bu `abd-ı da`ilerine el-hac? ve iltimas itmekle ola ki vâki`ü'l-haldir bil-iltimas paye-i serir i`lan (...) hak ve i`lam olundu bâki emr-i hazret-i men lehü'l emrindir. Harir fi'l-yevmü's-salis `aşer min şehr-i Zil-hicceü'ş-şerife sene erbaa' ve erba'in ve mi'teyin ve elf.

S.19/B.66

Medîne-i Adana mütemekkinlerinden Buhuz ve Karabet ve enaniye ve diğer Buhuz ve müsemma zimmiye-i meclis-i şer'i şerif enverde Zimmiyan Tekye Mahallesi mütemekkinlerinden iş bu hamilul vesika Anok Zimmiye mahzarında her birerleri da`va ve takrir-i kalam idub işbu bâ'is Anok zimmiyenin bundan akdem mürd olan zevci hançer/kancer zimminin bizler vârisi olduklarımıza mebni mürdü mesfûrun terekesinden mahle-i mezburde bir bâb menzil ve bir res bârgir ve yetmiş kovan arı hala zimmetinde olub taleb eylediklerimizde imtina eder sual olunub takriri tahrîr (...) matlubumuz dediklerinde mübdea aleyha cevabındae fil-hakika zevcim mevdu mesfurun işbu mütte`iler vâris oldukları malumumdur. Bala da zikr olunan eşyaları bundan akdem dava edüb beynimizde münazaa vâki` oldukda müslihün tevasüd eyleyüb iş bu mübte`ilere iki yüz elli gurus üzerine akd olunan musahala-yı kabul edub merdü mesfûrun irsine müte'allik `amme-i da`va ve eymanı mühasematdan min külli vücûh benim zimmetimi ibra eylediler diyub def` ile mukabele edecek def'i meşruhasını mübeyyin deyine taleb olundukda ahrar-ı ricali Müslüminden deyninde Mehmed/Muhammed Çelebi ve El-Hac Hüseyin Ağa naman kimesneler li ecli şehade huzur-u şer'e gelub vech-i meşrûh üzre olduğun eda-ı şehadet-i şer'ie eylediklerinden şehadetleri makbule olub fi ba`di fi malbad mütte`ilerin li vechi şer'i mu`arızaları men` olunduğu hazihi vesika bit-taleb ketb olundu. Hurriya fil-yevm rabi aşar min şehri Zil-hicce eş-şerifefi seneti erbâ'a ve erbâ'in ve mie'tein ve elf.

Saka mürdu zimmi

Didtor oğlu Ağrob Zimmi

Saraydar o han zimmi

S.19/B.67

Devletlü Nurullah Paşa Hazretlerinin mukâta`at (...) Efendiden eda olunan bedelleri ziküratı beyan. Fi 17 Safer [1]244

Guruş

Halakan-ı maka-ı nakib el-eşraf El-Hac Mehmed Efendiden beş kıt'a poliçe temessükü mücibince ber vech-i peşin. Kıt'a guruş 30. Kıt'a 1 guruş 500 Kıt'a 1 guruş 1900

06930 Kıt'a 1 guruş 1800 Kıt'a 1 guruş 1200 Kıt'a 1 guruş 1500 nuküdi guruş 31

Menla Efendi' nin on Kıt'a poliçe temessükü. Kıt'a 1 guruş 200 Kıt'a guruş 600

Kıt'a guruş 1250 Kıt'a guruş 2000 Kıt'a guruş 2000 Kıt'a guruş 2000

Kıt'a guruş 2500 Kıt'a guruş 1250 Kıt'a guruş 2000 Kıt'a guruş 500

21310 Kıt'a guruş 1500 Kıt'a guruş 1500 Kıt'a guruş 1500 Kıt'a guruş 1500

Kıt'a guruş 1000 guruş 10

Hala Müfti Efendi' nin on altı Kıt'a temessükü mücibince.

16220 Kıt'a guruş 1000 Kıt'a guruş 1000 Kıt'a guruş 1000 Kıt'a guruş 1000

Kıt'a guruş 1000 Kıt'a guruş 1000 Kıt'a guruş 1000 Kıt'a guruş 1000

10860 Hamdi Efendi' nin Kıt'a poliçe temessükü mücibince Kıt'a guruş 1000

.....

Kıt'a guruş 1000 Kıt'a guruş 1000 Kıt'a guruş 1000 Kıt'a guruş 1000

03150 Sabık Nakibi Hüseyin Efendi' nin Nukul oğlundan mübâşir ağanın makbulü

Kıt'a guruş 1250 Kıt'a guruş 1350

58470 Ali Efendi' nin dört Kıt'a poliçe temessükü mücibince Kıt'a guruş 900

Kıt'a guruş 1500 Kıt'a guruş 1000 Kıt'a guruş 200 Ali Efendi' nin uhdesinde.

05700 İken Melemenci zade (...) (...) Guruş 2020 mürür'asına... idub Melemenizadedden mürura' murür lâzım gelen.

00306 Mahkeme Katibi El-Hac Ali Efendi'den nakden mübâşire teslim olan

64476 Vakıf (...) Ali Beg Efendi (...) oğlundan mübâşir ağaya verdiği poliçe temessükü

02790 Mücibince teslim(...)Mehmed Emin Ağa'nın dokuz Kıt'a poliçe temessükü mücibince.

Kıt'a guruş 700 Kıt'a guruş 750 Kıt'a guruş 1000 Kıt'a guruş 500

Kıt'a guruş 100 Kıt'a guruş 500 Kıt'a guruş 500

05890 Kıt'a guruş 40 Kıt'a guruş 500 Kıt'a guruş 400

- 05700 Begizade Ali Efendi' nin beş Kıt'a poliçe temessükü Kıt'a guruş 1200 mücibince
Kıt'a guruş 1500 Kıt'a guruş 1000 Kıt'a guruş 100 Kıt'a guruş 1000
- 00250 Mûma-ileyh efendinin naklen teslimi.
- 15000 Beylan Mütesellimi Seyyid Mustafa Ağa'dan bâ poliçe alınan.
- 05056 Ağa Mustafazade Ali Ağadan nuküd
- 05056 Sabık Nakibi Fazıl Nurullah Efendiden bâ poliçe ve nuküdi
- 04084 Vakıf Begi Ali Beg'den bâ poliçe ve nuküdi
- 04060 Paşa Begzade Ahmed Ağa'dan
- 112362
- 002000 Şehir vekili Mehmed Ağa'dan hamam (...) fi guruş 1367 fi guruş 1175.
- 003025 Celil Seyyid Kadirhan İcarı
- 000550 Muhzır Bâşı Hüseyin Ağa'dan.
- 000500 Mahkeme Başkanı Efendizadem Mehmed Efendi'den. Fi guruş 3420.
- 118437 Mukâta'at bedellerinden cümle vücuh ma`rifetiyle bit-tahvil şehir vekili Mehmed Ağanın eylülde vermek üzere zimmetinde olan furû-nihade
- 008000
- 110437
- 007190 Mukâta'at bedellerinden hala nakib Hacı Mehmed Efendi zimmetinde otuz bir güne kadar bit-tahvil.
- 103247 Yüz üç bin iki yüz kırk yedi guruşdur.

S.19/B.68

Bâis-i tahvil oldur ki;

Bin iki yüz kırk üç senesine mahsuben sabık Adana Valisi Devletlü Nurullah Paşa Efendimizin Kapu Kethudâları Devletlü Es'at Beg Efendimizin tarafından kabzına me'mur olduğum mişarü'n-ileyh hazretlerinin bekâyâ ve mukâta'at bedellerinden sicilli mahfuza kayd olunan defterde mestur samî Adana eşrafından bâlada mezkûr bir yük üç bin iki yüz kırk yedi guruş poliçe ve nukud akçe aldığım icalden kabzı meş'ur-u reft hacetine ibraz olunmak için Adana eşrafi yedlerine işbu tahvil verildi. Fi [1]244 sene 19

S.20/B.69

Mübâyaa zahiresi için emr-i şerifi sureti.

İftiharü'l-emacid ve'l-ekarim camiü'l-mehamid ve'l-mekarim el-muhtassub-i mezid-i inayet'il-melik'd-daim dergâh-ı mu'allam kapucubâşlarından Adana ve Tarsus Mütesellimleri dame mecduhuma ve mefahirü'l-kuzzâti ve'l-hükkâm me'adinü'l-fezâil ve'l-kelami Adana ve Tarsus Na'ibleriyle livâ-i mezbureneyinden ka'in kazaların kuzât ve nüvvâb-ı zîde fazluhum ve mefahirü'l-emasili ve'l-akran `ayan ve sâir zâbitân vucûhu memleket ve bil-cümle iş erleri zîde kadruhum tevkî'-i refî'-i hümâyun vâsıl olacak ma'lum ola ki Adana ve Tarsus havalilerinden ki nesne-i zahire mahsulünde feyz ve bereket olduğu cümle indinde mutevatir ve meşhur ise de zikr olunan sancaklarda husule gelen zehâir vakti harmanda bâ'zı muhtekir ve muhtekib makuleleri ahali-i fukuradan iştirad-ı ve Tarsus ve havalisinde vâki iskelelerinden hafî ve celi müste'men ve berani sefinelerine vesâir mahalli menudiye halib bâha ile fûruhta ictira itmekte oldukları bu def'a bir ihbâr tahkiki (silik)Şâhânem olub bu keyfiyet havali ve (...) husule gelen zehâirin telef ve iza'atine ve bâhasının tezayüd ve terakkisine bâdi olduğuna ve memalik-i mahrusatü'l mesalik-i şâhânemde husule gelen zehâirin habbe-i vahidesi mahall-i memnu ile bey` ve fûruht olunmayarak cümlesi dersa'adetime sevk ve irsâl olunması husulü zehâir hakkında karâr-gîr olan nizam-ı muktezasından olarak hususu mezkûr aralık aralık Anadolu sevhiline evamîrî şerifem ısdâr ve tesyariyle cümleye tembih ve te'kid kılınmakda idüğüne nazaran hükkarı mekruh mütecâsir olanların men` ve def` ile nizâmın mezkûrun devam ve istikrar hususuna mübâderet-i celiye vacib-i ve dikkatten iken bu maddeye hükkâm ve zâbitân taraflarından adem-i tekayyüd ve mübâderet ile yine o makule mahalli memnu ile zahire i'tasına iraele ruhsat olunması nizam-ı mezkûre münafî ve minküllî vucûh rıza-yı meyamin irtizayı mülûkânemin hilâf-ı olmağla siz ki mütesellim ve kapucubâşlar ve kuzzât nüvvâb ve sa'ir mûma-ileyhimsiz dima bâ'd o makule erbâb-ı tama' ve irtikab her kim olur ise olsun vakti harmanda fukarâdan habbe-i vahde ictira idememesi ve iskelelerin dahi geri gibi sedd u bendine havali-i mahsul ve kutu mahsulinden hiç ferdin müste'men ve berani sefinelerine dane-i hardal bey` ve fûruhta yol bulamaması esbâbını istihsale dikkat ve eğer bundan sonra yine bunları mekruh ibtidar olunmak lâzım gelur ise cesaret idenler ledetahkik zahireleri cânibi mîrîyeden zabt ile kenduleri bilad-ı baideye nefî ve tahrib olunacaklarından gayri ruhsat viren hükkâm ve zâbitânın dahi tahribatı layıkaları icrasında dakika fevt olunmayacağı muhakkak ve mukarrer olmakdan nâşi lâzım gelenlere ifade ve tefrim iderek nizam-ı mezkûrun düstürü'l-`amel tutulması ile hilâf-ı hareket vukû'a gelmemesi emrine bil-ittifak ihtimâm ve dikkat eylemek fermânım olunmağın tenbihen ve tahriren rikâb-ı iştikakından Divan-ı Hümâyununund an iş

bu emr-i şerifim ısdâr ve ile (...) tesyar olunmuştur. İmdi zahire maddesi vacibü'l-i'tina nizâmü'l mülkiden olmakla ona göre nizâm ve intizâmın tetaruku halelden vikayesiyle bâ'de ez'in havali-i merkûmda husûle gelen zehâirden habbe-i vahdesinin müste'men ve berani ta'fesine ve mehalli sa'ire hafi ve celi bey' ve fûruht olunamaması esbâbının istihsaline bil-ittihad ihtimam ve dikkat eylememeniz matlubu kıt'î padişâhânem idüğü ve hilâf-ı vaz' ve hâlete mütecâsir olanlar haklarında müste'zim vehâmet ve nedamet olacağı ma'lûmunuz oldukda ber vech-i meşrûh `amel ve hareketle infazı emr ve irade-i şâhâneme dikkat ve hilâf-ı fermân ve münafi tenbihat-ı şâhânem vaz' ve hareketi tecviz ile mazhar eşeddi `ikab ve itab olmakdan gayetül gaye tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında Fermân-ı Alişanım sadır olmuştur.

Buyurdum ki;

Vusul buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yafta-i sudur olan fermân-ı vacibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-imtisalimin mazmun-ı ita'at-makrûnuyla `amel ve hareket ve hilâfından hazer ve mücânebet eylesiniz.

Şöyle bilesiz;

Alâmet-i şerife i'timad kılasız.

Tahrîren fi evail şehr-i zil-ka'de-i eş-şerife erbâ'a ve erbâ'in ve mi'etein ve elf. Konstantiniyye

S.20/B.70

Mübâyaa zahire için emr-i şerif süreti.

Tevkî-i refi`-i hümayun vasl olacak ma'lûm ola ki cümle ma'lûm olduğu üzre Akdeniz ve Karadeniz istimadiyen/insidadı cihetiyle dersa`adetimde layıkıyla zahire celb olunamamış Anadolu tarafından Ordu-yu Hümayunum me'mur askerinin ekseri dersa`adetimde mürur etmeleri cihetiyle dahi küllüyetlü zahire sarf olunmuş olmak mûlabesesiyle dersa`adetim sekenesinin zahire hususunda derkâr olan mezayikdan vikayeleri zimmında kesret olan mahallerden biraz zahire mübayaa ve ledel iktizâ dersa`adetime celb olunmak üzre me'men mahallere vâz` olunarak tehire kılınmış îcâb-ı halden olduğundan lillahi hamdi'l ve'l-minne Adana ve Tarsus havalisi zahire yatağı olduğundan havali-i merkûmeden rayici ile satanlardan eshabını bir-rıza bahası ayn-ı nakd eshabına i'ta olunarak küllüyetlü zahire mübâyaa ile ledel hace bahren ve berren dersa`adetime celb olunmak üzre me'men mahallere vâzi` olunarak ve mikdarı deyin defteri dersa`adetime takdim olunmak üzere şeref efzay-ı sudur olan Hatt-ı Hümayunu şevket-makrunu şâhânem mantuk-u münifi üzre zahire hazînesinden vafî akçe akçe i'ta kılınarak kabucubâşî mûma-ileyh zahire mübâyaaası me'mur

kılınarak o bâbda ısdâr ve tesyar kılınan emri şerifim mahalline ledel urur bu sene-i mübâreke de havale-i merkûmede vuku bulan kesreti baran cihetiyle zahirenin killeti hasebiyle bâhasının galasını mücib olduğundan ve mevcut olan dahi ahalinin ancak me'kuratlarına vefa edecek miktardan dūn idüğü beyan olunarak beher yedi buçuk kile İstanbuliden ibâret dört yüz on kilesi hinta rayiç vâki'tten yirmi guruş noksaniyla altmış guruş ve iki yüz kile şa'ir dahi kezalik rayicinden onar guruş tenziliyle beher kilesi yirmi beşer guruşdan i'tasına müteahhit oldukları bu def'a Tarsus Naibi tarafından derbâr-ı şevket-karar-ı mülûkânem varid olan i'lamdan müşteban olan husus mezbur ricali Devlet-i Aliyemden hala mukâta'at nazır-ı iftiharü'l-emacid ve'l-ekarim Es-Seyyid Mehmed Es'ad ve Zahire Nazır-ı Dergâh-ı Muallam Kabucubâşlarından Es-Seyyid Ahmed dame mecduhum alelel-havale sene-i sabıkada havale-i merkûmede zahire mahsulinde kemali feyz ve bereket der-kar ise de tekir makuleleri fukarâ yedlerinde mevcut zehâir-i iştira ile hilâf-ı emr-u ve rıza Tarsus ve havalisi iskelelerinden müste'min sefinelerine ve mahalli memnu'aya nakl ve fûruhtu i'tiyad itmiş oldukları ecilden bu keyfiyet havali-i merkûmeden zehayirin bâhasının gali olmasına sebebi müştakil olmuş idüğü ihbar-ı tahkik olunmuş ve bu vechle i'tizar-ı vahiyeden ibâret i'lam i'tası erbabı ihtikarın müceddet ticaretlerini halelden vikaiye dervic ve fesat iktidarlarından neş'et etmiş olduğu beyaniyle fi mema hilâf-ı rıza havale-i merkûmede husule gelen zehâirin habbe-i vahidesi muhtekir taifesine ve müstekmenan fûruhtuna ve mahalli memnu'aya bey'-ı ve nakline bir vechle ruhsat verilmeyerek bi mennihi taala mahsul-i cedid idrakinde husule gelen zehariye bâği ve müşteri deynlerinde bit-teradi siyanet-i mîrî ve imayeti fukarâ parizalarına ri'ayetle vâz' fiyat olundu. Fukarâ ve re'aya ve eshab-ı çiflikat yedlerinde yemlik ve tohumluklarından fazla ne mikdar zahire bulunur ve mültezim makulelerinin ne kadar aşarı husule gelur ise layıkından ziyâde ve don olmayarak fiyat vâzi'le cümlesini zikr olunduğu vecih ile mübâyaaacı mûma-ileyhe iştirâ ettirilmesi hususuna i'tina ve dikkat olunmak bâbında emr-i şerifim ısdârını nazır-ı mûma-ileyhi iştirak i'lam itmelerine vech-i meşrûh üzre tesyar olunmuşdur. İmdi memalik-i mahrusemde husule gelen zehâirin habbe-i vahidesi muhtekir makulesi ve müste'men taifesine ve ada kayıklarına verilmesi.

S.21/B.70

Öteden beri men` külli ile men` olunarak her bâb evamiri `aliyem ile ısdarıyla tahrîr ve te'kîd olunmakda iken havale-i merkûmeden ol vechle müste'men ta'ifesine ve mahalli memnu'aya zahire i'tası hükkâm-ı zâbıtânın âdem-i tekayyud ve belki tamahı ham ve hamet encame taba'iyet ve irtikablarından neş'et ideceği emr-i bedihi olarak te'divatı şedidenin icrası icab itmiş ise de bu def'alık afv ile mu'amele olunmuş olmağla bundan böyle havale-i merkûmede mazanna-i imrarı

zehâir olan mahalleri külliye semt ve bent ederek muhtekir ve müste'men ta'ifesine ve mahall-ı uhruya haki ve celi bir tane zahiresi bey'-ı ve furuht itdurulmeyub husule gelen zehâire siyanet-i mîrî himayeti fukara farizasına ri'ayet olunarak ashabını bir-rıza layıkıyla fiyat vâz' ile bil-cümle ahali ve çiftlikat vesa'ire yedlerinde yemlik ve tohumluklarından ne miktar zehâir mevcut bulunur mültezim makulelerinin dahi ne miktar aşarı hasıl olur ise vâz' olunacak fiyat üzre mübâyaacı mûma-ileyhe iştira ettirelerek berren bahren dersa`adetime celb olunmak üzre me'men mahallere vâz' ve ittihar ettirilmesine bil-ittifak ikdam ve dikkat olunmak irade-i âliyem muktezasından idüğü ve husule gelen zehâir ketm ve ihfa olunmak ve minvalli muharrer üzre muhtekir ve müs'temen ta'ifesine ve mahalli memnu`aya habbe-i vahide zahire bey'-ı ve fûruhtuna ictisar kılınmak lâzım gelur ise leded tahkik cesaret eden ve ruhsat verenlerin lâzım gelen te'dibâtı şedideleri icra olunacağından başka hükkâm ve zâbıtânın dahi ihmam ve tesamühlerine ham ile haklarından gelineceği siz ki mütesellim ve naib vesa'ir mûma-ileyhsiz ma'lûmunuz oldukda ber vech-i muharrer `âmel ve harekete bir ittihad ziyâde ihtimam dikkat ve hilâfını tecviz ile ve hammeti akıbetten ziyâde tehaşi mücânebet eyleyesiz ve sen ki mübâyaacı kabucubâşı mûmâ-ileyhsin mazmumu emr-i şerifim sen dahi ma'lûm ve meczumun olarak me'mur-u mübâya`ası olduğun zehâirin minvâl-i meşrûhu üzre vâz' olunacak bir at ile bir taraftan mübâya'a ve dersa`adetime celb olunmak üzre me'men mahallere vâz' ve idtihar ederek mikdar ve kemiyetini mübeyyin defterini dersa`adetime takdimi ufuru sa'y ve gayret ve ol vechle ibrazı kar-güzarı ve sadakatle sarf-ı burz ve kudret ve kusur reğavete mes'ul ve mu'atab olmakdan hazer ve mücânebet eylemek bâbında Fermân-ı Alişanım olmuştur.

Buyruldu ki;

Vusul buldukda bu bâbda vec-i meşrûh üzre şeref-yafta-i sudur olan fermân-ı celil ve vacibu'l-ittibâ ve lâzımu'l-imtisalimin mazmun-ı itâ'at makrûnuyla `amel ve hareket ve hilâfından tehaşi ve mücânebet eyleyesiz.

Şöyle bilesiz;

Alamet-i şerife i'timad kılasız.

Mustafa 15 Ramazan [1]244 sene Konstantiniyye

S.21/B.71

Mübaya zehayir için Emri Şerif sureti.

İftiharu'l-ematicid ve'l-ekarim cami'u'l-mehamid vel-mekarim, el-muhtassiubi-mezid inayeti'l-meliki'd-daim dergâh mu'allam kapubâşlarından ve Adana ve Tarsus sancaklarından vâki`

kazalarından zahire mübâya'ası maddesine mahsus me'mur ve ta'yîn kılınan Süleyman ve Adana Mütessellimi dame mecduhuma ve mefahirü'l-kuzzât vel-hükkâm ma'den'ül-fezai'l ve'l kelam Adana Na'iyeleri Adana Sancağından vâki` kazaların kuzât-ı ve nüvvâb-ı zîde fazluhum mefahirü'l-emasili ve'l-akran `ayan ve zâbâtân ve vech-i memleket ve bil-cümle iş erleri zîde kadruhum tevkî`-i refi`-i hümayun vâsıl olunacak ma'lûm ola ki cümleye ma'lûm olduğu üzre (...) merkûmenin insidadı cihetiyle dersa`adetimde layıkıyla zahire-i celbi olunamamış ve Anadolu tarafından Orduyu Hümayunuma me'mur `asakirin zikriyesi dersa`adetimden mürûr itmeleri cihetiyle dahi külliyyetlü zahire sarf olunmuş olmak mûlabesesiyle dersa`adetime sekenesinin zahire hususunda derkar olan müzâyakadan vikayeleri zımmında kesiratı olan mahallerinde biraz zahire mübâyaa ve ledel-iktizâ dersa`adetime celb olunmak üzre me'men mahallede vâzi` olunarak nahiye-i kılınmış icab-ı halde olduğundan lillahi hamdi'l ve'l-minne Adana ve Tarsus havalisi zahire yatağı mahalleri olduğuna mebni havale-i merkûmeden bir icabıyla zahireden eshabını bir-rıza bâhası `an nakd eshabına i'ta olunarak galibetlu zehâire mübâyaa ile ledel hâce bahren veyahud berren dersa`adetime celb olunmak me'men mahallerde vâzi` ve (...) (...)deyin defteri dersa`adetime takdim olunmak üzre şerif-i ifraz-ı sahife-i sudur olan Hatt-ı Hümayun şahanem mantuk menbâğı üzre zahire hazînesinden mikdar-ı lâzım gurus i'ta kılınarak kabucubâşı mûma-ileyh zahire mübâya'asına me'mur kılınarak ol bâbda ısdar ve tesyar kılınan emr-i şerifim mahaline ledi ve virud bu sene-i mübârekede havale-i merkûmede vuku'a bulunan kesiret baran cihetiyle zahirenin kileti hasebiyle bâhasının gurusunu mücib olduğundan ve mevcut olunan zahir dahi ahalinin ancak me'lukâtlarına vefat edecek mikdaruna dun idüğü beyan olarak beher yedi buçuk kile İstanbul'dan `ibâret beş yüz on kilesini hinta rayiç vakitden yirmi gurus noksaniyla altmış gurus ve iki yüz elli kile şa'ir dahi keزالik rayicinden onar gurus tenziliyle beher kilesi yirmi beşer gurusdan i'tasına müteahhid oldukları bu def'a Adana Na'ibi tarafından derbâr-ı şevket-karar mülûkaneme varıd olan i'lamdan müstebân olub husus-u mezbur-u ricali Devlet-i Aliyemden hala mukâta`at nazırı iftiharü'l-ematicid ve'l-ekarim Es-Seyyid Mehmed Es`ad ve Zahire Nazırı Dergâh-ı Mu'allam Kapubâşlarından Es-Seyyid Ahmed dâme mecduhuma ba el-havale sene-i sabıkada havale-i merkûmede zahire-i mahsulinden kemal-i feyz virerek derkâr ise de muhtekir-i makuleleri fukarâ yedlerinde mevcut zehair-i iştira ile hilâf-ı emr-u rıza-i Tarsus ve havalisi iskelelerinden müste'men sefinelerine ve mahalli nakd ve fûruhtu i'tibâr itmiş oldukları ecilden bu keyfiyeti havale-i merkûmeden zehayirin bâhasının gali olmasına sebebi müstekar olmuş idub ihbâr-ı ve tahkik olunmuş ve bu vechle i'tizar-ı vahiyeden ibâret-i i'lam i'tası erbabı ihtikarın müceddet ticaretlerine hallelden vikaye tezviç fesad ibtidarlarından neş'et alınmış olduğu beyanıyla fima ba'd

hilâf-ı rıza havale-i merkûmede husule gelen zehairin habbe-i vahidesi muhtekir taifesinden müste'menen fûruhtuna ve mahalli memnu'aya bey'-ı ve nakline bir vechile ruhsat verilmeyerek bi mennihi taala mahsul-i cedid idrakinde husule gelen zihariye bâliğ ve müşteri beyanında bâla zamnı siyanet mîrî ve imayeti fukarâ-i farizalarına ri'ayetle vâzi' fiyat olunarak fukarâ ve re'aya ve eshab-ı çiflikat yedlerinde yemlik ve ve tohumluklarından fazla ne mikdar zahire bulunur ve mültezim makulelerinin ne kadar aşarı husule gelur ise layıkından ziyâde ve don olmayarak fiyat vâzi'le cümlesini zikr olunduğu vecih ile mübâya'acı mûma-ileyhe iştirâ ettirilmesi hususuna i'tina ve dikkat olunmak bâbında emr-i şerifim ısdârını nazır-ı mûma-ileyhi iştirak i'lam itmelerine vech-i meşrûh üzre 'amel olunmak fermânım olmağın (...) ve te'kid ve inzâr-ı erkab müstetabemden mahsusen iş bu emr-i şerifim ısdâr ve ile tesyar olunmuştur.İmdi memalik mahrusemde husule gelen zehairin habbe-i vahdesi muhtekir makulesi ve müste'men ta'ifesine ve ada kayıklarına verilmesi öteden beri men' külli men' olunarak her bâb evamiri 'aliyem ısdarıyla tahrîr ve te'kid olunmakda iken havale-i merkûmeden ol vechle müste'men ta'ifesine ve mahalli memnu'aya zahire i'tası hükkâm-ı zâbitânın âdem-i tekayyud ve belki tam' ham encame taba'iyet ve irtikablarından neş'et ideceği emr-i bedihi olarak te'divatı şedidenin icrası icab itmiş ise de bu def'alık 'afv ile mu'amele olunmuş olmağla bundan böyle havale-i merkûmede mazanna-i imrarı zehâir olan mahalleri külliyyen sedd u bent ederek muhtekir ve müste'men ta'ifesine ve mahall-ı uhraya haki ve celi bir tane zahiresi bey'-ı ve furuht itdurulmeyub husule gelen zehâire siyanet-i mîrî himayeti fukara farizasına ri'ayet olunarak ashabını bir-rıza layıkıyla fiyat vâz' ile bil-cümle ahali ve ashab çiflikat vesa'ire yedlerinde yemlik tohumluklarından mikdar zehayir mevcud bulunan mültezim makulelerinin dahi ne miktar aşarı hasıl olur ise vâz' olunacak fiyat üzre mübâyaacı mûma-ileyhe iştirâ ettirelerek berren bahren dersa'adetime celb olunmak üzre me'men mahallere vâz' ve ittihar ettirilmesine bil-ittifak ikdam ve dikkat olunmak irade-i âliyem mukatezasından idüğü ve husule gelen zehâir ketm ve ihfa olunmak ve minvalli muharrer üzre muhtekir ve müs'temen ta'ifesine ve mahalli memnu'aya habbe-i vahide zahire bey'-ı ve fûruhtuna ictisar kılınmak lâzım gelur ise leded tahkik cesaret eden ve ruhsat verenlerin lâzım gelen te'dibâtı şedideleri icra olunacağından başka hükkâm ve zâbitânın dahi

S.22/B.71

Tesamühlerine hamel ile haklarından gelineceği siz ki mütesellim ve kuzât-ı nüvvâb mûmâ-ileysiz ma'lûmunuz oldukda ber vech-i muharrer 'amel ve hareket bir ittihad ziyade ihtimam dikkat ve hilâfını tecviz ile ve hamet akibetden ziyade tehaşi mücanebet eyleyesiz ve sen ki mübâyaacı

kabucubâşî mûmâ- ileysiz mazmun-u emr-i şerifim siz ki dahi meczumun olarak me'mur mübâyâ'ası olunduğunun zehayirin mezkûreye minval-i meşru üzre vazi` olunacak fiyat ile bir taraftan mübâyâa dersa`adetime celb olunmak üzre me'men mahallere vâzi` ve idtihar iderken mikdar ve kemiyetini mübeyyin dersa`adetime takdimi ufuru sa'y ve gayret ve ol vechle ibraz- kar-güzarı ve sadakatle sarf-ı burz ve kudret ve kusur rehavete mes'ul ve mu'ayine olmağdan hazer mücânebet eylemeniz bâbında Fermân-ı Alişanım sudur olmuştur.

Buyurdum ki;

Vusul buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yafta-i sudur olan fermân-ı vâcibu'l-ittibâ' ve lâzimu'l-imtisâlimin mazbun-ı itâat makrûnuyla `amel olasız.

Şöyle bilesiz;

Alamet-i şerife i'timad kılasız. Fi 15 Şevval [1]244 sene. Konstantiniyye

S.22/B.72

Kilis Nâibinin Adana'ya nef-i emr-i sûretidir.

Tevkî`-i refi`-i hümâyun vâsıl olacak ma'lûm ola ki Kilis Kazası Nâib-i sabık Mehmed/Muhammed vazifesinden hariç maslahata karışarak umur-u mühimme-i Devlet-i Aliyemin te'hir ve ta`dilini mucib hilâf-ı rıza-yı harekata cür`et eylediği senki mütesellimi mûmâ-ileyhsin bu def'a tarafından tahrîr ve inha olunmakdan nâşi li ecli te'dib merkûmu Adanaya nefy ve tağrib olunmak bâbında emr-i şerifim sudurunu bil-fa'il şehû'l-islam ve müfti el-enam olan Sabâncızade/Yasincızade a'lemu ulemâi'l-mütebâhhirîn efzalü'l-fuzelâi'l-müteverri`în Mevlâna Es-Seyyid Abdulvehhap edâmallahu taala fezâiluhu işâret etmeleriyle mücibince merkûmun mübâşir çavuş ma`rifetiyle Adana'ya nefy ve iclas olunmasını fermânım olmağın imdi vusulu emr-i şerifimde merkûmu ma`rifetiyle ahz u mübâşir ta'yîn olunan Divan-ı Hümâyunum çavuşlarından kıdvetü'l-emasili ve'l-akran Mustafa çavuş zîde-kadruhu terfikan Adana'ya nefy ve irsâle musara'at eylesin ve senki na'ibi mûmâ-ileyhsin vusulünde merkûmu ol tarafda menfiyen meks ve ikâmet itdirdub, bilâ fermân ıtlâkından mücânebet ve bir hutva-i mahall-ı âhere harekete irade-i ve ruhsat olunmak lâzım gelur ise mes'ul ve mu'âteb olacağını bilub ona göre `amel ve harekete dikkat ve vusulünü mübâşiri çavuş merkûm ile derbâr-ı şevket-karârıma tahrîr ve i'lama mübâderet eylemek bâbında Fermân-ı Alişanım sâdır olmuştur.

Buyurdum ki. Fi gurre Rebiu'l-ahir [1]244 sene. Konstantiniyye

S.22/B.73

Vatan Asliyesine ma'lûme Medîne-i Adana'da bâb-ı Tarsus sukununda Delilan Hanı ve önünde bundan akdem kuvvet olan ismina ma'lûm fukarânın zahirede zahirede varisi ma'ruf ve ma'rufesi olmayub terekesi Beytü'l-Mâla aid ve raci` olmağla hala Beytü'l-Mal Amme Emmini Adana Mütesellimi ser-bevvabin Dergâh-ı Ali İsmâ'il Ağa tarafından vekil nasb ve ta'yîn buyrulan Hacı Hüseyin Ağa ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'iyle bil-cümle terekesi tahrîr ve sûku sultânîde bey`-ı men yezîd olunan terekesi defteridir ki ber vech-ı ati zikr olunur. Fi 6 Zi'l-hicce [1]244 sene

Nakdi mevcudi
guruş 61

Köhne `abâ
adet 1 guruş 7

Köhne hurma
tane 1 guruş 2

Hurdavat
guruş 1

Yekûn
guruş 7

Mihne'l -İhracat

Tecviz tekfini
guruş 2

Resm-i Beytü'l-Mal
guruş 3,5

Resm-i Mahkeme
guruş 3,5

Hizmet-i Beytü'l-Mâl
guruş 1,5

Katibiye ve naziriye ve kaydiyye
guruş 2,5

Tellaliye ve hamaliye
guruş 1,5

Sahhü'l Baki
guruş

38 İş bu otuz sekiz guruş mütevefa-yı merkûmun varış zuhuruna müşârün-ileyh hazretlerinden hazînesine vâzi` olunduğu kayıddır.

S.22/B.74

Medîne-i Adana vücûhi efendiler ve ahali ve `ayan-ı memleket ve Hasan Paşazade El-Hacı Ali Beg namizac olub meclis-i şer'e gelmeğe iktidarı olmadığından ibra-yı akil beyanı takdire tarafından vekil olub vekaleti Vanlı Mehmed bin Mehmed Derviş ve Durmuş Ali bin Ali nam kimesnelerin şهادetleriyle sabit olan lazhane El-Hac Ömer Efendi hala Eyaleti Adana Mütesellimi Dergâh-ı Ali Kabucubâşlarından İsmâ'il Ağa Hazretlerinin karargahlarında olan sarayda 'akd

olunan Meclis-i Şer'i Şerif-i enverde Adana civarında sakinun Melemenci Aşiretlerinin Boy Beyisi El-Hac Habib Beg ve Hacı Nebi Beg ve Ahmed Beg ve aşiret-i mezkûrun sâir ihtiyarları taraflarından ibra-yı ati beyanı tasdike El-Hac Mustafa bin Halil ve Musa bin Hasan nam kimesnelerin şهادetleriyle vekaleti şer'an sabit olan sabık Beytü'l-Mâl Emini El-Hac Ömer Ağa mahsarında bit-te'vi saf her birerleri takrir-i kelim ve ifade-i meram idub tarihi kitabdan altı mahlukatten El-Hac Habib Beg ile beldemizin de hukukuna muharebe ve mukatele ve tarafeynden zayi olan koyun ve keçi vesâir hayvanat ve emval ve eşya her ne zayi oldu ise ve diyet hususunu meyanede münâza'a ve kisira vâki' olub tarafeynden da'va sa'adetinde iken meyanelerimize müslihun müslimun tevasüt birle es-sulh Es-Seyyidü' ahkam ve yerfe'u hisam mazmunu üzre tarafeynde olan telefıyatın bâ'zısı bâ'zına takas olub bâkisi dahi kadri ma'lûm üzerine 'akd ve inşa olunan bedeli masluha def'i ve teslim olunub cümlemiz vekaleten ve asaleten mir-i mûma-ileyh El-Hac Habib Beg ve Hacı Nebi Beg ve Ahmed Beg ve aşiret-i mezburun ihtiyar külli vücud ibra ve iskat-ı hak eyledik. Fi ma'bat husus-u mezbure müte'allik kan ve taraftan da'vamıza zuhur ider ise inde'l- hükkam mesmu'a olmayub ibra ve zimmet eylediklerimizi müş'ir mûma-ileyhim yedlerine hüccet-i şer'iyye verulsun deyub bit-tav'i ve rıza ve labil kerhi ve ceza takrir itmeleriyle gibbe't-tasdik el- muhasedar haze'l -vesikâ bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi'l salis işrîn min şehri'l Zilhicre işrife sene-i erbâ'a ve erbâ'in ve miete'in ve elf.

Emin Ağa Kethudâ-yı Mütesellim mûma-ileyh

Katib Divan-ı Üveys Efendi

Katib Kethudâ Yusuf Efendi

S.23/B.75

Medîne-i Adana civarında sakinun Melemenci Aşiretlerinin Boy Beyleri Melemencizade El-Hacı Habib Beg ve Hacı Nebi Beg ve Ahmed Beg ve aşiret-i mezburenin sâir ihtiyarları tarafından ibra-yı ati beyan takrire El-Hac Mustafa min Halil ve Musa min Hasan nam kimesnelerin şهادetleriyle vekaleti şer'an sabit olan sabık Beytü'l-Mâl El-Hac Ömer Ağa hala Eyaleti Adana Mütesellimi Dergâhı Ali Kapucubâşlarından Atüfetlü İsmâ'il Ağa Hazretlerinin karargahları olan sarayda `akd olunan meclis-i şer'i şerifi enverde Adana ucuhi efendileri ve ahaliyi-belde ve a`yan memleket ve Hasan Paşazade işbu raci' kitab El-Hac Ali Beg Efendi namizac olub meclis-i şer'a ihdarları şer'an müte'azir olmakta tarafından ibra-yı ati ve'l-beyan tasdike Vanlı Mehmed bin Mehmed/Muhammed ve Durmuş Ali bin Ali şهادetleriyle vekaleti şer'an sabit olan lazzade El-Hac Ömer Efendi cümlesi hazır oldukları halde mahzarlarında bi't-tev'i saf ikrar-ı nam ve takrir-i

kelam idub tarihi kitabdan altı mah mukaddem müvekkilim El-Hac Habib Beg ile Adana ahalileri meyânelerinde vukû` bulan muharebe ve mukâtele ve tarafeyinden zayı olan koyun ve keçi vesâir hayvanat ve emval ve eşya her ne zayı oldu ise ve diyet hususuna dahi müvekillim şer`an da`va sadrında iken meyanelerinde müslihun müslûmun tevasukları birle es-sulhu seyyid'ül-ahkam ve yerfe`u hisam mazmunu üzre tarafeynde olan telefîyatın bâ`zısı bâ`zısına takas olub bâkisi dahi kadri ma`lûm üzre yine `akd ve inşa olunan musahara-yı mütevekillim Hacı Habib Beg ve Hacı Nebi Beg ve Ahmed Beg ve aşiret-i mezbure ihtiyarları taraflarından kabul ve bil-vekale vucûh-u ahaliyi memleket mûma-ileyh Hasan Paşazade El-Hac Ali Beg Efendinin zimmetlerini amme-i da`va ve imanı muhasamadan ve min külli vucûh ve rayı `amı ve iskat hak eyledim ve bedeli sulh olan kadri ma`lûmeyi tamamen ahz u fimabad mütevekillerim taraflarından husus-u mezbure müte`allik kank ve taraftan da`va ve niza` zuhûr ider ise i`ndel –hükkam mesmuha olmayub `alel umum zimmetlerini ibra idtüğü beyin hüccet-i şer`iye virulsun diye bit-teva` ve rıza ve labil kerh-i ceza takrir etmekle ni`be tasdik el-mu`teber vesika bit-taleb ketb olundu.

Fil-yevm'ül-salis işrin min şehri Zil-hicci şerife sene erba`a ve erbâ`in ve mieteyn ve elf.

Emin Ağa Kethüda Mütesellimi mûma-ileyh

Katib Rivan Üveys Efendi

Katib Kethudâ Yusuf Efendi

S.23/B.76

Çorum ahalilerinden olub Medîne-i Adana'da Çay bahçe nam mahallede bundan akdem vefat iden ismi na ma`lûm fukuranın zahirede vâris-i ma`arufe ve gayri ma`arufesi olmayub terekisi Beytü'l-Mâla `aid ve raci olmağla hala Beytü'l-Mâla Amme Emmini ser-bevvabini Âliden İsmail Ağa Hazretleri tarafından ta`yîn olunan Emmini Beytü'l-Mal Hacı Hüseyin Ağa ma`rifetin ile ma`rifeti şer`iyle müteveffayı merkûmun terekisi tahrîr ve sûk-ı sultanide men yezîd fûruht olunan eşya defteridir. Fi 23 Rabiul-ahir sene [1]244

Nakl Mevcudu

Köhne siyah aba

Hurdavat

guruş 30

adet 1/ guruş 10

1,5

Yekün

41,5

Mihne'l- İhracat

Techiz tekfini

Resmi Beytü'l-Mal

Resmi muhakeme

guruş 18

guruş 2

guruş 2

Hizmet-i Beytü'l-Mal

Katibiye ve naziriye

Tellaliye ve hammaliye

guruş 1

guruş 1

guruş 1,5

Sahhü'l Baki

Guruş

16 iş bu on altı guruş on parayı müteveffayı merkûmun varisi zuhûruna kadar mûma-ileyh Ağa hazretlerinin hazînesine emanet vazi` olduğu kayıd şod.

S.23/B.77

An-asl Rumili ahalilerinden olub Medîne-i Adana'da bundan akdem kaza-i fevt olan Veli Hasan nam müteveffanın zahirde vârisi ma`rufe ve ma`rufesi olmayub terekesi Beytü'l-Mâla `aid ve raci` olmağla hala Beytü'l-Mal Amme Emini Adana Mütesellimi ser-bevvabini Dergâh-ı Ali İsmail Ağa Hazretlerinden taraflarına vekil-i nasb ve ta`yîn buyurulan Hacı Hüseyin Ağa ma`rifeti ve ma`rifeti şer`iyle bil-cümle terekesi tahrîr sûk-i sultâniyede bey`-ı ve fûruht olunan defteridir. Lakin buyurulub terekesinden esceb olub eshab-ı duyuna `an`il harren tevzib taksim olunub bir vech-i ati zikr olunur. Fi 24 Rebiu'l-ahir [1]244 sene

Köhne kulplu `antari

Al doru `esb

Köhne Trablus

Köhne yeşil sarık

adet 1 guruş 11

adet 1 guruş 168

adet 1 guruş 4

guruş 1,5

Sarı düğmeli/tokmaklı

tapanca

... 1 guruş 30

Cem`an

Yekün

guruş 614

Mihne'l-İhracat

Techiz tekfin mesarifi

Resmi Beytü'l-Mâl

Resmi Mahkeme

guruş 30

guruş 10

guruş 10

Hizmet-i Beytü'l-Mal

Katibiye ve naziriye

Ve cekkadriye kaydiyye

guruş 5

guruş 5

guruş 5

Tellaliye hammaliye

guruş 8

Sahhü'l-Baki

Guruş

145 zikr olunan yüz kırk beş guruş mütevefanın deyni olan iki yüz yirmi dört guruş an hayimatdan virilmiş olduğu kayıd olundu.

S.24/B.78

Kırk beş senesi şeref virud iden cizye berat-ı şerif suretidur.

Memalik-i mahrusemde vâki` ehli zimmetinden yahud ve nasaranın şer`a (...) makrun olan cizyeleri Beytü'l-Mâl müteselliminin emvali meşru`asından olmağla(...)üzre a`la ve evsad ve edna i`tibariyle evrak cizyesine sabık üzre kuşat ve bin iki yüz kırk beş senesi muharremi guresinden tevzi` evraka mübâderet olunmak bâbında Hatt-ı-Hümâyûn şevket-makarûnum sâdır olunmağın Adana Kazasında ve tevabi`nde sakin ve mütemekkin ve mevcut yerlu ve yabancı ve mürur ve ubûr iden ehli zimmet keferi ve Yahudi ve Ermeni Acem ta'ifelerinin şer'an üzerlerine edası lâzım gelen bin iki yüz kırk beş senesi cizyeleri cibayetine sene-i mezbure muharrem guresinden mübâderet eylemek üzre dört yüz kırk dört `adet a`la ve üç bin beş yüz doksan sekiz adet evsat ve yediyüz on iki adet edna evrakıyla esnaf-ı salise i`tibâriyle cem'an dört bin yedi yüz elli adet evrakla cibayet iş bu iş bu vâki` tevkî`-i refi`-i alişan-ı hakani kıdvetü'l- emacid ve'l-`ayan zîdemecduhu tefviz olunub bu Berat-ı Alişan-ı verdim ve buyurdum ki cizyedar merkum gurre-i Muharremü'l-haramda hakemü'l-vakt muvacesinde mîrî mührüyle mühür cizye evrakı boğçasının mühürlerin fek ve evrakda olan mühürler ile tatbik olundukda bir keseye vazî` vilayet kadısı mühürleyub dersa`adetime irsâl ve kalem-i mezbure tabî` belde ve karyede sakin mevcut yerlü ve yabâncı ve mürur ve ubûr iden ehli zimmet keferi ve Yahudi ve Ermeni Acem ta'ifelerinin emr-ı ve (...) hükmüne dahil olub şer'an cizyeye müstehak subb-ı i`lamlarından gereği gibi nakid ve ihtimam ile tefhiz olunub bir ferdi hariç ve kağıdsız kalmamak şartıyla vech-i şer'i üzre ahalisi beyyinde

mülk ve emlakına nazar olunub esnaf-ı selasenin kangı sınıfından `ad ve i'tibâr olunursa Hatt-ı Hümâyûn şevket-makrûnumla verilen nizâm mucibince zahirü'l-(...) olanlardan a'la i'tibâriyle kırk sekiz vasatü'l hal olanlardan evsad i'tibâriyle yirmi dört ve fakir mü'tememden edna i'tibâriyle on iki gurus alınub aynı esedi gurus tedarikinde acz ve işreti? olandan aynı esedi gurus taleb olunmayub ecnâs-ı nukûddan ne gûne akçe götürürler ise halisu'l-ayar ve tamü'l-vezn olanlar ki hesabıyla olunup mal-ı cizyeleri cibâyete ve şahıs şurud-ı makarrda mezkûreye kemal-i ihtimam ve i'tidal üzre mera'at olunub haddi tecavüz ve ta'di ile sebil-i sadakat ve tarik-i istikamın hukukundan adül idenlerin şer'an cezaları tertib oluna ve ehli zimmet keferenin her birine mîrî mührüyle mühür ve eşgaliyle birer kağıd virulub `amel-i cizyenin tevzi` iylediği evrakın a'lasından on iki ve evsaddan dokuz ve ednasından altı pare ma'aş ve bundan muidi bir varakdan birer pare cizye muhasebe hesabı ve katiblerine ücret-i kitabet ta'yîn olunmağla müctemi` olan mal-i cizyeden hin-i muhasebede dinlerine mahsub olunmak ve memalik-i mahrusemde vâki`evkaf kariyelerde sakin ehl zimmetten selatin-i `azam ve vüzerâ-yı kirâm ve mîrmiran vesa'irlerinin havâss ve ocaklıklarına dahil ve bazı esbâbâ binaen defterden ifrâz ve maktu` olan rahib ve patrik ve keşiş ve bir tarik ile ellerine beraat olup tercümanlık müsellimlik ve mukayyid ed'asında olanlar bil-cümle refi`-i ve madem ki iktisab-ı `amele kadar olub iktisabun amele kadar balığ? olur zamanet ve zararât ve kılıç veyahut ekser `ammetinde? Merîz? olmak gibi i`zâr-ı sahihası olmayan sâir ehl zimmetden istisnam olunmayub cümlesinden vech-i şer'i üzre tahmil ve istihkaklarına göre yed ve vahidden esnaf-ı selase i'tibâriyle cizyeleri cibâyete olunmak ve cizyeye müstehak olmayan sabî gulamlardan zahir (...) olmayan biri vefatı ve `amel-i mande olub ber vechle kar ve kise iktidarı olmayanlardan hilâf-ı şer'i şerif cizye taleb olunmamak ve ehl zimmetden anda virudunda ve def'ten edaya kudret-i olanlardan ma'da ancak(...) mu'temiminden ve dört Hazîne-i Âmirem'e teslim eylediler ve mal-ı cizye nakden ve ictihalen icab iden varidat-ı şer'iyeden ve Beytü'l-Mâl müteselliminin (...) emvalinden olmağla ehl zimmet-i sukut cizyeye mütesellimlerim olur `arzdan salim iken zil ve sıgar ile müstehak oldukları cizyelerin vermemek için büyüce `arz-ı iradesine ictira veyahud bir tarik ile aya ve bir yerde ihtifa veyahud a'laya müstehak iken edna cizyesin vormeye tasdî ider olur ise istishâb ve cizyeleri verdirmeyub bu gûne harekete cesaret idenler bâ'is hızlan ıyd olur `ukûbât-ı şer'ide ile mu`âkab olacakları mukarrer ve muhakkak bulub selâmet-i halleri için kemal-i intibâh üzre hareket eyleyeler ve cizyedarlar birbirlerinin mukâsemelerine dahil olmayan re`ayaya hile ile hazîne-i evrak gönderub tevzi` olunduğu şer'an sabit oldukda virdiği evrak-ı kiraya redd ve akçesi bit-tamam tahsil ve asıl cizyedarlarına teslim ve tahmil ve istihkaklarına göre evrakları mukasesine dahil oldukları cizyedarı tarafından virilub ber vechle ta'allül ve muhalefet itdirulmemek ve bâ'zı re`ayasının olduğu kasaba

ve kurada (...) ve (...) a'la veyahut evsad mütehammil iken a'la ve evsad cizyesin vermemek için civarlarında vâki`ahir kaza cizyedarlarından hile ile evsad ve edna kağıdı olup mirîye `arz eylemek ihtimali olur ise evvel-i asıllarını ahalisi beyyinde mülk ve emlakına nazar olunub esnaf-ı selâsenin kangı sınıfından `ad ve i'tibâr olunur ise vech-i şer'i üzre tahmil ve istihkaklarına göre evrakları virilub lakin bu bahane ile re`aya fukarâsına haddi tecavüz iylemeyeler. Ve her bir ehl-i zimmetin tahmil ve istihkaklarına göre cizyeleri cibâyet olunmak mükteza iken bâ`zı mahallat ve kuranın kocabâşları kendü cizyelerin tahkik için topdan evrak olup re`ayaya istihkaklarına göre virmeyub malı her ne ise yanlarında hesap ve hilâf-ı şer'i şerife (...) tevzî`-i olunduğu şem'i hümayuna ilka olunmağla böyle (...) dahi men` olunub her bir ehl-i zimmetin tahamüllerine göre cizyedar böyle evrakları virilub cizyeleri cibâyet olunmak hâsıl-ı kelâm hilâf-ı şurût-ı Berat-ı Alişanım bir ferdi hariç ve kağıdsız kalmamak şartıyla vech-i şer'i üzre tahmil ve istihkaklarına göre evrakları virilub cizye-i şer'ileri cibâyet olundukdan sonra kasaba ve kura üzerlerine topdan evrak tarh ve tahmil olunduğu haberi alınır ise (...) bu gûne harekete cesaret idenler bâ'is hızlân ıyd olur ukûbât-ı şedide ile mu`âkab olacakları mukarar ve muhakkak bulub cebânetine me'mur amiller dahi cezaen hakdan `adıl itmeyub kemal-i istikamet üzre hareket ve hilâf-ı şurût-ı Berat-ı Alişanım fukarâ re`ayasından başka (...) ve zahire (...) külçe akçesi nâmıyla bir akçe taleb eylemeyeler ve keزالık kuzzât-ı nüvvâb hariç mahkeme nâmıyla re`aya fukarâsından (...) ve kesr men bâ`desine mutalebe eylediler şöyle ki kadılar ve cizyedarlar celb-i mal surasıyla re`aya fukarâsına zûlm ve ta'di iderler ise ser`ân ve `âlenen tecessüs olunub izdiyâd aldıkları zahir olur ise kayd (...) Astâne-i Sa`adetime irsâl ve şer'an muhkem haklarından gelinub ana göre işbu Berat-ı Alişanım şurût-ı mürâ`ât olunub kadılar ve (...) ve karazabitleri ve sa'ir sükkân-ı vilayet bil-ittifak cizye cibâyeti hususunda cizye dahi i`ânet idub muhalefet ideri olur ise haklarından gelmek için ism ve şartlarıyla dersa`adetime arz ve i`lâm iyleyesiz her bir neferin cizye malını edâ iylediği ma'lûm olmak için cizyedarlar başka defter tutub kasabâda olanları mahallesiyle ve kurada olanları karyesiyle ve mürur u ubûr idenleri isim ve şöhretiyle `ammi el-esami defteri ve cizye muhasebesine teslim iylemek üzre dersa`adetime göndereler ve cizyedârlar kazaya ve kuraya tevzi` iylediği evrakı men bâ`d külçeler mühürleyub ve eşgalsiz kâğıd virilub hin-i iktizâda def`-ı iştibâh için tatbik olundukda mutâbık olmak için kılınmada hıfzolunan mühürleriyle mühürleyeler ve iş bu Berat-ı Alişanımda tasnih olunan şurût u kûyudun tefnid? ve icrasına beher birerleri gereği gibi ihtimam iyleyub hilâf-ı vazi` ve hareketden ihtiraz ve ictinab iyleyeler.

Şöyle bileler;

Alâmet-i şerife i'timad kılalar.

Tahrîren fil-yevmü'l -rabi? `aşer min şehri Zilhicce erbâ'a ve erbâ'in ve mie'tein ve elf.
Konstantiniyye

S.24/B.79

İş bu bin iki yüz kırk beş senesine mahsuben mah Muharremü'l-haram guresinde Adana Eyaletinin cizyesi ber vech-i emanet-i Adana teslimi ser-bevvabin Dergâh-ı Ali İsmâ'il Ağaya ihâle ve cümle ma`rifeti ve ma`rifet-i şer`iyle cizye-i mezkûrenin bâğçası (...) olmağla ber vech-i atî değer olunur. Fi Muharrem [1]245

Evrak

4440 a'la

3598 evsad

1712 edna

475

S.25/B.79

Adana hakimi olub Der- Aliyeye `azim olan şerif Efendinin Adana mahkemesinde baki kalan eşyaları zikrâtı beyan olur. Fî 6 Muharrem [1]245

Yeşil gizye kablu zerdeva	Müste`mel kaküm kürk	Kavuk yeşil müste`mel
kürk		sarık
guruş 1	guruş 1	guruş 1
(...)	Müste`mel (...) (...)	Mücelid defteri
guruş 19	guruş 1	guruş 1
Müste`mel sarı hurma	Def`a defter	Koyacak maid isdar
Çift guruş 2	guruş 1	guruş 1
Acem kiraz çubuk cedid	Mısır kari sarıklı ... cedid	Boş sagir kutu
guruş 4		
Çubuk kılıfı çuka	Tüfenk kılıfı	Tehlis kağıdı
kırmızı guruş 1	guruş 1	guruş 1

Müste`mel sandık dividi	Tokmak kundaklı Hacı Mustafa (...)	(...)	
	tüfenk		
guruş 1	tane 1	guruş 1	
(...)	sandık-ı cedid	sahre	
guruş 7	guruş 1	guruş 1	
Kır tay re`s	Kara kır tay re`s	Ak kara tay re`s	
guruş 1	guruş 1	guruş 1	
Langer	(...)	(...) sagir	
guruş 10	guruş 1	guruş 6	
(...)			
guruş 1			
Kaza-i fevt olan çemiş kürekli Ahmed Efendinin terekisi beyân Adana Hakimi Ş			
merkumun işidir. Fî [1]245 sene M 6			
(...) hakani kitab	Halı mecmu`a	Müste`mel beyazlı citari	Köhne şalı (...)
adet 1	adet 1	`aşarı adet 1	adet 1
Cedid-i hümayun	Köhne bir içlik	Köhne melez iç donu	Müste`mel beya
bezi			
ziraa`i adet 5	adet 1	adet 1 edna	adet 1
-(...) köhne esbab	Gözlü cedid hurç	Müste`mel halı seccade	
hurda parça adet 12	adet 1	adet 1	
Müste`mel at gri			
adet 1			

S.25/B.80

Badi (...) huruf oldur ki;

Bin iki yüz kırk dört senesine mahsuben mart itibariyle Adana Eyaletinde mütesellima hengamında cümle ma`rifet ve ma`rifetimizle vukü`u tevzî`den tarafımıza `aid ve râci` olub vazî` defteri olan mebalîğ ma`lûm el-mikdar akçeden nıfs-ı Adana ve hanat buda geru câhib-i şehri kuralları (...) ve komşularında bağçelerde ve komşularında tevzî` mezkurde tarafımıza `aid ber mücib defter Adana sarraf bezik(bezvik) oğlu yediyle tamamen aldım bunlarda bir gurus baki alacağım kalmadığı icalden iş bu halâs-ı tahrir ve memleketçe yedlerine i`ta olundu gerekdir ki vakt hacetinde ibraz olundu. Fî 8 Muharrem [1]240 sene

İsm`ail ser-bevabin

Dergâh-ı Ali/müslim Adana

S.25/B.81

Kıdvetü`l-ulemai`l-müttakin me`zunu`l-ifta fekahetlü müfti efendi zide takvahu ve kıdvetü`s-sada`ati`l- kiram Kaimmakam-ı nakib-i şerif siyadettü efendi-zide şerife ve şer`at şî`ar bu def`a Adana Eyaleti hükümetine vekil nasb ve ta`yîn olunan faziletlü El-Hac Ali Efendi zide fazluhuve mefahirü`l-emasil ve`l-akran eyalet-i merkume `ayan-ı El-Hac Ali Beg zide kıdve vesair vücûh-u memleket ve iş erleri zidet mekadiruhum inha olunur ki cümlelerin ma`lûmu olduğu vech üzre bundan akdem hakim vekili olan Ahmed Efendi ecel-i kaza ile fevt olunmuş ve el-halet-i heze umûr-u şer`iye mu`attal kalmış deyu vechle Estane-i devlet-i eşyaneden bir hâkim zühûruna kadar müteşer`i ehl-i hak el-halet-i heze halde mesned-i şerî`at e-hak ve müstehak kimesnenin vekil nasbı (...) ve mükteza olduğundan ve iktiza`i muma ileyh evsâf-ı mezkure ile mevsuf idüğünden ahkâm-ı şer`iye vekâleti uhdesine ihâle ve tefvîz kılınmış olmağla imdi tereke muhatabun muma ileysiz iktiza`i muma ileyh memleketimizde hakim bilub kaffe-i umur ve hükmüne `amel itâ`at ve hilâf-ı hareketden mücanebet eylesiz ve sen ki naib vekili muma ileysin sen dahi bu taleb hakkında ve şer`a nüvüveye? üzre da`vâlı `ibadi rübiyet ve herhalde ahkâm-ı şer`iden (...) ve her (...) himayet ve siyanet eylemeniz babında ve liva-i Adana`dan buyruldu işbu tahrir ve ısdar veya muma ileyh imdi oldu (...) (...) gerekdir ki ber mücib buyruldu `amel ve hareket iylesiz. Fî gurre Muharrem [1]245 sene

İmza

Adana Mütesellimi Dergâh-ı Ali Serbevabin İsmâ`il Mustafa

S.25/B.82

Vekil (...) hakim (...) vekiline

Kuru Köprü Mahallesi sakinelerinden Deli Mahmud'un oğlu `aidiyetim olub Acem oğlu İbrahimden da`vat idub bir kuş ve bir hacetli entari ve taraklı entari sulh olub da`vâlı huzuru şer`iye fasl? olduğu kayd olunur. Fî 18 Safer [1]245 sene

S.26/B.83

Vatan-ı Asliyesine Yüreğir Nahiyyelerinden Arab Karyesi günlerinden bundan akdem vefat iden Ömer Nam müteveffanın zahirde vârisi ma`ruf ve ma`rufesi olmayub terekesi Beytü'l-Mâla aid olmağla hala Adana Mütesellimi ser-bevvabin Dergâh-ı Ati sa`adetlü ismi Ali Ağa tarafından vekil İbni Beytü'l-Mal El-Hac Hüseyin Ağa ma`rifeti eşra` ile müteveffayı merkûmun terekesi tahrîr olundu. Gurre Muharrem [1]245 sene

Nakdi mevcudi
guruş 25

Yumri Ahmed zade
guruş 80

Karye-i mezburda bir mezar (...)
çift guruş 25

Yekün

Guruş 130

Mihne'l - İhracat

Techiz tekfini

guruş 25

Resm-i Beytü'l-Mâl

guruş 6,5

Resm-i Mahkeme

guruş 6,5

Hizmet-i
Mal

guruş 3,5

Beytül-

Katibiye Hizmeti Naziriye

guruş 2,5

Hizmet-i
Mübâşiriye

guruş 5

Zimmiye-i bâdirgane

(...) guruş 24

Sahhü'l Baki

Guruş

52,5 Zikr olunan elli altı buçuk buçuk guruş merkûm Hacı Hüseyin Ağa'nın zimmetinde
Emanete vâzi` olunmuşdur.

S.26/B.84

Vatan Asliyesinde ma'lûm olub Arab ta'ifesinden olub Medîne-i Adana'da Vakf-ı Saray kurbunda Arabların kahvesinde sakın iken bundan akdem vefat olan ismine ma'lûm fukaranın zahirde vâris ma'aruf ve ma'arufesi olmayub terekesi Beytü'l-Mâla `aid ve raci` olmağla hala Beytü'l-Mâl Amme Emini Adana Mütesellimi serbevvin Dergâh-ı Aliye'den İsmâ'il Ağa Hazretleri tarafından vekil nasb ve ta'yîn buyurulan Beytü'l-Mâl Hacı Hüseyin (...)ma`rifeti ve ma`rifet-i şer'îyle terekesi tahrir ve sûk-ı sultânîyede bey`-ı men yezîd olunan defteriyeden ber vech-i âti zikr olunur. Fî 6 Muharrem sene [1]245

Nakdi Mevcudi	Köhne `aba	Hurdavat
guruş 27,5	adet 1 guruş 2	guruş 1,5
Yekün		
guruş 31,5		
Minhe'l-İhracat		
Techiz tekfîni	Resm-i Beytü'l-Mâl	Resm-i Muhakeme
guruş 15	guruş 1,5	guruş 1,5
Hizmet-i Beytü'l-Mâl	Katibiye ve Naziriye ve Tellaliye ve hemmaliye	
pare 30	Kalemiye	
	pare 30	guruş 1,5

Sahhü'l Baki

Guruş

10,5 Merhum Hacı Hüseyin Ağa'ya emanete vazi` olunan on buçuk guruş on pare.

S.26/B.85

Ma`raş ahalinden olub Artin nam zimmi Hak dini kabul ve huzur-u şer`de kelime-i şehâdeti i`lan ve tefbiki başına dikkat (...) oğlu El-Hac Ömer Ağa ma`rifetiyle ismi Abdullah tescid olduğu kayıddır. Fî 3 Muharrem sene [1]245

NOT: 86. Belge olmadığından yazılmamıştır. 85. Belgeden 87. Belgeye geçilmiştir.

S.26/B.87

Bin iki yüz kırk dört senesine mahsuben Sarı Yakub Mahallesi kenarlarından yirmi bin guruşun kimesne meclis-i şer'i gelub şöyle taktır-i kelim ider ki bundan akdem (...) hasebiyle her ne ki hilâf-ı şer'a hareketim heva-yı hevesim olmayub her hareketim olmuş ise bu def'a (...) ve müte'azalarım bu tarihte ileyhim (...) (...) emriyle (...) min Abdullah revc iyledim. (...) (...) bundan hilâf-ı şer'a (...) sadır olursa teslim hal olsun olsun cümle takriri bu mahalle kayd olundu. Fî 15 Muharrem [1]245

S.27/B.88

Bursa `ayan Feyzullahzade Ahmed Şerif Efendinin ıslak emridir.

Kıdvetü'l-nüvvâb-ı meşari'in Adana Na'ibi mevlâna zîde 'ulema tevfik'-i ref'i hümâyun vâsıl olacak ma'lûm ola ki; Bur(u)sa `ayanı sabıka mu'ane-i deruneden sabıka Bosna Kadısı Feyzullahzade Es-Seyyid Ahmed Şerif Hilâf-ı rıza hareketine binaen hala derin sudur olan Hatt-ı Hümâyun şahane fermân-ı celil `unvân mülukanem mucibince (...) Adana'ya nefi ve iclal olunmuş ise de muma ileyhin `ukva babında şart beş sahife-i sudur olan Hatt-ı Hümâyun inâyet-i makarûn-ı şahanem mucibince doğru dersi`adetime verdurur ikâmet itmek ve min ba'de umur bir vesaye müdahale iylemek üzre ûk ve ıslak zımmetinde emr-i şerifim sudurunu bil-fail şeyh'ül islam ve müftü'l-enam olan Sabancızade alimü'l-ulemâi'l-mütebahhirîn efzalü'l-fuzelâi'l-mütevverri`în Mevlana Es-Seyyid Abdulvehhab edâ mellâhu ta'ala fezâilehu işâret itmeleriyle vech meşruh üzre `uk ve ıtlak olunması fermânım olunmağın imdi sen ki na'ibi muma ileysiz muma ileyhin şart mezkure ile `uk ve ıtlakına saire-i seniye-i mülükânem buyurdum ve erzanan kılındığı ma'lûmun o der kadim keyfiyeti (...) hoşuna gerek gibi ifade tekfîn ider ki kayıd nakidden tahliye-i sebiline mübaderet eylemek babında Fermân-ı Alişanım sudur olmuştur.

Buyurdum ki;

Hükmü şerifim vusul bulundukda bu babda vech meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudur olan fermân vâcib-ül ittiba' ve lazımlü'l imtisalimin mazmun ita'at-ı makrûniyle `amel ve hareket eyleyesiz.

Şöyle bilesiz;

Alamet-i şerife i'timad kılasız. Tahriren fî avahiri şehri Zil-hicce eş-şerif sene erba'a ve erba'in ve mie'tein ve elf.

S.27/B.89

El-hamdu lillahi rabbil`alemin ve selatü ves-salam Ala Resüline Muhammed ve ala sahbihi ecmein ema ba'id iş bu kitabın suht nisabın tahrir ve inşasına badi ve ba'is budur ki Medine-i Adana mahallatından Saracan Mahallesi sükkânından sahibü'l-hayrat-ı ve'l-hasenat Karşlı Mehmed Ağa bin Veliyeddin nam kimesne tarafından vakf-ı ati (...) takrirde vekil idub vekaleti sabit olan Pala Ali Bey ve Temurcu Musa Bey nam kimesnelerin şehadetleri `ilan Çulçuoğlu Kadı Veliddin bin Mehmed nam kimesne meclis-i şer'i şerif-i Ahmed-i ve mahfel-i din-i münif-i Muhammedide vakf-ı ati la ecli't-tescil vâlâda tamam mütevellî nasb ve ta'yîn eylediği ser muhzırın Hacı Hüseyin Ağa bin Mustafa nam kimesne mahzarında şöyle ikrar nam ve takrir-i kelam idub vakf-ı ati suduruna değin mu'kelemin silk-i mülk-i sahihasında olup mahalle-i mezburun vaki` bir tarafı kendi mülki ve yine bir tarafı kendi mülki ve yine bir tarafı kendi mülki ve tarafı rabi` gine kendi mülki ile mahdud bir bab fefkani ve tahtani ve uğrunda sofa ve kenif ve bir mikdar havluyu müştemil mülk menziline cümle tevabbi` ve lillahi? hak kaffe-i-i menâfi` ve'l-merâfik ile hasbünallahü teala ve taleben merzat Rabbü'l-Ali vakf-ı hüsn idub şöyle şart eyledi ki Hasan Paşazade eshab-ı hayratdan Ahmed Beg nam sahib icarın bina eylediği mescid-i şerifde ba Berat-ı Ali imam olan Karamani Kara Hafız Efendi menzil-i mezburu icareye virub beher sene ta'mir ve temiminden fazla galesine mutasarrıf ola ba'd vefatı mescid-i mezbure beher kim imam olur ise gale-i mezkure mutasarrıfa ve ruhumaya hayr dua ile yad eyleyeler. (...) (...) (...) şu (...) mütevellî muma ileyh bil-vükela teslim eyledim olduğu sair evkaf mütevellîleri gibi teslim eyledi dedikde `abbü'l tasdikü'l- şer'i emr vakf-ı tamam olduktan sonra vakf-ı vekil merkum Çulçuoğlu Kadı Veli bin Mehmed canib vefakatdan? semt şikaka azim olub vakf-ı `akar Hazret-i İmam A`zam ve himam efhim hazretleri katında (...) 'ari olmağla vakf-ı mezkurden rücu'a mü'kilem için mesağ-ı şer'i olunmağın vakf-ı mezkureden bi'l-vekâle rücu` iddirub kema fi'l- evvel mü'kilem mülküne ister vade hükmü talebi ederim dedikde gaybü'l- istintak mütevellî muma ileyh ser Muhzırın Hacı Hüseyin Ağa dahi (...) lazım ve mahle ma'lûm cevab bi'-sevaba `azim olub gerçi vakf-ı akâr imam müşârün-ileyh hazretleri katında lüzümden Medine-i Arap ise imam bin el-himam bin hazretleri katlarında lazımı hususen ba'de teslim ati mütevellî (...) kabul şerifleri üzre vakfeyetine hüküm taleb iderim (...) hakim maarifet sudur küttab (...) ve Hasan (...) Efendi Hazretleri huzurunda (...) (...) ve fasıl husumeti talebden olduklarında hakim-i mişarü'l ileyh hazretleri dahi canibinin deliyelerine im'anı nazar ve (...) (...) lağir olmakdan hazır idub imam bim himam hazretlerinin kavli şerifleri üzre menzil-i mecid ve mezkurun ola vakfiyetini ve saniye şurut ve kuyudunun (...) (...) hükmü muhkem-i şer'i (...) idub min ba'de nakdi ve nakdine mecal dahi mehal olduğu bedele ba'd (...) kanma ismi Aliyeddin (...)

(...) `alim ve icra vakıf `ali (...) el-kerim der fi`l-yevm `aşrîn min şehri Muharremü`l-haram sene hamse ve er-ba`in ve mi`etein ve elf.

Mahkeme Katibi Şehrizade Mehmed Edub Efendi

Katib Mahkeme Kulzade Mustafa Efendi

Hala Beytü`l-Mâl Hacı Hüseyin Ağa

Hacı Ömer Ağa'nın Kayını Mustafa Ağa

Arzuhalcı El-Hacı Hüseyin Efendi

An asl Şam şerifi amme

S.28/B.90

Ma`rüz ve (...) (...) Ömer devletleridir ki,

Adana Eyaletinden Şark Ordusuna müretteb yüz mehâr şeran ve kırk `aded arabanın üç yüz akçeden icab eden on iki bin gurus bedelyesinden seri`an irsal ve te`diyesi babında isti`calini hâvi Tatar Sabar Katar Mehmed Ağa kulları yediyle virud iden buyruldu emr isluveleri Medine-i Adana mahkemesinde lazım el-huzur muvacehelerinde ba`del-feth ve`l-kara sem`an ve ta`a merasimi ba`del eda cevablarında Adana Mütesellimlerin selef ve hulf vuku`a ve bundan akdem `araba bedeli on iki bin gurus vazî`i saliyane olub mütesellim muma ileyh meblağ mezburu kabzına me`mura eda itmeyub kendu umurlarına sarf ve furuht idüğü zimmetlerine geçirmiş olduklarından (...) olan bakayalarından (...) gösterir ki bedel-i mezkuresinde kalmağla bu günlerde beher nakdi tahsili müte`aser ise de arabaya bedelinin bir nısfı altı bin gurus dâmin vermeyan ider ki kabzına me`mure eda ve teslimi ve nısfı ihra olan altı bin gurus inşaallahu teala kariben eylül dehulinden yerlu birinden icab ve iktiza idenlerden cem` ve tahsil ve tamamen eda ve teslimi ahali bil-cümle müte`aheleri olub müte`ahedleri (...) mübin i`lâm (...) bu `abd ra`iyelerine al-hac ve altısı (...) Ola ki vaki` el-hal (...) (...) (...) `arz ve i`lâme cesaret olundu baki emr ve irade hazret min (...) (...)

Harir fi ve ahir şehri Muharrem`ül-haram sene hamse ve erba`in ve mie`tein ve elf.

S.28/B.91

İmamzade merhum El-Hac Hüseyin Efendi (...) Ahmed Efendinin beratları şot.

Adanada vâki` Ramazan oğlu (...) ve efkaf Halil Beg velid Ramazan Vakfindan olmak üzere yedi on akçe (...) vazifesine mutasarrıf olan İmamzade Es-Seyyid El-Hac Hüseyin dame raş fevt olmağla mahlulinde Sulbi oğlu erbâb istihkakından iş bu refi`-i tevkî`-i refi`-i asan hakanı Seyyid Ahmed zide kudretine tevcih ve yedine Berât-ı Alişanım verilmek ricasına vakıf-ı mezburenin bir

vechi meşruta mütevellisi Es-Seyyid (...) zide kudre `arz etmekle mucibince tevciye olunmak fermânım olmağın hakkında mezid `inayet Padişahanem zuhura götürub bin iki yüz kırk dört senesi şa`bânın yirmi dokuzuncu günü tarihle borç virulub rüss-ü hümayun mücibince bu Berat-ı Hümayuna virdim ve bu Berat-ı Hümayun verdim ve bu ba`d demekle mezbur Es-Seyyid Ahmed bin El-Hac Hüseyin zide kudre varub vech-i meşrûh üzre ta`yîn o nisyan yüz on akçe (...) vazifesini vakıf-ı mezbur mahsulinde mütevellisi olanlar yedinden alub mutasarruf ola şöyle siz alamet-i şerife i`timâd kılasız.

Tahrîr fil-yevm el-`aşrin min şehr Ramazan sene erba`a ve erbâ`in ve mi'tein ve elf.

Konstantiniyye

S.28/B.92

Veli

Adanada vâki` (...) Mehmed (...) vakfından olmak üzre yüz nim akçe vazife ile nısfı hüsule emanet cihetine mutasarrıf olan Hüseyin Halife velid kebirî fevt olub yeri(di)hali ve nısf-ı husule ser-i mahlûl olmağla mahlulinde Sulbi oğlu erbâb-ı istihkakından iş bu rafi` tevkî`-i refi`ül-şan hanı Es-Seyyid Ahmed Halife İbn-i Hüseyin zide İslahiye tevciye ve yedine Berat-ı Alışanım virilmek ricasına Adana Na'ibi müftizade Mevlana Es-Seyyid Ahmed şerif zide `ulema arz etmekle mücibince tevciye olunmak fermânım olmağın hakkında mezid `inayet padişâhânem zuhûra götürub bin iki yüz kırk dört senesi şa`bânın yirmi dokuzuncu günü tarihle müverrih virilen rû'su hümayunum mucibince bu berat-ı Hümayuna virdim ki mezbu Es-Seyyid Ahmed Halife İbn-i Hüseyin zide İslahiye varub müteveffayı merkûm yerine emanet-i mezkûre mutasarrıf olub eda-yı hizmet eylediğinden sonra ta'yin olunan yüz nim akçe vazife sen vakf-ı mezbur mahsulinden mütevellisi olanlarından olub mutasarrıf ola şöyle bileler;

Alâmet-i şerife i'tiyad kılalar.

Tahrîren el-yevmü'l `aşer min şehr Ramazan sene erbâ`a ve erbâ`in ve mi'tein ve el.

Konstantiniyye

S.28/B.93

Adana'da vâki` Ramazan oğlu yedi Mehmed Paşa ve evkaf Halil Beg Velid Ramazan Vakfından salis-i hassa cami` `atik (...) medresesine olan Es-Seyyid Hüseyin velidden fevt olub yedi hal ve cihet-i mezkûre husus-ı mahlûl olmağla Sulbi oğlu erbâb istihkakından iş bu refi`-i tevkî`-i rafi`ül-şan hanı Es-Seyyid Ahmed zide `ulema beher vechle mahalle ve müstehak olmağın

salis husule cihet mezbure bâbâser müteveffayı mezkûrun mahlulinden oğlu merkûme tevciye ve yedine Berat-ı Şerif-i Alişanım verilmek ricasına vakf-ı mezkûrenin bir vech-i meşruta mütevellisi Es-Seyyid Ali bin zide mecide `arz ve merkûm mütevefa-yı mezburun Sulbi oğlu olup ahalini mu`ayene-i mezkûre ahalisinden Estane-i Sa`adette merkure'i (...) Es-Seyyid Mustafanın ibni El-Hac Ahmed fevt (...) ibni İbrahim nam kimesnelerin Ali tarik'kül-şehade haberleriyle zahiri(ve) temayan olduğun evkaf Müftüsü Mevlana Es-Seyyid Ahmed (...) zide `ulema i`lam itmekle ber mücib i`lam tevciye olunmak üzre i`lam `ilmen (...) (...) fuzulen müteveri`n bil-fail Şeyhül-islam beşinci zade Mevlana Es-Seyyid Abdulvehhab iramül-din (...) esaret itmekle esaret mucibince tevciye olunmak fermânım olmağın hakkında mezid-i `inayet padişâhânem zuhure götürülüb bin ki yüz kırk dört senesi (...) yirmi ikinci günü tarihle müverrih virilen Rü'su Hümâyunum mucibince bu Berat-ı Hümâyuna verdim ve bâ'id dünkü mezbur Es-Seyyid Ahmed zide `ulema varub bâbâsı müteveffay-ı mezburun mahlulinden salis husule-i cihet mezbure mutasarrıf olup eda-yı hidmet eylediğinden sonra işbu Berat-ı Alişanım muğayir-i husule darlığı umuruna taraf ahirden hiç ferde mani' ve mizacım olmayub dahil ve ta'riz kılmayalar.

Şöyle bilesiz;

Alamet-i şerife i'timad kılalar.

Tahrîren fil-yevm (...) min şehr Zilka'de sene erbâ'a ve erbâ'in ve mi'te'in ve elf .

Konstantiniyye

S.29/B.94

Düstûr-ı mükerrem müşîr-i müfahham nizâmî'l-`âlem müdebbir-i umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkib mütemmim-i mehâmmi'l-enâm bi'rre'yi's-sâib mümehhid-bünyâni'd-devleti ve'l-ikbâl, müşeyyid-i'l-erkâni's-sa'âdeti ve'l-iclâli el-mahfûzû nebi-sunûfu avâtıfı'l-meliki'l-a'lâ Adana vâlisi Vezîrim Paşa edâ mellâhu ta'ala iclâlehü ve kıdvetü'l-kuzzâti ve'l-hükkâmi, ma'dinu'l-fezâili ve'l-ke'l'ami Adana Tarsus kadıları zîde- fazluhum tevki`-i refi`-i hümâyun vâsıl olacak ma'lûm ola ki ;

Ba Hatt-ı Hümâyun şevket-makrûn-ı Mukata`at Nazırı tarafından zabt u idare olunan mukatâ'atdan İstanbul Duhan Gümrüğüne rabt ile bir vech-i emanet uhdesinde olan memalik mahrusam enfiye mukata`ası mülhakatından Adana ve Tarsus (...) enfiye halkı bin iki yüz kırk üç senesi (...) ibtidâsından tecviz-i `inayetine gelince bir sene-i gelen zabt u rabt eylemek üzre on yedi bin beş yüz gurus bedel mukata`a ile sen ki vezir-i müşârün-ileyh selefin Nurullah Paşa adamallahu taala iclâleye elzam olmuş ise de iktizalı takribiyle senin `uhde ki ihale olunub tarafından zabt içün

emr-i şerifim verilmiş ise de enfiye halkı mezkûr mukaddema selefin müşârûn-ileyh tarafından mültezimine elzam ve bedel iltizamı olan mübayin-i mezburu tamamen ahz u kabz iylediğinden tarafından (...) olunmuş ve mebalîğ-i bedel-i mezkuren te'diyesi müşârûn-ileyh sarrafı tarafından bu de'fa te'hîr itdirilmiş olduğu beyan olunarak mukaddem virilen emr-i şerifim kaydı terfin ile selefin müşârûn-ileyh tarafından me'mur-u `amr ve terik zide kadre tarafından zabt u rabt olunmak üzere emr-i şerifim isdar-ı hususuna İstanbul Duhan Gümrük Emni Kabucubaşı Müteveffa Mehmed (...) hal hayatından takrir inha itmekden naşi (...) mezkur kaydı terkin olunarak mecidden emr-i şerifim isdar-ı hususuna iraden `aliyem ta'alluk idub ol veçhiyle terkin olunmuş olup ancak zaman zabtı Ağustos ibtidâsından olan memalik-i mahrusam enfiye mukata'ası mülhakatından der`aliyem ve mu'ra ve beyanıyla vaki` miri enfiye kâr-hâneleri idareye me'mur ibga olanların zikr olunan kâr-hânelerde enfiye i'mal verildikleri mahallerde serbest üzere bey`-ı ve fûruht kendulere ve taraflarından ta'yin olunan adamlarına mahsus olup (...) i'mal enfiye fûruht eylemek ve enfiye hususuna veziri-`azam ve Mir-i Miranda kirâm ve mütevellî evkaf ve kara-zabıtları ve havâs-ı hümayunum ve (...) ve mütesellimleri ve subaşları vesair (...) `askeri ve ahali `arif ta'ifesi tarafından ve (...) minel vücuh dahil olunmamak ve miri kâr-hânelerden ma'da mukaddem ve mu'ahir ihdâs olunan kâr-hâneler beher halde bulunur ise (...) ve bulunan enfiyeleri emini o malları ma`rifetiyle zahirenle canib-i mir için zabt u rabt olunub mugayir şurut hareketi idenleri olur ise o makuleler (...) (...) diyet ehl-i İslamdan ise zabt ma`rifetiyle ahz u bunu dahil zimmet-i re`ayadan ise Der`- Aliyem içzar ve vazi` kürk olunmak için dersa`adetime `arz ve i'lam olunmak ve müste'men ta'ifesi yedlerinde bulunan enfiyeleri miri fi'atı canib miri için zabt u mübala'a olunub kendulere (...) ma`rifetiyle te'dib olunmak ve enfiye i'mal ve fûruht idenlerin kâr-hâneleri (...) olunmak iktiza iyledikde hükkam ve zabıtan tarafından hilâf-ı nizam mahkeme harici ve `aidat mutalebesi vesair bahane ile tevtıl maslahat-ı miriye-ye ba'is olacak hâlâtdan mücanebet olunmak ve `ayan ve zabıtan taraflarından enfiye emniyelerine iş bu mahalle ve kazadan veyahud mukata'a (...) muhalefet itdurulmemek ve hilâf-ı nizam enfiye i'mal ve fûruht idenlerin enfiyeleri zabıtanda da`vaya tasdi idub olur ise mahallede istima` olunmayub dersa`adetime havale olunmak ve serian götürülenleri esnayı rahde (...) bekçileri ahz eyledikleri mevcut olan enfiyeleri canib-i miri için zabt olunmak mukata'a-ı mezburun desturü'l-amel tutulan şurut-u nizam Mir-i Aliyesinden eylediği mukayıt olmağla vech-i meşruh üzere `amel ve harekete bezll-i cüll himmet eylemek fermânım olmağın zabtına havi işbu emr-i âlişanım isdar ve irsal olunmuşdur. İmdi ve vusulunda keyfiyet irade-i `aliyem mantuk emr-i şerifimden ma'lûmun oldukda mücib müktezası üzere `amel ve hareket yerle eyalet-i mezkure enfiye halkı selefin mişarü'in-ileyh tarafından me'mur Ermeniye

ber mücib şurut zabt u rabt itdirilmesi hususuna sarf (...) eyleyesiz ve sizler ki kadılar muma ileyh (...) sizler dahi mücib emr-i şerifîyle amel ve hareket ve hilâfından tehâşi ve mübâ`adet eylemeniz babında Fermân-ı Alişanım sadır olunmuşdur.

Buyurdum ki;

Hükmü şerifimle vardukda bu babda vech-i meşruh üzre şerifatına sudur olan işbu emr-i şerif âlişanım mazmun-ı münifi birle âmil olub hilâfından (...) tevki ve mübâ`adet eyleyesiz.

Şöyle bilesiz;

Alâmet-i şerife i'timad kılasız.

Tahrir el-yevm (..) şehr Recep (..) sene erba`a ve erba`in ve mi`etein ve elf. Konstantiniyye

S.29/B.95

Araba bedel-i tahvili

Ba'isül-tahvil oldur ki iş bu bin iki yüz kırk beş senesine mah Muharremü'l-haramın ahirinde Adana Eyaletinden Şark Ordusuna müretteb bundan akdem kırk aded `araba bedeli on iki bin guruşun ba emr-i `ali mübaşir (...) hasebiyle bedel-i mezkureden bâlâda mestûr olduğu vechle bir nısfı altı bin guruş tamamen taraf velayetinden mütesellim bin dahi ahz u kabzı meş`ur taraf taraf velayete vakit hacetinde ibraz olunmak içün canib-i vilayetine verilmiştir.

Mustafa

İsmail

Memur

Beder

1

S.30/B.96

Kıdvetü'n-nüvvâbi'l- müteşerri`în Adana Nâ'ibi Mevlânâ zîde `ilmü tevkî`-i refî`-i hümayun vasıl olacak ma`lûm ola ki Trabzon Nâ'ibi sabık Kelkidi Yusuf hilâf-ı rıza hareketi inha olduğuna mebni bundan akdem (...) sudur olan emr-i şerifimle Adana'ya nefi ve iclâ olunmuş ise de merkum kesire? olub irade ve inha kulları bütün bütün güzüne münhasır olduğundan münefasına gelen gidenberü ve `iyal ve evladı giriftar zaruret ve sefalet olarak bi'l-vucuhu şayan `afv ve merhamet oldukları su'al ve evladı hala Trabzon Valisi ve ilhaken Gönnye Sancağı Mutasarrıf-ı ve canibin muhassılı ve bil intikal ve ol havali ser`askeri düstûr-ı mükerrerem, müşîr-i müfâhham, nizâm'ül-âlem

Vezirim Süleyman Paşazade Osman Paşa edâmallahu Taala iclale tarafına inhâ ve `afv ve ıtlakına müsa`ade-i seniye erzan kılınmasını istirham ve istika eylemiş oldukları bu def`a müşârün-ileyh canibinden de bar-semendar mülükânem tecviz (...) ba`d kendu emrunden gayri mutalih beldesine müdahale itmemek hanesinde `arz vadiyle ikamet itmek şartıyla tahliye-i seniyesine müsa`ade-i behiyem mülükânem (...) şayan kılınmasını iltimas alınmış olub ol babda emri şerifim suduruna bi`l fi`il şeyhü`l islam müftiü`l-enâm Mevlâna olan Sepetçizâde `alimü`l `ulemai`l ifzalü`l fezâil müteverri`în Mevlana Es-Seyyid Abdulvehhap edâmallahu taala işaret etmeleriyle işaretleri mücibince `afv ve ıtlak olunması fermânım olmağın imdi sen ki na`ibi muma ileyhimsin merkumun cürm `afv ve (...) kılındığı ma`lûmun oldukda şart ıtlakını guşu huşuh biz ki kebir kebir ifade ve tefehhüm bedelim kayıd nefinden tahliye-i sebine mübâderet eylemek bâbında Fermân-ı Alishânım sadır olmuştur.

Buyurdum ki;

Hükm-i şerifimle vusul buldukda bu babda vech-i meşrûh üzre şeref-yafta-i sudur olan fermân-ı vâcibu`l-ittibâ` ve lâzımü`l-imtisâlimin mazmun-ı itâ`at makrûnuyla `âmel ve hareket eylesiz.

Böyle bilesiz;

Alamet-i şerife i`timad kılasız. Tahriren fi evâsıt şehri`l Haramü`l-haram sene hamse ve erba`in ve mi`etein ve elf.

S.30/B.97

Adana şab mukata`ası emri sureti.

Düstûr-ı mükerrem müşir-i mufahham nizami`l-âlem müdebbir-i umuri`l-cumhur bi`l-fikri`s-sâkib mütemmim-i mehammi`l-enam bi`rre`yi`s-saib mümehhid-bünyani`d-devleti ve`l-ikbal müşeyyid-i`l- erkâni`s- sa`âdeti ve`l-iclâli el-mahfûzü nebi-sunûfu avatıfı`l-el-meliki`l-`ala Adana Valisi Vezirim Paşa edamellahu Ta`ala iclalehü ve kıdvetü`l-kuzati ve`l hükkâm me`âdinü`l fezâil ve`l kelâmi Adana ve Tarsus kadıları zide- fazluhum tevkî`-i refî`-i hümayün vâsıl olacak ma`lûm ola ki ba Hatt-ı Hümayun şevket-makrun-ı mukata`at hazînesinden zabt u idare olunan Gedüs Şabhanesi mukata`asının emr ve idaresi Hâcegân Divan-ı Hümayundan hala duhan gümrük emini kıdve`l e-macid ve`l-`ayan Mahmud....zide mecidenin `uhdesinde olduğuna binaen şabhane-i mezkur mukata`asının dahil ordusu olan mahallerde şabhane-i mezkur emini tarafından me`mur miri şahanelerinden mâ`de yedinde bir dirhem şab furuht olunmayub ve öri mezkurlerde fûruhtı memnu` olan Karahisar şarkî ve Efrenci şabı beher kemine yedinde bulunur ise girift ve ma`rifet-i

şer'iyile me'men mahalle vazî ve keyfiyeti i'lamıyla Der Aliyeme inha olunan hususları mukata'atına göre hakkında düstürü'l-`amel tutulan nizamından ise de şahane-i mezkurun ordularına olan cezire ve Adana ve Tarsus kazalarında şurût mezkurlerinden o rü'yetlerinden gaflet(...) ile ba`zen muhakkir ta'ifeleri buldukları mahallerde şab olup dedikleri mahallerde satarak mukata'a miriyeye cesaret ihtibâr iyledikleri bu def'a şabhâne-i mezkur emini Mir İbrahim tarafından inha ve şurût mezkur geri icrasıyla o makûlelerin refi`-i mazaratları babında emr-i âlişanım suduruna istida'â itmiş olmağla hıfza-i (...) istid'âsı vechle cezire-i mezkur ve selef-i zikr Adana ve Tarsus kazaları ve dahilinde ve mahallerde miri şabhanesinden ma`de-i ahrin (...) yedinde bir dirhem şab fûruht itdirilmek ve o makûle emr-i memnu'a cesaret idenlerin yedinde olan şabları ma`rifet şer'ile girift dâsiyeleri ismi ve (...) der-`aliyem inha olunmak babında sen ki mişar'ül-ileysiz sana hitaben tebliği hâvi emr-i şerifim sudurunu emin muma ileyh ba takrir inha itmekden naşi kapuda müraca'at olundukda selef-i zikr Gedüs Şabhânesinde hâsıl olan miri şab-ı iş celleri devecileri (...) idub ba'zı kazalarda (...) aldık rubu fûruht idub ol vechle miriye (...) iylemeleriyle o makûle şab-ı iş celleri deve halleri yedlerinde madem ki emniyetden memhûr ve mu'âmul ba tezkiresi olmayanlara min-ba'd şab furûhat itdirilmeyub ve (...) ideri olur ise mir içün girift olunmak ve şabhâne-i mezkurde hasıl olan miri şab (...) tahmil o ordusu olan mahallerde nakil olundukda ol makûlelerde (...) vesair zabitan taraflarından gümrük ve bac ve resm kaban (...) ve dolabına ve kasaba te'mile vesair bahane ile bir akçe ve bir celbe mutâlebe itdirilmek ve şabhane-i mezbure merbut olan mahallelerde Karahisar şarkî ve Efrenci şalı bey`-ı ve furûht olunmayub kimin yedinde bulunur ise ve her kim olur ise olsun hıfzü'l-nizam ma`rifet-i şer'le girift bir mahalle vazî ve tahir olunub (...) dahi ism-i ve şöhretiyle der-`aliyem `arz ve i`lâm olunmak şurutundan idüğü (...) mukata'asında der kenar olunmağla ber mücib şurû-ut `amel ve hareket olunmak fermânım olunmayan hasta-i iş bu emri Halil sanım sudur ve irsal olmuşdur (...) vüsulunde şabhâne-i mezkurde hasıl olan miri şabın ordusu olan mahallelerde nakil olundukda miri şabı furûht olmadıkça ahrin şabı min ba'de furûht olunmamak ve şabhan-i mezkurde merbut olan mahallelerde Karahisar şarkî ve Efrenci şabı bey`-ı ve furûht olunmayub her kimin yedinde bulunur ise ber mücib şurût girift(...) dahi isim ve resimleriyle Der Aliyem `arz ve i`lâm olunmuş hususuna bezl-i cüll himmet eylesin ve sen ki kadılar muma ileysiz siz dahi mücib emr-i şerifimle `amel ve hareket eylemek babında Fermân-ı Alişanım sadır olmuşdur.

Buyurdum ki;

Hükmü şerifimle vardıkda bu babda şarkiyatına sudur olan işbu emr-i şerîf-i celîlü's-şân-ı vâcibu'l-ittibâ' ve lâzımü'l-intisâlimin mazmun-ı itâ'at makrûnu üzre `amel olub hilâfında tevki`-i ve müaba`adet eyleyesiz.

Şöyle bilesiz;

Alâmet-i şerife i`timad kılasız.

Tahriren el-yevmül salis min şehr Zi'l-hiceti's-şer'îfe erba'a ve erba'in ve mi'etein ve elf.

Konstantiniyye

S.31/B.98

Sarayhan Mahallesi sakininden iken bundan akdem vefat Karslı Mahmud Ağanın mahalle-i mezburde ve gerek Korkmaz Karyesinde olan kaffe-i terekesinin defteridir ki zikkuratı `alel-in firâd beyan olunur. [1]245 sene Safer 2,5

Mahalle-i mezburde hazîne-i metruk fevkani ve tahtani menzil	Sim yıldızlı tüfenk	Sim yıldızlı piştov
bab adet 2	adet 1	adet 1 çift
guruş 1500	guruş 80	guruş 50
Kebir buçak	Müsta`mel çuka cebe	Müsta`mel sarı şal
adet 1 çift	adet 1 çift	adet 1 çift
guruş 10	guruş 60	guruş 10
... Kuşak	Müsta`mel gömlek	Müsta`mel eğer
adet 1 çift	adet 2	adet 1
guruş 10	guruş 10	guruş 2
Çuval çift	Gri şamdan	Müsta`mel kilim
adet 2	Adet 1	adet 2
guruş 20	guruş 20	guruş 20
Müsta`mel halı	Döşek	Minder
adet 3	adet 2	adet 3

guruş 45	guruş 40	guruş 30
Yastık	Köhne çadır	Müsta`mel keçe
adet 5	adet 1	adet 2
guruş 25	guruş 25	guruş 30
Abdest leğen ibrik (...)	Yorgan	Su tası
Adet 1	adet 2	adet 1
guruş 20	guruş 40	guruş 3
Köhne Kaplan Postu	Fenar	Nühas (...)
adet 1	adet 1	adet 1
guruş 10	guruş 5	guruş 20
Köhne duhan çıkın?	Kahve takımı ve fincan sim	
adet 1	(...) adet 1	
guruş 5	guruş 70	
Nühas kebir	Evan nühas	Duhan sade (...)
adet 1	tane adet 48	adet 10
guruş 40	guruş 288	guruş 1000
Müsta`mel tahta sandık	(...)	Müsta`mel çuka şalvar
adet 2	adet 8	adet 1
guruş 15	guruş 15	guruş 60
(...) hane	inek re's	(...) re's
adet 1	fî 33	fî 25
guruş 89	guruş 17	guruş 2
(...) el bar-gir	Kır bar-gir	Kısrak
adet 1	adet 1	adet 1

guruş 100	guruş 200	guruş 200
saban	Kamış	Demir
guruş 3	guruş 3	guruş 4
Kazma	Dükkân	Berduman karyesinde nısf-ı çift (...)
guruş 20	adet 20	adet guruş 400
(...)	(...)	(...)
adet 20	adet 1	adet 1
guruş 200	guruş 80	guruş 40
(...) vaki' bağı	Öküz	misüllü başında tarladan (...)
çift	adet 1	kantar adet 2
guruş 200	guruş 700	guruş 400
Def'a (...) Tarladan (...)	Def'a hinta harmanında bir vech-i tahmin	Def'a hinta harmanında
(...) Kantar adet 1	hinta adet 12	ber vech-i tahmin adet 15
guruş 200	guruş 750	guruş 920
Tutlu Tarlada ber vech-i	Def'a diğer tarladan koza kantar	
koza		
kantar adet 3	adet 1	
guruş 600	guruş 200	

Yekün

Guruş

9040 dokuz bin kırk guruşdur

0350 tecviz tekfin minha

8290

<u>5115</u>	duyunu furuhunda
3585	
<u>0250</u>	harç mahkeme minha
3335	sahhu'l-baki üç bin üç yüz otuz guruşdur

S.31/B.99

An-asl Bolu ahalinden Medine -i Adana'da birinci hattından (...) sakın iken bundan akdem vefat iden (...) Hüseyin Ağa nam mütevefanın zahirde varis ma`aruf ve ma`arufesi olmayub terekesi Beytü'l-Mâla raci` olmağla (...) Beytü'l-Mâl Emmini El-Hac Hüseyin Ağa ma`rifeti ve ma`rifeti şer'ile bil-cümle terekesi sûk-u sultanide bey`-ı min yezid olunub fûruht olunan eşyası defteridir. 25 Muharrem [1]254 sene

Bozlak gri `aba adet 1 guruş 33	Köhne (...) adet 1 guruş 24	Köhne (...) çuha adet 1 guruş 25
Köhne çuha (...) 1 guruş 27	Köhne entari 1 adet guruş 8	Def'a köhne entari (...) adet 1 guruş 9
Müsta`mel kuşak adet 1 guruş 18,5	Köhne Ahmed'den adet guruş 141	Köhne sarık ve hurda adet 2 Guruş 7,5
Müsta`mel tereke (...) adet 1 guruş 7	(...) adet 1 guruş 30	Lager bar-gir kır adet 1 guruş 60
Taraklı (...) (...) adet 1 guruş 22,5	(...) adet 1 guruş 16	Def'a himalacası (...) adet 1 guruş 15

(...) (...)	(...)	Köhne (...)
adet 1	top 1	adet 2
guruş 10,5	guruş 43	guruş 7

Köhne çizme (...) hurda	(...)
(...) 1	guruş (...) 377
guruş 8,5	

Mihn'el-İhracat

Techiz tekfin	Resm-i Beytü'l-Mâl	Resm-i Mahkeme
guruş 30	guruş 18,5	guruş 18,5
Hizmet-i Beytü'l –Mal	Katibiye ve Naziriye ve Kalemiye	Han Kirası derunune
guruş 9	guruş 9	guruş 48
Telaliye ve seccade (...)		
guruş 14,5		

Sahhü'l Baki

Guruş 229 Zikr olunan iki yüz yirmi dokuz guruş emin Beytü'l-Mâl El-Hac Hüseyin Ağa emanet kalmışdır.

S.32/B.100

Adana Müteselimi Sabık İbrahim Efendi'nin Sarraf Kayserili vasıl zimmi firar itmekle mersümün bâ`zı dini olub mütemekkin eylediği odada kalan eşyaların furüht olunan defter-i zikratı beyan. Fi 29 Muharrem [1]245 sene

Cedid şalı çuha	Cedid(...) citari `entari	Müsta`mel şal çuha (...)
adet 1	adet 1	adet 1
guruş 70	guruş 44	guruş 80
Cedid (...) fistan	Çitari cedid fistan	Cedid Kırmızı çuha (...)
adet 1	adet 1	adet 1

guruş 40	guruş 47	guruş 34
Çuhaya kuplu kısa kürk	Tereke hırkası	Cedid bez top
adet 1	adet 2	adet 2
guruş 32	guruş 30	guruş 26,5
Adana milas top	Beyaz (...)	Müsta`mel (...)
adet 1	adet	adet
guruş 12,5	guruş 10	guruş 3,5
Cedid (...)	Cedid Şal çitari	Cedid (...)
(...) 3	adet 5	adet 4
guruş 4,5	guruş 6	guruş 10
Cedid siyah çizme	Müsta`mel eğer	Bir kat yatak
adet 1	adet 1	adet
guruş 12	guruş 23	guruş 86
Köhne sandık	Köhne tencere	
adet 1	adet 1	
guruş 5	guruş 3 buçuk	

Yekün

Guruş

090

010 İhraç tellaliye semineye ve rikaba

080

S.32/B.101

Balada mestur emtia mezbure telef olacağın ifade ve ihbar etmeleriyle ber mücib (...) fûruht olunub mersumun deyununa eda olunmak hakkında infa`? olmağla mersumu kayıttan beş yüz seksen guruş Beytü'l-Mal tarafına olan divanına mahsuben te'diye olmuş olduğu haceze ibraz olunmak için iş bu defter kayd ve şerh verildi.

S.32/B.101(Belgede 101 geçtiği için)

Hasan Paşazade El-Hac Ali Beg virud iden mütesellimin emrinin süretidir.

Mefahirü'l-kuzat ve'l-hükkâm ma`adinü'l-fezail vel-kelam Adana Eyaletinde vakî` kazalarının kuzzat ve nüvvab-ı zide fazlhum ve kıdvetü'l-emacid ve'l-`ayan Adana vucûhunden olup bu def`a taraf-ı Devlet-i Aliyemden ayat-ı merkûmeye mütesellim nasb ve ta'yîn kılınan Hasan Paşazade Ali' nin zide mecide tevkî`-i vâkî` refi`-i Hümâyunum vasıl olunmak ma'lûm ola ki dinimizin düşmanı olan makulenin vire suretle Ezurum'u istilası cihetle el-haletinde Şark Ordusu maslahatı sakınmış olduğundan hala Adana Valisi düstur-u mükerrem müşir müftihüm nizamü'l-alem Vezirim Es`ad Mehmed Paşa ademellahu teala iclale `asker sürücülüğü ile Şark Ordusuna me'mur kılınarak Adana Eyaleti tarafından mensuk ve re`aya perver mütesellim ile zabt u iradesi lâzım gelub sen ki mûma-ileyhsin sen evsâf mezkûrenin münsıf olduğuna binaen taraf-ı Devlet-i Aliyemden eyalet-i merkûmeye mütesellimi nasb ve ta'yîn kılman hususuna irade-i seniye mülûkânem ta'lluk idub ol bâbda Hatt-ı Hümâyun şevket-makarûn şâhânem sahife-i bera-yı sudur olmağla vusûl emri şerifimden zabt u rabt memleket ve inha ve def'i ve refi`-i şurutda ve eşkıya ile himayet ve siyanet fukara ve za`ifa emr-i ahalinde ihtimam ve reft ve tahsis-i hicac-ı zevi (...) bâla minel-ves-salam ebad ve zehayiri vesa'ir umûr-u mühimme Devlet-i Aliyemin bir vakıf-ı matlub rü'viyet (...) madesine sarf ve vasi` ve mukadderat ve her halde şeri`at (...) cânibi Peygamberiye temmessük ve tevekkül ile ve vedi`a-ı Cenab-ı Hazret-i Rabbi İzzet olan sukkan memleket ve fukara-yı ru`yete bir güne zûlm ve ta'di vuku'a gelesi isyanı istihsal eder ki taraf eşük şâhânem içün cümleden isticlab da`vet-i ceriyeve (...) vasi` ve kudret vali müşârün- ileyh tarafına raci` `ai`dat ve tayyaratı? olageldiği vechle ahz u kabz birle defteriyle te'diye ve teslim-i mübâderet eylemek fermanım olmağın me'murunu (...) rikab-ı müstetabdan iş bu emr-i celil el-kadrim ısdar ve tesiyar olunmuşdur imdi keyfiyet me'muriyetin ma'lûmun oldukda bir minval muharrer-i `amel ve hareketle (...) (...) kar-güzarı ve sadakat-ı mezid sa'y ve gayret ve hilâfından tevkî`-i ve mübâ`adet eylesin ve siz ki kuzzât-ı ve nüvvâb-ı mûma ileyhsin mîrî mûma ileyhin eyalet-i mezbureye mütesellim nasb olunduğu ma'lûmunuz oldukda mütesellimin mezkûru kendune zabt vali müşârün- ileyh tarafından raci` olan `aidat ve tayyarat-ı ola geldiği üzre ahz u kabzı itdurub mütesellimini umuruna cânib-i ahirden müdahale ve ta`riz olmamasına ihtimam ve dikkat eylemeniz bâbında Fermânı Alişanım sâdır olmuşdur.

Buyurdum ki;

Vusül buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şerifatını sudur olan fermân vacibü'l-‘ittibâ’ ve lâzımü'l imtisalimin mazmun ita`at-ı makarunuyla `amel ve hareket eylesiniz.

Şöyle bilesiz;

Alameti şerife i`timad kılasız.

Tahrîren fi evaahir şehri Muharremü'l-Haram sene hamse ve erbâ`in ve mie'tein ve elf.

Konstantiniyye

S.33/B.102

Mücib Emr-i Ali üzre mektubu

İzzetmendim Beg

Dinimize düşman olan makulunun ve bir suretle Erzurum'u istilasî cihetiyle el-haleti heze şark ordusu maslahatı sıkışmış olduğundan hala Adana Valisi `atüfetlü Es`ad Paşa Hazretleri `asker sürücülüğü şark ordusuna me'mur kılınarak Adana Eyaletinin tarafından mansuf ve re`aya mürür-ı mütesellim ile zabt u idaresi lâzım gelub min evsaf mezkûrenin mensuf olduğuna binaen taraf-ı devlet-i `aliyeden eyaleti merkûmeye mütesellime nasb ve ta`yîn kılmak hususuna irade-i seniye-i şahane ta`allukuyla ol bâbda şeref-sudur buyurulan Hatt-ı Hümayun şevket-makrun mülükane mücibince mütesellimin mezbure me'muriyeti natuk bir kıt'a fermân cihanmuta-ı Padişahı ısdâr tısyar olunmuş olmağla vüsulunde zabt u rabt -ı memleket ve ittihad defî`-i ve refi`-i şurûr fesad ve işgal ile himayet ve siyanet fukara ve za`ika emr ehline ihtimam dikkat ve tecessus cihad rüyü'l ittihad (...) bâla min ves-selam iyâb ve zihabları vesa'ir umur-u mühimme devlet-i `aliyenin bir mirfak matlubu `ali zürriyet ve tesviyesi maddesine sarf ve bey`-ı ve mukadderat ve herhalde şeri`at cenab-ı Peygamberiye temessük ve tevessül ile vedia-i Cenab-ı Rabbi İzzet olan mekân-ı memleket ve fukarâ-yı rü`yete bir gûn zûlm ve te'di vukû'a gelmemesi isyanı istihsal ider ki taraf-ı eşraf-ı şahane için cümleden isticlab da`vat-ı hayriyeye bezl ve sa` ve kudret ve vali müşârün-ileyh hazretleri tarafına raci` `aidat ve tayarat-ı olageldiği vechle ahz u kabzu birle defteriyle te'diye ve teslime mübâderat eylemek için ka'ime tahrîr ve irsâl olunmuşdur. İnşallahu Te'ala vusülunde ber vech-i muharrer harekete mübâderet eylesin. Fi 29 Muharrem [1]245 sene

S.33/B.103

Erzurum ahalisinden Kuru Köprü Mahallesi kurbunda medrese civarında bundan akdem vefat iden Hasan nam mütevefanın zahirde vâris-i ma`ruf ve ma`rufesi olmayub terekisi Beytü'l-Mâla raci` olmağla emini Beytü'l-Mâl olan El-Hac Hüseyin Ağa ma`rifeti ve ma`rifeti şer'le

merkûmun bil-cümle terekesi tahrîr ve sûk-ı sultanide bey`-ı men yezid ile furûht olunan eşya defteridir zıkr ve beyan olundu. Fi 2 Safer [1]245 sene

Köhne kısa abâ	Köhne entari	Köhne don	Basma harab	Hurdavat	Sarı takım
adet 1	adet 1	adet	adet 1	adet 1	tabânca
guruş 1	guruş 1	guruş 1	guruş 1	guruş 2	guruş 53
Yekün					
guruş					
09					
Mihne’l- İhracat					
Tehciz tekfini masarifatı		Resm-i Beytü’l-Mâl		Resm-i mahkeme	
guruş 15		guruş 2		guruş 3	
Hizmetü’l Beytü’l Mal		Katibiye ve hüdamiye		ve Ve cânibiye	
guruş 1,5		guruş 1,5		guruş 7	
Tellaliye ve nakliye					
guruş 2,5					

S.33/B.104

Guruş

25,5 İş bu yirmi beş buçuk guruş müteveffa-yı merkûmenin vârisi zühûruna kadar merkûm Hacı Hüseyin Ağa`da emaneten ma`rifet-i şer`i vâzi` olundu. Fil-asıl Kayseri sükkanında sabık Kayseri`ye serdarının oğlu Hacı Ali Ağa ve Refik Abdullah Ağa ile mu`itinde olan arkadaşlarıyla Kayseri`yeden firar ve Adana tarafında girift olub ba fermân-ı Celili şan ser mukâta`aları der`aliyeye gidub bu tarafda olan eşyaya hala Adana Mütesellimi Necabetlü Ali Beg Efendi tarafından

Beytül-Mâl kabzına vekil El-Hac Hüseyin Ağa ma`rifeti ve ma`rifet-i şer`iyle sûk-ı sultanında bey`-ı men yezid olan muhalefet defteridir. Ber vech-i ati `ali zikr olunur. Fi 17 Safer [1]245 sene

Tokmak ve şişhane ve bâşı Def`a Filinta tüfenk ve Def`a beyaz fındıklı
kundaklı şişhane

tüfenk adet 3 ve sim kari tüfenk tüfenk adet 1
guruş 100 buçuk guruş 202 guruş 134

Sim kılıç Def`a karavna
adet 1 adet
guruş 214 guruş 19

Sarı takım postu Def`a postu Bâlta ve topuz ve simli piştov
guruş 51 guruş 233 bâcağı
guruş 13

Köhne seccade Köhne şalvar Ve kapud başlığıyla
adet 2 adet 1 adet 1
guruş 39 guruş 90 guruş 189

Def`a piştov çift Sancak ridas ve bu koca şalı Def`a piştov çift 5
fî köhne `abâ ve müsta`mel
gömlek ve köhne bu koca
hurç
adet 1 guruş 175 guruş 146,5
guruş 40

Köhne pala ve bâcak ve kama Def`a piştov Kahve takımı ve kahve diğer
menü
guruş 64 adet 3 guruş 60 guruş 114

İş bu bâşlık ve şapka adet 13 İş bu bâr-gir ve kısa ak reş
guruş 38 guruş 22

Cem`an yekün
Guruş
2228
Mihne`l-İhracat

Techiz tekfinlerine
guruş 110

Dellaliye
guruş 56

Katibiye nazıriye ve hüdamiye
guruş 56

Nakliye
guruş 8

Resm
guruş 600

Tatar`a harcırah
guruş 1500

Sahhü`l Baki
guruş
298

S.34/B.105

Ya Fettah yâ Rezzak ya Alim

(...) şerif nisab-ı eşrâf kazalarından Mevlana Ömer Hulusi Efendi dame mukata`a ba`de`l-tehiyatına vâfiye inha olunur ki bir vech-i mensub mutasarrıf olduğum Adana (...)Yüreğir Kazasının umûrû`l-ahkam-ı şer`iyesi işbu sene hamse ve erbâ`in ve mi`te`in ve elf Muharremü`l-haram gurrelerinden zabt iylemek üzre tarafımızdan cenabınıza ihale ve tefviz olunmuşdur gerekdir ki kaza-i mezburu gurre-i şehir merkûmeden zabt idub beyne`l-ahali icra-yı ahkâm-ı şer`i `ali ve vaka`a olan muhalefet mevtay-ı `askeriyenin mücib-i tahrîr olanlarını ketb ve terkim ve beyne`l varisa bil-hazînedar şer`iye tevzî`-i ve taksim eyleyub beher halde cadde-i şeri`at Muhammediyeden ser-mu a`dul? efran-ı tecriz itmeyesin ve`s-selâm.

Es-Safir Hüseyin Es-Safa?

Es-Safa-i Mezbur

S.34/B.106

Adana Valisi Es`ad Mehmed Paşa Hazretleri tarafından zühur iden diğer emrin suretidir.

Düstûr-u mükerrer müşîr-i mûfahham nizâmî'l-`âlem müdebbir-i umûrî'l- Cumhûr bi'l-fikrî's-sâkib mütemmim-i mehâmmil-enâm bi'rre'yi's-sâib mümeahhid-bünyânî'd-devle ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkân'üs-sa`adeti ve'l-iclâl bi sünûf-ı 'avatıfu'l-mülkü'l-âlâ Adana Valisi Vezirim Es`ad Mehmet Paşa Edâmallâhu Teala iclâle tevkî'-i refî'-i hümayûn vasıl eylemek ma'lûm ola ki; din-i devletimizin düşmanı olan Moskov keferesi Erzurum ahalisinin Kemal-i cemiyetilerden nâşi Erzurum'u istila ve Bayburt tarafından Trabzon üzerine sarkındılık dâ'iyane-i kesresinde olduğuna mebni bu def'a şark ordusu ser`askerliği hala Trabzon Valisi ve ilhak ve Gönve Sancağı Mutasarrıfı ve canibinin muhassılı ve Soğucak Su ve Gelincik Limanı Ka`aları muhafızı ve bil-cümle kabail ve Akvâm Nazırı ve Trabzon ve havalisi Ser`askeri destur-u mükerrer müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem vezirim Seyyid Osman Paşa adamellahu iclâleye ma`âden-i Hümayunum emaneti ve Bozok Sancağı elli kile ihale ve tefviz ve Karahisar- ı şarkide ikamete me'mur iken mukaddemce Sivas Eyaleti kenduye tevcih ve ihsan olunan Hacı zâde destur-u mükerrer müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem vezirim Hasan Paşa adammellahu Taala iclâleye dahi şark ordusu harcacılığıyla Erzurum Eyaleti tevciyle kılınmış olub elhaleti heze düşmanın tutumuna nazaran Hatt-ı Şarkiyenin işe yarar me'murin ve `askerin (...) gayriyetinizin (...) esbab-ı tezvinî istihsal olunarak refî'-i sa'il i`dâye (...) (...) ikdam ve mübâderet olunması lâzım gelub sen ki vezirim müşârûn-ileysin sen saltanat-ı seniye'nin `akil ve hamiyetkâr ve gayret ve hamiyetle şeref-şiar tis`ar vüzerâ-yı a`zamdan olduğuna bina`en Trabzon'dan mensuf ve re`âya perver mütesellim ile zabt olunmak üzre Adana Eyaleti kemakan `uhdende olarak senin `asker sürüçlüğüne? şark ordusuna me'muriyetin hususuna irade-i seniye-i mülükânem ta'allukuyla ol bâbda Hatt-ı Hümayun şevket-makrûn-ı şâhânem sahife-i pareyi sudur olmuş olmağla mecûl olduğuna kar-güzarı ve hamiyet müktezası üzre olduğun mahalden hareket verer İskenderun (...) kâ'in kaza ve kasabat ve kura' sakın eli silah tutan ve harb (...) müktedir olan `umûm ehli İslâm `aza ve cihada (...) ve tahriyen bir de şark ordusuna sevk ve isâle mübâderet ve ledi vusul sen dahi ser`asker müşârûn-ileyh ve me'muren sa'ire ile merasim ittikaf ve itthadiye re`âyet birle dini-mûbin yolunda ve saltanat-ı seniye uğrunda gayyurane ve dirayetmendane hüsn-i ibrazına bezl sa` ve kudret eylemek fermânım olmağın me'murun havî mahsusen rikâb müstetabdan iş bu emr-i celil- i kadrîm-ısdar ile irsâl olunmuşdur imdi keyfiyet me'murun ma'lûmun oldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre `amel ve hareket senden me'mul işar-ı mürdi ve şecâ'at levâzımını ifa ile din Devlet-i Âliye ibraz-ı hazimet ve sadâkata sa` ve kudret ve

muğayir vâzi` ve halat ve vuku`nu tecvizden ziyade tevki ve mücânebet eylesin bâbında Fermân-ı Âlişanım sâdır olmuşdur.

Buyurdum ki;

Vusul buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yafta-i sudur olan fermân-ı vâcibu'l-ittibâ' ve lâzimu'l-imtisâlimin mazbun-ı itâat makrûnuyla `amel ve hareket ve hilafından tevki`-i ve mübâ`adet eylesin.

Şöyle bilesiz.

Alâmet-i şerife i`timad kılasız.

Tahirer fil-ahir şehr Muharrem`ül-harâm sene hamse ve erbâ`in ve mi`te'in ve elf.

Konstantiniyye

S.34/B.107

Mücib üzre buyruldu

Şer`işar? Adana eyaletinin hâvî olduğu kazaların kuzzât ve nüvvâb-ı efendiye zide `ulmuhum ve mufahiru'l- emasil vel akran Adana Mütesellim-i İzzetlü El-Hac Ali Beg ve kazaların vucûh-u ve a`yan vesâir iş erleri zidet mukaddirhüm inhâ olundu ki cümleye ta`rizden müstağni olduğu üzre din-i devletimizin düşmanı olan Moskov keferesi Erzurum ahalilerinin ve `askerin kemal-i hamiyetiniz gelenleri naşı Erzurum'u istila ve Bayburt(d) tarafından Trabzon üzerine sarkındılık dâ`iye-i (...) senden olduğuna ve Hatt-ı Şarkiyenin işe yarar me'murin ve `asker-i kesire gazinizin ile esbâb takviyeti istihsâl olunmak lâzım geldiğine binaen Adana Eyaleti kakan? `uhdemizde olarak şark cânibinde tehşir iden Ordu-yu Hümâyun Sürücülüğü me'muriyeti yemin yesarıyla`uhdemizde ihale buyurularak rah-ı rasıtımızda kaza ve kasabat ve kurada kain eli silah tutan ve harb ve darbe muktedir olan `umum Ehli İslamını gaza ve cihada tahriz ve tahrik birleşerek ordusuna sevk ve isâle mübâderet olunmak bâbında me'muriyetimiz hususuna irade-i seniyye hazret-i cihandarı ta'alluk ider ki ol bâbda sahife-i pîray-ı sudur olan Fermân-ı Âlişan şeref vurüd itmiş ve emri şerife mezkûrun bir kıt'a mümza ve mahtum süreti bil-ihraç tarafınıza gönderilmiş ve red istemiş yemin ve yesarımızda vâki` kaza ve kasabat ve kuradan `umum-u Ehli İslamın eli silah tutan erbâb-ı harb ve darbını ordu-yu şarkî cânibin sevk isâl-ı lâzım gelmiş olduğu siz ki muhatabınıza mûma-ileyhim ser-keyfiyet suret emri şerif mezkûrun dahi ma'lûmunuz oldukda eyalet-i mezkûrun hâvî olduğu kaza ve i`şariyenin işe yarar ve eli silah tutan kaffe-i-i Ehli İslamını buyruldu hududu (...) ma`rifeti şer'i ve cümlelerin ittifak ve ma`rifeti ve ta'yîn olunan mübâşirimiz ma`rifetiyle cem` ve nidarın birle mütehizan memalikden kar-güzarı ve mücerrebü'l-etvar `asker zabt u rabtına muktedir bir yeni

bâşbuğu nisabıyla tehriz ve tertib ve isim ve şöhretlerini mübâyin bir kıt'a defterinin tanzim ve ihraç olduğu i'lamını mübâşiriyle tarafımıza takdim iderek şark ordusu cânibine sevk(sûk) ve tesireye mezid i'tina ve gayret ve düşman dinimizin bil-cümle ümmet-i merhume-i Muhammediyye hakkında ne sürette icra-yı (...) niyet (...) olduğu cümleye ma'lûm ve kaffe-i müslimine elden geldiği müretteb deyn-i mübeyin ve Devlet-i Aliye ider hiç uğruna canib parane çalışmak farz-ı `ayn müsabesinde olduğu o gayr-ı mevhum olmağla gayret din-i mübin iktizâsını bil-icra iş bu madde (...) ve rahatla ber vech-i muharrer eyalet-i mezburde ka'in olarak Ehl-i İslâmın erbâb-ı harb ve darbını cem` ve tedarik ve muktedir bâşbuğuma nisabıyla mahal-ı merkûme sevk(sûk) ve îsâl ve ism-i şöhretlerini beyan defteri ihraç i'lamını mübâşirine teslime tarafımıza irsâl hususuna kemal müsere`at birle bu hususda ihmal ve (...) ve i`zar ve hediye-i teşebbüs olunur ise ve dünyada dar `ukbada dahi nedamet me'suliyeti mücib olacağı cümleye ma'lûm olarak halatdan olmağla bir mukteza hamiyet ve gayret-i İslamiyet dakika-i vahde te'hir ve terakî sureti bir vechle tecviz olunmayarak cümleliz ittifakiyle bir mütevellî muharrer-i hareket ve infaz irade-i şahaneye bezl bera-yı mukadderat eylemeniz bâbında divan-ı Adana ve sevk `asakir-i ve merhale-i (...) iş bu buyruldu tahrîr ve ısdâr ve kıdvetü'l-emasil vel-akrân selamımız Osman Ağa ile bâ'is ve tesyar olunmuşdur mebni ta'ala vusulunda gerekdir ki ber mücib suret-i emr-i ali ve buyruldu `amel ve hareket ve hilâfindan gayetü'l-gaye tevki ve mübâ`adet iylesiz deyu. Fi 11 Safer [1]245 sene

S.35/B.108

Yed-i vahdine enfiye fûruht olunmasında emrin süretidir.

Düstûr-u mükerrerem müşîr-i mûfahham nizâmi'l-`âlem müdebbir'il umûri'l- Cumhûr bi'l-fikri's-sâkib mütemmim-i mehâmmil-enâm bi'rre'yi's-sâib mümehhid-bünyânî'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkân'üs-sa'ade ve'l-iclâlü'l-mahfûf bi sünûf-ı `avatıfu'l-mülkü'l-âlâ Adana Valisi Vezirim Paşa Edâmallâhu Teala ve iclâle ve kıdvetü'l-kuzât-ı ve'l-hükkâm meadinü'l el fezâil vel-kelem Adana ve Tarsus Kadıları zîde fazlehu tevki`-i refi`i Hümâyun vâsıl olacak ma'lûm ola ki bâ Hatt-ı Hümâyun-ı şevket-makrûn-ı mukâta`at hazînesi tarafından zabt u irade olunmakta olan mukâta`atdan İstanbul Duhan Gümrüğüne rabt ile idaresi ber vech-i emanet uhdesine ihale ve tevfiz kılınan iradet cemiye-i mîrîyeden memalik mahrusum enfiye mukâta`ası mülhakatından Adana ve Tarsus kile enfiye (...) bin iki yüz kırk dört senesi ihtivasını ibtidasından temmuzu gayetine gelince bir sene kamile zabt u idare eylemek üzere Ömer ve nam kimesnelere ber vech-i emanet ihale olunmağla şurûtu mucibince bir kıt'a emr-i şerifim sudurunu hala İstanbul Duhan Gümrük Emmini Hâcegân Divan-ı Hümâyunumdan kıdvetü'l-ematicid vel-ayan Mehmed zidehum zîde mecide ba

takrir inha itmekden naşî kayude müraca`at olundukda zaman zabt ihtivas ibtidasından olunan memalik mahrusam enfiye mukâta`ası mülhakatından der- `âliyem ve (...) (...) vâki` mîrî enfiye kâr-hâneler dahi idareye me`mur emini olanların hak olunan kâr-hânelerde enfiye i`mal dedikleri mahallerde serbest üzre bey`-ı ve fûruht-ı kendulere ve taraflarından ta`yîn olunan o Medîne mahsus olub icra-yı enfiye i`mal ve fûruht iylemek ve enfiye hususuna vüzera-yı `âzâm ve mir-i miran-ı kiram ve evkaf mütevellileri ve kara zabıtları ve havâs-ı Hümâyun (...) ve mütesellimleri ve subâşıları vesâir `askeri ve ihsal `ârif(`urf) tai`fesi taraflarından ve (...) Minel-veche dahil ve ta`riz olunmamak ve mîrî kâr-hanelerden ma`ida mukaddem ve mu`ahir-i ihdas olunan kâr-hâneler beher dahilinde bulunur ise sedd u bend-u bulunan enfiyeleri emini ve adamları ma`rifetiyle (...) canib-i mîrî için zabt u kürfet olunub müğayir şuruta hareket edenleri olur ise o makuleler acelel- te`dib ahali İslâm ise zabt-ı ma`rifetiyle Ahzaklu bend ve ahali zimmet re`ayadan ise Der`aliyeme ihzar-u vâzi` ve kürk olunmak için dersa`adetime `arz ve i`lam olunmak ve müste`men ta`ifesi yedlerinde bulunan enfiyeleri ma`rifetiyle cânib-i mîrî için zabt u mübâyede olunub kendulere ma`rifetiyle te`dib olunmak enfiye i`mal ve fûruht idenlerin kar-haneleri sedd u bend-u olunmak iktiza eyledikde hükkam ve zabıtan taraflarından hilâf-ı nizâm mahkeme harici ve (...) mutalebesi vesa`ir bahane ile ta`til maslahahat-ı mîrîye bâ`is olacak halinde mücânebet olunmak ve `ayân ve zâbitân taraflarından enfiye emine iş bu mahal vukufudur veyahud mukâta`atdan deyü muhalefet itdirilmek ve hilâf-ı nizâmı enfiye i`mal ve fûruht idenlerin enfiyeleri zâbtında da`vaya tasdi idenleri olur ise mahlinde istimâ` olunmayub dersa`adetime havale olunmak ve serran götürenleri esna-yı râhde (...) ahz eylediklerinde mevcut olan enfiyeleri cânib mîr-i için zabt olunmak mukâta`a-i mezburun düsturü`l-amel tutulan şurût-u nizam mer`ayasında ider ki kapudan nemayan olmağla mücibince emr-i şerifim ısdâr-ı hususuna irade-i `aliyem ta`lluk itmekle bir minval-ı muharrer-i `amel ve hareket olunmak fermânım olmağın zâbitânı hâvî iş bu emr-i `alışanım ısdâr ve irsâl olunmuştur. İmdi vusulunda keyfiyet irade-i `aliyem siz ki vezir-i mişar ve kadılar ma`a fil-yevm siz mantûk emr-i şerifimden ma`lûmunuz oldukda şurût mahrure`i mezkûre mucibince kalem-i mezkûrenin enfiyeyi celilerin sene-i merkûmeye mahsuben merkûm tarafından zabt u rabt itdirilme hususuna bedel cell-i himmet ve mezidiyesi ve gayret eylemeniz fermân-ı `alışanım sâdır olmuştur.

Buyurdum ki;

Hükmü şerifim ve verdik de bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-i yafta kıt`a-i sudur olunan iş bu emr-i şerife `alışanımın mazmun menfi birle `amel olası şöyle bilesin.

Alâmet-i şerife i`timad kılâsın.

Tahrîr fil yevm erbâ`a vel-`aşrin min şehr Zil-kâ`de sene erbâ`a ve erba`in ve mi`tein ve elf.
Konstantiniyye

S.35/B.109

Kilis Na'ibi Mehmed Efendinin Kıbrıs Ceziresine nezaketimdir.

Kıdvat'ül nüvvâb-ı müteşerri`in Adana Cizyedar Kıbrıs Na'ibleri zide `ulemahuma tevki`-i refi`i Hümâyun vâsıl olacak ma`lûm ola ki Kilis Na'ibi olup hilâf-ı rıza hareketine mebni bundan akdem bâ işaret Şeyhü'l-İslam-ı sâdır olan emr-i şerifimle Adana'ya nefi olan Mehmed'in menfası ceziren Kıbrıs'a mü'ebbeden sarraf(sarf) ve tahvil olunmak bâbında emr-i şerifim sudûrunu bi'l fi`il Şeyhü'l-İslam müftiü'l-enâm Mevlâna olan Yemişçi/Sepetçi zâde Alimü'l ulemai'l mütebahrin ifzalü'l-fezâil müteverri`in Mevlâna Es-Seyyid Abdulvahhâb edâmallâhu Taala fazâilehu işaret etmeleriyle işaretleri mücibince çavuş mübâşiretiyle merkûmun menfası mü'ebbeden Kıbrıs Ceziresine saraf ve tahvil olunması fermânım olmağın imdi sen ki Adana Na'ibi mûmâ-ileyhsin vusûl emr-i şerifimde merkûmu mübâşiyet olunan rikâb-ı Hümâyunum çavuşlarından Es-Seyyid İbrahim Çavuş zide kadre terfifen Kıbrıs Ceziresine nefi ve irsâl müsare`at eylesiz ve sen ki Kıbrıs Na'ibi mûmâ-ileyhsin vusûlünde merkûmu o tarafda mü'ebbed olarak münfiyye meks ve ikamet itdurub bâlâ fermân itlakından münacebet (...) vahde mahal ahre hareket irade-i ruhsat olunmak lâzım gelur ise me'mu ve mu`âtab olacağını bilub ona göre `amel ve harekete vakit ve vusulüne mübâşiri çavuş merkûm ile derbar şevket-makarrume ademe i`lame mübâderet iylemek bâbında fermân-ı `alışanım sâdır olmuştur.

Buyurdum ki;

Vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfta-i sudur olan fermân vâcib-ül ittiba` ve lazımu'l- imtisalimin mazmun ita`at-ı makrûniyle `âmel olasız.

Şöyle bilesiz;

Alâmet-i şerife i'timad kılasız.

Tahrîr fil-evvel Zil-hicre sene hamse ve erbâ`in ve mi`tein ve elf. Konstantiniyye

S.35/B.110

Vatan asliyesi ve ismi ma`lûm fukarâ Medîne-i Adana'da Kiremid hanesinde (...) sakın iken bundan akdem fevt olan fukaranın zahirde varisi ve ma`rufesi olmayub terekesi Beytü'l-Mâla `aid ve raci olmağla hala Beytü'l-Mâl `amme emini olan Adana Mütesellimi Sa`adetlu Hasan Paşazade El-Hac Ali Beg Hazretleri (...) tarafından Beytü'l-Mâla nasb ve ta'yîn buyurulan Beytü'l-

Mâl Hacı Hüseyin Ağa ma`rifeti ve ma`rifet-i şer`iyle cümle terekesi tahrîr ve sûk-ı sultande bey`-ı men yezid olunub bâ`de hıtta el-rağîbet fûruht olunan eşya-i defteryedir ki ber vech-i atî diğér olunur.

Fi 18 Safer [1]245 sene

nakdi mevcudi	Köhne kilim	Tesbih dane
guruş 30	adet 1 guruş 7	adet 1 guruş 1

Köhne şalvar ve köhne `abâ	Köhne hasır	Köhne entari ve yelek
adet 2 guruş 6	adet 1 guruş 3	adet 2 guruş 2

Hurdavat
guruş 1,5

Cem`an
Yekün
pare 5 guruş 51

Mihne`l-İhracat

Teciz tekfini mesarif	Resm-i Beytü`l-Mâl	Resm-i muhakeme
guruş 20	guruş 2,5	guruş 2,5

Katibiye ve hüdamiyye ve Hizmet Beytü`l-Mal	Tellaliye ve hammaliye
kaydiye	
guruş 1,5	guruş 1,5 guruş 1,5

Sahhü`l Baki

pare 52 guruş 22 İş bu yirmi iki guruş yirmi beş paye müteveffa-yı merkumun varisi zuhuruna kadir emini merkûmda emanet vâzi` olunduğu iş bu mahalle kayıd ve şerh verilmiştir.

S.36/B.111

Vatan-ı asliyesi na ma`lûm olub Medîne-i Adana`da kibri elinde bundan akdem vefat iden müteveffa fukarânın zahirde vârisi ma`aruf ve ma`arufesi olmayub terekesi Beytü`l-Mâla raci` olmağla Beytü`l-Mâl amme olan hala Adana Mütesellimi Hasan Paşazade Sa`adetlu El-Hac Ali Beg

tarafından mensub olan emin-i Beytü'l-Mâl El-Hac Hüseyin Ağa ma`rifeti ve ma`rifet-i şer`yle cümle terekisi sûk-ı sultâniyede bey`-ı men yezîd ile fûruht olunan eşyası defteridir. Fi 18 Safer sene [1]245

eşyasından nakdi

Guruş 49

Mihne'l-İhracat

Techiz tekfini

guruş 15

Resm-i Beytü'l-Mâl

guruş 2,5

Resm-i muhakeme

guruş 2,5

Hizmet-i beytü'l mal

guruş 1,5

Katibiye ve hüddamiye

guruş 1,5

Nakliye ve tellaliye

guruş 1

Sahhü'l Baki

Guruş

26,5 zikr olunan yirmi altı guruş bir rubbe` varis-i zuhuruna kadar emin-i Beytü'l-Mâla emanet vâzi` olundu.

Derun kasre mebalîğ-i mezburu müteveffa-yı merkumun (...) (...) hasene-i huzur-u şer`inde tamamen teslim olunduğu kayıd şod.

S.36/B.112

Adana hakimine ve mütesellimine hitaben `asker celbi hususunda mektubu.

(...) Adana Na'ibi Efendi zîde `ilmuhu ve kıdvetü'l-emacid ve'l-`ayan Adana Mütesellimi zîde-mecduhu ba`des-selâm inha olunur ki;

Ahval-ı haliye iktizasınca Asker-i Mezkûr-i Muhammediye mülkine idhal olunmak üzere bundan mukaddem Adana Sancağından talep olunmuş olan iki yüz elli nefer `askerden on bir neferi neferi varid idub bâki iki yüz otuz dokuz neferi el'ân gelmiş idüğü `atufetlü Ser`asker Paşa tarafından inha olunmuş olub beyandan müstağni olduğu vecihle Asker-i Mansure-i Muhammediye'nin teksir-i ve tevfir-i iktizâ-yı irade-i seniyye cenab-ı mülûkaneden olmağla ve bu vecihle müretteb olan neferanın vakit ve zamanıyla tamamen irsâl ve irsâlleri cümle me'muruna (...) zimmet bulunmak hasebiyle neferat-ı bâkiye-i mezkûreye mahallinden olub bu tarafa getirilmek üzere müşarün-ileyh hazretlerinin gavvaslarından Mehmed Kavas ta`yîn ve irsâl kılınmış

olmağla kûsur kalmış olan neferat-ı merkûmun bâ`de- zin bir neferi giru kalmamak ve genç ve tevana olmak üzre tamamen mahallinden ihraç ve kavvas-ı merkûm (...) bu tarafa irsâl ve isale müsare`at ve ma`zallahu taala bundan sonra bir güne ihmalve müsamaha itmek veyahud nefarat-ı merkûme-i mezkûrenin bir neferi geruye kalmak misullü harekâte cesaret iylemek vâki` olur ise hakkınızda mücib-i nedamet ve hammet? olacağını bulub ona göre ber vech-i muharer-i hareket eylemeniz için mektub-u tahrîr ve irsâl olunmuştur. İnşaallahu Taala vusulünde ber vech-i muharer-i hareket dikkat eyleyesin. Ves-selam Ka'imakam Ahmed Hulusi

S.36/B.113

Mefâhirü'l-kuzzâtül vel hükkâm ma'din'ül-fezai'l vel-kelam Adana eyaletinde vâki` kazaların kuzzâtü'l-nüvvâb-ı zîde fazlıhım ve kudvetü'l-ematicid ve'l-`ayan eyalet-i merkûmeden şark ordusuna mürettebi `asker sürücü me'mur olub zikkiratı husus-u dahi ilan-ı me'muriyeti kılınan Hassam Silahşörlerinden Memiş Paşa Hazînedarı Süleyman Beg ve Adana Mütessellimi zîde mecduhuma mefarihü'l-emâsili ve'l-akran `ayan vesair zâbitân ve vech-i ahali ve bil-cümle iş erleri zîde kadruhum hem tevkî`-i refi`-i Hümâyun vâsıl olacak ma'lûm ola ki;

Adana Eyaletinde vâki` kaza ve nevahî ve kurada mütemekkin re`aya yedlerinde hayli esliha bulunduğu bil-ihbâr-ı tahkik-i (...) şehriyârânem olub cem` zamanda re`aya ki yedlerinde alât-ı harebiyeye da'ir nesne bulunmak gayri ca'iz ve bil-vech-i meslek ra'iyeti münafi ve müğayir idüğü emr-i bâriz olduğuna bina'en zikkiratı olunan Adana eyaletinde vâki` kaza ve nevahî ve kurada mütemekkin re`aya yedlerinde bulunan esliha ve edavat-ı harbiye-i sa'irenin ahz u me'men mahalle vazî` ve hıfz ile defteridir dersa`adetime irsâl ve takdimi hususuna irade-i seniyye-i şahânem müta'llik olunmuş olub sen ki sürücü mûmâ-ileyhsin sen ki o tarafa me'muriyetinin cihetiyle husus-u mezbur me'muriyet-i mezkûr ki `ala (...) olunmağla eyalet-i merkûme dahilinde ka'in kaza ve nevahî ve kurada mütemekkin re`aya hanelerini ma'rifetin ve ma'rifet-i şer'i şerife ve cümle ittifakiyle (...) taharri ve tahsis ider ki yedlerinde bulunan esliha ve âlât-ı harbiye-i sa'irenin cümlesini ahz ve me'men mahalle hıfz ile defterinin der-`aliyeme takdim ve irsâli esbâbının istihsaline i'tinaten ve sarf-ı rûv'iyet eylemek fermânım olmağın (...) ve ikdamâ rikâb müstetâbemden? işbu emr-i şerifim ısdâr ve i'ta olunmuştur imdi eyalet-i merkûmede ka'in kaza ve kurada mütemekkin re`aya hanelerini ma'rifenin ve ma'rifet-i şer'i şerife ve cümle ittifakiyle bit'taharri yedlerinde bulunan mecmu` esliha ve alât-ı harbiye-i sa'ireyi ahz u me'men mahalle vâzi` ve hıfz ider ki defterinin dersa`adetime isbâl ve takdimi hususuna mübâderet eylemek irade-i seniyyem müktezasında idüğü ve bu bâbda içmaz ve müsamaha olunmak ve bu vesile ile re`aya

fukarâsına ahir güne zülm ve ta'di vuku'na irade-i ruhsat kılınmak ca'iz olmadığı ma'lûmun oldukda ber vech-i meşrûh `amel ve harekete infaz ve erzân cihandarma? ihtimam ve dikkat ve hilâfından mübâ`adet eylesin ve sen ki kuzzâtü'l-nüvvâb-ı ve mütesellim vesa'ir mûmâ-ileyimsiz mazmun emr-i şerifim siz ki (...) olarak mücib ve müktezasını icraya bil-defa`at bedel ve sa'y mukadderat ve hilâfından tehaşî ve müba`adet eylemeniz bâbında fermânı âlişanım sâdır olmuştur.

Buyurdum ki;

Vusûl buldukda bu bâbâda vech-i meşrûh üzre şeref yafta-i sudur olan fermân-ı vâcibu'l-ittibâ` ve lâzımu'l-imtisâlimin mazmunu itâ`at makrûnuyla `amel ve hareket ve hilâfından tehaşî mücanebet eyleyesiz.

Şöyle bilesiz;

Alamet-i şerife i'timad kılasız.

Tahrîren fi evvel şehri Rebbi'ül-ahir sene erbâ'a ve erbâ'in ve mi'etin ve elf. El -Mahsura-i Konstantiniyye

S.37/B.114

Ocaklık emri suretidir

Düstûr-ı mükerrerem müşîr-i müfahham nizâmü'l-`âlem müdebbirü umûri'l-cumhûri bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimü mehâmmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâib mümeahhidü bünyânî'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyidü'l-erkânî's-sa`âdeti ve'l-iclâli el-mahfûfubi-sunûf avâtıfı'l-meliki'l-a`lâ Adana Valisi Vezirim Es`ad Paşa edâmallâhu Taala iclaâlehu ve kudvetü'l- kuzâtı ve'l-hükkâm ma`dinü'l-fazli ve'l-keâm Mevlâna Adana Kazası zide kazalar, zide kazalar ve kudvetü'l-emâcid ve'l-ayân zikratı bekâyânı tahsiline me'mur Hâcegân Divan-ı Hümâyundan mîrî Mehmed Asım zide mecduhu ve mefahiru'l-emâsili ve'l-akrân a`yan ve zâbâtân ve iş erleri zide kadruhum, tevkî-i refi-i Hümâyun vâsıl olacak ma'lûm ola ki;

Bundan akdem memaliki mahrusa-i şâhânemde vâki` kaffe-i menâzilin refi-i vel (...) (...) ocaklıkları (...) olunarak bâ`zı mesarif-i mühime-i müsta`celeye tertib ve tahsis kılınmış olmakdan nâşî zikir olunan menzil ocaklıklarından kaza-i mezkûrun senevi yedi yüz doksan yedi buçuk gurus olduğuna binaen iki yüz kırk beş senesine kırk dört senesi bekâyası olan cem`an bin beş yüz doksan beş gurusun tahsili bâbında emr-i şerifim ısdâr-ı hususuna irade-i `aliyem müta`llik itmekle sen ki vela-i müşârün-ileysin verud emr-i şerifimde meblağ-i mezburu inzimâm re'y ve ma`rifetin ve ma`rifet-i şer'i ve cümle ittifakiyle yerlu yerinden ve lâzım gelenlerden serî'an tahsil ve mübâşir mûmâ-ileyhe teslime-i dersa`adetime ırsâl ve Hazîne-i Âmirem esaleti husûsuna bezli cüll-i himmet

iylemek fermânım olmağın hazîne işbu emr-i `âlişanım ısdâr ve mübâşir mûmâ-ileyh ile irsâl olunmuşdur imdi vusûlunda keyfiyeti irade-i `aliyem mantûk emr-i şerifimden ma`lûmun oldukda fermânım olduğu ve bâlâda beyan kılındığı üzre zikr olunan ocaklık akçesi bâ`zen mesarif müsta`celeyle tertibi ve tahsis kılınmış olduğundan sür`at tahsiki mukteza-yı irade-i `aliyemden olduğunu binaen meblağ-i mezburenin beş yüz doksan beş gurus inzimâm-re'y ve ma`rifet-i şer'i ve cümle ittifakiyle yerlu yerinden icab ve iktizâ idenlerden tamamen serî'an tahsil ve mübâşir mûma-ileyh tevdi'an dursa`adetime irsâl ve Hazîne-i Âmireme teslimi hususuna sarf gelmekten eylesin ve sen ki mübâşir mûmâ-ileyhsin sen dahi me'mur tahsili olduğun meblağ-i mezburu mukteza-yı me'mun üzre bit-tahsil getirub Hazîne-i Âmirem'e teslimi hususuna mezîd-i ihtimam ve dikkat eylesin ve tereke kadı ve `ayan ve zâbıtân mûma-ileyh ve iş erleri siz siz dahi mücib emr-i şerifimle `amel ve hareket ve hilâfetinden hazer ve mücanebet eylemeniz bâbında fermân-ı `âlişanım sâdır olmuşdur.

Buyurdum ki;

Hükmü şerifime vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yafta sudur olan iş bu emr-i şerife celil alışanın makarrun münfi üzre `amel olasız.

Şöyle bilesiz;

Alâmet-i şerife i`timad kılasız.

Tahrîr el-yevm (...) aşer şehr Muharrem el-haram sene'i hamse ve erbâ'in ve mi`etein ve elf.
Konstantiniyye

S.37/B.115

Refî`-i menzil emrinin bedel emrinin sureti.

Düstûr-ı mükerrem müşîr-i müfahham nizâmü'l-âlem müdebbirü umûri'l-cumhûri bi'l-fikri's-sâkib mütemmimü mehâmmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâib mümehhidü bünyâni'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyidü'l-erkâni's-sa'âdeti ve'l-iclâli el-mahfûubi-sunûf avâtıfı'l-meliki'l-a'lâ Adana Valisi Vezirim Es`ad Paşa edâmallâhu Taala iclâlehu mefharu'l-kuzâtı ve'l-hükkâm ma`dinü'l-fazli ve'l-ikelâm Adana Sancağından vâki` kazaların kadıları ve nüvvâbları zîde fazlıhım ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-a`yân zikratı bekâyânın tahsiline me'mur Hâcegân Divan-ı Hümayundan Mîrî Mehmed Asım zîde mecduhu ve mefahiru'l-emâsili ve'l-akrân a`yan ve zâbıtân vesâir iş erleri zîde kadruhum tevkî`-i refî`-i Hümayun vâsıl olacak ma`lûm ola ki;

Memaliki mahrusa-i şâhânemde vâki` kaffe-i menâzillerin mukaddema ba irade-i seniyye-i şâhânem refî`-i vaka ve kiraya tahvil (...) olarak bil-cümle eyalet (...) (...) refî`-i menzil bedeli

tertib olunmuş ve bedel mezkûr rûz-ı hazırın rûz-ı kasımında senevi iki taksit ile tahsil ve Hazîne-i Âmirem'e teslim olunmak üzere nizam verilmiştir olduğuna binaen Adana Sancağında müretteb bedeli iki yüz kırk iki senesi taksit-i saniyyesi olan geri üç bin beş yüz guruşdan gayrı ez teslimi bekâyâ kalan on dört bin beş yüz guruş ve iki yüz kırk üç senesi taksiti saniyyesi olan kırk yedi bin guruşdan gayrı ez teslim bekâyâ kalan yirmi sekiz bin yedi yüz elli guruşuna cem'an kırk üç bin iki yüz elli guruşa henüz bir guruş irsâl ve teslim olunmayarak bekâyâ kalmış olduğu kapudan nemayan ve bedel-i mezkûr ber vech-i muharer hadime-i devlet-i `aliyemden umûr-u mühümme ile imdi (...) idenlerin ücret bâr-gîrleri için infâk-ı emval ile tertib kılınmış olduğu nihayet divana kadar `ûk ve te'hîr ile böyle bekâyâ bırakılmasını muharer muhasıl-ı emval bunların (...) ve takaslarından (...) olunmuş olacağı ve ayan ve bundan böyle `ûk ve te'hîr yine her kim bâ'is olur ise `ameye (...) birle nizam-ı mezkûrun buyurulmasına mübâderet itmiş olacağından bu makulelerin te'diyat layıkıyla layıkları icrası icab edecek vârisine-i (...) olunacağına binaen seniyyen merkûme taksit akçesi olarak bekâyâ kalan meblağ-ı mezbur kırk üç bin iki yüz elli guruşun mübâşir ma'rifetiyle tahsil bâbında emr-i şerifim ısdâr-ı hususuna irade-i `aliyem müta'allik etmekle sen ki vezirim müşârûn-ileyhsin liva-i mezbureden müretteb bedel-i seniyyen mezkûrde taksit akçesi olan meblağ-ı mezburun şimdiye kadar tahsil ve yola ihraç olunmamış ise bundan sonra bir an ve bir dakika te'hîri tecviz olunmayarak bu vechle ve (...) olur ise olsun inzimâm-re'y ve ma'rifetin ve ma'rifet-i şer'i ve cümle ma'rifetiyle (...) icab ve iktizâ idenlerden tamamen serian tahsil ve Hazîne-i Âmirem'e teslim olunmak üzere mübâşir mûma-ileyh tevdi'an darsa`adetime irsâl ve tevsil hususuna bezli cüll-i himmet eylemek fermân olmağın isti'cal hâvi iş bu emr-i `âlişanım ısdâr ve mübâşir mûma-ileyh ile irsâl olunmuştur imdi vusulünde keyfiyet-i irade-i `aliyem mantûk emr-i şerifimden ma'lûmun oldukda fermânım olduğu ve bâlâda (...) beyan kılındığı vechle liva-ı mezbureden müretteb-i seniyye nakit akçesi olarak bekâyâ kalan meblağ-ı mezbur kırk üç bin iki yüz guruşun şimdiye kadar tahsil ve yola ihraç olunmamış ise bundan sonra bir an bir dakika te'hîr tecviz olunmayarak bu vechle (...) olur ise olsun inzimâm-re'y ve ma'rifetin ve ma'rifet-i şer'i ve cümle ittifakıyla yerli yerinden ve icab ve iktizâ idenlerden tamamen serian tahsil ve Hazîne-i Âmirem'e teslim olunmak üzere mübâşir mûma-ileyh tevdi'an darsa`adetime mutevasılı hususuna sarf gelmekten eyleyesin ve sen ki mübâşir mûma-ileyhsin (...) mukteza-yı me'muriyetin üzere mahline varub me'mur tahsil olduğun meblağ-ı mezburun şer'at tahsiline bil-istihsal getirub Hazîne-i Âmirem'e teslim birle ikâyı me'muriyete dikkat ve mübâderet eyleyesin ve sen ki kuzzât ve nüvvâb-ı ve a'yan ve zâbitân vesair mûma-ileyhim sizsiz dahi mücib emr-i şerifimle `amel ve hareket ve hilâfından (...) tehaşî mücanebet eylemek bâbında fermân-ı `âlişanım sâdır olmuştur.

Buyurdum ki;

Hükmü şerifimle vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yafta sudur olunan iş bu emr-i şerif-i `âlişanım mazmumen menfi birle amel olasız.

Şöyle bilesiz;

Alâmet-i şerifime i'timad kılasız.

Tahrîr fi'l-yevm el-hamıs aşer Muharrem el-haram sene hamse ve erbâ'in ve mieteyn ve elf.
El -Mahrusa Konstantiniyye

S.38/B.116

Der devlet-i mekine `arz dahi kimesne budur ki; Adana Sancağından müretteb-i refi`i menzil bedelinin iki yüz kırk iki senesi taksit saniyyesi olan yirmi üç bin beş guruşdan gayrı ez teslimi bekâyâ kalan on dört bin beş yüz guruş ve iki yüz kırk üç senesi taksit-i evvel ve sani olan kırk yedi bin guruşdan gayrı ez teslimi bekâyâ kalan yirmi sekiz bin yedi yüz elli guruşun cem'an kırk üç bin iki yüz elli guruşun icab ve iktizâ idenlerden cem' ve tahsil ve Hazîne-i Âmirem'e eda ve teslimi bâbında hala Eyalet-i Adana Valisi Devletlu Es-Seyyid Mehmed Paşa Hazretlerine ve bu fakire ve kabza-i me'mur Hâcegân Divan-ı Hümâyundan Mîrî Mehmed Asım Efendi kullarına hatt-ı ba şeref-yafta sudur buyrulan fermân-ı celil- şan Medîne-i Adana Mahkemesine ledü'l-vurûd lâzimu'l- huzûr müvâcehelerinde feth u kırâ'at olundukda merasim mutâva'at-ı bâ'del- edâ cevaplarında iki yüz kırk iki senesi taksit saniyyesi olan yirmi üç bin beş yüz guruş esbak Adana Valisi Devletlu Nurullah Paşa Hazretleri (...) vaktinde icab ve iktizâ idenlerden tamamen tahsil ve Hazîne-i Âmirem' eda ve teslim-i üzre dikkat müşârün-ileyhde olduğu ve iki yüz kırk üç senesi taksit-i evvel ve saniyyesi olan kırk yedi bin guruşdan nısf-ı yirmi üç bin beş yüz guruş kezaik müşârün-ileyh hazretlerine ve nısf-ı ahiri evvelin yirmi üç bin beş yüz guruş sabık Adana Valisi Devletlu Sıhhi Paşa Hazretlerinin Mütesellimi Silahşör Hassadan İbrahim Efendi kullarına tamamen eda ve teslim-i olunmuş olduğunu ve diğer bir kıt'a emr-i `ali mücibince matlûb tacdârı buyrulan menzil ocaklıklarından kaza-i mezburun (...) yedi yüz doksan yedi buçuk guruş Adana menzili ocaklığı olduğuna mebni kırk beş senesi ile kırk dört senesi bekâyâsı olan cem'an bin beş yüz doksan beş guruş inşaallahu Taala rûz Kasım dehulinde icab ve iktizâ idenlerden cem' ve tahsil ve hâlâ Adana Mütesellimi Hasan Paşazade El-Hac Ali Beg kulları tarafından irsâl ve Hazîne-i Âmire'e eda ve teslim-i olunmak üzre (...) olduklarımızı i'lam idiyordu bu `abd ve da'ilerine El-Hac olunması ağılarıyla ol ki vâki`-ül-hal bil-iltimas paye'i serir a'laya `arz ve i'lam oldu bâki emr-i hazret-i mellehu'l-emrimdir. Harir fi gurre-i Rebbi'ül-evveli sene hamse ve erbâ'in ve mie'tein ve elf.

S.38/B.117

Hacı İshak Efendinin merhum Karaca İbrahim Ağanın ve varislerinden hınta şa'ir da'vası emriyle süreti.

Adana sûkkanından ser-bevvabin Dergâh-ı Ali müteveffa Karaca İbrahim Ağanın emval ve eşyasına vâzı-ul yed vereseleri olan kirası emvalı hatun ve zevceleri Fatıma Hatun binti ve Ümmü Gülsüm Hatun binti Hıdırzade inha olunarak iş bu rafi'el-mürâsele sabıka-i mezunen bi'l-ifta Faziletlu Es-Seyyid El-Hac İshak Efendi Hazretlerinin müteveffa merkûm İbrahim Ağa zimmetinde iki yüz otuz beş tarihinde Şam-ı Şerifden müteveffanın Adana'ya geldiği vâkitden birkaç mah mürûrunda bezll namıyla efendi mûma-ileyh hazretlerinden kırk Adana kile hınta altmış Adana kile şa'ir alub bâ'de iki sene murûrunda müteveffa-yı mûma-ileyhin Bâğdat'dan gelub der'aliyeye 'azimeti vakti eşyaları için yüz otuz kile şa'ir olub cem'an efendi-yi mûma-ileyh hazretlerinin kırk kile hınta ve yüz doksan kile şa'ir alacak hakkını ma'rifet-i şer'iyle mutalebe ve ed'a zeylinde tarafından vekili Tokadi Ebubekir Efendi huzur-u şer'a gelub Fatıma tarafından Hacı Ali Efendi Ümmü Gülsüm tarafından diz-dâr Mehmed Ağa ve kerimesi tarafından zevce Mîralay Mehmed Ağa beher birerlerin her vekaletleri ledü'l-şer'an-nur sabit olduktan sonra muhızrlarında mûma-ileyh Ebubekir Efendi da'va ve takrir idüb ma'lûm kile hınta ve şa'iri ledü'l-istintâk-ı ikrâr ve i'tiraf itmişler ise de def'an (...) (...) ihtâ (...) tabiyeten taleb olundukda ihrâr-ı rical müsliminden Hacı Hafız Efendi ve Halifezade Menlâ Ali la ecclü's-şehade huzur-u şer'a gelub fil-hakika Karaca İbrahim Ağa da Efendi mûma-ileyh hazretlerinin bezr namıyla kırk kile hınta ve altmış kile şa'ir Şam-ı Şerifden geldiği vâkit teslimi olub ve Asitaniye 'azimeti vaktinde yüz otuz kile şa'ir teslim idub cem'an kırk Adana kile hınta ve yüz doksan Adana kile şa'ir alacağı olduğu bizlerin ma'lûmlarımızdır bizler bu hususa bu vech üzre şahidiz ve şehadet dahi iderüz deyu eda-ı şehadet-i şer'ie eylediklerinde şehadetleri 'ındel-şer'i makbule olub ber-mücib-i şehadetimi vâz-ul yed olduğunuz müteveffa-yı merkûm Karaca İbrahim Ağanın terekesinden ma'lûm kile hınta ve şa'ir lâzım vekil mûma-ileyh Ebubekir Efendi bu vech üzre istihkâm muradımdır dedikde mahkumeye olan kırk kile hınta ve yüz doksan kile şa'ir (...) dâni mûma-ileyh El-Hac İshak Efendi Hazretlerine tamamen eda ve teslimi ikimiz için iş bu mahkumeye mürasele şer'ime verilmiştir. Bu hususa vekillerinin dahi bit-tab' ikrar-ı ve erbâb-ı ve vukufun tevatüren ihbârı ma'lûmumuz olmağla ber mücib-i mürasele-i mahkumeye olan zehayiri eda ve teslim ve mürasele-i şer'ie ile 'amel olunuz ves-selam.

Harir fil yevmü'l-hamse 'aşrin min şehr Safirü'l-hayr sene hamse ve erbâ'in ve miete'in ve elf.

S.38/B.118

(...)Adana'da hâlâ me'zûn bi'l-ifta (...) zade Hamza Efendi bâ'des-selam in ha olunur ki;

Kaza'î mezkûrde beynel-ahali Hasan Sülûkun tarafından inbâ olunmağla hizmet-i celile'î kavi fetva-yı sabık sûk-ı ibka olmuşdur gerekdir ki led-i istifna (...) akval (...) hafiye-i `aliyem rahmet er-rabb el ber'îye ile ifta idub Kütüb'ül mağberede nakl-ı sarîh ve imzalarında Adana müftüsü olduğunu tasrih eylesin.

Harir fi es-salis min Saferü'l-hayr sene hamse ve erbâ'in ve mi'ete'in ve elf.

(...) (...) Es-Seyyid (...)

S.38/B.119

Der devlet-i mekine `arz-ı dai` kimesne budur ki memalik mahrusa-i mülûkânede kâ'in mahallelerde hala tarlalar birağılmayup ekdurulub biçdirilmesi ve ashâb-ı zira'atdan olub karartı olmayanlara (...)ve a`yan vekili tarafından vesa'ir eshâb türünden tahsim ve hububât i'tasıyla i'ane olunarak mecmu` tarlaların zira'at olunması bâbında sâdır olan fermân-ı celil-i şan mübâşiri yediyle Medîne-i Adana Mahkemesine ledü'l-vurûd lâzimu'l- huzûr müvâcehelerinde feth u kırâ'at olundukda merâsim mutava`at ba'de'l-edâ ber mücib-i emr-i `ali `amel ve hareket olunacağı paye-i serir ağaya `arz ve i`lam olundu (...) olmakla. Harir fil-yevm es-salis min şehri Rebbi'ül evveli sene hamse ve erbâ'in ve mi'tein ve elf.

Der-devlet-i mekine `arz-ı dai` kimesne budur ki muharrer teshil-i maslahat-ı cihadiye ve refi'-ı zaruret `amme için gaşiha halisandan artık olarak mu`kata cihadiye ismiyle beş guruhluk ve yüz pârelik ve bir guruhluk ve yirmi parelik kat` olunan sikke-i cedidenin beynen-nas tedavül olunması hayriye ismiyle müstemmi altun sikke-i hasene şahanenin ve ecnası zekum-u `atikanın fi'yat makarrelereinden bir akçe ziyadeye alınub verilmemesi bâbında sâdır olan emr-i celilü'l- şan mübâşiri yediyle binaen Adana Mahkemesine ledü'l-vurûd lâzimu'l- huzûr müvâcehelerinde feth u kırâ'at olundukda sem'an ve tâ'atan merâsimini ba'de'l-edâ ber mücib-i emr-i `ali `amel ve hareket olunacağı paye-i serir-ı saltanat-ı aliyeye `arz ve i`lam olundu bâki emr-i hazret-i mellehu'l emrimdir.

Harir fil-yevmü'l- sadis min şehri Rebbievvü'l-evvel sene hamse ve erbâ'in ve mi'ete'in ve elf.

S.39/B.120

Medîne-i Adana eşraf-ı kiramdan iş bu râfi'ül-küttâb sabıka me'zuna bil-ifta Faziletlü Es-Seyid El-Hac İshak Efendi Hazretleri tarafından hususu ati takrire vekaleti şer'an sabit olan mahkeme Bâş Katib El-Hac Ali Efendi Meclis-i Şer'i Şerif enverde halet-i şehzade nahilesine bâli' Bulduk Karyesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem duyunu terekelerinden ezid olduğu halde müte'akebe-i mürû olan Bulduklu o Hagob oğlu Donabed ve karındaşı Artin zimmilerin emval ve eşyaların ahz u kabzına ve devletlerin 'an 'azma daniyelerine eda ve teslime kul şer'idan ba ciheti şer'i vasi nasb olunmuş olan Köse Karayid Beg oğlu (...) muhızırında takrir-i kelam idub Mu'kelam Efendi mûma-ileyh tarafından Donabed ve Artin zimmilerin (...) verdukleri yedinde olan kıt'adan temessük mücibince mürde meskurlerinden vâzi' oldukları Buldak Karyesinde üç bâb çift tamları ortasıyla efendiye mûma-ileyh hazretlerine gayrı ez teslim bâki bin yüz otuz dokuz gurus alacağına mahsuben meblağ-i mezbur alacağı zahir olup yerine tamları temellük etmek murad olunub ber mücib katva-yı şerif ma'mar ma'rifeti vesa'ir (...) tahmin takvim eyledikleri vechle biner yüz gurus kıymeti kat' olunub vâsi meskur ma'rifet-i şer'ile mürd meskurların terekelerinden ikraz Mu'akelam Efendi mûma-ileyh hazretlerine teslim ve temellük olunmuş ise de tam mezburu mürd meskurların hayatında ruhbân vâzi' olduğuna binaen def'alık iştibah muhızırında ihrar-ı rical tesliminden Hacer Hafız Efendi ve Hacı Abdulgani nam kimesneler ecel-i şehade huzûr-u şer'a gelub fil-hakika karye-i mezburde vâki' üç bab kerpiç damlar örtmesiyle efendiye mûma-ileyh hazretlerinin yedinde ruhbân olduğu bizlerin ma'lûmlarıdır bizler o hususa bu vech-i üzre şahidin ve şehadet dahi ederune delup edayı şehadet şer'a eylediklerinde şehadetleri 'anda şer' hayr devletde olmağla ber mücib-i şehadetle sekiz yüz gurus kıymeti kat' olunan (...) kerpiç çift damları örtmesiyle efendi mûma-ileyh hazretlerin el-hafızdan tenzil ve mülki olup verese vesarisası duyunu müdhalı kalmadığı ve bekâyâ üç yüz otuz dokuz gurus matluba dahi mürd meskurun terekene-i sa'irelerinden 'an 'azma edaya vasi meskure (...) şer'a olunub mahzü'l-vakî' bit-taleb ketb olundu.

Tahrîren fil-yevm es-salis min şehzade Rebi'ül-ahir sene hamse ve erbâ'in ve mi'ete'in ve elf.

Darendeli Zade Hacı Mahmud Efendi

(...) Hüseyin oğlu Menla Mehmed

Hazînedarın karındaşı Osman Ağa

Halife Zade Menlâ Osman

Hafız İsmâ'il Ali Vefik Zade Şeyh Mustafa

Menla Yahya ve Uzun Hafz

S.39/B.121

Medîne-i Adana'da vâki` Bâhçeçiyân Mahallesinin ber vech-i Hüseyin imâmet cihetine mutasaruf olan erbâb-ı istihkakdan işbu rafi`-i tevkî`- refi`-i şân Hakânı Salih bin Şeyh Mehmed bil-fa'il berat-ı şerifimle Ömer ferağatından sene hamse aşer ve mi'etein ve elf Rebi'ül-evveli tarihiyle mutasarıfıf olup ola ki tahtı Ali taht-ı Osman-ı üzre cülûs Hümâyûn sa'adet makrunum vâki` olmağla dursa'adetimde yedine berat-ı şerif-i `âlişanıma verilmek bâbında yedinde olan `atik berat-ı mücibince `inayet taleb etmeklen vech-i meşrûh üzre merkûme sadr ka edub bu Berat-ı Hümâyûn sa'adet makrunu verdim ve buyurdum ki bâ`del-yevm merkûm Salih bin Şeyh Mehmed varub zikr olunan mahlenin nısfı hassa imamet cihetine Kakan Mutasarrıfıfı olup hizmet lâzımesine mer'i ber vech-i Hüseyin Mutasarrıf-ıfı olup vakfın Rumi ve devamı Ömer devletim için re'aya du'aya müdavemet göstere şöyle bilub.

Alâmet-i şerife i'timad kılalar.

Tahrîren fil-yevmi't-tâsi` `aşer min şehr-i Safer'ül-hayr sene hamse ve erbâ'in ve mi'ete'in ve elf. Konstantiniyye

S.39/B.122

Der devlet-i mekine `arz-ı dai` kimesne budur ki derun emr-i şerife mevzû'an irsâl buyurulan süret defteri nâtk olduğu üzre ihtisâb-ı Adana muka'atasının iki yüz kırk üç ve kırk dört seneleri mallarından kırk iki bin altı yüz yirmi dokuz gurus ve eyalet-i mezbureden müretteb (...) olunan refi`-i menzil ocaklıklarından kırk iki senesinden ve kırk dört senesine değin terakûm iden yirmi dört bin sekiz yüz doksan iki buçuk gurus cem'an altmış yedi bin beş yüz yirmi bir buçuk gurus bekâyâ (...) ahalinde kâ'in sandalları neferatı Ocaklıklarına yine devlet-i `aliyeye idi el-karardan imdi şod idenler Tatarına vesâirlerinin mesariflerine müretteb ve mahsus olarak Hazîne-i Âmirem'e te'diye ve teslimi ve meblağ-i mezburun icab ve iktizâ idenlerden tahsil bâbında hala Adana Mütessellimi Hasan Paşazade El-Hac Ali Beg kullarına ve bu fakire Hatt-ı Şerif bâhsa-yı sudur buyurulan fermân-ı celil'ül-şân Medîne-i Adana Mahkemesine ledü'l-vurûd lâzimu'l- huzûr müvâcehelerinde feth u kırâ'at olundukda sem'an ve tâ'atan merâsimini (...) ihtisab-ı Adana mukâta'ası şurût müstahsen üzre defter-i Vüzera-yı Azam Hazretlerinde dahil olup Adana Valileri tarafından rüviyet ve iktizâ iden malını tarafından te'diye vesâir mukâta'at(...) malın hesabından dahil olmağla seniye mezkûriyenin bekâyası vali bulunan Vüzera-yı Azâm Hazretlerinin kapı kumandaları tarafından tahkiki lâzım geldiğine ve Kurdkulağı Payas ahalilerinden matlub buyurulan

yirmi dört bin sekiz yüz doksan iki buçuk guruş menzil kesediyesi ocaklığı ahali mezburlerden su'al olundukda cevablarında bizlerden bu misüllü matlubât-ı `aliyenin vukû'u olmadığından matlûbât-ı mezkûrenin mahalli ma'lûmların olmadığından bâhisle i`lam idiyordu bu `abd ve da`ilerine el-hac ve iltimas itmeleriyle ola ki vâki`el-hal bil-iltimas paye-i serirr a`laya `arz ve i`lam olunan bâki emr-i hazret-i mellehu'l-emrindir.

Fi el-yevm el-hamıs ve'l-`aşrin min şehr Rebiü'l- evvel sene hamse ve erba`in ve miete'in ve elf.

S.39/B.123

Der-devlet-i mekine `arz-ı dai` kimesne budur ki derûn emr-i şerife mevzu'a-i irsâl buyurulan suret-i defter natık olduğu üzre Adana Sancağının iki yüz kırk iki senesine mahsuben refi`-i menzil bedeline bin taksit-i evvel ve te'diyesi olan kırk yedi bin guruşdan Devletlu mürde Nurullah Paşa Hazretlerinin tahsil ve zimmetine geçmiş yedlerinden gayrı ez demet müşârün-ileyh otuz üç bin üç yüz elli ve kırk üç senesini taksit-i evvel ve saniye olan kırk yedi bin guruşdan on sekiz bin iki yüz elli guruş ba bolca der-`aliyeye virud ile ve sudurun yirmi sekiz bin yediyüz elli ve kırk dört senesi taksit evveli olan yirmi üç bin beş yüz guruşun cem`an seniye salisa-i mezkûreye mahsuben seksen beş bin altı yüz guruşun tahsili bâbında hâlâ Adana Mütesellimi Hasan Paşazade El-Hac Ali Beg kullarına ve bu fakire hitaben şerif ikzâ-yı sahife sudür buyurulan Emr-i Ali Medîne-i Adana Mahkemesine ledü'l-vurûd lâzimu'l- huzûr müvâcehelerinde feth u kırâ`at olundukda sem`an ve tâ`atan merâsimini ba'de'l-eda cevaplarından kırk iki senesine mahsuben taksit-i evvel ve saniyesi kırk yedi bin guruşca tamamen Devletlu Nurullah Paşa Hazretleri tahsil ve zimmet müşârün-ileyh geçmiş olduğu ve kırk üç senesinin taksit olunan kezaallık müşârün-ileyh hazretleri tahsil ve zimmetine geçmiş ve taksit-i saniyesi mütesellim esbâk Silahşör Hassada İbrahim Efendi kulları tahsil ve zimmetine geçmiş olduğu ve kırk dört senesinin taksit-i evveli inşallahu Ta'ala rûz kalmada icab ve iktizâ idenlerden cem` ve tahsil ve mütesellim mûma-ileyh kulları tarafından te'diye olacağı (...) (..) i`lam idiyordu el-hac ve iltimas itmeleriyle ola ki vakî`el-hal bil-iltimas paye-i serir-i saltanat-ı `aliyeye `arz ve i`lam olundu bâki emr-i hazret-i mellehu'l- emrindir.

Harir fil-yevm el-hamıs vel `aşrin minşehr-i Rebi`ül-evvel sene hamse ve erbâ`in ve mi'ete'in ve elf.

S.40/B.124

Hınta mübâya'asının emrinin süreti işbu mahle kayd olundu.

Kıdvetü'n-nüvvâb-ı müteberri'in Adana Nâibi Mevlana ve müftisi zîde `ilmuhuma kıdvetü'l e-macid ve'l-`ayan Adana Mütesellimi zîde-mecduhu mefahirü'l-emasili ve'l-akran ve vücuh-u memleket vesâir iş erleri zîde kadruhum tevkî`-i refi` Hümâyün vâsıl olunacak ma'lûm ola ki sene-i sabıkada dersa`adimde zahirenin şiddeü'l-lüzumuna ve Adana ve Tarsus havalilerinde zahire mahsulinde kemal-i feyz ve bereket olduğu cümle ındinde meşhur ve ma`ruf olduğuna binaen havale-i merkûmeden ashabını bir-rıza kayıtlı zahire iştira ve icabına göre berren ve bahren dersa`adetime sevk ve irsâl olunmak ve me'men mahallede idhar ve imla kılınmak üzre dergâh-ı muallam kapucubâşlarından Tarsus Mütesellimi Süleyman dâme meciduhunun memuriyeti hâvi ber mücib-i feyz ve ısdâr ve tesyar olunan emr-i şerifim leddü'l- vusul Medîne-i Adana Mahkemesinde bil-cümle lâzimu'l- huzûr müvâcehelerinde feth u kırâ'at olundukda ahalileri merasim mutava'atı bâ`del- eda bu sene-i mübarekede zahire kilit üzre olub eyam-ı şitada mezru`atlarının iltizamını telef ve bâkiyesi dahi şey-i kalîl olub el-yevm Rum ve Arabistan taraflarında zahir celilesine muhtaç olduklarında vel-yevm hıntanın beher kile iştirası on üç ve şa'irin yedişer guruş olunub satılmakda ise de bu ma'k bu metruku bulmakda olarak zaruretleri ber kemal ise de mütesellim mûma-ileyh tarafından bir adem irsâlıyla erbâb-ı zira`atın tohum ve yemekliklerinden fazlası bey` olunmak üzre istid'a eylemişler ise de kabul etmeyerek ziyâde zahir mutâlebe ve günagün terhibat ile ihafe itmiş olduğundan bi'l-mübahasa mûma-ileyhin inhası karin i'timad ve olmayarak bu madenin tahkiki zımmında bir mü'tedim adam ta'yîni hususa bil- `ilâm ve mahzur istid'a olunmakdan nâşî kayud-ı lâzimesi bâ`del -ihraç iktizâsı rical devleti `aliyemden hâlâ zahire nazırı iftiharü'l-macid ve'l-ekarim Es-Seyyid Ahmed dâme mecduhume isti`lam olundukda Adana havalisi öteden beru zahire yatağı mahal olub bu sene-i mübarekede dahi mezru`atları kal feyz ve bereket üzre olacağı cümle `ındinde mütevatir ve meşhure mûma-ileyhin me'mur mübâya'ası olacağı zahire rayiçle ashabını bir-rıza iştira olunacağı o takrib bu bâbda kimesneye `ızar-ı mücib-i hâlât vukû'a gelemeyeceği cihetle herkes tohumluk ve yemekliklerine fazla-i zahirelerini bi't-tû` ver-rıza mûma-ileyh furûht ve i'ta itmeleri lâzımeden ve müktezası irade-i seniyemden iken ahali-yi merkûmenin bu vechle tarîk-i ictila-i süluk beru zahirenin fazılatından bâhs itmeleriyle öteden beru i'timad itmiş oldukları vechle mahsulatlarını muğayir irade-i seniyem civarlarında olarak iskelelerden müste'men sefinelerine ve sa'ir mahal memnu'aya furûht ve i'ta ve mecbûl oldukları hays vesa'ti icra itmek niyet-i kasıtlı mebni olduğu emr-i gayri mestur olduğundan bu bâbda vâki` olan müte`itleri ve beraatları (...) hasebiyle sebep olunarak bit-tahkik te'dib ve konuşmaları lâzım gelmiş ise de bu def'alık `afv ile

mu`amele olunub ba`dezin dahi bu vechle i`zâr dahilesi deyn-ı emrâr-ı vakt-i mûcib hâlât vukû`na ibtidar ve hilâfı irade-i seniyem habbe-i vahde zahirenin müste'men tüccarı sefinelerine vesa'ir mahall-ı memnu`aya furûht ve i`tasına ictisâr iderek zihâyir mevcudelerinin mütesellim mûma-ileyh furûht ve i`tasına izhâr-ı ta`dil ve veta'it? birle böyle i`lam ve mahzurleyub ve tesribiyle? emrar-ı vakt iderler ise cümlesine haklarında recm olarak derhal eşedd-i te'dib ve gûş-mâl olacaklarını emr-i muhakkik bilub ana göre o makule halat vukû`nu tecviz itmeleri ve müste'men sefinelerine ve mahal-ı memnu`aya bir kile zahire furûht ve i`tasına ru-yi müsa'de gösterilmeyerek yemlik ve yemekliklerinden mâ`da bil-cümle ashab-ı `ulufe tüccaranı ve tâ'ife-i mültezimin ve burada kambiyolarında ne mikdar zahire var ise tamamen mütesellim mûma-ileyh furûht ve habbe-i vahde zahirelerinin `adem-i ketm ve ihfasına bil-infak i`tina ve dikkat ve hilâfı irade-i seniyem habbe-i vahde zahirenin ketm ve ihfa olunmamasına sarf-ı bâlâyı mukadderat olunmak bâbında sen ki naib ve müfti ve mütesellim ve a`yan vesâir mûma-ileyhimsiz sende ve Tarsus Mütesellimi mûma-ileyh hintaya o emr-i şerifim ısdâr-ı hususuna i`lam eylediği bit-takrir-i leddü'l-arz mucibince o emr-i şerifim ısdâr-ı hususuna irade-i `aliyem ta'lluk idub ol-vechle diğer emr-i şerifim ısdâr ve tesyar olunmuşdur ber vech-i muharrer ve harekete mezid sa'y ve gayret eylemek fermân olunmayan te'kidî hâvi iş bu emr-i celilüm-mikdarım ısdâr ve irsâl olunmağın imdi keyfiyet-i irade-i seniyem mantûk-ı emr-i şerifimden ma'lûmunuz oldukda fermanın olunduğu ve bilade sebd ve beyan kılındığı üzre sene-i sabıka mahsulinden Adana ve Tarsus havalilerinde zahire mahsulinde kemal-i feyz ve bereket olduğu cümle `indinde meşhur ve ma'ruf olduğu dersi`adetimde zahire hususunda mutabık-ı gûn gûne terki bulmakda olduğuna ve sene-i mübârekde dahi mezru`atıyla kemal-i feyz ve bereket üzre olduğu mütevâtır iduğune binaen zahire-i mezkûre rayiçle ashabını bir-rıza iştira ile mükteza-yı irade-i seniyemden iken böyle (...) ile emrar-ı vâkit ve ta'til maslahata cesaret bulucak irade-i seniyeme muğayir münafi olduğundan vusul-ı emr-i şerifimde ahali ve voyvodakan ve mültezim ve rencberan makulelerinin yemlik ve tohumluklarından mâ`da mevcud zahirelerini sa'ir bir mahalle furûht olunmayarak mütesellim mûma-ileyh tarafında furûhat ve i`ta ve habbe-i vahde zahirelerin ketm ve ihfa olunmaması hususuna ihtimam ve dikkat ve hilâf emr-i muğayir irade-i seniyem habbe-i vahde zahirenin ketm ve ihfa kılınmaması hususuna sarf-ı mukadderat ve hilâf-ı gûna hareketden temaşi ve mücânebet eylemeniz bâbında sâdır olmuştur.

Buyurdum ki;

Hükm-ü şerifimle emr-i şerif celilenin mazmun münifi yerle `amel olasız.

Şöyle bilesiz;

Alâmet-i şerife i`timad kılasız.

Tahrîr (...) şehîr Seferü'l-hayr sene hamse ve erbâ'in ve mi'ete'in ve elf. Konstantiniyye

S.40/B.125

Vech-i tahrîr-i hurûf budur ki;

İş bu bin iki yüz kırk beş senesinde mah Rebbi'ül-evvelinin ahirinde bundan akdem vefat eden Pederim Karaca İbrahim Ağanın ve veraseti validem Fatıma Hatun ve o ki validem Hayriyezade kerimesi Ümmü Gülsüm Hatun ve vekili munhasıra olub o ki validem Ümmü Gülsüm Hatuna ales- sebilü'l hariç hassa-i arsası ma`rifet-i şer`le eda ve teslimi olunub validem Fatıma Hatun dahi hassa-i arsasından bâşka ma`lûm ve meçhul emlaka ve buna karışmamak üzre zuhur edecek deyn müsbete tarafından eda olmak üzre Medîne-i Adana'da sabıka me`zûn bil-ifta Faziletlû Şerafetlu Es-Seyyid El-Hac İshak Efendi Hazretlerine yine pederim müteveffa Karaca İbrahim Ağanın kırk kile hinta ve yüz doksan kile şâir duyunu olduğı tevatiren cümlemizin ma`lumu ise de def`alık (...) huzur-u şer`ide efendi mûma-ileyh hazretleri tarafından sabit olduktan sonra Pederim Karaca İbrahim Ağanın terekesinden `aynen lâzım gelmekle ber mücib-i şer`i şerif kırk kile hinta ve doksan kile şa`ir ale'l-hesab ihsab-ı ma`rifet-i şer`iyle aynen eda ve teslim olundukda kusur yüz kile şa`irden yirmi kile şa`ir mahkeme ve kapu tarafına munesafat-ı resm-i `adi verilub seksen kile şâ`ir raci` vakte göre beher kilesi ellışer guruşa kıymeti kat` yerle dört bin guruş tereke-i müteveffayı merkûmdan lâzım geldiğine binaen tereke-i müteveffa-yı merkûmdan olub Mermerli Mahallesinde vâki` kıblete Menla Yahya ve dükkânı bâ`zen efendi mûma-ileyh hazretlerinin uhdesinde olan Tutlu Han arsası şarkan tarık-i amm şimalen Hüseyin Efendi Hanına mülhak ve dükkânları ve bâ`zen mezbur Tutlu Han arsası garben yine mezbur Tutlu Han arsası işbu hudud-u erbâ'a ile mahdûd derun-u kebir mağaza ve önü sofalı dükkân vesa`ir tevâbı` liva-yı hakkıyla (...) ta`rizden `ari olarak mi`mar ma`rifetiyle kıymeti bin iki yüz guruşa kat` olunarak bâlâda mârû'l-beyan dört bin guruş efendi mûma-ileyh hazretlerinin ledi cem`ana mahsuben rızamla efendi mûma-ileyh hazretlerine derun-u kebir mağaza ve önü sofalı dükkân vasıtası ve tevâbı` liva-yı hakkıyla bin iki yüz guruşa bey`-ı bât sahih-i şer` ile bey`-ı ve teslim ve temlik eyledim efendi mûma-ileyh hazretleri dahi (...) yerine mahsuben bin iki yüz guruşa iştira o kabul idub mülk-i müşterasıdır fima bâ`d vechen min el-vücuha alaka ve müdehelliman kılmadığı icladien işbu mülk name tahrîr ve i`ta olundu gerekdir ki zabt u tasarrufuna tarafımdan ve ahirden kimesne mani` olmayan selam.

Merkûm /sabık Nakib Seyyid Hüseyin Efendi

Sabık Miralay Mehmet Emin Ağa

Ganizade Ebubekir Efendi

Biraderi Hafız Ahmed
 Katib Hacı Ali Efendi
 Evan oğlu Menla Veli
 Koca İbrahim oğlu Hüseyin Ağa
 Dizdar Mehmed Ağa
 Ve İlmuhu

S.40/B.126

(...) rafî'ül-küttâb Medîne-i Adana'da sabık me'zun bi'l-ifta Faziletli Es-Seyyid El-Hac İshak Efendi Hazretlerinin müteveffa Karaca İbrahim Ağa da kırk kile hinta ve yüz doksan kile şa'ir alacağı olub müteveffa-yı merkûmun terekesine vâzi'ül-yed olan variseleri zevceleri Fatıma Hatun ve Cidarzade kerimesi Ümmü Gülsüm Hatun ve kerimesi Ümlü Hatun deyün-u mezburu ikrar-u uğrak eyledikleri taraflarından beher birbirlerinin vekilleri huzur-u şer'ide efendi mûma-ileyh hazretlerinin tarafından ikrâr-ı mezburu tasdik irsâl eylediği Ebubekir Efendi mahzurunda bit-takrir itdikten sonra def'an lil iştibah duyun-ı mezburu şahidin adliyen ile isbât idub variselerin ikrarları ve beyanatların şehadetleri mücibince Efendi mûma-ileyh hazretlerin alacağı tereke-i müteveffayı merkûmdan te'diyesi serî'an lâzım gelub ma`rifet-i şer'iyile kırk kile hinta ve doksan kile şa'ir aynen tahsil ve teslim olub kusûr yüz kile şa'irden yirmi kile şa'ir-i resmi `âdi ifraz olundukda bâki kalan seksen kile şa'ir râcîh (...) güne beher kilesi ellişer guruşdan pahalıca dört bin guruşa iblağ ve işbu dört bin guruşa mahsuben tereke-i müteveffayı merkûmdan Mermerli Mahallesinde vâki` kıbleten Menla Yahya dükkânı ve bâ`zen efendi mûma-ileyh hazretlerinin `uhdesinde olan Tutluhan arsası şarkan tarik-i `âmm şimalen Hüseyin Efendi Hanına mülhak dükkân arsası işbu hudûd erbâ'a ile mahdud derun-i kebir mağaza ve önü sofalı dükkân vesa'ir tevâbi` liva-yı hakkıyla ve ta`rizden `ari mi`mar ma`rifetiyle kıymeti bin iki yüz guruşa kat` olundukda bâlâ da mestur dört bin guruş efendi mûma-ileyh hazretlerinin alacağına mahsuben bin iki yüz guruşa bey`-ı bâb-ı sahih-i şer'i ile bey`-ı ve teslim ve temlik eylediklerinde efendi mûma-ileyh hazretleri dahi vech-i meşrûh üzre iştirâ ve teslim ve kabul idub dört bin guruşdan bâki kılan iki bin sekiz yüz guruşa otuz bir güne değin eda ve teslim itmek üzre tereke-i müteveffayı merkûmdan Adana sarraf bezidik oğluna havale yerle havale-i mezburu sarraf mersûm kabul ve edaya müteahhid olduğu (...) vâki` bit-taleb ketb olundu.

Fi gurre-i Rebbi'ül-ahir sene hamse ve erbâ'in ve mi'ete'in ve elf.

Sabık Nakib Es-Seyyid Hüseyin Efendi
 Sabık Miralay Mehmed Emin Ağa

Ganizade Ebubekir Efendi

Biraderi Hafız Ahmed

Katib Hacı Ali Efendi

Evan oğlu Menla Veli

Karaca İbrahim oğlu Hüseyin Oğlu

Dizdar Mehmed Ağa

S.41/B.127

Kıbrıs Muhassılı tarafından virud iden Emr-i Ali suretinin kayddır.

Düstûr-u mükerrem müşir-i mûfahham nizâmi'l-'âlem müdebbir-i umûri'l- Cumhûr bi'l-fikri's-sâkib mütemmim-i mehâmmil-enâm bi'rre'yi's-sâib mümeahhid-bünyâni'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkânü's-sa'ade ve'l-iclâlü'l-mahfûf bi sünûf-ı 'avatıfu'l-mülkü'l-âlâ Adana Valisi ilhaka garir Belen Sancakları Mutasarrıf Vezirim Es'ad Paşa Edâmallâhu Taala ve iclâle ve mefâharatü'l kuzât-ı ve'l-hükkâm Adana Eyaletinde vâki` kazaların kuzzât'ün-nüvvâb-ı zîde fazluhum mefahirü'l-emasili ve'l-akran a`yan (...) dükkân ve vücuh ve memalik ve bil-cümle iş erleri zîde kadruhum tevkî`-i refi`-i Hümâyun vâsıl olunacak ma`lûm ola ki Kıbrıs Cerire muhafaza içün Adana Eyaletinden tertib olunan yedi yüz elli nefer askerin bundan akdem cezire-i mezkûrue irsâl olunmuş ise de bir iş bir emr kullarına ba`zı (...) hareketlerine mebni cerireden merkûme ahalisinin vâki` olan istid'alarına binaen mukaddem sudur olan emr-i şerifim mücibince memleketlerine i`ade vâki` olunmuş ise de asker-i mezkûrenin cezire-i mezkûrede müddet ikametlerinde icâb eden mâhiyeleri eyalet-i merkûme tarafından oldurulmayub Hâcegân Divan-ı Hümâyunumdan hala Kıbrıs Muhassılı kıdvetü'l-emacid ve'l- a`yan Ali Ruhi zîde mecide tarafından mal mahsuli kadim i`tâ olunarak yetmiş bin otuz üç guruh bâliğ olmak olduğundan eyalet-i merkûmede ka'in kazalardan tahsiliyle mahsul muma-ileyh tarafına irsâl (...) hususu bundan akdem şeref sudur olan emr-i şerifimle tenbih ve te'kid olunmuş ise de meblağ-ı mezburde Tarsus Sancağı hususuna isabet iden guruh tamamen tarafına gönderilub eyalet-i merkûmemden dahi elli bin guruh i`tâ olunmak üzre (...)hâvî bir kıt'a i`lam-ı irsâl olunmuş olduğu bu def'a mahsul mûma-ileyh tarafından dersi`adetime tahrib ve inha ve i`lâm-ı mezkûr dahi takdim ve (...) kılınmış olub minval-ı muharrer üzre `asker-i mezkûre verilmiş olan meblâğ-ı mezbur cezire'i merkumun (...) `amirem (...) olan mahsulluk malıdan i`tâ olunmuş olmak (...) (...) mezkûre tarafından ser`at tahsil ve te'diyesi lâzımeden olmağla siz ki vezir mişarün-kuzzat'ün-nüvvâb-ı vesa'ir mûma-ileyhimsiz vusûl emr-i şerifimde gayrı ez irsâl kusûr (...) olan sabıkü'l-zikr elli bin guruh eyaleti merkûmede

Ka'in kazalar ahalisi ma`rifet-i şer'i şerif ve cümle ma`rifetiyle te'diyesi ve tesviye şurûtuna ri`ayeten tevzi` vel-taksim ve icab ve iktizâ idenlerden tamamen ve seri'an tahsil ve bir akdem mahsul mûma-ileyh tarafına irsâl ve (...) hususuna mezid-i ihtimam ve dikkat eylemeniz fermânım olunmayan te'kid ve ihtimama rikab müstahcemden mahsus iş bu emr-i şerifim ısdârı ile tesyar olunmuştur imdi menvâl-ı muharer üzre meblağ-i mezburun ma`rifet-i şer'i şerif ve cümle ma`rifetiyle eyalet-i merkûmede ka'in kazalara derhal mütevâzi ve taksim ve icâb iktizâ idenlerden seri'an ve acilen tahsiliyle mahsul mûma-ileyh tarafına irsâl tesbil irade-i seniyem muktezasından idüğü ve te'hîr ve zâbıtân misillü vâzi` ve hâlat vukû'a ber vech ca'iz olmadığı ma'lûmunuz oldukça bir minval-ı muharrer-i `amel ve harekete ikdâm ve dikkat ve hala kadrim hazır ve mücânebet eylemeniz bâbında Fermân-ı Alişanım sâdır olmuştur.

Buyurdum ki;

Vusûl buldukda bu bâbda vece meşrûh üzre şeref-yafta sudur olan fermân ve vacibü'l- ittibâ ve lâzım'ül -imtisalimin mazmun itâ`at makrunuyla `âmel olasın.

Şöyle bilesiz;

Alâmet-i şerife i`timad kılasız.

Tahrîr o ahir-i şehir Zil-hicce sene (...) ve erbâ'in ve mi'ete'in ve elf. El-Mahrusa Konstantiniyye

S.41/B.128

Diğer emr-i `aliyenin suretidir

İftiharu'l-emacid ve'l-ekarim camiu'l-mehamid vel-mekarim, el-muhtassibi-mezid inayeti'l-meliki'd-daim hâlâ Adana Mütesellimi mir-i Ali dâme mecduh-u ve mefahiru'l el-kuzzât vel-hükkâm ma`denü'l-fezai'l ve'l kalam Adana Sancağında vâki` kazaların kadıları ve na'ibleri zîde fazluhum mefahirü'l-emasili ve'l-akran a`yan ve zâbıtân iş erleri zîde kadruhum tevkî-i refi`-i Hümayun vâsıl olunacak ma'lûm ola ki liva-i mezburun kırk iki senesini refi`-i menzil bedelinden liva-i mezbûr mutasarrıf sabık Vezirim Nurullah Paşa Adamallahu Teala iclâlenin tahsili ile zimmetine geçmiş olan üç bin yedi yüz elli guruşun müşârün-ileyhden tahsiline teşebbüs olunmuş ise de takrir olunması takribiyle liva-i mezbûrde olan bekâyasından akçe tahsilinde verilmesine mütevakıf olduğunu bit-tahrîr iden inha iylediğine binaen ol vechle tahsili hususuna irade-i `aliyem ta'lluk itmekden sen ki mütesellim mûmâ-ileyhsin vusûl emr-i şerifimde meblağ-i mezburu livaya ve ati müşârün-ileyhin liva-ı mezburde olan bekayasından ma`rifetin ve ma`rifeti şer'i ve cümle ittifakıyla ber vech-i kamil seri'an ve acile lâzım gelenlerden tahsil ve dersa`adetime irsâl ve Hazîne-

i Âmirem'e teslimi hususuna mübâderet eylemek fermânım olunmağın (...) iş bu emr-i celil'ül kadrim ısdâr ve irsâl olunmuştur imdi vusullinde keyfiyet irade-i `aliyem mantûk emr-i şerifimden ma'lûmun oldukda fermânım olduğuna ve bâlâda beyan kılındığı vechle vali sabık müşârün-ileyhin bedeliye'i mezkûrde hizmetine geçmiş olan sabık e-zıkr on üç bin yedi yüz elli guruş livası mezburde olan bekayasından (...) tamamen ve seri'an yerlu yerinden tahsil ve dersa'adetime irsâl ve Hazîne-i Âmirem'e teslime mübaşeret eylesin ve siz ki kuzzâtûn-nüvvâb-ı ve `ayan ve zâbitân mûma-ileyhin iş erleri siz siz dahi mücib emr-i şerifime `amel ve hareket ve te'hir mebni tecviz ile (...) ve mematir olmakdan tevki ve mübâ'adet eylemeniz bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuştur.

Buyurdum ki;

Hükmü şerifimle vardukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şerif-yafta-ı sudur olan iş bu emr-i şerif celili-şanın mazmun münifi bir an `amel olasız.

Alâmet-i şerife i'timad kılarsız.

Tahrîr el-yevm sadis şehr Rebbi'ül-ahir sene hamse ve erbâ'in ve mi'ete'in ve elf.

El-Mahrusa Konstantiniyye

S.41/B.129

ibrân Ser'askeri Devletlu Osman Paşa Efendimizin buyuruldu suretinin kaydırır.

(...) Adana Kadısı Faziletlü Efendi zide fazlehu me'zuna bil-ifta Fekahetlü Efendi zide tak'va? ve kıdvet'ül-emacid ve'l- `ayan Adana Mütesellimi Ağa zide mecduhu mefahirü'l-emasili ve'l-akran a`yan ve zâbitân ve vûcûh-u ahali iş erleri ve söz sahibleri ve zikrat-ı bekâyâ tahsiline me'mur ve kıdvetü'l- emasili ve'l-akran kapu kethüdamız İzzetlü Ahmed Ağa zide mukadirhim inha olunur ki şark Ordu-yu Hümâyunuma te'sir iden cünûd bu cedinin idare-i ta'yinatı lâzımleri içün iki yüz kırk dört senesine mahsuben Adana Sancağından ba Fermân-ı Âli müreteb ve matlub olan ma'lûm'ül-mikdar arabanın (...) irsâlinde ahali-i beldeye sorup der-kâr olduğundan teshila maslaha mukaddema Ordu-yu Hümâyun Defterdârî Efendi ma`rifetiyle arabanın beheri üçer yüz guruşdan bedele kıt'a on iki bin guruşun icâb ve iktizâ idenlerden tahsil ve Ordu-yu Hümâyun Hazînesine irsâl ve (...) lâzımeden iki bedel merkûmden bir akçesi hazîne-i mezbureme şimdiye kadar irsâl ve teslim olunmayarak `ali hâle kıldığı (...) ve bu hengâm icarde `avatıf (...) (...) Cenab-ı bereketi senetinden hatme-i şerifimden ser'askerliği `uhdemizde ve Ordu-yu Hümâyun Defterdârlığı dahi icla'i ricâl Devleti Aliye'den hâlâ muhasebe evvel `atufetlü Mehmed Tayyibi Efendi Hazretleri `uhdelerine tevcih ve ihsan-ı Hümâyun buyurulmak olub mukaddemce Erzurum hadisesine mebni mevcûd olan kaffe-i hemân ve zehâyir velhasıl iğneden ipliğe varıncaya bil-cümle mevcudat-ı telef

olmak ve haletinde (...) Ordu-yu Hümâyûn verûd itmekde olan sandık `asakirin muhtaç oldukları zehayir vesa'ir müktezatını bâşdan akçe kuvveli ve her külfet ile cem` olunmak mülabesesiyle Hazîne-i Orduyu Hümâyunda şu aralık kesirat nukudun vücudu dereceli vücuda idüğü beyandan müstağni ve i`lamları dinmelerin ehli İslâm ve memalik Devlet-i Aliye ebed-i kıyam hakkında su'i kasıd ve ahalini bu vech-i seniyesinde imanı olub ve Hakk ve Celle Ali Kebir tevcih ve müfehirü'l-mürselin `aliye efdal tecziye tasdik eden din karındaşlarıma (...) hafi olmakdan nâşî bu vakit evkat-ı maziye bil-vücuh-u kıyas kabul etmekle beher taraftan fevc fevc gelmekde olan `asakir-i ve me'murunun lazime-i ta'yinat mezbureleri bu makule mürettebat ve vardanın? vâkit ve zamanıyla Hazîne-i Orduyu Hümâyûn vusûline sukuf ve mahmul mürettebat-ı merkûme ba Fermân-ı Ali nizam olunmuş olduğuna (...) akçe umur deniyeye sarf olunacak idüğüne nazaran bedeli merkumun beher bir tahsilata tercih olunması zâbitân ve vûcûh-u velanından? me'mul olmuş iken üzerinden seneler dur iderek pesmanda kılması mahza ağmaz ve tesamuhdan ne'şet etmeğin bu bâbda (...) mahal kılmamış olduğu nemeyan ve bu (...) din ve Devleti Aliye (...) ezhâr ve havi ve eraz betaet idenler bundan sonra mes'ûl müba'abet olacakları (...) (...) kamen olduğuma siz ki muhatabun mûma-ileyhimsiz ma'lûmunuz oldukda bu def'a hazîne-i mezkûre defterleri mucibince derûn buyruldu (...) kendi verilen mantûkunca liva-i mezburde tahsili lâzım gelen on iki bin guruh araba bedelinin bundan böyle bir gün (...) te'hir-i tecviz olunmayarak iktiza idenlerden tamamen ve kâmilan ser'ian ve `acilen `alelhal? tahsil ve Orduyu Hümâyûn Hazînesine beran akdem bâ'is ve teslimiyle mezid-i ikdam ve ihtimam bâlâ kelam olunmak matlubu idüğü ve meblağ-i mezbur bâlâda is'ar olunduğu vechle

S.42/B.129

Zehayir ve luzûmat-ı sâireye ve `alel husus yedlerine mühür sene i'tasıyla işlemiş `asker mahiyesine ve yed-i ta'viz edası lâzım gelenlere müretteb ve musemam olduğundan bu bâbda bir gün efaten vâkit ber vechle tecviz olunur mevaddan olmadığı ma'lûmunuz oldukda ber vech-i meşrûh `amel ve hareket ve ibga-yı lâzım sadakat-kari ve mütebere-i zimmete mübâderet eylesiz ve sen ki mübâşir muma-ileyhsin sen dahi mükteza-yı me'muriyenin vechle liva' mezburden tahsil lâzım gelen meblağ-i Ermeni olub ser'ian hazîne-i merkûmeye götürmeğe ve `ûk ve tehiri mücib vâzi` ve hareket vuku'a gelmemesine ve herhalde icra-yı mükteza-yı me'muriyet ve sadakata zide ve sa'y gayret ve hilafından mübâ'adet eylemeniz bâbında divan-ı eyaleti Trabzon ve mahsulluk cânibinin ve emin mübâdiyen Hümâyûn ve Mutasarrıf Liva' Bozok Yeniel ve Malatya ve Karahisar-ı şerifi ve bil-istiklal imame cânib-i ser'askeri ıksâr-ı şerife ve sevhilimiz siyah ve

merhale' Gümüşhane'den iş bu buyruldu. Tahrîr ve ısdâr ve ta'yîn olunan mübâşirimiz ağaya muma-ileyh ile irsâl ve tesyar olmuştur mebni ta'ala vusûlünde gerekdir ki ber vech-i meşrûh ve ber mücib buyruldu `amel ve hareket ve hilâfından gayetü'l-gaye tehaşi ve mücânebet eyleyesiz deyu. Fi gurre Rebiu'l-ahir [1]245 sene

S.42/B.130

Der devlet-i mekine `arz dahi kimesne budur ki bundan akdem Kıbrıs muhafaza için Adana Eyaletinden tertib buyurulan yedi yüz elli nefer `askerin cezire-i mezburda müddet-i ikametlerinde icab iden mahiyelerinden gayrı ez teslimi kusûr elli bin gurusun eyaletine mezkurede ka'in kazaların ahalilerinden ta`dil ve tesviye şurûtuna ri`ayet olunarak tevzi` ve taksim ve icab ve iktizâ idenlerden cem` ve tahsil ve hala Kıbrıs Muhassılı Hâcegân Divan-ı Hümayundan Ali Rumi Efendi kulları tarafından irsâl olunmak bâbında hala Adana Valisi Devletlü Es`ad Paşa Hazretlerine ve bu fakire hatt-ı bâ sudur buyurulan fermân-ı celil-i şan Medîne-i Adana Mahkemesine ledü'l-vurûd lâzimu'l-huzûr müvâcehelerinde feth u kırâ`at olundukda sem`an ve tâ`a merâsimini ba`de'l-eda cevablarında `asker i mezkurenin mahiyelerinden Adana kazalarının sehimlerine isabet iden mahiyeleri bir def`a iki yüz kırk dört senesine mahsuben ba Rebi'ül-ahirin guresinde rüz-ı kasım itibâriyle Adana Mütessellimi Silahşör Hassadan İbrahim Efendi kullarının mütessellimliği vaktinde vuku`u olan kasım tevzi`atında kırk bin gurus tevzi`a idhal yerle meblağ-i mezburu mütessellim muma-ileyh tamamen tahsil ve zimmetine geçirmiş olup meblağ-i mezburden `asker-i mezkûrun mahiye ve bâşbu`aya on beş bin gurus verub yirmi beş bin gurus kendi matlubâtıma mahsub etdim diyerek zimmetinden kalmış olduğu ve bir def`a dahi sene-i merkûmun rüz-ı hazır tevzi`inde diğer Adana Mütessellimi Dergâh-ı Ali Kabucubâşlarından İsmâ'il Ağa kullarının mütessellimliği vaktinde `asker-i mezkûrun mahiyeleri için alınmış bir bin beş yüz seksen üç gurus tevzi`a idhal ve meblağ-i mezburu mütessellim muma-ileyh tamamen tahsil ve zimmetine geçirub meblağ-i mezburden otuz altı bin beş yüz seksen üç gurus `asker-i mezkûrun mahiyelerine verub kusûr yirmi beş bin gursa kendi matlubâtım için mahsub etdim diyerek vermeyub Kıbrıs Muhassılı kulları tarafına elli bin gursa taahhüd i`lamı verilmiş ise de ancak meblağ-i mezbur mütessellim muma-ileyhima kulların zimmetlerinde olup tekrar tevzi` olmasına fukarâ-yı (...) (...) mücib-i keyfiyet ve rıza-yı şâhâneme mügayir bir halet olmağla vuku`alı der-bar ba`de'l- tekrare i`lam iduyordu. Bu `abd da`ilerine el-hac olunması itmeleriyle ol ki vâki`ül-hal bil-iltimas paye-i serir i`laya `arz ve i`lam olundu bâki emr-i hazretim menlaü'l-emrindir.

Harir fil-yevm'ül-salis `aşer min şehr Cemazi'l-evvel sene hamse ve erbâ'in ve mi'eteyin ve elf.

S.42/B.131

Medîne-i Adana'da hala me'zun bil-ifta (...) Efendi Sabık Ka'imakam Nakibi el-Eşraf Hüseyin Efendi ve Müdürü Hamdi Efendi ve hala Ka'imakam Nakibi El-Eşraf El-Hac Mehmed Efendi ve sabık Ka'imakam Nakib-i El-Eşraf Fazullah Efendi Müftizade Es-Seyyid Ali Efendi vucûh-u belde ba cemuh? huzur-u şer'de hala Adana Mütesellimi Hasan Paşazade Necabetlü Hacı Ali Beg Efendi muhızırında taba'a ikrar-ı nam ve takrir-i kelam idub bundan akdem Adana Eyaletinden müretteb-i tevzî'-i ve taksim olunan `asker bedeliyesinden yirmi bin guruş mir-i muma-ileyh hazretlerinin zimmetinde iken taraf-ı velayetinden te'diyesi lâzım gelen masraf-ı zaruriyeye meblağ-i mezburden teşkil muhızırı götüren Tatar (...) oğlana verilen bin iki yüz elli guruş mütesellimin emr-i götüren devlet Tatarına ve yol emri götüren Tatara verilen beş bin iki yüz elli guruş (...) deryaya verilmemesi için haracgan Efendiye virilen bin iki yüz elli guruş ve şark cânibi `askeri Devletlu Osman Paşa Efendi mezkûr Tatarına verilen yedi yüz elli guruş ve `asker için Silahşör Mustafa Beye verilen üç bin yetmiş guruş ve saran Hümayün eminiyesine takdimi için Tatar Ağasına verilen harcırah bin sekiz yüz guruş ve mübâyede husus-u için `arz getiren Tatara verilen harcırah bin iki yüz elli guruş ve Devletlu Es'ad Paşa Efendimizin Selam Ağasına `asker husus-u için verilen üç bin guruş ve `asker mansurenin noksanına ve Devletlu Hasir Paşa Efendiye gelen verilen iki bin guruş ve Kıbrıs `askerinin mahiyeleri için mahsul tarafına verilmek üzere me'mur Tatara verilen iki yüz guruş cem'an yirmi bin guruş masarıfa bâliğ olub zimmet mîrî mûma-ileyhde meblağ-i mezkûrun hanesinden bir guruş bâki kalmayub umur-u vilayete vech-i meşrûh üzere sarf ve hariç olduğu acelden vakti hacetinde yedinde sened olmak için kabul-u şer` an hüccet-i şer' iye i'ta olunması muradımızdır dedikleri ma havaü'l-vâki` bit-taleb ketb olundu.

Fi evasıt Cemaziye'l-evveli sene hamse ve erbâ'in mi'eteyin ve elf.

Müftizade El-Hac Mehmet Efendi

Hasan Paşazade Kapucubâşı El-Hac Mehmet Beg Efendi

Haydar Efendi

Şehrizade Mustafa Ağa

Katip Hacı Ali Efendi

Ve gayrullah

S.42/B.132

Medîne-i Adana' da Kuru Köprü Mahallesiinde sakın Elif ve Meryem, Anıtan, Mehmed Nam karındaşlar Meclis-i Şer'i Şerif Enverde iş bu bâ'is'ül-küttab Mahmud min Yusuf muhzırında üzerine da'va ve takrir-i kelam idub Yüreğir Kazasına Nabi` Kadı karyesinde vâki` bir bâb çift tamı ve iki dönüm mikdarı bağ ve ma'lûmete el-mahdud ve iki yüz dönüm tere bâbâmız? dönüm müntakil emlakımızdan olub iş bu mahdûd zabt u tasarruf etmekle su'al olunub takrir-i tahrîr ve kifayedine tenbih-i şer'i olmak muradımdır meriklerinde müdde'i `aliye `abal-i istinkaf cevabında bir bâb menzil-i mezburu ve bağ ve iki yüz dönüm tarla tarih kitabından on altı sene mukaddem valide ledi Şerife Hatundan iştira edub on altı seneden beru mutasarrıf olduğum cihetden alakaları yokdur deyub dikkatle mukabele edecek Der- Aliye müddet-i mezbur-u inkâra tasdi etmeleriyle müdde'i `aliyeden refi`-i meşrûhasına mübâyin beynet-taleb oldukda ihrarı rical müsellimden Hacı Mehmed ve İbrahim na kimesne lacelü'l-şehade huzur-u şer'e gelub fil-hakika bir bâb kam ve iki dönüm bağ ve iki yüz dönüm terk bunları anaları Şerife Hatundan iştira ve on altı seneden beru mutasarrıf olduğu bunların ma'lûmlar mezburler bu hususa şahid ve şehadet dahi iderüz deyu edaen şehadet-i şer'ie eylediklerinde şehadetleri makbule bâ`del-istifna on altı senelik da`vanın bila emr-i `ali istima`i ca'iz değil deyu buyrulduğuna binaen müdde-i `aliyelerin boyuca şer'i emr-i `ati doğruna kadar mu`ârizaları men` olduğu hezeü'l-vesika bit-taleb ketb oldu.

Fil-yevmü'l sani min şehr Cemazi'l-evveli sene hamse ve erba'in ve mi'tein e elf.

Hacı Hüseyin

Mehmed

Hacı Mehmed

Ve gayruhum

S.42/B.133

Bâ'is-i huruf oldur ki;

Bin iki yüz kırk beş senesi Ramazan-ı Şerifin yirmi yedinci gününde bundan akdem vefat iden Bedri merhum sabıka Adana Müftisi Ahmed Kadri Efendi'nin karinesinden `ali tarıkü'l-arsü'l- şer'i hamama isabet, Yüreğir Nahiyesinde değin (...) çiftlik zam ve bakar ve gayrı çift alamet? cânib-i şer'isinde olan müfti karyesinde olan zam ve bakar ve gayrı alamet çiftlikatdan mâ`adâ esbaba müte'allik ve deve vesa'ir mal ıtlak olunub hisseme `ali tarıkü'l-ars isabet iden çiftlikat mezkûratdan mâ`adâsını kendi Hasan Rıza ve ihtiyarımla bila bi-garir hala Adana nakibi biraderim Devletlu Es-Seyyid El-Hac Mehmed Sadık Efendiye beş bin guruşa bey`-ı ve temlik iyledim ve

samanı olan meblağ-i tamamen ve kamilen aldım ve bey`-ı mezkûrun takriri (...) müte`allik ve tereke-i mezkûreye müte`allik `amme-i dua (...) zimmeti ibra ve ıskat eylerim biraderim (...) hususu mezkure müte`allik biraderim Efendi zimmetinden bir akçe mutalebe kalmadığına meşa`ir iş bu sizden merkum tahrîr ve i`ta olundu.

Adana Müftizade El-Hac Ali Enveri Efendi

Ağa Mustafa zade Ali Ağa

Ve tabi` Menla Mehmed

(...) Ali Beg Efendi

Selahaddinade Es-Seyyid Yusuf Efendi

Mustafa Es-Seyyid İmamzade

Ve Gayruhum

S.43/B.134

Mefahirü`l-nüvvâb-ü`l-müteşari`ayn zikratı (...) Adana Eyaleti dahilinde bulundukları mahallelerin naibleri zide `ulemahum ve kıdvetü`l-emacid ve`l-a`yan Adana Müteselimi Ali Beg zide mecduhu tevkî`-i refî`-i Hümâyün vasıl olacak ma`lûm ola ki dursa`adetimde sakın ehli islam ticaretinden Avrupa ve Acem Hindistan ticaretin mal ziliyeti hâvî bedellerine berât-ı şerif verilen tüccar-ı hayriye muhtarlarından şahanem kıdvetü`l-emasil ve`l-akran El-Hac Ahmed zide kudrenin tüccarın malından olmak üzere Halep`de şeriki tarafından kenduye irsâl olunan min habes mecmu`? otuz beş bin sekiz yüz altmış guruşluk bir çekin derununde yüz yetmiş `aded Muhammediye ve elli `aded yıldız altunu ile sekiz deve yükü temiyesi esna-i rahde Adana Eyaleti dahilinde kainlerin ve kaza? oğlu vesa`ir üç `aded `aşâyir eşkiyası tarafından gasb ve garet olunmuş ol vechle kenduye gadırgallı hayfa `azim olmuş olduğu beyanı ile diğer olunan ol mikdar guruş nukud ve (...) tamamen ve kamilen zahire ihraç ve kenduye iştirada? olunarak ihkak olunmak bâbında fermânı `alışanım sâdır olmuştur.

Buyurdum ki;

Hükmü şerifim vusûl buldukda vech-i meşrûh üzere `amel olunuz.

Şöyle bilesiz;

Alamet-i şerife i`timad kılasız.

Tahrîren evasıt şehir Safer`ül-hayr sene hamse ve erbâ`in ve mi`etein ve elf. Konstantiniyye

S.43/B.135

Kıdvetül-nüvvâb-ı münşir `ayn Adana Naibi Mevlâna zide `ulema tevkî`-i refî`-i Hümâyûn vasıl olacak ma`lûm ola ki Avrupa ve Acem ve Hindistan ticaretine (...) hâvî yedlerine berat-ı `aliyem verilen ehli İslam ticaretinden ve ticari merkûmenin muhtarlarından dersa`adetime sakin Şahinzade El-Hac Ahmed nam tacirin ticaretinden olmak üzere bu def`a Medîne-i Haleb`de resm-i gümrüğü olunarak dersa`adetime celb olunmuş olduğu ma`lûm ol-mikdar (...) esna`en rahde Adana gümrüğüce tarafından tekrar gümrüğü mutalebe ve cebren bin yetmiş dört gurus ahz olunmuş olduğundan bu keyfiyet yedlerine verilen şurût berat-ı şerifime münafî kenduye bil-vucûh (...)müeddi olduğu beyanıyla gümrüğü muma-ileyhin hayr-ı şuruta mükerrer olarak ahz etmiş olduğu marû`l-zikr mubâğın tamamen ve kamilen isterdadıyla tarafından kabzına me`mure i`ta ve teslim etdirilmiş bâbında fermân-ı `âlişanım sâdır olmuştur.

Buyurdum ki;

Hükmü şerifim vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere `amel olunuz.

Şöyle bilesiz;

Alamet-i şerife i`timad kılasız.

Tahrîren fî evvail şehir Cemaziye`l-evveli sene hamse ve erbâ`in ve mi`etein ve elf.
Konstantiniyye

S.43/B.136

(...) Adana Kazası Naib Efendi

Bâ`des-selâm inha olunur ki ;

Avrupa ve Acem Hindistan`ın beratlu tüccarların muhtarı Şahinzade El-Hac Ahmed nam tacirin ticaretinden olmak üzere bu def`a Medîne-i Haleb`de resm-i gümrüğü eda olunarak dersa`adetime celb etmiş olduğu ma`lûm`ül-mikdar (...) Adana gümrüce tarafından muğayir şurût tekrar cebren bin yetmiş gurus ahz olunmuş olduğundan mebâliğ-i mezburun tacir-i merkum tarafından kabzına me`mura redd-u teslim olunması bâbında sâdır olan Ferman-ı Alişan mücibince iş bu mektub tahrîr olmuştur.

Mebni taala vusulünde hususu mezkûr muvva fak nefsi`l-emr olduğu halde meblağ-i mezkûr ber nehc-i şer`i tahsil ve kabzına me`mura teslim ile emr-i `aliyenin infazına sa`y ve gayret eylesin.
Konstantiniyye

S.43/B.137

Şam Emri

İftiharu'l-emacid ve'l-ekarim cami'u'l-mehamid vel-mekarim, el-muhtassibi-mezid inayeti'l-meliki'd-daim dergâh mu'allam kapucubâşlarından Tarsus Mütesellimi zîde mecduhu el-kuzzât ve'l-hükkâm ma'den'ül-fezai'l ve'l kalam Adana ve Tarsus kadıları zîde fazluhum mefahirü'l-emasili ve'l-akran a`yan Adana Mütesellimi zîde mecide tevkî`-i refi`-i Hümâyün vâsıl olunacak ma'lûm ola ki bâ Hatt-ı Hümâyün şevket-makârrum mukâta`at hazînesine (...) (...) emr idaresi 'uhdesine tefviz olunan mukâta`adan Anadolı'da (...) (...) Ka'in Gedüs Sancağına mukâta`asına üzre Şabhane-i mezkûrde i'mal olunan şab-ı mîrînin ma'lûmdur ki (...) furûht-ı eyle (...) Bâha-yı mezkûr (...) üzre (...) olan mahallerde bir dirhem Karahisar şarki ve Efrenci Şabı bey`-ı ve furûht olunmak ve eğer ederi olur ise ber mücib şurût-u cânib-i mîrî için (...) olunmak nizamından ise de bâ`zı kimesneler hilâf-ı şurût ve mugayir-i emr-i `âlişanım (...) bâha-yı mezkûrede furûht için bundan akdem Adana ve Tarsus taraflarına on beş kıyyeden mütecaviz Karahisar-ı şarki şabı götürecekler şab mahalinde terki' şer'a ihtiyar-ı ile şabı mezkûr bâ ma`rifeti şer'i şerif zabt u temhir olunmuş idüğü ihtar olunmuş (...) beyanıyla hıfzün-nizam sabık ve cihetle şabı mezkûr (...) Ka'in mîrî şab-ı (...) esal ve teslim olunmak üzre tarafından ta'yîn olunan eda (...) teslimi irsâl bâbında sen ki mütesellim mûma-ileyhimsiz Hatt-ı bâ emr-i şerifim suduru hususu Hâcegân Divan-i Hümâyundan (...) Duhan Gümrük Emmini kıdvetü'l-emacid ve'l-a`yan Mahmud İbrahim zîde mecide bâ tahrir inha itmekden nâşî Gedüs (...) Celb olundukda Gedüs Şabhanesinde has olan Mîrî şab-ı (...) olan mahalleler nakl olundukda şab-ı furûht olunmayacağına ihraç-ı şab-ı (...) furûht olunması (...) mezkûrde has olan mir-i şab işçileri ve devecileri sevk idub bâ`zı kazalarda bezl (...) oluna furûht idub ol-vechle malı mîrîye `arz eylemeleri ile o makule şab işçileri ve devecileri yedlerinde (...) emini ve memhür ve (...) tezkiresi olmayanlara ma`mul şab furûhtına itdirilmeyub (...) olur ise mîrî için terki olunmak ve şabhane'i mezkûrde has olan mir-i (...) (...) tahmil (...) olan mahallelere nakli olundukda ol mahallelerde kimesne (...) vesa'ir zâbitân taraflarından gümrük ve bâc ve resm-i kabân ve (...) (...) ve kazasına (...) vesa'ir bâhaneleriyle bir guruh ve habbe mutala'a itdirilmemek ve şabhane'i mezkûrlere (...) olan mahallelerde Karahisar şarki ve Efrenci Şabı bey`-ı ve furûht olunmayub her kimesne yedinde bulundurması ve her kim olur ise olsun hıfz-ı nizâm-ı ma`rifet-i şer'ile (...) (...) vâzi` ve temhir olunub (...) dahi (...) (...) der`aliyeme `arz ve `ilam olunmak şurûtundan idiğı her maliye mukâta`asından derkenar olmağla ber mücib-i şurût emri şerifim (...) hususuna (...) `aliyem ta'alluk itmekler ol vechle `amel ve harekete (...) olası fermânım olmağın hazîne-i iş bu emr-i `âlişanım istar ve irsâl olunmuşdur imdi vusûlunde ber

mücibi meşrûh şab-ı mezkûrden dersa`adetinden mîrî `âlişanım beyyine teslim olunmak üzre Emin mûma-ileyhim (...) merkûme teslim ve irsâl hususuna der`aliye eyleyesiz ve siz ki kadılar mûmâ-ileysiz siz dahi mücib-i emr-i şerifimle `amel ve hareket eyleyesiz bâ emr-i fermânı `âlişanım sâdır olunmuştur.

Buyurdum ki;

Hükmü şerifim.

S.44/B.137

vardukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şerif-yafta-ı sudur olan iş bu emr-i şerif celili-şanın mazmun münifi bir an `amel olasın.

Alâmet-i şerife i`timad kılasın.

Tahrîren fil-yevm el-sani min şehri Cemaziye'l- evvel sene hamse vel- erbâ`a ve mie'tein ve elf.

S.44/B.138

Adana münzilhanede olan lager bâr-girlerin esbâbları beyan olunur. Fi 7 Cemaziye'l-ahir [1]245 sene

BARGİR

GURUŞ

18 Lager bâr-girlerin fûruht olunan

08 on sekiz lager bâr-girlerin fûruht bâhalarından yeniden alınan bâr-gir

On iki bâr-girlerin zebûn olmalarıyla fevt olmuştur. Guruş 12

Hala münzilhanede eski bâr-girden on dört bâr-gir kalmıştır. Guruş 14

S.44/B.139

Kıbrıs `askeri bedellerinin afı Emr-i Aliyenin sureti iş bu mahle kayd ve şerh verilmiştir.

Mefahiru'l-kuzzât vel-hükkâm ma`denü'l-fezai'l ve'l kelim Adana Eyaletinde vâki` kazaların kuzat-ı ve nüvvâb-ı zîde fazluhum ve kıdvetü'l e-macid vel-a`yan Adana Mütesellimi Ali Beg zide mecduhu ve mefahirü'l-emasili ve'l-akran a`yan vesair zâbitân ve vucûh-u memleket ve bil-cümle iş erleri zîde kadruhum tevkî`-i refi`-i Hümayun vâsıl olunacak ma`lûm ola ki el-hâletu hazihi sefer ka'ilesi ber taraf olmuş ve Rum maddesi henüz (...) hitâm pezir olmamış ise de kuvve-i karyeye gelmiş olduğuna binaen Rum vuku`ası zuhurunda ne bir ve merasim hazm ve ihtiyata ri`ayete (...) Ka'in Cezayir vesa'ir sevahil ve muvâki` muktezaya kurb ve civar olan kazalardan

`aynen tertib ve ikame olunan me'murun ve `askerin ve bâ`zen dahi icablarına göre yerlerine aylık `asker istihsan olunmak üzere tahsil olunmakda olan bedellerin ahali ve fukarâya merhamete `afiyla zell-zelil mülûkânemde re`aya ve berayanın aramış ve istirahatları esbâbının istihsal hususuna bu def`a irade-i merahim `adde-i-badeshanem müte`allik olarak ol bâbda iktizâ iden mahallere o emr-i şerifim tasdir ve tesir kılınmış olub Kıbrıs Ceziresi muhafazası için dahi Adana Eyaletinden müretteb olan yedi yüz elli nefer `askerin tahsil olunmakda olan yedleri iş bu Cemazi'l-evveli guresinden itibaren `afv olunmuş olmağın sahife-i bera-yı sudur olan Hatt-ı Hümayun şevket-i makrûn-i şâhânem mantuk meni` üzere i`lama ve ifhama rikab müstetabdan mahsusa iş bu o Celilü'l-Kadim ısdâr-ı ile tesyar olunmuştur imdi Adana Eyaletinden Kıbrıs Ceziresine müretteb yedi yüz elli nefer `askerin tahsil olunmakda olan bedellerinin fukarâya merhamete mah mezkûr guresinden `itibâren `afi hususuna mesa`iden seniye-i bâdi şâhânem sabân kılındığı siz ki kuzâtu'n-nüvvâb-ı ve mütesellim vesa'ir müma- ileyhimsiz ma`lumunuz oldukda keyfiyet-i liva-i mezbur ahalisine ifade deniyen iderek ve bu vesile ile fukarâdan `afiye nam ve nam-ı ahir ile bir akçe ve bir habbe mutalebe ve tahsil -i müsillü vazi` ve halet-i vuku`a götürülmeyerek taraf-ı eşraf padeshanem için isticlâb da`vat-ı hayriyeye mübâderet ve hilâfıma vâzi` ve hareket hudusuna tecvizden ziyâde ittika ve mübâ`adet eylemeniz bâbında fermân-ı alışanım sâdır olmuştur.

Buyurdum ki;

Vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yafta sudur olan fermân vacib'ül-ittibâ` ve lâzım'ül imtisalimin mazmûn ita`at makrûnuyla `amel ve hareket ve hilâfindan tehaşi ve mücânibet eyleyesiz.

Şöyle bilesiz;

Alamet-i şerife i`timad kılasız.

Tahrîr fi ahir şehri Rebbi'ül-ahir sene hamse ve erbâ'in ve mi'etein ve elf. Konstantiniyye

S.44/B. 140

Mücibince ka'imakam mektubu sureti iş bu mahalle kayıd olundu.

Kıdvetü'l el-macid ve'l-a`yan Adana Mütesellimi zide mecduhu bâ`de's-selam inha olunur ki;

El-hâletu hazihi sefer ka'ilesi ber taraf olmuş ve Rum madesi henüz hitam periz olmamış ise de kuvve'i karyeye gelmiş olduğundan Rum ve vuku`ası zuhûrundan beru merasim hazm ve ihtiyata re`ayete bahr sefinede vâki` Cezayir vesa'ir sevhil ve muvâki` müktezaya kurb ve civar olan kazalardan `inayet tertib ve ikame olunan me'murun ve `asakirin aylıkıyla `asker istihtam olunmak

üzre tahsil olunmakda olan bedellerin fukarâya merhamete iş bu mah cemazi olanın guresinden i'tibâren `afi hususuna irade-i seniye-i mülükane ta'allük ederek ol bâbda iktizâ ider mahallere o emr-i şerife ısdâr ve tesyar olunmuş ve Kıbrıs Ceziresi muhafazası için Adana Eyaletinden müretteb yedi yüz elli nefer `askerin tahsil olunmakda olan bedelleri gurre'i merkûmeden `af olarak ol bâbda tarafına vesa'ir iktiza idenlere hatta bâ bir kıt'a emr-i `ali ısdâr ve tesyar kılınmış olmağla keyfiyeti liva-i mezbur ahalisine ifade ve tabiyin olunarak bu vesile ile fukarâdan `afiye namı ve nam uğra bir akçe ve habbe-i mutalebe olunmayub şöyle ki bu husus mücerred fukarâ-yı rea`yanın istirahatı için merhamete icra olunmuş olduğundan misillü maslahatını (...) bu vesile ile fukarâdan akçe ahz yine cesaret olunduğu eşudiler ise hakika da ve (...) olunacağı ve bu keyfiyeti isra ve `alina tahrîrden hanas olunmağın bilub ona göre zinhar ve inhar hiçbir vesile ile fukarâ-yı ihdar edden mübâderet ve ol vechle taraf eşük-u şahane için isticlâb da`vat-ı hayriyeye mübâderet eylemek için mektub tahrîr ve irsâl olunmuşdur. İnşallahu Taala vusûlunda ber vech-i muharrer harekete dikkat eyleyesin. Ves-selam

Ka'imakam Ahmed Hulusi Ha(Cemaziye'l-evvel)

S.44/B.141

Hasan Paşazade Hacı Ali Beg Efendi Hazretlerinin Anadoluya mütesellimin ibkasının mektubu süreti. İş bu mahle kayıd şod.

İzzetimden Beg Adana ahalisinin bir müddetden berü duçar oldukları `avarız köyüne perişan halden dolayı bundan akdem vâki` olan isti`ma veistirhamlarına ve seneden beher vechle Devlet-i Aliye'ye hakk-ı hizmeti me'mur olduğuna mebni Adana Mütesellimi `uhde-i der etmeğe ihale kılınmış olub ancak bu hususun vechle icrası ancak `ucra-i `ibâd ve sekine-i bilad-ı esbâb-ı istirahat ve (...) istihsal niyet-i hayriyesiyle olub hatta bu def'a dahi Adana Valisi `atufetlü Es`ad Paşa Hazretlerinin hitam (...) mebni şark tarafından `avdetleri lediü'l-icab müte`allik olan irade-i `inayet-i madde-i şahane mücibince Konya Eyaleti Adana'ya ilhak mişârün-ileyh hazretlerine tevecüh ve ihsan-ı Hümâyun buyrulmuş ve muharrer fukarâ-yı ri`ayet ve sekine-i memleketten ziyâde masarıfa ibtiladan vefatları `arziyla müşârün-ileyhin Konya'da ikamet eyleyub kema-kan Adana'nın mütesellimle idaresine mübâderet (...) kema-kan istihdam eylemesi müşârün-ileyh hazretlerine mahsusan tahrîr ve iş`ar kılınmış olduğundan astasına dahi ve dirayet ve sadakatın iktizâsı üzre herhalde ahali ve fukarânın esbâb rahatlarına dikkat mühimesinin Hasan ruviyet ve tesviyesine mübâderet ve müşârün-ileyh hazretlerinin mukannen ve `a'idatı her ne ise vakti zamanıyla irsâl ve herhalde rızasını istihsal ile senden me'mun olan dirayet ve ruviyet me'serini

isbâta dikkat eylemek için ka'ime tahrîr ve irsâl olunmuştur. İnşallahu Te'ala vusûlunda ber vech-i muharrer harekete dikkat ve mübâderet eylesin. Fi 22 Cemaziye'l-ahir [1]245 sene

S.45/B.142

Seksen nefer `askerin bedellerinin emr-süreti iş bu mahalle kaydır.

Ali Beg

Kıdvetü'l-emacid ve'l-a`yan Adana Mütesellimi zîde-mecduhu tevki`-i refi`-i Hümâyun vâsıl olacak ma`lûm ola ki şark cânibi ordusu için Adana Eyaletinde Ka'in nıfs-ı Adana ve Saim ma`lûm el-esami kazalarından müretteb `askerden nıfs-ı Adana hususu olarak tedarik ve irsâl olunan `askerin iksiri esna-i rahde karar iderek ahale-i memlekete cesaret görünmüş olduğuna mebni bu def'a nıfs-ı Adana hususu olan seksen nefer `askerin beheri ikişer yüz elli guruşdan iktizâ iden yirmi bin guruş bedelleri tahsil olunduğu beyanıyla meblağ-i mezburun ne tarafa irsâlına irade-i seniyyem müta'llik ider ise ol vechle harekete ibtidar olunacağı `asker mütesellim muma-ileyhsin bu def'a tarafından derbâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme tahrîr ve is'ar olunub kapudaları lediü'l-müraca'a orduyu mezkûr için zikr olunan Adana Eyaletinden ma'lûm el-mikdar `asker matlub olunarak ol bâbda emr-i şerifim sâdır idüğü müstebân ve el-haletinde sefer ga'ilesi ber taraf olduğundan meblağ-i mezkûrun şimdilik sarf-ı mahallı olunduğu var sene-i kayıd ve beyan olmakdan nâşî meblağ-i mezkûrun seferiyeye tahsisan Hazîne-i Âmirem'e teslim olunacak üzere dersa`adetime irsâl bâbında Divan-ı Hümâyunumdan Emr-i şerifim ısdârıyla me'men defterlerine `ilm ve haber i'tasına beş defter darım vekili iftihârü'l-emâcid ve'l-ekarım Es-Seyyid Mehmed Sa'iddir dam mecide bit-takr ifade itmekden nâşî vech-i meşrûh üzere `amel olunmak fermânım olmayın rikab-ı müstetâbımda Divan-ı Hümâyun iş bu emr-i celil-i kadim ısdâr ile tesyar olunmuştur imdi zimmetinde olan sabıkana zikr yirmi bin guruş mesarif seferiyeye tahsisa hazîne-i mezkûraya teslim olunmak üzere dersa`adetime irsâl olunması irâde-i seniyyem muktezasından idüğü me'men defterlerine `ilm ve haberi i'ta kılındığı ma'lumun oldukda ber vech-i muharrer `amel ve hareket dikkat hilâfından hazer ve mücânebet eylemek bâbında fermânı `âlişanım sâdır olmuştur.

Buyurdum ki;

Vusûl bulduk da bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yafta-i sudur olunan fermân-ı vâicibu'l-ittibâ` ve lâzımı'l-imtisâlimin mazmun-ı itâat makrûnuyla amel ve hareket eylesin.

Şöyle bilesin;

Alamet-i şerife i'timad kılasın.

Tahrîren fi evasıt şehr cemazi evvel sene hamse ve erbâ'in ve mi'etein ve elf.
Konstantiniyye

S.45/B.143

Der devlet-i mekine `arz da`i kimesne budur ki mukâta`at-ı mirriyeden Adana Sancağında vâki` kafır-kıran (...) Ve hazırlı mukâta`aları şurût (...) üzre valat-ı `azam Hazretlerinin defterlerinde mukit olarak taraflarından bâ şartname iltizama verile geldiğine binaen mukataa-i mezburları iki yüz dokuz senesine mahsuben mart ibtidasından i`tibâriyle Adana Mütessellimi müteveffa Karaca İbrahim Ağa tarafından bedel-i ma`lûmesiyle iltizamın virub bedel-i ma`lûmesine (...) merkûm tamamen ahz idub der`aliyede Kapu kethudası Naşid Beg Efendiye ba bolca irsâl eylediği ve iki yüz kırk ve kırk bir seneleri dahi Adana müteferriği müteveffa-yı Memşin Paşa tarafından kendilik bedel-i ma`lûmesiyle iltizamına virub mülteziminden bedel-i ma`lûmesine paşayı muma- ileyh tamamen ahz eyleyüb seniyyen mezkûrelere mahsuben mültezime vech-i meşrûh üzre te'diye ve teslim eylediğin erbâb ve vukukdan huzur-ı şer`a gelüb `ali tarik-i şehade tevatiren inha ve ihbâr itmeleriyle ber mücib ihbâr hem seniyyem mezburelere mahsuben mukâta`a-i mezkûrelerin bedellerinden mültezim zimmetinde bir gurus bâki kalmadığın i`lam itdiyordu el-hac iltimasın itmeleriyle ol ki vâki` el-hale bil-iltimas paye-i serir a`laya `arz ve i`lam olundu bâki emr-i hazretimle menla el emrimdir. Harir fil-yevm `aşer min şehr Cemazi el-ahir sene hamse ve erbâ'in ve mie'tein ve elf.

Medîne'i Adana'da Karaçalılık Mezra`sında ak kapu zokağından ve gri zokağından vesa'ir zokaklardan zira`at iden kimseler Kara Çalılık Mezra`sına tekâlif vermeyub oldukları mahalle virilmesi iş bu mahalle hüccet-i şer`ye kayıddır.

S.45/B.144

Medîne-i Adana'da vâki` bahçeha-yı Adana'dan ak kapu ve gri vazi vesa'ir zokağında sakinun zira`atçılar (...) huzur-u şer`a gelub şöyle takrir-i kelim ve ifade-i meram ve istirham iderler ki Kara Çalılık Mezra`ası arazilerinden bizler birer mikdar tarla zira`at edup tarlalarına Karaçalılık Mezra`ası için bizlerden tekâlîfe alınmak icab etmez iken Kara Çalılık Mezra`asının ahalileri hilaf kanununda her birerlerimizden zira`at eylediğimiz tarlalarımıza göre tekâlîfe ahz idub (...) sudurunda olmalarıyla men`-ı ve refi`-i muradımdır dediklerinde cihet (...) taraftan icab eylediğin iclale hakika vücûh belde vesa'ir bundan istifsâr olundukda cevaplarında ka'ide'i kadim i`tibâr zira`atçının çiftlerinin bulundukları mahalle tekâlîfelerin verub zira`at itdikleri mezra`a ahirden

tekâlîfe alınmak hilâf-ı kanun ka`ide`i belde olduğun huzur-u şer`a inha ve ifade etmeleri mucibince zokağ-ı mezburlerden Kara Çalılık Mezra`asını zira`at idenler bâhçelere tekâlîfe sehimlerin verub Kara Çalılık Mezra`asına (...) için kabul-u şer`iden iş bu hüccet-i şer`ye verildiği handa el-vesika bit-taleb ketb olundu. Fil yevm es-salis Cemazi`l-ahir sene hamse ve erbâ`in ve mi`etein ve elf.

S.45/B.145

Düstûrûn-ı mükerremûn müşîrûn-ı müfahhamâmun-ı nizâmü`l-`âlem müdebbir-i umûri`l-cumhûr bi`l-fikri`s-sâkib, mütemmimû mehâmmi`l-enâm bi`r-re`yi`s-sâib mümehhidû bünyânî`d-devlet ve`l-ikbâl, müşeyyidû`l-erkânî`s-sa`âdet ve`l-iclâl el-mahfûfû bi-sunûfi avâtıfı`l-meliki`l-a`lâ Anadolu` nun Orta kolu Yemen diyarıyla nihayetine (...) vâki` vüzera-yı `azam Ademâllahu Teala iclalehûm ve `azamü`l-ümeraü`l-kiram ifahamü`l-kebirü`l-fûham ulu`l kadrü`l-ihiram ashabü`l-ferd ve`l-ihtişamü`l-muhtasun bi-mezid-i `inayetü`l-mülkü`l-a`la Mîr-i Mîrânü`l-kirâm dam-ı ikbalehûm ve akzâ-yı kuzzatu`l-müslimin evali veladetü`l-mevcudin ma`adinü`l-fezai`l ve`l-yakîn rafi`-u i`lamü`l-şeri`at velid-dinü`l-`ulumu`l-enbiya-i ve`l-murselinü`l-muhtasun bi-mezid-i `inayetü`l-melikü`l-mu`yyin mevali-yi fûham ziddet-i feza`ilhüm mefahiru`l-kuzzât ve`l-hükkâm ma`adinü`l-fezai`l ve`l-kelam kuzzât ve nüvvâb zîde fazlehum mefahirü`l-emasili ve`l-akran a`yan ve zâbâtân ve bil-cümle ahali zîde kadrehûm tevkî`-i refi`-i Hümâyun vâsıl olunacak ma`lûm ola ki memşiyet Allahü Ta`ala devlet-i `aliye-i daimi el-karara ve Saltanat-ı Seniye-i sermedili istimradımla rûsm-i devlet-i tebiyinde menkül olan harb ve husumet insilab emin (...) i`bade bâdi olmuş ve her ne kadar me`muriyet-i meşru`a hareket-i icrasına himmet ferza-i ve emin ise de bir mükteza-yı reft ve hal bundan böyle imtidad-ı husümet (...) `amme-i `aliyeden gayri bi müfit olmayacağı süret-i halden tebiyin itmiş olduğuna binaen muharrer iş bu münazi`a vefatlık indifa` ve sukûnatı ve `ibâd ve biladın emniyet istirahatı zimmetinde sulh seyyidel-hükkâm med bulunca bu evan meyamin iftiranda devlet-i müşârûn-ileyh `ukd musaliha-i hayriye olunarak beynel-devlet-i tahri itmiş olan muhaseme ve mu`alat bedeli (...) ve masarifat olarak cânibinden ebvab ve (...) tesriyeden ibtidar kılınmış ve fakat istiladiyede olan memalik-i İslamiyenin Rusya `askerlerinden tahliyesi müdetinin hıtamına karar her bir mua`ki`de münhasır ordu ve `askerlerin şimdik kema-kan oldukları mahallerde tevkif ve ikamaları lâzım gelmiş olmakdan nâşî bu husus hürriyet-i mansûsun memalik mahrusama i`lan ve meşa`atı lâzımeden olunmağın i`lama ve ifhamen mahsusen rikab-ı müstetab imdi iş bu emr-i celilü`l kadrim ısdâr ve fukarâya ücret.

S.46/B.145

Mübâşiriye mutasarrıfında vikayeten beher kazadan yirmiſer guruſ hizmet virilmek üzre rikab-ı Hümâyûnum Ka'imakamı Tatarlarından El-Hac Mehmed Tatar ile tesyar olmuſdur. İmdi el-hâletinde devlet-i `aliyemle Rusya Devleti bilinende muharebe ve muhasebeye mücib bir halde kalmayub emr-i musâlahada ni`kal? bediz olmuſ olduğu ve bundan böyle (...) ſebnem i`mâr-ı memalik ve istirahat ahali ve sekine-i vilayet ma`tufuna ve masrufat olunduğu siz ki vüzera-yı müşâr ve Mîr-i Mîrân ve Mevlâna ve kuzzâtü'n-nüvvâb-ı vesair mûma-ileyhimsiz ma'lûmunuz oldukda keyfiyeti zîr hükûmetinizde kâin kaza ve kasabat ve kara ahalilerine i`lan (...) iderek zat-ı hilâfatına (...) cenâb-ı kibriya olan fukarâ ve za`ifanın asayiş ve ruhileri esbâbını (...) istihsale mübâderet ve bundan böyle devlet müşârün-ileyhin züvvar ve adem ve tüccarlarına tarafınızdan husmân mu`amele olunmayub izhar-ı levazım (...) masafatı ihtimam ve dikkat ve mikdar-ı mezkûrede ziyâde ücret-i mübâşiriye virilerek fukarâ-yı tecrim misûlü vâzi`-i ve halet ve vuku`a gelmeyub herhalde taraf-ı eşraf padiſahanem için cümleden isticlab da`vat-ı hayriyeye sarf sa` ve kudret ve hilâfindan ıtka ve müba`adet eylemeniz bâbında fermân-ı `âliſanım sâdır olunmuſdur.

Buyurdum ki;

Vusûl bulundukda bu bâbda vech-i meſrûh üzre ſeref-yafte-i sudur olan fermân vâcibul`l-ittibâ` ve lâzımı`l-ımtisâlimin mazmun-ı ita`at makrûnuyla amel ve hareket eylesin.

Şöyle bilesiz;

Alâmet-i ſerife i`timad kılasın.

Tahrîren fi evâsıt-ı ſehr Rebiu`l-ahir sene hamse ve erbâ`in mi`etein ve elf.

E-Mahrusa Konstantiniyye

S.46/B.146

Fevt olan İran ahalisi Acem nam müteveffaların terekisi hususi için zuhur iden Ka'imakam Devletlu Ahmed Hulusi Hazretlerinin mektubâ kaydıdır.

Kıdvetü'l-emacid ve'l-a`yan Adana Mütesellimi zidemecduhu ba`des-salam inha olunur ki İran ahalinden Adana'da fevt olanların terekisi Beytü'l-Mâl El-Hac tarafından zabt u kabz olunduğu ve İranlu re`ayasından cizyeden ma`de ihraç ve saliyane aldığı beyanıyla men`-ı hususu dersa`adetde mukim İran masluhatınız eri tarafından ifade olunub memalik-i mahrusa-i devlet-i `aliyede İranludan bile velid-i fevt olanların vasi ſeri`ası olmadığı halde Beytü'l-Mâla me'mur olanları tereke-i müteveffayı ma`rifet-i ſer`iyle (...) Bâ`del kayıd bir me'men mahallede aynıyla bir sene hıfz olunması ve varisi veyahut vekili ſer`isi zuhurunda ber mücib defter-i eşya-yı mezkûre

ma'rifet-i şer'iyle teslim olunub Russum da'iyesi ve eşya hıfz olunan mahalin kirası alınması ve mahfuz olan eşya-i harik ve bu misüllü kaza sebebiyle telef olur ise ed'a olunmayarak bir sene müddet-i mürüründe vârisi ve vasi veyahut vekili zuhur itmez ise tereke-i mahfuza Beytü'l-Mâldan fûruht olunub semeni hıfz olunması devlet-i `aliye-i ebedi el kıyam ile İran Devleti beyanında mün'akid olan `ahdname-i Hümâyun iktizâsından idüğü zahir olunmağla inha olunduğu ve vechle İran ahalinden fevt olanların terekesi Beytü'l-Mâl El-Hac tarafından zabt olunduğu vâki` ise muğayir şurût olarak men`-ı lâzım geleceği misüllü Adana'da olan İran re'ayası dahi o tarafda temkin ve iskân ile yer ve yurd sahibi olmayub (...) bulundukları halde harç ve saliyane olunmaması iktizâ ideceğinden ana göre icab ve iktizasının icrasına mübâderet itdirek muğayir ahdu ve şurûta vâzi` ve halet vuku'a gelmemesine reft iylemek için mektub-u tahrîr ve irsâl olunmuşdur. İnşallahu Taala vusulünde ber vech-i muharrer-i hareket reft eylesin.

Ka'imakam Ahmed Hulusi

S.46/B.147

Medîne-i Adana Mahallesinden Hamam Kurbu Mahallesi sakininden Canbaz Kürt Seyyid Mehmed nam kimesne meclis-i şerifü'n-nur gelub Necceran Mahallesi sakininden iş bu bâisü'l-küttâb Mar'aş zade Mehmed Efendi muhızırında üzerine da'va ve takrir-i kelim idub bundan akdem Adana menzilcesi olduğu esnada bâ defteri müfredat on bin iki yüz elli yedi buçuk gurusluk bâr-gir yedine teslim olunub mebâlig-i mezburde yedi bin iki yüz yedi buçuk gurusunu bana teslim bâki üç bin elli gurus zimmetinde (...) El-Hakk hakkım olmağla su'âl olunub mücib-i şer'ie icra ve tahsil matlubumdur dedikde `abbe su'âl müdde-i Aliye merkûm Mehmed Efendi cevabında ber vech-i muharrer on bin altı yüz elli yedi buçuk gurus deyni olduğunu ikrar lakin ber vech-i ed'a mebâlig-i merkûmu tamamen ve kamilen müdde-i merkûme eda ve teslim eyleyub husus-u mezburden zimmetimi ibra ve iskata hakk eyledi deyu def'ala bekâya mukabele idecek lediü'l-istifna-yı merkûm Mehmed Efendi'nin mebâlig-i mezburu eda eylediğini mebni yeniye taleb olundukda `udûl ihrar-ı rical maslahatından Tatar Abdullah ve Canbâz Cum'alı Ali ve Kayserili mu'ataf Halil Ağa ve Kulzade Ahmed Efendi naman kimesneler meclis-i şer'a haziran olub (...) dahi el-vâki` Mehmed Efendi Canbaz Kürt Es-Seyyid Mehmed'e olan on bin iki yüz elli yedi buçuk gurus deynini tamamen ve kamilen ve eda ve teslim iyledikde Amme-i da'va ve kaffe'i mutalebeden zimmetini ibra ve iskat iylediğine bizler bu hususa ve vech-i üzre şehadeleri ve zü şehadet-i şer'ie dahi ider rûz deyü her birerleri edayı şehadet-i şer'ie eylediklerinde bâ'de (...) şehadetleri `inde şer'i makbule olub bu vech-i men` yerle (...) El-vâki` bit-taleb ketb oldu.

Tahrîr fil-yevm erbâ'a ve `aşrin min şehr Cemaziü'l-evveli sene hamse ve er-bâ'in ve mi'etein ve elf.

Katib-i Mahkeme Şehrizade Mehmed Edub Efendi

Katib Kulzade Mustafa Efendi

Ser muhızıran El-Hac Hüseyin Ağa

Beytü'l-Mâl Hacı Hüseyin Ağa

Muhzır Kara Bacak? Es-Seyyid Mehmed

Muhzır Yusuf

Muhzır Hacı Arab Süleyman

(...)

(...)

(...)

S.46/B.148

Çemşin Kazasından olub Medîne-i Adana'da sakin iken bundan akdem vefat iden Ahmed Efendi nam müteveffayı ve Beytü'l-Mal ma`rifeti terekisi bey`-ı men zîde `arz ile fûruht ve daniyelerine `an `izama verilen defteridir i bier vech-i ati zikr olunur. Fi 15 Muharrem [1]246 sene

Köhne citari entari

adet 1 guruş 15

Köhne don

adet 1 guruş 8

Köhne şal ...

adet 1 guruş 1

Köhne beyaz yelek

adet 1 guruş 6

Köhne ir

adet 1 guruş 5

Köhne seccade

adet 1 guruş 6

Köhne hurç

adet 1 guruş 40

Kitab hediyesi

adet 1 guruş 5

Hurdavat

guruş 2

Cem`an

Yekün

Techiz tekfini

guruş 45

Mütevefayı merkûmun kendi mühürlen Karaman Muhzırbaşısı

Muharrem Ağaya

Dahi Hacı zimmiye
deyni gurus 20

Cumalı (...) Ağa bânile baha
deyni gurus 115

Yekün

Gurus

903

089

814 Daniyelerine verilecek fûrûnihâde açıkda kalan deyni.

S.47/B.149

Sebeb-i tahrîr-i huruf budur ki;

İş bu bin iki yüz kırk beş senesine mahsuben rûz-ı kasım i'tibâriyle mah Cemazü'l-ahirin nısfında hala Adana Mütesellimi Hasan Paşazade İnayetlü El-Hac Ali Beg Efendi Hazretlerinin inzınamı rây ve ma`rifeti ve cümle vech-ı bâde ve ma`rifet-i şer`iyle tevzi`-i iktizâ iden mutasarıf belde defteridir ki bir vech-i ati zıkr olunur. Fi 15 Cemaziye'l-ahir [1]245

Gurus

03375 İmdad-ı Huzuriyetin taksit olsa.

00500 Huzuriye-i mezburun Hizmet-i Mübâşiriyesi.

01500 Kırk beş senesinin taksit ola ve kırk senesinin taksit seniyesi refi`-i menzil bedelleri.

08250 Kırk beş senesine matlub cihandarı buyrulan bedel i'tinam. 75 gurus. Bedel-i mezburenin hizmet mübâşireyesi.75 cem'an

07500 bir mu`tad Adana Velat-ı Azam Hazretlerine

102125

Cümle ma`rifetiyle mutasarıf zaruriyeden teşkir mahzuru götüren Tatar'a verilen gurus 1500. Mütesellimin emrini götüren Tatar'a

ve yol emri götüren Tatar'a zahirenin ve reaya verilmemesine da'ir emr götüren

Hâcegân Efendiye hizmet. Gurus 1250.

Şark Cânib-i ser `askeri Devletlu Osman Paşa Efendimiz Tatar'ına Tatar `arabâ bedelleri.

İçün hizmet gurus 750 `asker için virud iden Silahşör Musatafa Ağa'ya hizmet. Gurus 3500 Hatt-ı Hümâyün sene-i takvim için.

- Tatar Ağa'sına harcırah. Guruş 1800. Mübâyede hususu için `arz götüren Tatar'a Harcırah. Guruş 1250. Devletlu Sa'id Paşa
- Efendimiz Selam Ağasına `asker hususuna da'ir hizmet mübâşiriye. Guruş 3000
- `asker-i mansurenin mukasatına matlub
- zimmetinde Devletlu Harun Paşa Efendimizden gelen el-cevaz. Guruş 2000. Kıbrıs
- `askerinin mahiyeleri için bâ Emr-i Ali.
- 020000 virud eden mahsula verilmek üzere Tatar'a 200 guruş cem'an.
- Şark cânibinde istihdam olunmak üzere bundan akdem matlub cihandarı buyrulan
- On iki bin guruş `arabâ bedelinden
- Sabık mütesellimlerin dakininde altı bin guruş virilub bu def'a ser'asker Devletlu
- Osman Paşa Efendimizin tarafından virud
- 006000 iden Kapucular Kethudâsı mübâşiriyle vâzi` olan
- 128125 `arabâ bedeliyesinin hizmet-i mübâşiriyesi guruş 1700. Devletlu Es'ad Paşa
- Efendimizin tarafından gelen Tatar oda başısının Adana'nın `askerinin
- 010100 Afvına da'ir Tatar mezbure guruş 1200.Umuru memleket için Asitane-i Aliye'ye
- Gidenlere verilen harcırah. Guruş 7200.Cem'an
- Hatt-ı Hümâyün Emîni Ağaya esb re's sene 2000 Saka Başî Ağa'ya bu koca baha
- guruş
1000. Muayede hususu için Tarsus Mütesellimi adamına virilen
- 005000 guruş 1000 Devletlu Es'ad Paşa Efendimizin Selam Ağasına esbâbına. guruş 1000
- Cem'an.
- 055000 Bir makule ve Adana Mütesellimlerinin esbleriyle sa'ir guruş 100 fi 50.
- 004000 bir makulede ve mütesellim ağalara bulgurluk hinta kile 50 fi 80.
- 197225
- 003250 tahliye 1000 guuş tevzi' buyruldu ise götüren Ağa'ya 1000 guruş mahalât ve
- bahçehayı hanat tahrîrine me'mure guruş 1250.
- 007500 Mütesellim Beg Efendi Kethudâsına guruş 5000. Divan Katibi Efendiye guruş 1000.
- Sarraf guruş 750. Katibiye guruş 750. Cem'an.
- Münzile çayır ve katına kadar `ali icab şe'ir kile 150 fi 50 bâr-gir. 20 fi 251 cem'an.
- Guruş 12500 münzilhane kirası. guruş 1000
- 015000 muhalatında olan Konak kirası
- 000500 vekil-i fukarâya ücret 200 guruş. Subâşına ücret 0200 guruş Belanlı Çavuşa 100 guruş.

Cem`an.

- 003250 saliyaneli sabıkada (...) Kalub ka`lede mahfuz olan cephane pahası.
226725
- 033343 esnafının cedid ve `atik matlubâtları gurus 18347 Berdek oğlunun matlubâtına
Mahsuben vâzi` olan 15000 gurus. Cem`an.
- 013150 Memşin Paşa bekâyâsına gelen Selam Ağasına Yakut zimmiyeden alınmış olub
Mesfûrun ba temessük matlubâ
- 002000 Şehr kethüdasının bâ defter-i matlubâ 1500 gurus nakul oğlunun münzil masruf 500
gurus.
- 000340 Kozoluk hatında Adana münzil bâr-giri eyyam-ı senada müddet ikametgirinde yem
masruf. 300 gurus `acem hatından bâtal müdiresine. 40 gurus.
- 000687 Acem hatından Ramazanoğlu Vakfına icare 37 gurus. Der Eminin eski kiremit
Matlubâ. 750 gurus hesabı kesilmek üzre
276145
- 002500 Kastamonu ticarelerinin matlubu
- 007388 Hakim Efendiye bir mu`tad-ı gurus bâşına bir parden 6968 gurus Yüreğir Cânibi
Şehr nahiyelerinin elli yıllık şehriyeleri 320 gurus.
- 002500 Umur-u vilayet için edası lâzım gelen
- 001620 Naziriye 500 gurus. Kalemeye 825 gurus. İhzariye gurus 150 çukdariye 150 gurus.
290258
- 116102 Kaza ve Nevâhilere bir mu`tad-ı kadim iki hamse fûrûnihâde
174156
- 007500 Melemenci `aşiretinin sehimî fûrûnihâde
1666506
- 00500 Cema`atının sehimî fûrûnihâde
161606
- 002000 Şam Beyadi Cema`atının sehimî fûrûnihâde
159656
- 001000 Karataş Karyesinin sehimî fûrûnihâde
158606
- 003000 Kürkçü Cema`atının sehimî fûrûnihâde
155656

<u>000300</u>	Kabasakal Cema`atının sehimi fûrûnihâde
155356	
<u>022500</u>	Hanata fûrûnihâde oda i`la <u>83</u> fi <u>175</u> evsad <u>42</u> fi <u>140</u> edna <u>98</u> fi <u>75</u>
132856	
<u>040857</u>	Buragir çiftleri <u>110</u> fi <u>160</u> ku(...) <u>160</u> fi <u>40</u> canib şehri çiftleri <u>82</u> fi <u>160</u> köksüleri? <u>148</u> fi <u>45</u>
091999	(...) evsad <u>16</u> fi <u>80</u> edna <u>14,5</u> fi <u>80</u> ...a`la <u>2</u> fi <u>60</u> evsad <u>4</u> fi <u>50</u> edna <u>7</u> fi <u>40</u> (...) <u>14</u> fi <u>40</u>
<u>008000</u>	
84999	
<u>84999</u>	Mahalat Hanı Mütesellim <u>1126</u> fi <u>91</u> evsad <u>95</u> <u>86</u> edna <u>441</u> <u>61</u> re`aya a`la <u>84</u> fi <u>111</u>
	Evsad <u>195</u> fi <u>91</u> edna <u>45</u> fi <u>71</u>
00000	mim
	Kırk beş senesi rûz-ı kasım tevziyetinde olunan zeyidde olan kazalara ifraz.
27250	Sarıçam Kazası
27250	Cema`atı Kara Hacılu
27250	Kaza-i Kara İsalu
07102	Cema`at-ı Sokulu
16250	Kaza-i Karakışla
11000	Cema`at-ı Aşağı Dindarlu

S.48/B.149

<u>Guruş</u>	<u>Hane`i</u>	<u>Evsad</u>	<u>Edna</u>	<u>Hane`i</u>	<u>Evsad</u>	<u>Edna</u>	<u>Yekün</u>
	<u>İslam</u>			<u>Re`aya</u>			
	<u>A`la</u>			<u>A`la</u>			
01112	Kayalibâğ	00	05	09	00	06	16
01427	Ağa Mehmed	00	04	16	00	01	22
01537	Şehzade	01	15	13	01	01	22
01908	Kassab Bekir	00	05	15	01	03	26
<u>04164</u>	Neccaran	<u>01</u>	<u>04</u>	<u>14</u>	<u>06</u>	<u>11</u>	<u>53</u>

00000		02	23	67	08	18	21	00
03958	Han Kurbu	01	09	38	04	03	04	57
01657	Çınarlı	00	05	09	02	04	06	22
00122	Yarbâşı	00	00	02	00	00	00	02
00122	Şa`bâniye	00	00	02	00	00	00	02
<u>02581</u>	Kuru Köprü	<u>00</u>	<u>06</u>	<u>16</u>	<u>00</u>	<u>07</u>	<u>07</u>	<u>36</u>
00000		03	43	124	14	32	34	119
01784	Hurmalu	00	01	27	00	00	00	29
01150	Halhal	00	01	01	00	05	08	015
07660	Eski Hamam	02	04	24	10	17	43	100
05736	Kara Soku	00	01	05	08	18	38	071
<u>03927</u>	Derviş Fakih	<u>0</u>	<u>00</u>	<u>03</u>	<u>09</u>	<u>13</u>	<u>25</u>	<u>049</u>
00000		05	50	185	42	86	148	383
01098	Harab Bâhçe	00	13	08	01	00	11	023
03128	Çukur Mescid	00	01	14	00	09	19	043
01197	Cami-i Cedid	01	02	06	00	01	07	17
00471	Eski Çarşı	02	01	02	00	00	01	006
<u>02044</u>	Saçlı Hamid	<u>00</u>	<u>00</u>	<u>00</u>	<u>03</u>	<u>12</u>	<u>09</u>	<u>024</u>
00000		08	57	215	46	108	195	496
01696	Hacı Hamid	01	01	03	01	09	06	021
00396	Emirler	00	00	05	00	01	00	006
01128	Sofu Bâhçesi	00	03	15	00	00	00	018
00888	Debbeğan	00	03	09	00	00	00	012
<u>00897</u>	Serracan	<u>00</u>	<u>01</u>	<u>03</u>	<u>02</u>	<u>03</u>	<u>02</u>	<u>011</u>
00000		09	65	250	49	121	203	064
01587	Çukur Mescid	00	01	06	01	02	12	022
00820	Kantaran	00	00	01	02	02	05	010
00579	Hamam Kurbu	00	02	07	00	00	00	009
01293	Taşçıkan	00	01	07	00	04	06	018
<u>01436</u>	Hızır İlyas	<u>00</u>	<u>00</u>	<u>00</u>	<u>05</u>	<u>06</u>	<u>05</u>	<u>016</u>
00000		09	69	271	57	135	131	639
02450	Zımmıyan Tekye	00	00	03	04	08	15	030

00315	Sugediği	00	00	04	00	00	01	005
00861	Bâytimur	00	02	01	01	02	05	011
02191	Sarı Yakub	03	00	06	02	13	17	041
<u>01993</u>	Paşa Nebi	<u>05</u>	<u>06</u>	<u>15</u>	<u>00</u>	<u>01</u>	<u>00</u>	<u>027</u>
00000		17	77	300	64	159	169	553
00670	Mestan-zade	00	03	07	00	00	00	010
00366	Kansaf-zade	00	00	06	00	00	00	006
00488	Sucu zade	00	00	08	00	00	00	008
00527	Hacı Fakih	00	00	02	00	02	03	007
<u>03627</u>	Ali Dede	<u>04</u>	<u>05</u>	<u>65</u>	<u>01</u>	<u>06</u>	<u>11</u>	<u>052</u>
00000		21	85	348	65	167	183	636
01400	Şeyh Mustafa	00	03	16	00	00	00	019
01858	Yortan	00	01	19	01	02	05	028
01427	Bucak	00	00	00	04	03	10	017
01043	Sisli	00	00	00	03	03	07	013
<u>01544</u>	Çırak	<u>00</u>	<u>00</u>	<u>00</u>	<u>01</u>	<u>05</u>	<u>11</u>	<u>017</u>
00000		21	89	383	74	180	216	730
02021	Hammaliye	01	00	00	03	04	03	011
03831	Bâb-ı Tarsus	01	03	03	07	13	20	047
00152	Tekye Kurbu	01	00	01	00	00	00	002
01463	Bakırsındı	00	05	18	00	00	00	023
<u>00610</u>	Hoca-i Vezir	<u>00</u>	<u>00</u>	<u>10</u>	<u>00</u>	<u>00</u>	<u>00</u>	<u>010</u>
00000		24	97	415	84	197	239	823
00513	Hanedan	00	01	16	00	00	01	008
<u>00866</u>	Mermerli	<u>00</u>	<u>01</u>	<u>09</u>	<u>00</u>	<u>00</u>	<u>02</u>	<u>012</u>
		24	99	430	84	197	242	843

S.48/B.150

An-asıl Diyarbekir Kazasından olup Medîne-i Adana hanatlarından Çolak'ın oğlu hacı kurbunda vefat iden Hasan nam mütevefanın zahirde varis ma'ruf ve ma'rufesi olmayub terekisi Beytü'l-Mâla 'aid ve raci' olmağla hala Beytü'l-Mâl Amme Emîni Adana Mütessellimi Hasan Paşazade İnâyetlû El-Hac Ali Beg Efendi Hazretleri tarafından vezir nasb ve ta'yîn buyurulan

Beytü'l-Mâl El-Hac Hacı Hüseyin Ağa ma`rifeti ve ma`rifeti şer`ile müteveffayı merkûmun bil-cümle terekesi tahrîr'ül zikratı bey`-ı men yezîd olunub `ali el-esami zikrû'l beyan olunur. Fi 15 Zi'l-ka'de [1]245 sene

Köhne yorgan
adet 1
guruş 5

Veli Mehmede zimmi
guruş
20

Köylü oğlu karyesinde
Sarı 'Ali de zimmi
guruş 30

Yekün

guruş 55

Mihne'l-İhracat

Techiz tekfin
guruş 15

Resm-i Beytü'l-Mâl
guruş 2

Hizmet-i Beytü'l Mal
guruş 2

Katibiye Naziriye
pare 15

Ve Kaydiyye
guruş 1

Nakliye
guruş 1

Eskici kefen deyni
guruş 10

Sahhü'l Baki

pare guruş
5 20

S.49/B.151

Karalar Mahlesi civarında Hacı Dükkânında iken bundan akdem sulb olan ismine ma'lûm hâce keferiye maslûbun zahirde vârisi ma`ruf ve ma`rufesi olmayub terekesi Beytü'l-Mâla `aid ve raci` olmağla hala Beytü'l-Mâl Amme Emmini hala Adana Mütesellimi Hasan Paşazade İnâyetlû El-Hac Ali Beg Efendi Hazretleri tarafından vekil nasb ve ta'yîni buyurulan Beytü'l-Mâl El-Hac Hüseyin

Ağa ma`rifeti ma`rifet-i şer`iyle küfran/kefere maslûb ve (...) terekese zikiratı beyan olunur. Fi 15 Zi'l-ka'de [1]245 sene

Beynemaz `abâsı

adet 1

guruş 18,5

Nühas parça çift

adet 1

guruş 19

Mitil yorgan

adet 1

guruş 8

Def'a mitil ve yasdık

guruş 7,5

Minder

adet 1 guruş 4

Terazi

adet 1 guruş 3

Tezgah ve tarak

çift guruş 50

(...)baha

guruş 35

Cem`an

Yekün

guruş 138,5

Mihne'l-İhracat

Resm-i Beytü'l-Mâla

pare 32 guruş 7

Resm-i muhakeme

pare 32 guruş 7

Hizmet-i Beytü'l-Mâl

guruş 10

Katibiye ve Naziriye

pare 16 guruş 3

Telaliye nakliye

guruş 3,5

Eskiciye deyn (...)

guruş 40

Dükkân kirasına

deyni guruş

130

050

080 Tezgah baha

teslimi

hala karındaşı

hesabına altun deyunu

Çift guruş 16

Sahhü'l Baki

Yirmi pare deyun kılmış.

S.49/152

Refi`-i menzil emridir.

Ma`lûm ola ki memalik-i mahrusa şâhânemde vâki` kaffe-i menazil ba irade seniye şâhânem refi`-i (...) ve kiraya tahvil vahde-i i`tidalde olarak bil-cümle abal (...) refi`-i menzil bedeli tertib olunmuş bedel-i mezkûr rûz-ı huzur ve rûz-ı kasımda tesvi iki taksit ile ve elân ve mütesellimlerin der -`aliyemde olan sarraflarından tahsil ve Hazîne-i Âmirem` e teslim olunmak üzere nizam verilmiş idüğüne binaen Adana Eyaletinde vâki` kazalardan kırk yedi bin guruş tertib olunmuş ve meblağ-i mezburden yirmi üç bin beş yüz guruşa taksit-i evvel olarak rûz-ı huzur dehlünde diğer yirmi üç bin beş yüz guruş taksit-i sani olarak rûz-ı kasım ibtidâsında te`diye olunmak üzere tanzim olunmuş ise de bedeline mezburun iki yüz kırk iki sene-i taksit-i sani olan yirmi üç bin beş yüz guruşun dokuz bin guruş Hazîne-i Âmirem` e teslim ile on dört bin beş yüz guruş bekâyâ kalmış ve kırk üç senesi taksit evvel u sani olan kırk yedi bin guruşdan keza on sekiz bin iki yüz doksan guruş ba bolca virud etmiş ve on üç bin yedi yüz elli guruş Adana Valisi sabık düstûr-ı mükerrerem müşir-i mûfahham nizâmî`l-`alem vezirim Nurullah Paşa edâ-mellahu Taala İclâlehu zimmetine geçmiş ve on dört bin dokuz yüz altmış guruş ile kırk dört senesi rûz-ı huzur taksit yirmi üç bin beş yüz guruş cem`an elli iki bin dokuz yüz altmış guruş mahalinde bekâyâ olarak henüz bir guruş irsâl ve teslimi olunmayarak(...) kalmış ve mebâlig-i mezburenin tahsili bâbında mukaddemce emr şerifim ısdâr ve tesyar olunmuş ise de ila elân akçesi virud etmemiş olduğundan ve kırk dört senesi taksit-i sani ve kati olan rûz-ı kasım dehûl ve merud idub te`diyesine (...) ider bu tarafda müdire-i umur-u sarafın olmadığından meblağ-i mezburun tahsili bâbında sudur iden diğer emr-i şerifim dahi mübâşir muma-ileyh ile tesyar kılınmış olmakdan nâşî nâşî sen ki mütesellim mûmâ-ileysin ber mücib nizam mahlinden nihayet iki mah müridinde celb olunmuş dahi halde hazne-i `amireme irad-ı teslime (...) dersen`adetimde müdire-i umuru sarrafın olmadığı iclalden salık oldu ki bekâyâ kalan guruş ve kırk dört senesi taksit salisi olan cem`an yetmiş altı bin dört yüz altmış guruşun tahsili bâbında sadaret defteriyle emr-i şerifim ısdârıma hususuna irâde-i seniyyem müta`allik itmekle imdi rûzden emr-i şerifime mevzu a`yan-ı irsâl olunan mühür (...) Suret-i defter natuk olduğu üzere meblağ-i mezbur yetmiş altı bin bu kadar guruş ikame-i reft oluncaya dek vu`ukad-ı tehiri tecviz oluncaya rağmen yerluyelerinden icab ve iktizâ idenlerden ma`rufunun ve ma`rifet-i şerh ve mübâşir muma-ileyh ma`rufiye-i ve cümle ma`rifet ve ittifakıyla tamamen ve serî`an tahsil ve mübâşir mûma-ileyh tevdi`an dersen`adetime irsâl ve Hazîne-i Âmirem` e teslimi hususuna ziyâde-i say` ve gayret eylemek fermânım olunmağın te`kid ve isti`câlı hâvî iş bu emr-i celil kadum ısdâr ve mübâşir mûma-ileyh ile irsâl olunmuşdur imdi. Ve vusulunda keyfiyet-i irâde-i `aliyem mantuk emr-i

şerifden ma'lûmun oldukda fermânım olduğu ve bâlada beyan ve suret defterde 'ayan kılındığı vechle liva-ı mezburda bekâyâ kalan meblağ-i mezbur ikata reft kılincaya dek ve bir an te'hiri tecviz kılincaya dek tamamen ve serîan ma'rufunun ve ma'rifeti şerh ve mübâşir mûma-ileyh ma'rifeti ve cümle ittikafıyla yerluyerinden tamamen ve kamilen icab ve iktizâ idenlerden tahsil ve mübâşir mûma-ileyh tevdi'an dersa'adetime irsâl ve Hazîne-i Âmirem'e teslimi hususuna kemal-i say` ve gümrük ve te'hiri tecviz ile (...) ahza ve i'tibak olmakdan (...) tehaşî ictisab eyleyesin ve sen ki mübâşir mûma-ileyhsin sen dahi me'mur tahsili olduğun meblağ-i mezbure tamamen ve kamilen tahsil ve kabz ider ki bâla istishab götürüb Hazîne-i Âmirem'e teslimine ziyada say` gayret eyleyesin ve siz ki kaza-i nüvvâb-ı ve sa'ir mûma-ileyhim siz siz dahi mücib emr-i şerifimle `amel ve hareket ider ki serîan tahsil amîrine ziyâde say` gayret ve hilâf-ı emr-i şerifim bundan sonra dahi meblağ-i mezburun `ük te'hirine bâdi ve bâ'is harekatı cesaret ile mazhur-u (...) ve i'timad olmakdan ba gayet tevkî ve mübâ'adet eylemeniz bâbında fermân-ı `alışanım sâdır olmuştur.

Buyurdum ki;

Hükmü şerifimle varukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yafta sudur olan iş bu emr-i şerif celil-i sanım ile `amel olasız.

Tahrîren fil yevm eşamın `aşer min şehri Cemaziü'l-evvel sene hamse ve erbâ'in ve mi'eteyin ve elf. Konstantiniyye

S.49/B.153

Mukâta`at-ı malî mirriyesi

Ma'lûm ola ki Adana Eyaleti mukâta`atının iki yüz kırk üç ve kırk dört seneleri mallarının tahsili bâbında bundan akdem ısdâr ve tesyar olunan emr-i şerifim vusulünden bâhisle mukâta`at-ı mezbure emvali kimlerden tahsil olunacağı meçhul idüğünden suret defteriyle emr-i şerifim ısdârı hususu bu def'a dersa'adetime bâ i'lam-ı inha olunmakdan nâşî kapuda müraca`at ve müktezası su'al olundukda mukâta`at-ı mezburenin tesniyen merkume(...)mahsuben mal mîrîleri olan yirmi altı bin iki yüz yetmiş iki guruşun yerlu yerinden tahsil bâbında suret defteriyle emr-i şerifim ısdârı iktizâ eylediği bâş muhasebeden der-kenar olunarak mucibince suret defteriyle mübâşiri emr-i şerifim ısdârı hususuna irade-i seniyyem ta'alluk idub ol vechle sen ki mütesellimi mûmâ-ileyhsin derun emr-i şerifime mevzu'an irsâl olunan mühürü mümzi süret defteri natuk olduğu üzre mukâta`at-ı merkûmenin tesniyen merkûmenin malları olarak bekâyâ kalan meblağ-i mezbur yirmi altı bin iki yüz yetmiş iki guruşun bir an `ük ve te'hiri tecviz olunmayarak ma'rifetin ve ma'rifeti şer'i ve mübâşir mûma-ileyh ma'rifeti ve cümle ma'rifet ve ittikakıyla serîan ve `acilen yerlu

yerinden ve icab ve iktizâ idenlerden tamamen ve kamilen tahsil ve mübâşir mûma-ileyh tevdi`an dursa`adetime irsâl ve Hazîne-i Âmirem'e teslimi hususuna ziyâde say` ve gayret eylemek fermânım olmağın mahsusen iş bu emr-i âlişanım istidar ve mübâşir mûma-ileyh ile irsâl olunmuşdur imdi vüsulunde keyfiyet irâde-i seniyyem mantuk emr-i şerifimden ma`lûmun oldukda fermânım olduğu ve bâlada beyan sûret defterde a`yan kılındığı vechle mukâta`at-ı mezburenin seniyyen merkûmiyetin malları olarak bekâyâ kalmış olan meblağ-i mezbur yirmi altı bin iki yüz yetmiş iki guruşun ser`at tahsili (...) muktezayı irâde-i şâhânemden idüğüne binaen bir an `ûk ve te`hiri tecviz olunarak ma`rifetin ve ma`rifeti şer'i ve mübâşir-i mûma-ileyh ma`rifeti ve cümle ma`rifeti ittifakıyla serî'an ve `acilen yerlu yerinden ve icab ve iktizâ idenlerden tamamen ve kamilen tahsil ve mübâşir mûma-ileyh tevdi`an dursa`adetime irsâl ve Hazîne-i Âmire'e teslimi hususuna ziyâde-i ihtimam dikkat eylesen ve sen ki mübâşir mûma-ileyhsin sen dahi me'muru tahsil olduğun meblağ-i mezburu tamamen ve kamilen tahsil ve ahz u kabz olan

S.50/B.153

(...) götürüp Hazîne-i Âmirem' e teslimiyle ifa-yı lâzıme-i memuriyete ziyâde sa'y ve gayret ve hilaf-ı rıza muğayir emrim hareketi tecavüz ile me'sul mu'atab olmakdan huzur-ı mücânebet eylesen ve siz ki kuzzât-ı ve nüvvâb-ı ve a`yan ve zâbıtân mûma-ileyhsiz siz dahi mücib emr-i şerifimle `amel ve hareket eylemeniz bâbında fermân-ı `âlişanım sâdır olmuştur;

Buyurdum ki;

Tahrîr-i el-yevm el-hamse min şehr Cemazü'l-evvel sene hamse ve erbâ'in ve mie'tein ve elf.

Kostantiniyye

S.50/B.154

Diğer refi`i menzil emri sureti

Ma`lûm ola ki ba`del- hal fukarâ-yı ri`ayet zimminde memalik-i el-mahrusane-i melik şâhânemde vâki` kaffe-i menazil refi`(...) ve kiraya tahvil olunarak fakat umur-ı mühimme ile amid (...) hadime-i Devlet-i Aliyemin bâr-gir ücretlerine dahi hadd-i i`tidal olarak bundan akdem bil-cümle eyalet-i veluyeddin tertib olunan ma`lûmü'l-mikdar refi` menzil bedelinin nısf-ı taksit evvel olmak üzere rûz-ı haziran? nihayet iki mah mürüründe ve nısf-ı diğeri dahi taksit-i sani olarak rûz-ı kasımda kendilin iki mah mürüründe tahsil ve Hazîne-i Âmirem' e teslim olunmak ba Hatt-ı Hümayun şevket-makkarundan beş hanem karargir olan nizamından olduğu kapudandan müsteban

ve iş bu kırk dört senesi rûz-ı kasım dahi duhûl ederek ol vechle sene-i merkûme taksit-i saniyen vakti tahsil-i hulûl itmiş idüğü zahir ve a`yan olmakdan nâşi zikr olunan taksit-i sani akçesinin tahsil bâbında o emr-i şerifim ısdârı hususuna irade-i `aliyem müte`allik idub ol bâbda lâzımü'l sudur olan o emr-i şerifim ısdâr ve tesyar kılınmış ve nizam vechle iki mah murûründe mahalinden virud itmez ise tamamen teslim Hazîne-i Âmirem'e eylemek üzere bu tarafda kapukethüdaları ve hirafları taraflarından (...) vechle (...) indirerek senedat ahz u hıfz olunmuş olmağla imdi sen ki mütesellim mûmâ-ileyhsin Adana Sancağında vâki` kazalardan müretteb olan yirmi üç bin beş yüz guruş sene-i merkûme taksit-i sani akçesinin virud emr-i şerifimde yerlu yerinden icab ve iktizâ idenlerden ma`rifetin ve ma`rifet-i şer`i ve cümle ittifakıyla tamamen ve seri`an tahsil ve Hazîne-i Âmirem ' e teslime olunmak üzere taksidi mukadderat defteriyle beraber dersi`adetime tevsili hususuna müsera`at eylemek fermânım olunmağın mahsusen iş bu emr-i `alışanım ısdâr ve irsâl olunmuştur imdi vusûlunde bedeli? mezkûre bedeli sâireye mukayese olmayub beher hal vâkit ve zamanla tahsil ve teslimi mükteza-yı nizamından idüğü mantuk emr-i şerifimden ma`lûmun oldukda fermânım olduğu ve bâlada tahsil ve beyan kılındığı vechle liva-i mezkûr kazalarından müretteb salifüz- zikr yirmi üç bin beş yüz guruş sene-i merkûme taksit-i sani akçesinin yerlu yerinden ve icab ve iktizâ idenlerden ma`arufun ve ma`rifet-i şer`i ve cümle ittikakıyla tamamen ve seri`an tahsil ve Hazîne-i Âmirem'e teslim olunmak üzere imdi mukadderat defteriyle beraber dersi`adetimine irsâl ve tevsili hususuna ziyâde ihtimam dikkat eyleyesin ve tereke kuzzât ve nüvvâb-ı ve a`yan ve zâbitân vesâir mûma-ileyhimsiz siz dahi mücib emr-i şerifimle `amel ve hareket iderek taksit-i sani akçesi olan mebâliği mezburu seri`an tahsil ve teslimine bil-ittifak mezid sa`y ve gayret ve hulûfundan bi gayret tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında fermân-ı `alışanım sâdır olmuştur.

Buyurdum ki;

Tahrîren el-yevm el-hamse `aşer min şehr Rebiü'l-ahir sene hamse ve erbâ`in ve mie'tein ve elf. Konstantiniyye

S.50/B.155

Diğer refi`i menzil emri sureti

Ma`lûm ola ki eyalet-i mezkûrenin kırk iki senesi refi`-i menzil bedelyesinden Adana Valisi sabık düstûr-ı mükerrerem müşîr-i müfahham nizâmî'l -`âlem Vezirim Nurullah Paşa edâ mellâhu iclâlenin tahsil ile hazîneme geçmiş olan üç bin yedi yüz elli guruşun müşârün-ileyhden tahsiline teşis olunmuş ise de seferber olmak takribiyle eyalet-i mezburde olan bekâyâsından akçe tahsilinde müteveffa kayduğunu müşârün-ileyh bundan akdem bit-tahrîrat inha eylediğine binaen hizmeti olan

meblağı mezburenin müşârûn-ileyh bekâyâ-yı mezburesinden ber vech-i tekmil-i evvel ba evvel tamamen ve serî`ân tahsil ve dersa`adetime irsâl ve Hazîne-i Âmirem'e teslimi babında mukaddemce emr-i şerifim ısdâr ve tisyâr olunmuş ve illa hezelanı meblağ-i mezburenin bir akçesi virud etmeyerek `ali hale bekâyâ kalmış idüğü kuyudundan nemayan ve meblağ-ı mezbur hadime-i Devlet-i Aliyemin rakib oldukları bar-gir ücretlerine müretteb ve mahsus olarak Hazîne-i Âmirem'e `aid ve râcî` olduğundan beran tehiri tecavüz olunmayacağı zahir ve a`yan olmakdan nâşi meblağ-i mezburenin müşârûn-ileyhin eyaleti mezkûrede olan bekâyâsından evvel bâ evvel tamamen ve serî`ân tahsili bâbında mübâşirli olarak emr-i şerifim ısdarı hususuna irâde-i seniyyem müte`allik etmekle imdi sen ki mütesellim mûma-ileyhsin meblağ-i mezbur henüz tahsil olunmamış ise de ma`rufenin ve ma`rufeti şer'i ve mübâşir mûma-ileyh ma`rifetiyle bundan böyle bir an te'hiri tecviz olunmayarak `aliyeyi halin müşârûn-ileyhin eyalet-i merkûmede olan bekâyâsından evvel bâ evvel tamamen serî`ân tahsil ve mübâşir mûma-ileyh tevdi`a dersa`adetime irsâl ve Hazîne-i Âmirem'e teslimi hususuna kal-sa'y ve gayret eylemek fermânım olunmağın te'kid ve isti`câl hâvî iş bu emr-i celil-kadrim ısdâr ve mübâşir mûma-ileyhi ile irsâl olunmuştur. İmdi vusulunda keyfiyet irâde-i `aliyem mantuk emri şerifimden ma'lûmun oldukda fermânım olduğu ve mukaddem ve bu def'a sadır olan o emr-i şerifem müciblerince meblağ-i mezbur on üç bin yedi yüz elli guruş bu ana kadar tahsil olunmamış ise ba`dezin bir an ve bir dakika te'hiri tecviz olunmayarak i`zar beyhude iradıyla ifâte-i vakt kılınmaya müşârûn-ileyhin eyalet-i mezkûrede olan bekâyâsından evvel bâ evvel-i ma`arufun ve ma`rifet-i şer'i ve mübâşir mûma-ileyh ma`rifet-i cümle ittifakıyla tamamen ve serî`ân tahsil ve mübâşir mûma-ileyh tevdi`an dersa`adetime irsâl ve Hazîne-i Âmirem'e teslimi esbâbının istihsaline ziyâde ikdam ve reft ve hilâf-ı emr-i şerifim bundan böyle `ük ve te'hiriyeti mucib-i halata cesaret ile mazhar ma`ruhunda ve `ukab olmakdan `inayetle gaye huzuru mücânebet eyleyesin ve sen ki mübâşir mûma-ileyhsin sened (...) me'mur tahsili olduğu meblağ-i mezburu tamamen ve kamilen tahsil ve ahz u kabz iderek bil-istihsab doğru götürüb Hazîne-i Âmirem'e teslimiyle ifayı lâzıme-i me'muriyetiyle ziyâde sa'y ve gayret eyleyesin ve siz ki kuzzât ve nüvvâb-ı ve a`yan ve zabıtan ve sair mûma-ileyhsiz siz dahi mucib emr-i şerifimle `amel ve hareket hilâfından tehaşî ve mücânebet eylemek bâbında Fermâ-ı Alişanım sâdır olmuştur.

Buyurdum ki;

Tahrîren el-yevmi'l-sâdis min şehr Cemazi-evvel sene hamse ve erbâ'in ve ma' ve elf.
Konstantiniyye

S.50/B.156

Mukâta`at-ı bekâyâsının emr-i süretidir.

Ma`lûm ola ki Adana Eyaletinde vâki` hassa-i mir liva garer vesa`ir ma`lûm es-esami mukâta`anın iki yüz kırk iki senesinden kırk dört senesine değin teraküm iden emvalinden gayrı ez havalat ve teslimat yirmi iki bin iki yüz doksan dört gurus mukâta`at-ı mezkûre masrafları zimmetlerinde bekâyâ kalmış idüğü kayudundan mestan ve meblağ-i mezbur emval-i mîrîye tahtına idhal kılınmış olduğundan ve bu aralık devlet-i `aliyemin der-kar olan mesarifat ihtisası hasebiyle bu makule emval-i mîrîyenin semanda? ve bekâyâ bir galesi tecviz olunur mevaddan olmadığı ve (...) ve beyan olmakdan nâşi meblağ-i mezburun tahsili bâbında süret-i defteriyle emr-i şerifim ısdârı hususuna irade-i `aliyem ta`alluk itmekle imdi sen ki mütesellim mûma-ileyhsin bâş muhasebeden ihraç ve derun emr-i şerifime mevzu`a-i irsâl olunan süret defter i natık olduğu üzere mukâta`at mezkûrenin kırk iki senesinden kırk dört senesine değin teraküm iden emvalinden gayrı ez havalat ve teslimat bekâyâ kalan yirmi iki bin iki yüz doksan dört gurusdan bir akçesi geruye kalmayarak ma`rifetin ve ma`rifet-i şer`i ve cümle ma`rifetiyle serî`an ve `acilen mutasarrıflarından tamamen ve `aciled ve tamamen tahsil ve dersa`adetime irsâl ve Hazîne-i Âmirem'e teslimi hususuna mezid-i ihtimam ve dikkat iylemek fermânım olunmağın hasene-i iş bu emr-i `alışanım ısdâr ve mübâşir mûma-ileyh ile irsâl olunmuştur. İmdi vusûlunda keyfiyet irade-i seniyem mantuk emr-i şerifimden ma`lûmat oldukda fermânım olduğu ve bâla da sabit ve beyan ve süret-i defterde tahrîr ve a`yan kılındığı mukâta`at-ı mezkûrenin seniyye-i merkûmenin emvalinden teraküm iden meblağ-i mezbur yirmi iki bin iki yüz doksan dört gurusun masrafları tarafından ma`arufun ve ma`rifet-i şer`i ve cümle ma`rifetle tamamen ve kamilen tahsil ve dersa`adetime irsâl ve Hazîne-i Âmirem'e teslimi hususuna mezîd sa`y ve gayret eyleyesin ve sen ki mübâşir mûma-ileyhsin sen dahi me'mur tahsili olduğun meblağ-i mezburu mütesellim mûma-ileyh ma`rifetiyle tamamen ve kamilen cem` ve tahsil ve ahz u kabz ider ki bala istishâb götürüb Hazîne-i Âmirem'e teslimiyle icra-yı mirasim mübâşiret dikkat eyleyesin ve sen ki kuzzât-ı nüvvâb-ı ve'l- a`yan ve zâbitân vesa`ir mûma-ileyhimsiz siz dahi mücib emr-i şerifimle `amel ve hareket ve hilâfindan tehâşi ve mücânebet eylemeniz bâbında Ferman-ı Alışanım sâdır olmuştur.

Buyurdum ki;

Tahrîren el-yevmü'l-aşer min şehr Cemazi'l-ahir sene hamse ve erbâ'in ve mie'tein ve elf.
Konstantiniyye El- Mahrusa

SONUÇ

Şeriyeye sicillerinde, yaşanan olaylar büyüklük ve küçüklüklerine bakılmaksızın kayda geçirilmiştir. Bundan dolayı şeriyeye sicilleri Osmanlı dönemine ait önemli bir kayıtlardır.

Osmanlı Devleti'nde II. Mahmut dönemi (1808-1839) sonlarına denk gelen (1245-1249/1830-1834) tarihleri devletin topraklarına hem doğuda hem batıda saldırıların yapıldığı ve iç isyanlar ile birlikte toprak kayıplarının olduğu bir dönemdir. Bu çalışmada Adana Eyaleti'nin 1828-1834 dönemi anlatılmaktadır. 8 Numaralı Adana Şerriye Sicili'nin 1.-50. sayfaları H.1245/1249-M.1830/1834 yıllarında Adana Şeriyeye Mahkemesindeki davalar hakkında bilgi verilmektedir. Yapılan çalışma ile şeriyeye sicilinin özeti ve transkripsiyon yapılarak Adana tarihinin bir kesiti aydınlatılmaya çalışılmıştır.

İncelenen döneme ait kayıtlarda Adana'nın siyasi, sosyal, idari, askeri alanlarına dair bilgilere ulaşılmaktadır. Belgelerde kaza, sancak, nahiye, köy, mahalle, aşiret ve cemaat isimlerine rastlanılmaktadır. Bölgede geçen aşiret isimlerden aşiret bağlarının etkili olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Belgede unvan ve lakaplar da sık sık kullanılmaktadır. Bazı lakap ve unvanların kişilerin yaptıkları işlerle ilgili olduğu sonucuna ulaşılmaktadır: El-hac, çulhadar, debbağ gibi.

Yöneticilerin görevlerinin dışında farklı bir iş ile meşgul olduklarında yöneticiler başka yerlere sürgün edilmişlerdir. Trabzon Naibi ve Kilis Naibi görevi dışında başka işlerle meşgul olduklarından dolayı Adana'ya sürgün edilmişlerdir. Adana'nın sürgün bölgesi olarak kullanıldığı anlaşılmaktadır. Ayrıca yöneticilerin işlerinin dışında başka işlerle meşgul olması engellenmektedir.

Adana konum itibarıyla ekonomik açıdan önemli bir yere sahip olup pamuk tarlaları önemli bir ekonomik kaynaktır. Sicilde pamuk ihracının yapıldığından bahsedilmektedir. Ürünlerin ihracı hem karada hem de deniz yoluyla yapılmaktaydı. Deniz yoluyla yapılan ihracatta Tarsus ve İzmir İskeleri kullanılmıştır. Pamuk ticareti yanında şab ve tütün satışı hakkında da bilgi verilmektedir. Ekonomi içerikli kayıtlardan yıllık olarak toplanmış olan vergilerin düzenli tahsil edildiği görülmektedir. Alınan vergiler halkın gelir seviyesine uygun olarak tespit edilmektedir. Bir dönem Arabistan ve çevre illerde kıtlık olmuş, Adana'dan adı geçen çevre illere buğday gönderilmiştir. Gümrüklerden de bahsedilmektedir: İstanbul, Adana ve Arabistan Gümrüğü. Adana' nın tarımsal olarak bereketli topraklara sahip olduğu kayıtlardan anlaşılmaktadır. Tarımsal bir ürün satıldığı zaman devletten belirli izinlerin alındığı tespit edilmektedir. Sicilde esnaf isimleri yer almaktadır: Çerçi esnafı, basmacı esnafı, boyacıyan esnafı gibi. Belgelerde mukataalara da değilmektedir. Mukataaların belirli şartlarla iltizamlar tarafından işletildiğinden bahsedilmektedir.

Terekelerde halkın kullandığı araç ve gereçlerle ilgili bilgi edinilmektedir. Tereke kayıtlarında vefat edenlerin nereli olduğu da tespit edilmektedir. Ayrıca belirtilen dönemlerde Müslümanlarla gayrimüslimlerin birlikte sorunsuz olarak yaşadığı da anlaşılmaktadır. Müslüman ve gayrimüslimler arasında bir sorun olduğunda mahkemede çözüme kavuşturulduğu görülmektedir. Bu da o dönemde hoşgörünün olduğunun bir gösteresidir.

Vakıflara da değilmektedir. Belgede Ramazan Vakfı adına rastlanılmaktadır. Vakfın konumu, vakfeden hayır sahibinin adı ve vakfettiği malının kiraya verilirken öne sürdüğü şartlar yer almaktadır.

Sicildeki yazışmalar incelendiğinde asker temin edilmesi ve gerekli yerlere asker gönderilmesi ile birlikte askeri mühimmatın onarımı ile ilgili konular yer almaktadır. Adana' daki askerler Erzurum ve Kıbrıs Adasının savunmasında kullanıldığı anlaşılmaktadır. Adı geçen yerlere gönderilen asker ve araba sayısı kayıt altına alındığı ve gönderilen askerlere ücret ödendiği belirtilmektedir.

Belgede Adana' da yol üzerinde menzil denilen hayvanların konakladığı yerler olduğu, atlarla yolculuk yapıldığı görülmektedir. Taşıma aracı olarak bargir (at) kullandıkları tespit edilmektedir. Ayrıca menzilhanelerde yaşlı hayvanların yani iş yapamayacak halde iseler bu hayvanların satıldığından bahsedilmektedir.

KAYNAKÇA

- AĞCA, S. (2012). 66 Numaralı Adana Kadı Sicili'nin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi (H.1209-1210/ M.1794-1795). *Gaziantep Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü*.
Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi: Gaziantep.
- Ahmed AKGÜNDÜZ, S. Ö. (1999). *Bilinmeyen Osmanlı*. İstanbul: Osmanlı Araştırmaları Vakfı.
- ATMACA, T. (1996). 129 Nolu (H.1143-1145 M. 1730-1732) Adana Şer'iyе Sicili. *İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi:Malatya.
- BAY, Ö. (2020). 71 Numaralı M. (1821/1822-1823/1824) H. (1237-1239) Tarihli Adana Şer'iyе Sicili. *Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi: Elazığ.
- BÜLBÜL, Z. (2000, Kasım). *Osmanlı Müesseseleri ve Medeniyeti Tarihi*. Ankara: Nobel.
- CEVİZCİ, A. (2007). 62 Nolu Adana Şer'iyе Sicili (H.1208-1209) Transkripsiyon ve Değerlendirme. *Kayseri Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi: Kayseri.
- CEYLAN, M. (1996). 17 Nolu (H.1156-1157 M.1743-1744) Adana Şer'iyе Sicili Transkripsiyonu ve Kataloğu. *İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü*. Yüksek Lisans Tezi:Malatya.
- ÇORUH, H. (2018). Morali Korsanların Kıbrıs Çevresindeki Faaliyetleri(1821-1828). *Türkiye Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 307-309.
- DEDE, M. (2008). Osmanlı Aile Araştırmaları Bakımından Adana ve Çankırı Şer'iyе Sicillerinin Karşılaştırılmalı İncelenmesi (1215-1293/1800-1876). *Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi: Sivas.
- EKİNCİ, M. A. (2020). 5 Numaralı Adana Şer'iyе Sicilinin Transkripsiyonu ve Değerlendirmesi (1770-1771). *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü*.
Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi: Kahramanmaraş.
- ELA, Ö. (2011). 53 Numaralı Adana Şer'iyе sicili 1808-1821 (H.1223-1237). *Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü*. Yüksek Lisans Tezi: Elazığ.
- ERDEM, S. (2004). 65 Numaralı Adana Şer'iyе Sicili (H.1202-1203/ M.1786-1789). *Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi: Elazığ.
- ERGÜL, H. (2006). 53 No'lu Şer'iyе Siciline Göre Adana' nın Sosyo-Ekonomik Tarihi. *Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi: Ankara.

- FİDAN, M. (1996). H.1167-1169 (M.1753-1755) Tarihli Adana Şer'iye Sicili. *İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi:Malatya.
- FINDIK, Ü. (2019). 72 Numaralı Adana Şer'iye Sicili (H.1243-1244/M.1828-1829-S.80-145). *Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü*. Yayınlanmamış Yüksek lisans Tezi: Elazığ.
- HALAÇOĞLU, Y. (1991). At. 28-31. DİA IV.
- İSLAM, İ. (2008). Adana Şer'iyye Sicilleri ve Dini-Kültürel Hayata İlişkin Kayıtlar. *Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 136.
- KAPLAN, F. (1996). 6 Numaralı Adana Şer'iye Sicili(H.1203/M.1788- H.1204/M.1789. *İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi:Malatya.
- KARATEPE, M. (2000). 135 Nolu Adana Şer'iye Sicili Defteri Transkripsiyonu ve Kataloğu. *İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi: Malatya.
- KARLANGIÇ, O. (2007). 73 Numaralı Adana Şer'iye Sicili (H.1263-1264/M.1847-1848) Transkripsiyon ve Değerlendirme. *Harran Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi: Şanlıurfa.
- KARLANGIÇ, O. (2022). *Adana'da Sosyal ve Ekonomik Hayat(70 Numaralı Adana Şer'iyye Sicili'ne Göre)*. Ankara: Fenomen.
- KILIÇ, Z. (1996). 6 Numaralı Şer'iye Sicili H. 1203-1204,(M.1788-1789). *Fırat Üniversitesi,Sosyal Bilimler Enstitüsü*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi:Elazığ.
- KOÇAK, Z. (2012). (M.1608-1609)(Tarihli Ayntab Şer'iyye Sicilinin Tanıtımı ve Fihristi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 174-175.
- OÇAK, A. (2022). 88 Numaralı Adana Şer'iyye Sicili(H.1286-1287/M.1869-1861) Transkripsiyon ve Değerlendirme. *Batman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü*. Yüksek Lisans Tezi: Batman.
- ÖZBİLGİN, E. (2004). *Bütün Yönleriyle Osmanlı Adab-ı Osmaniyye*. İstanbul: İz.
- ÖZKAN, O. (2004). 138 Numaralı Adana Şer'iye Sicili (H.1323-1326/M.1905-1908) Transkripsiyon ve Değerlendirme. *Harran Üniversitesi,Sosyal Bilimler Enstitüsü*. Yüksek Lisans Tezi: Şanlıurfa.
- SAYDAM, A. (2014). *Osmanlı Medeniyet Tarihi*. İstanbul: Kitabevi Yayıncılık.
- ŞAHİN, M. (2016). *Osmanlı Tarihi ve Uygarlığı*. Ankara: Sonçağ Yayıncılık.
- UÇAROL, R. (2019). *Siyasi Tarih(1789-1914) I.Cilt*. İstanbul: Kitabevi.
- UĞUR, Y. (2010). "Şer'iyye Sicilleri". İstanbul: TDV Yayınları.

- YAŞA, S. (2004). 27 Numaralı Adana Şer'îye Sicili H.1160/ M.1747. *Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi: Elazığ.
- YILDIRIM, M. Z. (1996). 30 Numaralı Adana Şer'îye Sicil Defteri 1115/1703-1171/1757. *İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi:Malatya.

